

NATIONALE STRATEGIE VOOR DUURZAME OPERATIONELE PROGRAMMA'S - DEEL 3

TOEPASSINGSJAAR 2017¹/2018

Opbouw en inhoud van een operationeel programma vanaf de erkenning van een producentenorganisatie tot de controles.

¹ De wijzigingen die geen betrekking hebben op een operationeel programma gaan in op 1/6/2017.

COLOFON

Samenstelling

Departement Landbouw en Visserij

Verantwoordelijke uitgever

Jules Van Liefferinge, secretaris-generaal Departement Landbouw en Visserij, Koning Albert II-laan
35 bus 40, 1030 Brussel

Depotnummer

Lay-out

Departement Landbouw en Visserij

Druk

Vlaamse overheid

Een digitale versie vindt u terug op

www.vlaanderen.be/publicaties of te verkrijgen via het mail adres

GMO-Beleid-Advies@lv.vlaanderen.be

INHOUDSOPGAVE

1	ERKENNINGEN.....	9
1.1	ERKENNINGSVOORWAARDEN:.....	9
1.1.1	Erkenningscriteria	9
1.1.2	Statuten.....	10
1.1.3	Democratische besluitvorming.....	11
1.1.4	Aangesloten producenten en niet-producenten	13
1.1.5	Bepalingen m.b.t de leden.....	13
1.1.6	Structuur, personeel, uitrusting, infrastructuur, commercieel beheer, activiteiten van de organisatie.....	16
1.1.7	Unies van producentenorganisaties - Oprichting en werking	17
1.1.8	Hoofdzetel van een transnationale PO of UPO	17
1.2	ERKENNINGSAANVRAAG.....	18
1.2.1	Erkenningsdossier	18
1.2.2	Procedure beoordeling erkenningsaanvraag PO's, UPO's, transnationale PO's (TPO's), transnationale UPO's (TUPO's).....	18
1.3	CONTROLE OP DE ERKENNINGSVOORWAARDEN (ADMINISTRATIEF EN TER PLAATSE)	21
1.4	UITBESTEDING VAN ACTIVITEITEN	22
1.4.1	Kernactiviteiten	22
1.4.2	Uitbesteding afzet/verkoop	23
1.4.3	Uitbesteding van verwerking en/of van voorbereiding van producten	23
1.4.4	Andere activiteiten	24
1.4.5	Contract.....	24
1.4.6	Algemene voorwaarden.....	25
1.4.7	Contractant.....	25
2	OPMAAK VAN HET OPERATIONEEL PROGRAMMA.....	26
2.1	STRUCTUUR VAN DE OPERATIONELE PROGRAMMA'S	26
2.2	INDELING VAN DE OPERATIONELE PROGRAMMA'S IN BUDGETPOSTEN.....	28
2.3	OPBOUW DOSSIER: CHECKLIST ONTWERP OPERATIONELE PROGRAMMA'S	32
2.4	TIJDSTIPPEN VAN INDIENING, GOEDKEURING EN UITVOERING EN PLAATS VAN INDIENING	35
2.5	BESLUITVORMING	35
2.6	WIJZIGINGEN IN DE OPERATIONELE PROGRAMMA'S	36
3	STEUN.....	39
3.1	VOORSCHOTTEN	39
3.1.1	Voorschotaanvraag	39
3.1.2	Zekerheidstelling	40
3.1.3	Verbeuring zekerheid.....	40
3.1.4	Aanvraag vrijgave zekerheid.....	41
3.1.5	Behandeling van aanvragen vrijgave zekerheid	42
3.2	STEUNAANVRAAG.....	42
3.2.1	Goedgekeurd steunbedrag.....	42
3.2.2	Modaliteiten van indiening van de steunaanvraag	43

3.2.3	Stavingstukken bij de steunaanvraag	44
3.2.4	Niet daadwerkelijk gedane uitgaven voor acties en uiterste betaaldatum	47
3.2.5	Laattijdige indiening van de steunaanvraag	48
3.2.6	Betaling van de steun	49
4	WAARDE VAN DE AFGEZETTE PRODUCTIE EN HET ACTIEFONDS	49
4.1	WAARDE VAN DE AFGEZETTE PRODUCTIE	49
4.1.1	Inhoud van het begrip Waarde van de Afgezette productie	52
4.1.2	Controle op de WAP.....	54
4.1.3	Sancties	56
4.2	ACTIEFONDS: BIJDRAGE - BESTEDING	56
4.2.1	Wetgeving	56
4.2.2	Stavingstukken bij de bijdragen in het actiefonds	57
4.2.3	GMO boekhouding (staving besteding actiefonds)	58
4.2.4	Specifieke richtlijnen bij het voeren van de GMO-boekhouding.....	60
4.2.5	Jaarlijks verslag van de bedrijfsrevisor	62
4.2.6	Controles.....	62
4.2.7	Sancties	63
5	SUBSIDIEERBAARHEID	64
5.1	ALGEMENE BEPALINGEN M.B.T. SUBSIDIEERBAARHEID	64
5.1.1	Uitgesloten	64
5.2	PERSONEEL EN ADMINISTRATIE	65
5.2.1	Uitgesloten	65
5.2.2	Toegelaten	65
5.3	VERWERVING (ON)ROERENDE EN ONROERENDE GOEDEREN.....	68
5.3.1	Aankoop - investeringen	69
	INVESTERINGEN OF SOORTGELIJKE TYPES ACTIES ZIJN ENKEL TOEGELATEN IN:	71
5.3.2	Leasing	75
5.3.3	Huur.....	75
5.4	BELEGGINGEN IN AANDELEN VAN BEDRIJVEN	75
5.5	REISKOSTEN	77
5.6	BIJKOMENDE BEPALINGEN M.B.T. TRANSNATIONALE ACTIES	78
5.7	BIJKOMENDE BEPALINGEN M.B.T. DE BEDRIJFSKOLOM	79
5.8	COMPLEMENTARITEIT	80
6	CLUSTERS	82
6.1	INDICATOREN	82
6.2	CLUSTERS.....	86
6.2.1	CLUSTER 1 – Acties die gericht zijn op de productieplanning	86
6.2.2	CLUSTER 2 – Acties die gericht zijn op verbetering of behoud van de productiekwaliteit.....	88
6.2.3	CLUSTER 3 - Acties die gericht zijn op verbetering van de afzet	92
6.2.4	CLUSTER 4 - Onderzoek, waaronder experimentele productie	97
6.2.5	CLUSTER 5 - Opleidingsacties (behalve die welke verband houden met crisispreventie en -beheer) en acties die gericht zijn op bevordering van de toegang tot adviesdiensten....	100
6.2.6	CLUSTER 6 – Crisispreventie en- beheersmaatregelen.....	103

6.2.7 CLUSTER 7 – Milieuacties	119
6.2.8 CLUSTER 8- Overige maatregelen (niet-limitatieve lijst)	151
7 CONTROLE & EVALUATIE	153
7.1 BESCHRIJVING VAN DE CONTROLE- EN EVALUATIESYSTEMEN.....	153
7.2 EVALUATIES VAN DE OPERATIONELE PROGRAMMA 'S.....	153
7.2.1 Advisering van en controle op de programma's	153
7.3 RAPPORTERINGSVERPLICHTINGEN VOOR PRODUCENTENORGANISATIES	160
7.3.1 Basisvereisten van GMO – verslaggeving	160
Het eindverslag moet:.....	162
7.4 CONTROLE EN EVALUATIE VAN DE NATIONALE STRATEGIE	163
8 SANCTIES.....	163
8.1 ARTIKEL 114	163
8.2 ARTIKEL 115	165
8.3 ARTIKEL 117	165
8.4 BESLUIT VAN DE VLAAMSE REGERING EN DECREET	166

Afkortingenlijst en definities

AF: actiefonds

CN: creditnota

FA: factuur

GBCS: Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem

GMO: Gemeenschappelijke Marktordening

NRC: Nationale Raad van Coöperaties

NS: nationale strategie

OP: operationeel programma

PDPO: Programma voor Plattelandsontwikkeling

PO: producentenorganisatie

RvB: raad van bestuur

TPO: transnationale producentenorganisatie

TUPO: transnationale unie van producentenorganisaties

UPO: unie van producentenorganisaties

WAP: waarde van afgezette productie

WKK: warmtekrachtkoppeling

Gedelegeerde verordening: gedelegeerde verordening (EU) nr. 2017/891 van de Commissie van 13 maart 2017 tot aanvulling van de Verordening (EU) nr. 1305/2013 van het Europees Parlement en van de Raad wat betreft de sectoren groenten en fruit en verwerkte groenten en fruit en tot aanvulling van Verordening (EU) nr. 1306/2013 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de in deze sectoren toe te passen sancties en tot wijziging van Uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011 van de Commissie;

Uitvoeringsverordening: uitvoeringsverordening (EU) nr. 2017/892 van de Commissie van 13 maart 2017 tot vaststelling van voorschriften voor de toepassing van Verordening (EG) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad, wat betreft de sectoren groenten en fruit en verwerkte groenten en fruit.

Inleiding

Artikel 4 van de uitvoeringsverordening omschrijft de inhoud van operationele programma's en subsidiabele uitgaven en in bijlage II van de gedelegeerde verordening zijn de niet in aanmerking komende uitgaven en acties vastgelegd.

Artikel 29 van de gedelegeerde verordening stelt dat de lidstaten aanvullende voorschriften kunnen vaststellen met betrekking tot de voor steun in aanmerking komende uitgaven of acties.

Het is vanuit dit oogpunt dat onderhavige bepalingen dienen te worden toegepast.

Deze bepalingen zijn gebaseerd op bijlage II en III van de gedelegeerde verordening en geven een aantal bijkomende interpretaties, verduidelijkingen en aanvullende voorschriften vanuit de Vlaamse overheid weer. Vanaf hoofdstuk 1 tot 5 en in hoofdstuk 7 worden de punten besproken die voor alle maatregelen, acties en clusters in het programma gelden. Onder hoofdstuk 6 worden per cluster een aantal bijkomende bepalingen verduidelijkt.

Deze bepalingen zijn een bindende leidraad voor zowel de producentenorganisaties als de unies van producentenorganisaties bij het opstellen van hun operationele programma's, de uitvoering ervan en de indiening van hun uitgaven alsook voor de controlerende instanties bij de controle achteraf. Ze moeten de interpretatie betreffende subsidiabiliteit van uitgaven en acties tussen alle betrokkenen, met name de bevoegde overheidsinstanties en producentenorganisaties en unies van producentenorganisaties uniform maken.

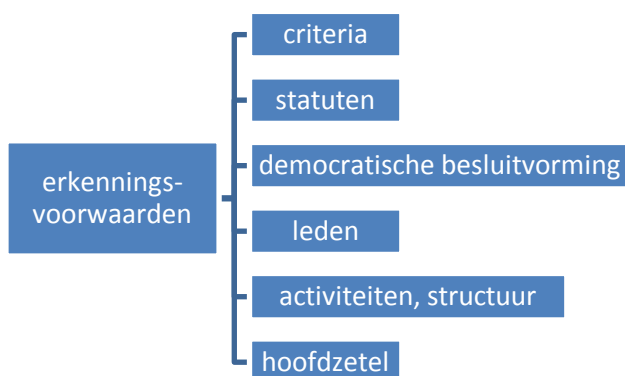
Ingeval de richtlijnen in deze nationale strategie in tegenstrijd zouden zijn met de ter zake geldende Europese, Belgische en Vlaamse reglementering, geldt alléén deze reglementering.

De diverse hoofdstukken in deze nationale strategie zijn geordend in volgorde van logische afhandeling van een operationeel programma.

1 ERKENNINGEN

Om in aanmerking te komen voor Europese steun uit de Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) moet de betrokken organisatie erkend zijn als producentenorganisatie (PO) of unie van producentenorganisaties (UPO). De organisatie moet te allen tijde blijven voldoen aan de erkenningsvoorwaarden. Hierna worden de voorwaarden, procedures en controles beschreven.

1.1 Erkenningsvoorwaarden:

1.1.1 Erkenningscriteria²

In Vlaanderen ligt het minimum aantal **aangesloten producenten** vast op 40 en de Waarde Afgezette Productie (WAP) op 5 miljoen euro per jaar voor alle groenten en fruit. Voor champignons bedraagt het minimum aantal **aangesloten producenten** 10, de WAP ligt vast op 5 miljoen euro.

Bij de vaststelling van het minimum aantal **aangesloten producenten** van een PO kan, wanneer deze PO geheel of gedeeltelijk bestaat uit leden die op hun beurt uit producenten, samengestelde rechtspersonen of duidelijk omschreven onderdelen van rechtspersonen bestaan, het minimum aantal **aangesloten producenten** worden berekend op basis van het aantal producenten dat is aangesloten bij elke rechtspersoon of elk duidelijk omschreven onderdeel van een rechtspersoon.

Een wijziging van de categorie van producten of groep van producten waarvoor de PO is erkend, wordt niet beschouwd als een nieuwe erkenning met een nieuw erkenningsnummer. Dit moet wel officieel aangevraagd worden én officieel goedgekeurd worden door de minister.

Erkenningen van producentenorganisaties voor slechts één product zullen slechts in weloverwogen gevallen en zeer restrictief toegekend worden omdat de sterkte van een producentenorganisatie meestal ligt in het brede assortiment dat ze de klanten kan aanbieden. Het opsplitsen van een bestaande PO mag in geen geval reden zijn om product-PO's te erkennen.

² Ministerieel Besluit van 16 december 2010 houdende uitvoering van artikelen 2 en 50 van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 mei 2009 betreffende de gemeenschappelijke ordening der markten in de sector groenten en fruit voor wat betreft de erkenning van producentenorganisaties, de actiefondsen, de operationele programma's en de toekenning van de financiële steun

De PO (en UPO) moet een coöperatieve vennootschap zijn en blijven, en dus erkend zijn voor de Nationale Raad voor de Coöperatie (NRC)³. Een coöperatie is een samenwerkingsvorm van leden die vrijwillig maar niet vrijblijvend is. Elke coöperatie moet de code voor deugdelijk bestuur van coöperaties onderschrijven en de aanbevelingen uit deze code zoveel mogelijk in praktijk brengen.

De hoofdactiviteit van een producentenorganisatie betreft de concentratie van het aanbod en de afzet van de producten van haar leden waarvoor zij is erkend.

De afzet gebeurt door de PO of onder toezicht van de PO⁴. Het betreft het besluit om het product te verkopen, de keuze van het distributiekanaal en, tenzij de verkoop via een veiling verloopt, de onderhandelingen over de hoeveelheden en de prijzen. De PO moet aantonen dat zij het aanbod heeft geconcentreerd en de producten van haar leden waarvoor zij is erkend, heeft afgezet.

Indien echter meer dan 50% van de afzet bestaat uit geïmporteerd product en/of product rechtstreeks uit de handel en/of product van producenten die niet tot een PO behoren en/ of andere bedrijfsopbrengsten, wordt er niet voldaan aan deze erkenningsvoorwaarde en kan dit aanleiding geven tot schorsing of intrekking van de erkenning.

Een PO mag producten van producenten die niet bij een PO of een UPO zijn aangesloten verkopen, indien zij voor die producten is erkend **en** indien de economische waarde van die activiteit lager ligt dan de overeenkomstig artikel 22 van de gedelegeerde verordening berekende waarde van de afgezette productie van die PO. Een PO, erkend voor een bepaald product, verkoopt in de eerste plaats het product van de eigen leden, maar het is daarnaast toegestaan om gelijkaardig product elders aan te kopen en te verkopen zolang dit minder dan 50% van het totaal blijft.

De afzet van groenten en fruit die rechtstreeks van een andere producentenorganisatie worden gekocht wordt niet, evenmin als de afzet van producten waarvoor de producentenorganisatie niet is erkend, beschouwd als een onderdeel van de activiteiten van de producentenorganisatie⁵.

Elke PO moet in haar statuten en/of huishoudelijk reglement duidelijk de voorwaarden van het lidmaatschap (rechten en plichten) en de procedure voor de opzeg en de toetreding ervan (ook tijdens de duur van het operationeel programma en mogelijke financiële gevolgen) bepalen.

De PO moet over deze regels duidelijk communiceren aan de leden (zie deel 2).

1.1.2 Statuten

Organisaties die een erkenning aanvragen moeten hun oprichtingsakte en statuten van de coöperatieve vennootschap voorleggen aan de bevoegde diensten.

De statuten (en eventuele latere wijzigingen) moeten in overeenstemming zijn met de geldende Europese, nationale en Vlaamse regels.

³ Art 7 § 1 BVR 8 mei 2009

⁴ Zie bijkomende regels i.v.m. uitbesteding van taken hoofdstuk 5.2.

⁵ Zie ook hoofdstuk 4.

Naast de algemene vereisten m.b.t. de coöperatieve regelgeving en eventuele bijkomende vereisten opgelegd door de Nationale Raad van Coöperaties zijn m.b.t. de GMO volgende elementen essentieel in de statuten:

- de GMO-doelstellingen uit artikel 33 van verordening (EU) nr. 1308/2013;
- voorschriften i.v.m. toelating nieuwe leden/ ontslagbepalingen, minimumduur lidmaatschap
- voorschriften die garanderen dat de uiteindelijke zeggenschap bij beslissingen en de controle op de producentenorganisatie op democratische wijze bij de aangesloten **producenten** berusten (om te voorkomen dat één of meer leden misbruik maken van hun macht of invloed ten aanzien van het beheer en het functioneren van een producentenorganisatie, en dat **niet-producenten** stemmen over het actiefonds (AF) en het operationele programma);
- de verplichting tot het unieke lidmaatschap;
- de totale leveringsplicht (volledige productie via de producentenorganisatie verkopen) en eventuele toegestane afwijkingen op de leveringsplicht;
- de door de producentenorganisatie vastgestelde voorschriften inzake verstrekking van productiegegevens, afzet en milieubescherming toe te passen;
- de door de producentenorganisatie voor statistische doeleinden gevraagde inlichtingen te verstrekken, met name met betrekking tot het areaal, de geoogste hoeveelheden, de opbrengst en de eventuele verkopen op basis van toegelaten uitzonderingen op de leveringsplicht;
- de oprichting van het actiefonds en de wijze van samenstelling van het actiefonds;
- het opleggen aan de leden van eventuele financiële bijdragen voor de financiering van de producentenorganisatie;
- de procedures voor de vaststelling en goedkeuring van regels;
- een sanctieregeling bij overtreding van de statutaire verplichtingen, met name bij niet-betaling van de financiële bijdragen, of andere door de producentenorganisatie vastgestelde voorschriften;
- de voor de werking van de organisatie vereiste boekhoudkundige en budgettaire voorschriften.

Elke wijziging van de statuten en/of huishoudelijk reglement van de producentenorganisatie en van de eventuele subcoöperaties en/of unie van producentenorganisaties dient onverwijld en uit eigen beweging aan de bevoegde dienst gemeld te worden⁶.

1.1.3 Democratische besluitvorming⁷

Producentenorganisaties moeten op initiatief van de producenten opgericht worden en door producenten gecontroleerd worden.

Producentenorganisaties in de sector groenten en fruit worden geacht in economische aangelegenheden op te treden in naam van, en namens, hun leden.

Om erkend te kunnen worden moeten de producentenorganisaties het volgende opnemen in hun statuten:

Stemrecht:

⁶ Art 9 BVR 8 mei 2009

⁷ Art 17 BVR 8 mei 2009 en art 31 Verordening (EU) nr. 543/2011

- Geen enkel lid van een producentenorganisatie mag over meer dan 10% van de stemmen of volmachten voor de stemming beschikken.

Aandelen:

- Het maximaal percentage van aandelen dat één lid in bezit mag hebben bedraagt 25%⁸.

In het geval dat juridische rechtspersonen lid zijn van de PO, zal ook de identiteit van de achterliggende aandeelhouders gecontroleerd worden. Indirect aandeelhouderschap mag geen aanleiding geven tot misbruik van dominantie of het overstijgen van het maximumpercentage m.b.t. aandelen en/of stemmen.

Concreet mag geen enkele aandeelhouder rechtstreeks of onrechtstreeks cumulatief over

- meer dan 25% van de aandelen én/ of
- meer dan 10% van de stemrechten beschikken

Natuurlijke personen of rechtspersonen die bij hun toetreding geen groente- of fruitteler zijn, mogen samen niet meer dan 25% van de aandelen van de producentenorganisatie in eigendom hebben en over niet meer dan 25% van de stemmen beschikken⁹.

Aangesloten niet-producenten mogen niet deelnemen aan de stemmingen die specifiek betrekking hebben op het actiefonds en het operationeel programma. Dit dient als dusdanig geacteerd te worden in de notulen van de raad van bestuur (RvB) en opgenomen te zijn in de statuten.

Er dient over gewaakt te worden dat bij aangelegenheden waarbij een stemgerechtigde (lid van de RvB) belanghebbende partij en/ of contractant is, deze zich onthoudt bij de stemming. Dit dient eveneens als dusdanig geacteerd te worden in de notulen van de raad van bestuur en opgenomen te zijn in de statuten.

Te allen tijde kunnen de bevoegde diensten het verzoek richten tot de producentenorganisaties of tot de unies van producentenorganisaties om alle inlichtingen en inzage in bewijsstukken zoals verslagen van de algemene vergadering of de raad van bestuur, die nodig zijn voor de controle tot toekenning of tot behoud van de erkenning, te verkrijgen.

De verslagen van de RvB en de algemene vergaderingen dienen als dusdanig niet overgemaakt te worden aan de bevoegde diensten, maar moeten wel minstens 10 jaar ter inzage liggen.

⁸ In naar behoren gemotiveerde gevallen kan de minister een hoger maximumpercentage m.b.t. aandelen vaststellen op voorwaarde dat machtsmisbruik in ieder geval wordt vermeden.

⁹ In naar behoren gemotiveerde gevallen kan de minister een hoger maximumpercentage m.b.t. aandelen vaststellen op voorwaarde dat machtsmisbruik in ieder geval wordt vermeden.

1.1.4 Aangesloten producenten en niet-producenten

Met een aangesloten producent wordt bedoeld: een landbouwer in de zin van artikel 4, lid 1, onder a), van Verordening (EU) nr. 1307/2013 van het Europees Parlement en de Raad die groenten en fruit (in voorkomend geval in het kader van een vruchtafwisselingsschema) produceert en die aangesloten is bij een producentenorganisatie. Aangesloten producenten beschikken over een ondernemingsnummer en moeten in het Geïntegreerd Beheers- & Controlesysteem (GBCS) geïdentificeerd zijn als landbouwer^{10 11} of equivalenten hiervan voor actieve leden uit andere lidstaten/regio's.

Natuurlijke personen of rechtspersonen die **geen producent (= niet-producenten)** zijn, kunnen enkel lid zijn of blijven als ze:

1. op een aparte lijst voorkomen;
2. geen gebruik maken van de door Gemeenschap gefinancierde maatregelen;
3. niet deelnemen aan de stemmingen die specifiek betrekking hebben op het actiefonds en het operationeel programma.

In de statuten of in het huishoudelijk reglement dienen clausules hieromtrent opgenomen te zijn. De navolging hiervan moet duidelijk op te maken zijn uit de notulen van de raad van bestuur en/ of Algemene Vergadering. Interne regels (bv. huishoudelijk reglement of andere) hieromtrent dienen meegedeeld te worden aan de bevoegde dienst.

1.1.5 Bepalingen m.b.t de leden

1.1.5.1 Uniek lidmaatschap

Producenten kunnen met betrekking tot de productie van eenzelfde bedrijf van een product zoals bedoeld in artikel 153 lid 1, b) van Verordening (EU) nr. 1308/2013, **slechts lid zijn van één producentenorganisatie.**

De producentenorganisaties sturen elk jaar uiterlijk op 15 februari de ledenlijst conform formulier XII van NS deel V met de situatie van 1 januari van dat jaar, met daarbij duidelijk de wijzigingen (uittredingen en toetredingen) vermeld, door op volgend mail adres:

GMO-beleid-advies@lv.vlaanderen.be

AANDACHTSPUNTEN:

- **Elke** producent dient een verklaring te ondertekenen waarbij hij bevestigt dat hij slechts lid is van de bedoelde producentenorganisatie voor de bedoelde categorieën van producten. Deze verplichting geldt voor elk lid en is **niet beperkt tot nieuwe leden.**

¹⁰ 22 DECEMBER 2006. — Decreet houdende inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid.

¹¹ Vlaamse landbouwers die over meer dan 2 ha landbouwgrond, 0,50 ha groeimedium, 0,50 ha permanent overkapte landbouwgrond beschikken of meer dan 300 kg N produceren, zijn aangifteplichtig en moeten dus een landbouwnummer hebben.

- Deze schriftelijke verklaringen dienen bij de producentenorganisatie ter inzage te liggen bij controles ter plaatse.
- In het geval dubbel lidmaatschap wordt vastgesteld, dienen de betrokken producentenorganisaties actie te ondernemen. De betrokken producent moet voor de keuze gesteld worden en hij moet bij één van de twee PO's ontslag nemen. De bevoegde dienst zal de WAP weigeren m.b.t. de producenten die het uniek lidmaatschap en de leveringsplicht niet respecteren bij de betrokken PO's indien er geen structurele oplossing gevonden wordt. Jaarlijks wordt de PO geïnformeerd door deze dienst m.b.t. vaststellingen van dubbel lidmaatschap met de vraag om corrigerende maatregelen te treffen indien nodig.
- De producentenorganisatie houdt een register bij van de vastgestelde problemen m.b.t. lidmaatschap en leveringsplicht én de getroffen maatregelen.
- Gastveilers zijn geen volwaardige leden en moeten als dusdanig duidelijk zijn aangeduid in de ledenlijsten (zie hoofdstuk 4.1.1.1).
- Producenten kunnen alleen gastveiler zijn met toelating van hun eigen producentenorganisatie.
- Verkopen tussen PO's wordt niet als gastveilerschap beschouwd, de WAP wordt meegerekend bij de WAP van de eerst verkopende PO.
- Er moet een register bijgehouden worden van toelatingen aan leden om elders te leveren, incl. voor welke product(en) deze toelating geldt.
- **Niet-leden** zijn producenten die bij geen enkele erkende producentenorganisatie aangesloten zijn. Bijgevolg mag hun productie bij geen enkele producentenorganisatie in de waarde van de afgezette productie worden opgenomen.

1.1.5.2 Leveringsplicht¹²

Leden moeten hun volledige productie (voor de producten of de groep van producten voor dewelke de PO erkend is) via de producentenorganisatie verkopen (voor uitzonderingen zie 1.1.5.3 en 1.1.5.4).

Aangesloten producenten zijn verplicht **statistische gegevens** te verstrekken¹³ in het bijzonder met betrekking tot:

- areaal,
- geogoste hoeveelheden, soorten producten, variëteiten, ...,
- rechtstreekse verkoop aan de consument.

Areaal- en productie-enquêtes moeten systematisch en gestructureerd gebeuren voor alle leden. Enquêtes dienen jaarlijks door de producentenorganisatie plaats te vinden en de aangiften van de leden moeten ter inzage van de controle ter beschikking gesteld kunnen worden.

De producentenorganisatie dient de enquêtegegevens ook **actief** te gebruiken en op basis van steekproeven de realiteit ervan na te gaan. De producentenorganisatie moet kunnen aangeven op welke manier zij deze gegevens analyseert, welke vaststellingen er waren en welke gevolgen hieraan werden verbonden.

¹² Art 160 Verordening (EU) nr.1308/2013

¹³ Art 153 lid 2.b) Verordening (EU) nr.1308/2013

Voorbeelden van bruikbare elementen voor de producentenorganisatie om toezicht te houden op de leden m.b.t. de leveringsplicht (producent levert minder dan normaal), of aanlevering van producten die niet van zijn of haar bedrijf komen (producent levert meer dan normaal):

- opname van leeggoed,
- oogstramingen,
- verslagen van teeltbegeleiders,
- gegevens van controleorganismen zoals SGS of Integra,
- kwaliteitsbeleid: registratie en traceerbaarheid.

Indien men zich baseert op gegevens van externe controleorganismen moeten:

- de betreffende gegevens onmiddellijk ter beschikking van de controlediensten kunnen gesteld worden;
- deze gegevens voor alle leden en voor alle teelten beschikbaar zijn en niet enkel voor de leden die aan registratie of controleprojecten meewerken.

De acties van de PO m.b.t. de controle van de eigen leden dienen gedocumenteerd te worden. De producentenorganisatie houdt een register bij van de vastgestelde problemen en de getroffen maatregelen.

Tijdens controles ter plaatse zal de leveringsplicht steekproefsgewijs worden nagegaan aan de hand van bovenstaande elementen. Ook zullen de opvolgingssystemen van de PO worden geëvalueerd.

1.1.5.3 Afzet van de productie buiten de producentenorganisatie

100% leveringsplicht is het algemene principe maar de PO kan toelating geven aan het lid (individueel of collectief):

- om producten rechtstreeks aan consumenten te verkopen voor persoonlijk gebruik;
- om zelf of via een door de eigen producentenorganisatie aan te wijzen producentenorganisatie te verkopen voor producten die vergeleken met het afzetvolume van de eigen producentenorganisatie slechts een marginaal aandeel van de omzet vertegenwoordigen;
- om zelf of via een door de eigen producentenorganisatie aan te wijzen producentenorganisatie producten te verkopen die gezien de kenmerken ervan, gewoonlijk niet onder de handelsactiviteiten van de eigen producentenorganisatie vallen (o.a. clubbrassen).

De producentenorganisatie dient een **register** bij te houden van de toelatingen die verstrekt werden aan de leden i.v.m. verkoop buiten de eigen PO.

Om de producentenorganisaties voldoende vrijheid te geven hun eigen beleid te voeren, werd besloten het maximumpercentage in Vlaanderen op 25% te zetten voor directe verkoop aan de consument. Indien er ook producten via een andere toegewezen producentenorganisatie worden afgezet, kan dit percentage opgetrokken worden tot 40%.

De maximumpercentages moeten door de PO worden vastgesteld in de statuten of het huishoudelijk reglement. Elke beslissing m.b.t. het percentage afzet buiten de producentenorganisatie wordt transparant gecommuniceerd, hetzij collectief hetzij individueel.

Indien met collectieve vrijstellingen gewerkt wordt, moet dit via de informatiekkanalen van de PO bekend gemaakt worden. De beslissing van de PO i.v.m. toelatingen voor afzet buiten de producentenorganisatie moet genotuleerd worden in de verslagen van hetzij de raad van bestuur hetzij van de jaarlijkse vergadering én dient kenbaar gemaakt te worden aan de bevoegde dienst.

1.1.5.4 Ontslag

Voor de groenten- en fruitsector legt de Europese regelgeving voor leden van PO's een minimum lidmaatschap op van één jaar.

De PO's moeten in hun statuten regels opnemen i.v.m. de duur van het lidmaatschap, de ontslagregels en eventuele financiële verplichtingen (wanneer, welke, hoe berekend, bij wie, ...). Deze regels moeten altijd ter beschikking staan van de producenten en niet alleen wanneer het lidmaatschap wordt onderschreven

De producentenorganisatie neemt in haar statuten een bepaling op die het voor de producent mogelijk maakt zijn ontslag uiterlijk op 30 juni schriftelijk mee te delen aan de producentenorganisatie. Bij dergelijk vrijwillig ontslag moet de producent ten laatste op 31 december van hetzelfde jaar uit de producentenorganisatie kunnen treden.

Wanneer uittredingsvergoedingen van kracht zijn, moeten deze transparant en op een objectieve manier berekend en gemotiveerd worden.

1.1.6 Structuur, personeel, uitrusting, infrastructuur, commercieel beheer, activiteiten van de organisatie

Naast de administratieve controle van de statuten zijn voor de erkenning (of voor het behoud van de erkenning) volgende elementen zeer belangrijk in de werking van de organisatie:

1. beslissingsstructuur en stemrecht (democratische controle)
2. verkoopstructuur (transparante prijsvorming)
3. centrale boekhouding en facturatie
4. commercieel en budgettair beleid
5. eventuele uitbesteding van hoofdtaken en uitvoering van het operationeel programma (zie hoofdstuk 1.4)
6. Infrastructuur en technisch hulpmiddelen (huidige situatie en/of eventuele planning)

De PO moet over voldoende personeel en uitrusting beschikken om haar GMO- doelstellingen te kunnen verwezenlijken. De PO moet ook de infrastructuur (ter beschikking) hebben om op vraag van haar leden de productie op te halen, te sorteren en te verpakken.

Een PO die erkend wordt of is voor een product waarvoor technische hulpmiddelen beschikbaar moeten worden gesteld, dient haar verplichting(en) na te komen wanneer zij zelf of via haar leden, dan wel via dochterondernemingen of door middel van uitbesteding, een adequaat niveau aan technische hulpmiddelen ter beschikking stelt.

De PO moet instaan voor het commercieel en budgettair beheer en er moet voldoende transparantie zijn in de prijsvorming voor alle leden.

De afzet gebeurt door de PO zelf of onder toezicht van de PO in het geval van uitbesteding (zie hoofdstuk 5.2). Het betreft het besluit om het product te verkopen, de keuze van het distributiekanaal en, tenzij de verkoop via een veiling verloopt, de onderhandelingen over de hoeveelheden en prijzen.

De PO moet gedurende minstens 10 jaar een de nodige bewijsstukken (schriftelijk of elektronisch) bijhouden, met inbegrip van de boekhoudkundige documenten, waaruit blijkt dat de PO het aanbod heeft geconcentreerd en de producten van haar leden waarvoor zij erkend is, heeft afgezet.

1.1.7 Unies van producentenorganisaties - Oprichting en werking

Om erkend te worden en te blijven, moeten de unies van producentenorganisaties opgericht zijn door en enkel samengesteld zijn uit erkende producentenorganisaties of erkende unies van producentenorganisaties. In naar behoren gemotiveerde gevallen kan de minister toestaan dat een natuurlijke persoon of rechtspersoon die geen erkende producentenorganisatie of unie van producentenorganisaties is, lid mag zijn van een unie van producentenorganisaties.

De erkende producentenorganisaties-leden moeten beschikken over de zeggenschap bij beslissingen. De controle op de unie berust op democratische wijze bij de leden- producentenorganisaties. In haar statuten en werking moet de unie volledig de voorschriften volgen van verordening (EU) nr. 1308/2013 en de **gedelegeerde en uitvoeringsverordening** en deze opnemen in de statuten. M.a.w. de UPO moet aan dezelfde rechten en plichten voldoen als een PO en zij moet uiteraard dezelfde doelstellingen nastreven. De unie moet een juridische rechtspersoon zijn die, in voorkomend geval, de verantwoordelijkheid draagt voor het beheer van het eigen actiefonds en/of dit van zijn leden en de uitvoering van het operationeel programma (geheel of gedeeltelijk). In Vlaanderen moet de UPO een coöperatieve vennootschap zijn.

Een producentenorganisatie kan voor een bepaald product of een bepaalde groep producten slechts lid zijn van één unie van producentenorganisaties die een operationeel programma uitvoert.

Unies die overeenkomstig verordening (EG) nr. 1308/2013 namens hun leden het actiefonds beheren worden voor de toepassing van deze Verordening met producentenorganisaties gelijkgesteld.

De erkenningsprocedure voor UPO's verloopt op dezelfde wijze als deze voor PO's.

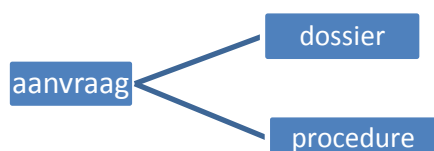
1.1.8 Hoofdzetel van een transnationale PO of UPO

Om in Vlaanderen te worden erkend moet de hoofdzetel van de transnationale PO of UPO in Vlaanderen gevestigd zijn en moet daar het grootste deel van de afgezette productie van de PO of van de leden van de UPO gerealiseerd worden. Als alternatief kan, indien alle betrokken lidstaten daarmee instemmen, het volstaan dat de meerderheid van het aantal leden in Vlaanderen gevestigd zijn.

Wanneer bij de aanvang van een nieuw operationeel programma, het grootste deel van de afgezette productie gerealiseerd wordt in een andere lidstaat of de meerderheid van het aantal leden in een andere lidstaat gevestigd zijn, dan blijft de PO/UPO erkend in Vlaanderen tot aan het einde van de uitvoering van dat operationeel programma. Als echter op dat moment nog steeds het grootste deel van de afgezette productie in een andere lidstaat wordt gerealiseerd of de meerderheid van het aantal leden in een andere lidstaat gevestigd zijn, dan moet de hoofdzetel verplaatsen naar die andere lidstaat (en bijgevolg de erkenning door die andere lidstaat gebeuren) tenzij de betrokken lidstaten hierover anders beslissen.

1.2 Erkenningaanvraag

De aanvraag kan opgesplitst worden in twee delen: het erkenningsdossier en de erkenningsprocedure.

1.2.1 Erkenningsdossier

Voor de correcte opvolging van aanvragen tot erkenning als producentenorganisatie is het nodig dat volgende stukken in het dossier opgenomen worden:

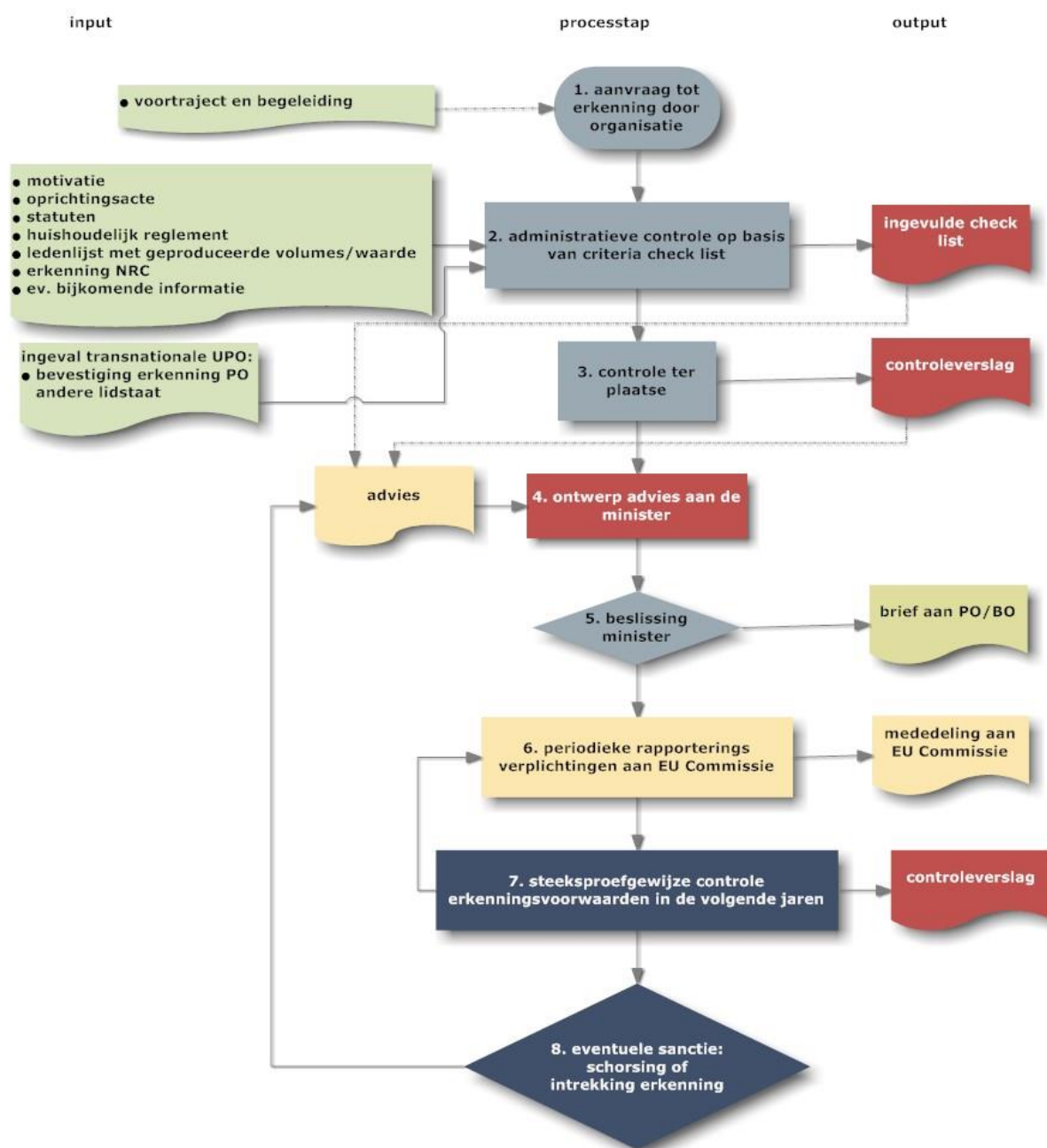
1. Oprichtingsakte en statuten
2. Huishoudelijk reglement¹⁴ van de organisatie¹⁵
3. Geactualiseerde nominatieve ledenlijst (lidnummer, adres + btw-nummer, landbouwer- en ondernemingsnummer van de **aangesloten producenten**) (zie formulier XII in bijlage 1 van deel 5)
4. Omzetberekening (gemiddelde verkochte productie van alle producenten van de **drie jaren voorafgaand aan de erkenningaanvraag**)
5. Indien juridische rechtspersonen (oprichtend) lid worden van de producentenorganisatie dienen ook actuele statuten van de onderliggende entiteiten voorgelegd te worden. Indien kerntaken van de producentenorganisatie uitbesteed worden aan derden (of aan een lid) kan dit enkel op basis van een gemotiveerde aanvraag en na de uitdrukkelijke toestemming van de bevoegde dienst (zie hoofdstuk 1.4).

1.2.2 Procedure beoordeling erkenningaanvraag PO's, UPO's, transnationale PO's (TPO's), transnationale UPO's (TUPO's)

Ter informatie wordt hieronder de procedure van de beoordeling van de erkenningaanvraag beschreven:

¹⁴ In te dienen als er een huishoudelijk reglement werd opgesteld, anders niet van toepassing

¹⁵ In het huishoudelijk reglement worden bij voorkeur bepalingen opgenomen die op regelmatige basis vlot kunnen aangepast worden. De algemene basisprincipes en meer rigide regels staan in de statuten.

Afbeelding 1 proces erkenning PO, UPO, TPO, TUPO

1. In het voortraject zal de bevoegde dienst voor de betrokken geïnteresseerde partijen zorgen voor: informatieverstrekking, begeleiding, afstemming met Europese en nationale regelgeving. Er kan eventueel een bezoek ter plaatse gebracht worden om de specifieke elementen van het dossier met de betrokkenen te bespreken.

De **aanvraag voor erkenning**, samen met motivatie, de ledenlijsten, de statuten, het huishoudelijk reglement en de WAP¹⁶ of productievolume, wordt door de betrokken organisaties aan de bevoegde dienst gericht.

2. De bevoegde dienst voert een **administratieve controle** uit m.b.t.:

- de volledigheid van het aanvraagdossier
- de statuten, het huishoudelijk reglement¹⁷
- de erkenning door de Nationale Raad van Coöperaties
- de hoofdzetel in Vlaanderen
- het minimum aantal leden per PO
- het minimum volume en/of minimumwaarde afgezette
- democratische besluitvorming (aantal stemmen en/of aandelen per lid), eventuele uitgesloten categorieën bij stemming
- de ledenlijsten
- dubbel lidmaatschap
- leveringsplicht
- eventuele directe verkoop aan consumenten

De statuten van de PO's worden in de praktijk waar mogelijk al vóór de officiële erkenningsaanvraag besproken in het begeleidingsproces. De controle van de statuten houdt in dat de dossierbeheerder nagaat of alle voorschriften in de statuten werden opgenomen.

Voor UPO's wordt een gelijkaardige procedure gevolgd. In geval van transnationale UPO's zal de bevoegde dienst de andere betrokken lidstaten o.a. bevestiging vragen i.v.m. de erkenning status van de betrokken PO's, ledenlijsten uitwisselen, ...

De bevoegde dienst voert een controle uit op de WAP op basis van de regels beschreven in hoofdstuk 4.1.2. Indien het een PO betreft die net opgestart werd, en dus nog geen WAP of afgezet volume heeft, wordt er een raming gemaakt aan de hand van de WAP of productievolume van de individuele leden.

3. Na de bovenstaande controles komt er een **controle ter plaatse** en maakt de bevoegde dienst een controleverslag met daarin o.a. een beoordeling van de materiële omstandigheden van de organisatie. Hierbij wordt er nagegaan of de PO over voldoende personeel, middelen, logistiek beschikt om aan de GMO-doelstellingen te kunnen voldoen.

Naar aanleiding van de controle ter plaatse wordt er in het controleverslag een eindconclusie gegeven. In deze eindconclusie wordt gesteld of de PO voldoet aan alle erkenningscriteria of niet.

4. Nadat alle controles uitgevoerd zijn en alle nodige adviezen ingewonnen zijn, legt de bevoegde dienst het erkenningsdossier en het advies voor aan de minister.

¹⁶ waarde van de afgezette productie, voor groenten en fruit

¹⁷ Het huishoudelijk reglement moet ingediend worden als er essentiële elementen in staan voor de erkenning en de verplichtingen van de PO die niet in de statuten staan of wanneer het HR elementen bevat die een concrete uitwerking zijn van wat in de statuten in algemene termen bepaald werd.

5. De beslissing van de minister om een erkenning te verlenen of niet, dient binnen de vier maanden na het indienen van de erkenningsaanvraag, vergezeld van het volledige dossier, gemaakt te worden.
6. De eindbeslissing wordt aan de betrokkenen meegedeeld en ook gerapporteerd aan Europa.

1.3 Controle op de erkenningsvoorwaarden (administratief en ter plaatse)

In de loop van de werkingsduur moeten PO's en UPO's gecontroleerd worden of ze nog steeds voldoen aan alle erkenningsvoorwaarden. De selectie van de PO's of UPO's, die aan deze grondige nacontrole worden onderworpen, gebeurt op basis van een risicoanalyse. Gedurende een tijdspanne van 5 jaar wordt elke PO/UPO minstens één keer gecontroleerd door de bevoegde dienst.

Naar aanleiding van de controle ter plaatse wordt er in het controleverslag een eindconclusie gegeven. In deze eindconclusie wordt gesteld of de PO/UPO voldoet aan alle erkenningscriteria of niet. De PO kan hierop reageren. Door ondertekening van het verslag gaat de PO akkoord met de eventuele vaststellingen.

Indien vereist kan de bevoegde dienst de vrijgave van zekerheden, de uitbetaling van voorschotten en/of het steunsaldo schorsen.

De resultaten en gevolgen van de uitgevoerde controles op de erkenningsvoorwaarden dienen gekend en verwerkt te zijn voor uitbetaling van het saldo (uiterlijk 15 oktober N+1).

Onderstaande tabel geeft een overzicht van documenten waarover een PO dient te beschikken.

Tabel 1 documenten bij de controle erkenningsvoorwaarden (voor groenten en fruit)¹⁸

Documenten die overgemaakt moeten worden aan de controlediensten	Documenten die ter beschikking moeten gesteld worden tijdens de controle ter plaatse
- Ledenlijsten toestand per 1 januari jaar N van de aangesloten producenten en de gastveilers, incl. landbouwnummer (de aangesloten niet-producenten moeten in een aparte lijst worden aangeleverd). Deze dienen te worden aangeleverd in de daarvoor voorziene sjablonen, - Eventuele wijzigingen van de statuten en het huishoudelijk reglement. - Alle nodige documenten m.b.t. uitbesteding van taken in voorkomend geval (zie ook hoofdstuk 5.2)	- Een map met schriftelijke verklaringen van elk lid m.b.t. uniek lidmaatschap. - Een register/map van de gevoerde acties door de PO m.b.t. vastgestelde dubbele lidmaatschappen. - Een register/map met de individuele toelating aan aangesloten producenten om direct aan de consument te verkopen (als deze de algemene toelating overtreffen). De algemene toelating (maximum 25% directe verkoop) kan de PO bijvoorbeeld communiceren via een brochure/ledenblad. - Een overzicht van de aangesloten producenten (incl. details over de betrokken producten) die zelf, of via een andere PO, producten afzetten die, gezien de kenmerken ervan, normaliter niet onder de handelsactiviteiten van de eigen PO vallen - Een register/map van de gevoerde acties door de PO m.b.t. het niet naleven van de leveringsplicht. - Een map met de areaal- en productie-enquêtes en de ondernomen acties ingeval van vaststellingen. - Een map met verslagen van de RvB en verslagen van de algemene vergadering. - Een map met de opzeggingen van lidmaatschap (ontslagaanvraag en administratieve afhandeling van het ontslag).

¹⁸ Niet-exhaustieve lijst.

Indien bepaalde vaststellingen aanleiding geven tot een intrekking of schorsing van de erkenning wordt dit meegedeeld aan de bevoegde dienst.

De bevoegde dienst stuurt indien nodig een waarschuwingsbrief aan de betrokken organisatie met het verzoek corrigerende maatregelen te treffen.

Indien nodig wordt overgegaan tot een schorsing of intrekking van de erkenning.

Deze procedures worden uitvoeriger beschreven in hoofdstuk 8 m.b.t. de sancties.

1.4 Uitbesteding van activiteiten

Op basis van artikel 155 van Verordening (EU) nr. 1308/2013 en **artikel 13 van de gedelegeerde verordening** mogen lidstaten aan erkende PO's toestaan bepaalde werkzaamheden uit te besteden (outsourcen), aan andere entiteiten, die onder meer uit één of meer van haar leden of een dochteronderneming¹⁹ kan bestaan, indien de lidstaat voldoende bewijs krijgt dat dit een juiste manier is om de doelstellingen van de PO te bereiken.

Alle activiteiten of acties die uitgevoerd worden door een andere juridische entiteit dan de PO zelf, moeten afgedekt zijn door een uitbestedingscontract (model: zie formulier II deel 5). **Er wordt evenwel aangenomen dat de activiteit door de producentenorganisatie wordt verricht als deze wordt uitgevoerd door een unie van producentenorganisaties of een coöperatie waarvan de leden zelf coöperaties zijn waarbij de producentenorganisatie is aangesloten, of door een dochteronderneming waarvan ten minste 90 % van de aandelen of het kapitaal in handen is van de PO.**

1.4.1 Kernactiviteiten

Wanneer activiteiten horen tot de onderstaande lijst van kernactiviteiten moet dit in elk geval expliciet toegestaan worden hetzij tijdens de erkenningsprocedure hetzij wanneer een erkende PO of UPO later zou overgaan tot uitbesteding.

De kernactiviteiten die eventueel uitbesteed kunnen worden, mits schriftelijke toelating van de bevoegde diensten zijn o.a.:

- het verzamelen van de producten
- de opslag van producten
- de verpakking van producten
- de afzet van producten
- kennis van productie van de leden
- commercieel en budgettair beheer
- gecentraliseerde boekhouding en factureringssysteem

¹⁹ Definitie: artikel 2, c van de gelegeerde verordening

1.4.2 Uitbesteding afzet/verkoop

Vooral wat betreft de afzet en de verkoop van de producten, een van de belangrijkste opdrachten van de PO, is Europa zeer strikt. Vlaanderen zal dit dan ook slechts in zeer uitzonderlijke gevallen toestaan op basis van een zeer gemotiveerde aanvraag.

De afzet gebeurt door de PO of onder toezicht en verantwoordelijkheid van de PO in het geval van uitbesteding.

Een PO of UPO moet het besluit kunnen nemen om te verkopen, de keuze van het distributiekanaal, daadwerkelijk de verkoopvoorwaarden bepalen en meer in het bijzonder onderhandelen over de verkoopprijzen en hoeveelheden tenzij de verkoop via een veilingklok gebeurt. **De PO moet met andere woorden regie én controle hebben over de afzet.**

Audits en jurisprudentie leren ons dat niet aanvaard wordt dat leden (ook subcoöperaties) hun eigen afzet regelen en reclame voor zichzelf maken (eigen merken), dat wil zeggen onderhandelen (dit staat los van de thuisverkoop of de directe verkoop op het eigen bedrijf aan de consument voor diens eigen behoeften, indien toegestaan door de PO).

Een producentenorganisatie die geen regie heeft over de afzet, handelt in strijd met de erkenningscriteria.

1.4.3 Uitbesteding van verwerking²⁰ en/of van voorbereiding van producten²¹

De PO:

1. moet eigenaar zijn van het te verwerken product voor elk stadium van de voorbereiding of de verwerking
2. zeggenschap hebben over de volledige organisatie van de verwerking en verpakking van de producten van haar leden
3. volledig verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de uitbesteedde activiteit en voor de algemene beheerscontrole (inclusief bv. voedselveiligheid e.d.);
4. zelf kunnen beslissen over het tijdstip van het marktklaar maken, de verkoop aan potentiële andere afnemers en de verpakking in klant specifieke of eigen verpakking
5. de nodige personele middelen hebben om toezicht te kunnen houden op de verwerking en een correcte boekhouding/ voorraadboekhouding bij te houden.
6. in een schriftelijk contract tussen PO en verwerker de bepalingen van de uitbesteding van de verwerking vastleggen
7. middels schriftelijke bewijsstukken alles kunnen aantonen (m.b.t. het beheer, de controle en het toezicht op de uitbesteedde opdrachten).
8. De meerwaarde voor de leden- producenten duidelijk aantonen.

²⁰ Voor uitbesteding van verwerking en investeringen in verwerking moet gewaarschuwd worden dat dit voorlopig volledig op eigen risico van de PO gebeurt zolang er geen definitieve uitspraak is van het Europese Hof van Justitie dat de desbetreffende artikels in de verordening opgeheven heeft maar waar tegen de EU-COM beroep heeft aangetekend! Deze juridische kwestie betreft niet het "voorbereiden" van producten volgens de definitie van art 19 van 543/2011.

²¹ Met voorbereiden van producten wordt bedoeld: schoonmaken, snijden, schillen, bijsnijden, wassen, drogen van producten zonder er verwerkte producten van te maken.

Het stadium waar de zeggenschap en de eigendom van de PO stopt, wordt beschouwd als “af producentenorganisatie” in de berekening van de waarde van de in de handel gebrachte productie.

1.4.4 Andere activiteiten

Activiteiten die misschien niet als kernactiviteit beschouwd worden maar eerder te maken hebben met bijvoorbeeld uitvoering van het operationeel programma moeten eveneens aan dezelfde strenge contractuele voorwaarden (zie verder) voldoen en ook hier moet de PO of de UPO het in handen hebben van de regie kunnen aantonen.

Activiteiten die hieronder vallen zijn: o.a.

- productieplanning of - raming
- telersbegeleiding
- kwaliteitscontrole (grote verantwoordelijkheid van PO)
- uitwerken van promotieacties

1.4.5 Contract

De PO of UPO moet een commerciële regeling treffen op basis van een geschreven contract met een andere juridische entiteit.

De PO of UPO blijft echter verantwoordelijk voor de uitvoering van die activiteit en voor de algemene beheerscontrole en het toezicht op de voor de uitvoering van de activiteit getroffen commerciële regeling.

De algemene beheerscontrole en het toezicht moeten effectief zijn en het schriftelijke **uitbestedingscontract** moet in volgende elementen voorzien of volgende details bevatten:

1. de concrete omschrijving actie + de beoogde resultaten
2. identificatie van de contractant
3. duurtijd van de overeenkomst
4. de verantwoordelijkheden bij controle
5. de kostprijs
6. organisatie en timing van het overleg
7. de mogelijkheid voor de PO of UPO om bindende instructies te geven
8. bepalingen die de PO of UPO de mogelijkheid geeft om het contract te beëindigen als de dienstverlener niet voldoet aan de bepalingen en voorwaarden in het contract (verbrekingsclausule)
9. bepalingen en voorwaarden met inbegrip van rapporterings- en evaluatievoorwaarden van de contractant en deadlines die de PO of UPO moet toestaan om de uitbestede activiteiten te evalueren en controle uit te oefenen.
10. de wijze van toezicht
11. het uitbestedingscontract moet minstens 5 jaar bewaard worden voor ex-post controles en voor inzage door alle leden die daarom verzoeken

1.4.6 Algemene voorwaarden

Uitgaven voor maatregelen die niet subsidiabel zijn voor de PO kunnen ook niet via uitbesteding in aanmerking komen voor steun.

In de **motivering** zal o.a. voldoende aandacht moeten geschonken worden aan:

- 1) de strategische doelstellingen waarom de PO of UPO beslist om uit te besteden (een urgent tactisch tekort is onvoldoende)
- 2) de selectieprocedure die gevolgd is om een dienstverlener te selecteren
- 3) meetbare doelstellingen die met de leverancier afgesproken zullen worden
- 4) in welke mate de betaling afhankelijk kan gemaakt worden van de bereikte resultaten
- 5) welke exit-strategie voorzien wordt
- 6) hoe de regie door de PO of UPO in de praktijk zal uitgeoefend worden
- 7) de uitbesteding moet onder normale marktvoorwaarden gebeuren (aan te tonen met offertes of andere elementen)

Het ligt voor de hand dat een PO in geval van uitbesteding actief moet kunnen ingrijpen en dat ze feitelijk in staat moet zijn om foutief handelen van derden te voorkomen. Daarnaast moet op geregelde tijdstippen overleg plaatsvinden met de ingeschakelde derden. Hierover moet ook schriftelijk gedocumenteerd worden.

Uitbesteding van de in **artikel 7 van de gedelegeerde verordening** omschreven taken zoals commercieel en budgettair beheer, de gecentraliseerde boekhouding en facturatie en **de afzet van de productie van haar leden**, kan enkel uitbesteed worden aan derden op basis van een gemotiveerde aanvraag en de uitdrukkelijke toelating van de bevoegde diensten.

1.4.6.1 Uitgesloten

Maatregelen die de producentenorganisatie buiten de Unie heeft uitbesteed. Taken of maatregelen kunnen enkel binnen de EU uitbesteed worden.

Toeleveringscontracten of uitbestedingscontracten betreffende acties die niet-subsidiabel zijn.

1.4.7 Contractant

De contractant wordt aan dezelfde voorwaarden en controles onderworpen als de producentenorganisaties of unies van producentenorganisaties. De contractant blijft verantwoordelijk voor de controle op de uitgaven voor de uitbesteding. Bovendien vallen deze uitgaven, op dezelfde wijze als die van het operationeel programma, onder de controle van de bevoegde dienst of de gedelegeerde controle-instantie en eventueel van de Commissie.

Indien de contractant een lid is van de producentenorganisatie moet voldaan worden aan de bijkomende voorwaarden van het BVR²²:

- a) democratisch aangenomen zijn
- b) collectief karakter hebben en bijdragen tot de doelstellingen van het programma

²² BVR 8 mei 2009, artikel 33

- c) niet alleen de contractant begunstigde is of de middelen niet enkel aangewend worden voor eigen gebruik
- d) de actie slechts een beperkt percentage van het actiefonds bedraagt
- e) de actie niet in relatie staat tot de eigen bijdrage van de producent in het actiefonds

2 OPMAAK VAN HET OPERATIONEEL PROGRAMMA

2.1 Structuur van de operationele programma's

Sinds 1997 worden in Vlaanderen de operationele programma's inhoudelijk opgedeeld in clusters of samenhangende eenheden. De clusterstructuur is opgebouwd rond de doelstellingen en de verschillende soorten maatregelen van de GMO en geeft aan alle programma's eenzelfde ruggengraat en lay-out. Hierdoor wordt onderlinge vergelijking en controle van de programma's makkelijker. Het grootste voordeel is vooral dat de verschillende producentenorganisaties makkelijker hun programma's op elkaar kunnen afstemmen en dat samenwerkingsprojecten makkelijker ingang kunnen vinden.

De clusterstructuur is de verplichte lay-out voor het indienen van programma's.

Elke cluster kan nog verder opgedeeld worden en ingevuld worden met verschillende categorieën van acties. Voor de concrete invulling van deze clusters en acties wordt voldoende ruimte gelaten aan de creativiteit van de producentenorganisaties of unies. Per afzonderlijke actie wordt de volgende structuur opgelegd (zie ook verder in figuur 2 en 3).

Figuur 1: Structuur van operationeel programma clusters/acties

Een programma moet coherent en evenwichtig opgebouwd zijn. Dit evenwicht moet geëvalueerd worden over de looptijd van het programma, zijnde 5 jaar. Maar eventuele minima en maxima zoals in de verordening of in deze strategie opgenomen moeten elk jaar nagekomen worden tenzij anders aangegeven.

Sowieso mag (per PO) geen enkele cluster per werkjaar meer dan 50% van het goedgekeurde actiefonds bedragen.

Figuur 2: Structuur van operationeel programma

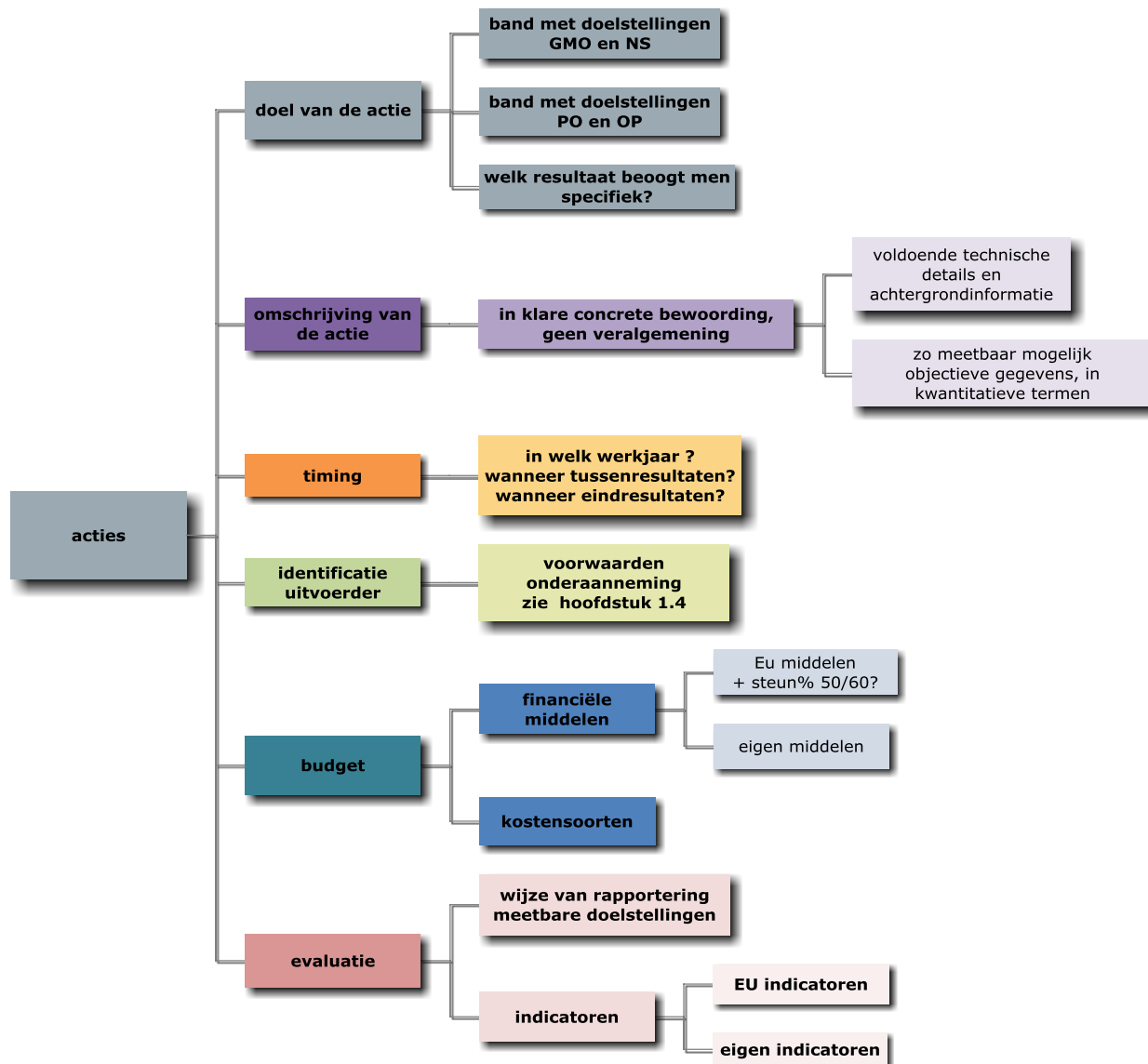
Het operationeel programma bestaat uit 8 clusters: productieplanning; productkwaliteit; afzetverbetering- en bevordering; onderzoek; opleiding en telersbegeleiding; crisispreventie en – beheer; milieumaatregelen; andere acties.

Hoewel in de verordening een groep “andere maatregelen” is voorzien, willen we proberen om zoveel mogelijk alle acties in één van de eerste 7 clusters onder te brengen (zie hoofdstuk 6.2). In de loop van de goedkeuringsprocedure kan het daarom gebeuren dat de bevoegde diensten zullen vragen om bepaalde acties aan een bepaalde cluster toe te voegen of te verplaatsen van de ene naar de andere. Alleen onder uitzonderlijke omstandigheden en mits akkoord van de bevoegde dienst kunnen afwijkingen toegestaan worden.

Acties die aspecten behandelen van verschillende clusters moeten toebedeeld worden aan de cluster die de belangrijkste doelstelling voor die actie afdekt. Indien nodig kan gevraagd worden om acties te splitsen over de juiste clusters.

Het spreekt vanzelf dat bij de boekhouding en de budgettering ook alle instructies volledig worden nageleefd zodat op basis van een volledige transparantie (ook bij de contractanten) een adequate controle mogelijk blijft.

Voor elke actie, om het even in welke cluster, wordt verplicht om volgend schema te gebruiken:

Figuur 3: Ontwerp operationeel programma: detaillering per actie

Het inhoudelijke facet van de toekomstige operationele programma's moet in eerste orde aangepakt worden. In een tweede orde moet nagedacht worden over de vorm, de verpakking en de uitwerking van de boodschap.

Voor elke actie opgenomen in het operationele programma dient telkens expliciet verwezen te worden naar één of meer doelstellingen van de verordeningen. Doelstellingen moeten op basis van het SMART-principe geformuleerd worden.

2.2 Indeling van de operationele programma's in budgetposten

Inzake de concrete uitvoering van de acties en de budgettering gelden volgende richtlijnen:

Alleen de uitgaven die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het goedgekeurde operationeel programma en die door de producentenorganisatie op of na de effectieve aanvangsdatum en vóór de afloop van het uitvoeringsjaar worden gemaakt, komen in aanmerking voor subsidiëring en voor financiering uit het actiefonds, voor zover ze in overeenstemming zijn met de bepalingen van de verordeningen en in rechtstreeks verband staan met de actie²³.

Uitgaven (of facturen) die dateren van vóór het uitvoeringsjaar (vóór 1 januari) of na het uitvoeringsjaar (na 31 december)²⁴ kunnen slechts in uitzonderlijke gevallen en mits staving worden aanvaard voor zover duidelijk kan worden aangetoond dat ze betrekking hebben op het uitvoeringsjaar in kwestie.

Door de geraamde uitgaven bij de indiening van een operationeel programma op te delen in budgetposten (uitgavencategorieën) en deze uitgaven zo gedetailleerd mogelijk te omschrijven, te begroten en te onderbouwen, kan ten aanzien van de bevoegde diensten een duidelijker inzicht worden verschaft in de samenstelling van de vooropgestelde uitgaven. Bij de voorstelling van de effectieve uitgaven (steunaanvraag of aanvraag vrijgave zekerheid) dient een zelfde indeling aangehouden te worden. Bij voorkeur wordt gebruik gemaakt van het ter beschikking gestelde sjabloon.

Voor elke ingediende uitgave dienen steeds de bepalingen inzake “niet in aanmerking komende acties en uitgaven” van bijlage IX aan verordening (EU) nr. 543/2011 in acht te worden genomen. Voordeel voor de organisatie en/of de producent moet hier ook blijken.

Inzake de subsidiabiliteit van de uitgaven, binnen deze budgetposten, wordt verwezen naar hoofdstuk 1.4.

Elk budget van een voorziene actie in een operationeel programma dient volgens volgende budgetposten te worden opgedeeld (ook bij de indiening van de steunaanvraag):

1. personeelskosten;
2. andere subsidiabele kosten;
3. reiskosten;
4. uitgaven voor niet-duurzame goederen (verbruiksgoederen);
5. uitgaven voor duurzame goederen (investeringsgoederen);
6. leveringen en diensten door derden;
7. uitgaven voor uitbesteding;
8. overhead en andere uitgaven (bij uitzondering te gebruiken).

Verder dient de producentenorganisatie ook aan te geven op welke wijze het budget per budgetpost is begroot, met andere woorden hoe het vermelde bedrag is berekend (bijvoorbeeld aantal personeelsleden x geschatte loonkost, geschat aantal analyses x kost per analyse, ...).

²³ Bij een wijziging van het programma gedurende het werkjaar, kunnen de uitgaven voor die wijziging pas aanvaard worden vanaf de datum van de wijzigingsaanvraag. Zie verder hoofdstuk 2.5 en 2.6.

²⁴ Zie tevens hoofdstuk 3.2.4

a) Personeelskosten (zie formulier XIV deel 5)

Conform verordening (EU) nr. 543/2011, bijlage IX, punt 2, **zijn personeelskosten als algemene kosten niet subsidiabel !!!** De uitzonderingen inzake de subsidiabiliteit zijn nader omschreven in hoofdstuk 5.2.

Indien deze niet als algemene kosten worden aangemerkt geldt het volgende:

1. Uitgaande van de tijd die het personeel werkelijk besteedt aan de uitvoering van de werkzaamheden waarop dit operationeel programma betrekking heeft, worden de personeelsuitgaven berekend op basis van het werkelijke bruto salaris of loon, verhoogd met de wettelijke sociale lasten.
2. Voor personeel dat in het kader van dit operationeel programma permanent of tijdelijk wordt ingeschakeld, moeten de in de overeenkomstige sectoren algemeen geldende barema's worden toegepast en moeten de voorschriften inzake de sociale zekerheid in acht worden genomen.
3. Voor elk personeelslid dat werkzaam is in het kader van een bepaalde actie van het operationeel programma dient een bijlage aan zijn/haar arbeidscontract te worden opgemaakt waarin zijn taakomschrijving in verband met de desbetreffende actie gedetailleerd wordt weergegeven. Daarnaast moet de tijd die wordt besteed aan de in het operationeel programma omschreven werkzaamheden worden gestaafd. Uit evaluatieverslagen moet na afloop van het operationeel programma duidelijk blijken welke prestaties in het kader van deze acties zijn geleverd door de aangegeven personeelsleden.
4. Personeelskosten zijn enkel subsidiabel indien het gaat om vakbekwaam personeel. Voor elk personeelslid waarvan het loon in het operationeel programma wordt ingebracht, dient zijn vakbekwaamheid omstandig te worden gestaafd.
5. Bijkomende specifieke voorwaarden voor het indienen van personeelskosten en bijhorende stavingstukken zijn vermeld in 4.2.3 (GMO boekhouding); 3.2 (steunaanvragen); 5.2 (personeel en administratie); en 6.2.2 (cluster kwaliteit) en 7.3 (rapporteringsverplichting).

b) Andere subsidiabele kosten

Dit zijn uitgaven die niet onder de andere budgetposten kunnen worden gecatalogeerd. Het is duidelijk dat deze budgetpost slechts bij wijze van uitzondering kan worden gebruikt, na voorafgaandelijk toestemming van de bevoegde diensten.

c) Reiskosten

Zie hoofdstuk 5.5 voor de voorwaarden i.v.m. reiskosten.

d) Uitgaven voor niet-duurzame goederen (verbruiksgoederen)

Onder "uitgaven voor niet-duurzame goederen" wordt verstaan uitgaven voor de aankoop, de vervaardiging of het gebruik van materiaal, goederen of voorzieningen die:

- Een kortere levensduur hebben dan de duur van de in het operationeel programma omschreven acties en
- Volgens de principes, regels en boekhoudmethoden die bij de betrokkene van toepassing zijn, niet als duurzame activa worden beschouwd
- À rato van 100% worden afgeschreven.

Nadere voorwaarden inzake de subsidiabiliteit van deze investeringen zijn vermeld in hoofdstuk 5.1 'Algemene bepalingen m.b.t. subsidieerbaarheid'.

e) Uitgaven voor duurzame goederen (investeringen)

Onder "uitgaven voor duurzame goederen" wordt verstaan de uitgaven voor de aankoop of de vervaardiging, na de effectieve begindatum van het operationeel programma, van goederen die onontbeerlijk zijn voor de uitvoering van het programma en die:

- Een levensduur hebben die overeenkomt met of langer is dan de duur van de in het operationeel programma omschreven acties;
- Volgens de principes, regels en boekhoudmethoden die bij de betrokkene van toepassing zijn, als duurzame activa worden beschouwd.

Nadere voorwaarden inzake de subsidiabiliteit van deze investeringen zijn vermeld in de nationale strategie onder algemene en clusterspecifieke bepalingen (hoofdstuk 5 en 6).

f) Leveringen en diensten door derden

Onder "leveringen en diensten door derden" wordt verstaan uitgaven voor specifieke goederen en diensten geleverd door derden, waarbij geen uitbestedingssovereenkomst mogelijk of noodzakelijk is, zoals diensten geleverd door gespecialiseerde firma's, telecommunicatiediensten. In elk geval moet de geleverde prestatie steeds duidelijk aantoonbaar en kwantificeerbaar zijn en in verband staan met de uitvoering van de actie.

g) Uitgaven voor uitbestedingen

Uitbesteding is de uitvoering van een deel van het operationeel programma of een actie door een andere persoon dan de indiener van het operationeel programma. Het gaat om een inhoudelijke operatie, in tegenstelling tot de levering van diensten door derden.

De specifieke voorwaarden voor uitbesteding voor activiteiten of acties worden beschreven in hoofdstuk 1.4, zie ook hoofdstuk 5.2 voor personeelskosten.

Hiervoor dient een uitbestedingssovereenkomst te worden opgesteld volgens het standaardmodel van de bevoegde diensten (zie formulier II onder bijlage 1 van deel 5), en i.o.m. de regels zoals bepaald in hoofdstuk 1.4 en art. 32, 3^e en art. 33 van het BVR.

De uitgaven voor contracten met contractanten worden als subsidiabele uitgaven beschouwd voor zover zij dezelfde uitgavencategorieën omvatten, controleerbaar zijn door de bevoegde instanties en in overeenstemming zijn met de algemene bepalingen inzake subsidiabele uitgaven en acties.

De contractant is verantwoordelijk voor de controle op de uitgaven voor uitbesteding. Bovendien vallen deze uitgaven, op dezelfde wijze als die van het operationeel programma, onder de controle van de bevoegde dienst of de gedelegeerde controle-instantie en eventueel van de Commissie.

h) Overhead en andere uitgaven

De overheadkosten omvatten de administratie- en beheerskosten die in verband staan met de uitvoering van het operationeel programma. Krachtens verordening (EU) nr. 543/2011, bijlage IX zijn deze uitgaven **niet** subsidiabel.

Deze kosten worden vergoed door middel van een forfaitair bedrag dat gelijk is aan 2% van het actiefonds met een maximum van 180.000 euro. In het geval van een unie van producentenorganisaties als bedoeld in artikel 156 van verordening (EU) nr. 1308/2013 worden de overheadkosten berekend door de overheadkosten van alle producentenorganisaties bij elkaar op te tellen, met dien verstande dat het resulterende bedrag niet hoger mag zijn dan 1.250.000 euro per unie van producentenorganisaties.

2.3 Opbouw dossier: checklist ontwerp operationele programma's

Identificatie van de producentenorganisatie (PO) of unie van PO's	naam, adres, telefoon, fax, e-mail
	verantwoordelijke contactpersonen (projectleider) en contactgegevens
	in het geval van unie: verantwoordelijke contactpersonen voor de deelprogramma's
	erkenningsdatum en –nummer
	in het geval van unie: erkenningsdatum en –nummer van de verschillende partners
	datum van de indiening
	in het geval van wijzigingen: het uitvoeringsjaar
Duurtijd van het programma	5 jaar
	budgettair loopt het programma in jaarperiodes van 1 januari tot en met 31 december
Beschrijving uitgangssituatie (inventaris)	▪ <u>In tabelvorm op basis van de uitgangsindicatoren verordening (EU) nr. 543/2011 bijlage VIII punt 5 exceltabel (gemiddelden van de 3 voorgaande jaren)</u> ▪ <u>In tabelvorm lijst verplichte mededelingen (exceltabel)</u>
	ledenlijsten: deze moeten jaarlijks elektronisch voorgelegd worden samen met de jaarlijkse rapportering en aanvraag voor het saldo ten laatste op 15 februari
Doelstellingen van het programma	rekening houden met de verwachte ontwikkeling betreffende productie en afzetmogelijkheden
	toelichting hoe het programma bijdraagt tot de nationale strategie en de bevestiging dat het programma consistent is met de nationale strategie

	Specifieke doelstellingen van producentenorganisaties (art.152 verordening (EU) 1308/2013): - verzekeren dat de productie wordt gepland en aan de vraag wordt aangepast, vooral wat omvang en kwaliteit betreft; - het aanbod en de afzet van de producten van de leden concentreren, ook via direct marketing; - de productiekosten en het rendement op investeringen om de normen m.b.t. milieu te halen, optimaliseren en de producentenprijzen stabiliseren; - Onderzoek verrichten en initiatieven ontwikkelen op het gebied van duurzame productiemethoden, innovatieve praktijken, economische concurrentiekracht en marktontwikkelingen; - streven naar milieuvriendelijke teeltmethoden, productietechnieken en afvalbeheerpraktijken, om met name de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen en de biodiversiteit te behouden of te bevorderen; - Bijdragen tot duurzaam gebruik van de natuurlijke hulpbronnen en tot matiging van de klimaatverandering; - Initiatieven ontwikkelen op het gebied van afzetbevordering; - Het beheer waarnemen van de onderlinge fondsen.
Acties (om de doelstellingen te bereiken)	SMART principe volgen Het programma moet: - de opgelegde clusterstructuur volgen - de opgelegde actiestructuur volgen - voldoende specifiek en concreet zijn - voldoende meetbaar zijn in objectieve gegevens en kwantitatieve termen uitgedrukt (kwantiteit, tijd, geld, enz.) - de doelstellingen moeten haalbaar zijn - realistisch en resultaatgericht zijn - per actie altijd een tijdsschema omvatten (wanneer realisatie, of tussenliggende resultaten).
Uitbesteding	▪ identificatie van de betrokken partijen. ▪ uitdrukkelijke bepaling dat de contractant aan dezelfde voorwaarden en controles onderworpen wordt als de producentenorganisaties. ▪ Zie hoofdstuk 5.2 voor andere bepalingen i.v.m. uitbesteding.

Financiële aspecten	wijze van berekening van het actiefonds
	de wijze van financiering van het actiefonds
	de nodige gegevens om een differentiëring van de geheven bijdragen te rechtvaardigen
	gebruik van eigen middelen van de producentenorganisatie
	voor elk jaar van uitvoering van het programma, de begroting en het tijdsschema voor de uitvoering van de acties
	de uitgaven worden beperkt tot daadwerkelijk gemaakte kosten, forfaitaire bedragen zijn enkel mogelijk indien deze expliciet toegelaten zijn door verordening (EU) nr. 543/2011 of de Nationale strategie
	voor het betreffende budgetjaar moeten per actie de kosten ook per soort ²⁵ opgesplitst worden in eigen middelen en Europese middelen
	indien er afgeweken wordt van het normale steunpercentage van 50% zoals voorzien in verordening (EU) nr. 1308/2013, artikel 34 moet dit ook per actie aangegeven worden met de nodige argumentatie of staving.
Voor het totale programma	Financierings- en uitvoeringsschema in syntheses Tabellen
	Per kalenderjaar overzichtstabel: - eigen middelen/Europese steun - kosten per begrotingspost - tijdschema van de uitvoering van de acties
In te dienen stukken	<u>operationeel programma</u> met datum en handtekening van de administratieve en financiële verantwoordelijke vergezeld van volgende ondertekende verbintenissen: • de bepalingen van verordening (EU) nr. 1308/2013 en (EU) nr. 543/2011 zullen nageleefd worden • niet tweemaal rechtstreeks of onrechtstreeks communautaire of nationale, regionale steun te ontvangen voor maatregelen en/of acties waar op grond van deze verordeningen communautaire bijstand wordt verleend; • communicatieplan, Zie strategie deel 2. • nominatieve lijst personeel • het bewijs: • dat een <u>actiefonds</u> is opgericht; • dat een boekhouding gevoerd wordt die toelaat om alle verrichtingen i.v.m. het operationele programma af te zonderen van de gewone werkingskosten.

Tabel 2: Checklist ontwerp operationele programma's

²⁵ Voor de budgetposten zie NS deel 5 bijlage 1, formulier 5.

2.4 Tijdstippen van indiening, goedkeuring en uitvoering en plaats van indiening

Verordening (EU) nr. 543/2011 Artikel 63 stelt:

“Operationele programma's worden door de producentenorganisatie uiterlijk op 15 september van het jaar vóór dat van de uitvoering van de programma's ter goedkeuring overgelegd aan de bevoegde autoriteit van de lidstaat waar de producentenorganisatie haar hoofdzetel heeft. De lidstaten mogen die termijn evenwel verlengen.”

Artikel 64, lid 2:

“De bevoegde nationale autoriteit neemt een besluit over de programma's en actiefondsen uiterlijk op 15 december van het jaar waarin deze zijn ingediend.

De lidstaten melden dat besluit uiterlijk op 15 december aan de betrokken producentenorganisaties.

Om naar behoren gemotiveerde redenen kan de bevoegde autoriteit van de lidstaat haar besluit over de operationele programma's en actiefondsen evenwel nemen uiterlijk op 20 januari na de datum waarop deze zijn ingediend. In het goedkeuringsbesluit kan worden bepaald dat de uitgaven met ingang van 1 januari na de datum van indiening subsidiabel zijn.”

Artikel 67, lid 2:

“Met de uitvoering van een uiterlijk op 15 december goedgekeurd operationeel programma wordt op 1 januari van het volgende jaar begonnen.

De uitvoering van een na 15 december goedgekeurd operationeel programma wordt met één jaar uitgesteld.

In geval van toepassing van artikel 64, lid 2, of van artikel 65, lid 3 en in afwijking van het bepaalde in de eerste en de tweede alinea wordt met de uitvoering van een overeenkomstig deze bepalingen goedgekeurd operationeel programma begonnen uiterlijk op 31 januari na de goedkeuring ervan.”

Indiening van het dossier

Het ontwerp van operationeel programma en wijzigingen van het programma dienen binnen de vastgestelde termijn aan de bevoegde dienst elektronisch te worden doorgestuurd op volgend mail adres:

GMO-beleid-advies@lv.vlaanderen.be

Alle communicatie m.b.t. inhoudelijke vragen en wijzigingen van het OP gebeurt bij voorkeur via dit mailadres.

2.5 Besluitvorming

Verordening (EU) nr. 543/2011, Artikel 64, lid 1:

“1. De bevoegde autoriteit van de lidstaat besluit, naar gelang van het geval:

- a) de bedragen van de actiefondsen en de operationele programma's die aan de eisen van Verordening (EU) nr. 1308/2013 en die van het onderhavige hoofdstuk voldoen in deze strategie, goed te keuren;
- b) de operationele programma's goed te keuren op voorwaarde dat de producentenorganisatie instemt met bepaalde wijzigingen; of
- c) de operationele programma's geheel of gedeeltelijk af te wijzen."

De bevoegde diensten kunnen bijkomende bewijsstukken opvragen om op doeltreffende wijze na te gaan of de producentenorganisaties, of de unie van producentenorganisaties, aan de voorwaarden voor toekenning van steun voldoen. De bevoegde diensten kunnen programma's of acties uit de programma's afwijzen of vragen om in de voorgelegde ontwerpen wijzigingen aan te brengen.

Acties kunnen goedgekeurd worden met terugwerkende kracht tot de datum van de aanvraag van de wijziging. Tot de goedkeuring is de uitvoering van de actie en de ermee gepaarde gaande uitgaven op eigen risico.

Voor het behoud van de goedkeuring van operationele programma's worden aan de producentenorganisaties en de unies van producentenorganisaties bovendien volgende bijzondere verplichtingen opgelegd:

1. Een bedrijfsrevisor aan te stellen die de boekhouding nakijkt en het verslag over zijn bevindingen overmaakt aan de bevoegde dienst uiterlijk op 15 augustus;
2. Ingeval van uitbesteding dient de contractant een overeenkomst af te sluiten. Voor de voorwaarden zie hoofdstuk 1.4.

2.6 Wijzigingen in de operationele programma's

Wijzigingen in de OP's voor de volgende jaren

Verordening (EU) nr. 543/2011, artikel 65

"1. Producentenorganisaties kunnen uiterlijk op 15 september een verzoek indienen om in de operationele programma's wijzigingen, inclusief betreffende de looptijd, te mogen aanbrengen die op 1 januari van het volgende jaar ingaan.

De lidstaten mogen de termijn voor de indiening van verzoeken evenwel verlengen.

2. Elk wijzigingsverzoek gaat vergezeld van bewijsstukken waarin de reden, de aard en de gevolgen van de voorgestelde wijzigingen worden omschreven.

3. De bevoegde autoriteit van de lidstaat neemt uiterlijk op 15 december van het jaar waarin een verzoek tot wijziging van een operationeel programma wordt ingediend, een besluit over dat verzoek.

Om naar behoren gemotiveerde redenen kan de bevoegde autoriteit van de lidstaat evenwel een besluit over de wijziging van operationele programma's en actiefondsen nemen uiterlijk op 20 januari na het jaar waarin om deze wijziging is verzocht. In het goedkeuringsbesluit kan worden bepaald dat de uitgaven subsidiabel zijn met ingang van 1 januari na de datum van indiening van het verzoek."

Wijzigingen in de OP's in de loop van het jaar

Verordening (EU) nr. 543/2011, artikel 66

"1. De lidstaten kunnen wijzigingen in de operationele programma's gedurende het jaar toestaan onder door hen te bepalen voorwaarden.

2. De bevoegde autoriteit van de lidstaat neemt uiterlijk op 20 januari na het jaar waarin een verzoek tot wijziging van een operationeel programma als bedoeld in lid 1 is ingediend, een besluit over dat verzoek.

3. De bevoegde autoriteit van de lidstaat kan de producentenorganisaties gedurende het jaar toestaan om:

- a) hun operationele programma's slechts gedeeltelijk uit te voeren;
- b) het operationele programma inhoudelijk aan te passen;
- c) het bedrag van het actiefonds met ten hoogste 25% van het oorspronkelijk goedgekeurde bedrag te verhogen of met een door de lidstaten vast te stellen percentage van het oorspronkelijk goedgekeurde programma te verlagen, op voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan de algemene doelen van het operationele programma. In het geval van fusies van producentenorganisaties als bedoeld in artikel 29, lid 1, kunnen de lidstaten dit percentage verhogen.
- d) bij toepassing van artikel 93 nationale financiële steun aan het actiefonds toe te voegen.

4. De lidstaten bepalen onder welke voorwaarden de operationele programma's gedurende het jaar zonder de voorafgaande goedkeuring van de bevoegde autoriteit van de betrokken lidstaat mogen worden gewijzigd. Deze wijzigingen komen slechts voor steun in aanmerking indien de producentenorganisatie ze onmiddellijk aan de bevoegde autoriteit meedeelt."

Wijzigingen in de operationele programma's, inclusief wijziging van budgetten, gedurende het jaar, kunnen **uiterlijk tot 15 september** schriftelijk ingediend worden bij de bevoegde dienst.

Wanneer tussentijdse wijzigingen van het OP worden ingediend moet in de – *volledige* – tekst van het OP **duidelijk** (in andere kleur of met andere tekstmarkeringen) aangeduid worden wat en waarom er gewijzigd werd. **Aangepaste budgettabellen moeten toegevoegd worden** waarin het nieuwe budget vergeleken wordt met het oorspronkelijk budget en het budget van de laatste wijziging. Bij voorkeur wordt hierbij gebruik gemaakt van de vooropgestelde sjablonen, zie deel V.

Wijzigingen komen slechts voor financiële steun in aanmerking voor zover de producentenorganisatie ze onverwijld aan de bevoegde autoriteit meedeelt en deze er haar goedkeuring aan verleent (ook bij een overschrijding van het goedgekeurde budget per actie dient een wijzigingsaanvraag te worden ingediend).

Met een wijziging aan een actie mag pas worden gestart vanaf het moment dat ze bij de bevoegde instantie is aangevraagd via een wijzigingsaanvraag, behalve voor de uitzondering die is voorzien voor crisismaatregelen (zie cluster 6). Nieuwe acties en uitgaven voor acties van voor die datum komen dus niet in aanmerking. Indien bij de goedkeuringsprocedure bijkomende informatie wordt opgevraagd,

kan hiervoor een deadline vastgelegd worden, binnen dewelke deze informatie moet aangeleverd worden.

Wanneer personeelsleden verschoven worden tussen acties of vervangen worden door nieuwe personeelsleden zonder inhoudelijke wijzigingen aan het programma of het budget dient dit in de periode voor 15/9 bij de eerstvolgende wijzigingsaanvraag gemeld te worden. Wijzigingen na 15 september van het werkingsjaar moeten onmiddellijk meegedeeld worden via mail aan **GMO-beleid-advies@lv.vlaanderen.be**.

- Er is geen voorafgaande goedkeuring vereist wanneer de, in het goedgekeurde programma, aangenomen uitgaven **per actie maximaal 5%** van het budget van de actie overschrijden.
- Elke overschrijding dient aan de bevoegde dienst te worden meegedeeld.
- Een wijziging van **meer dan 5%** van het budget van gewijzigde acties en elke inhoudelijke wijziging kan alleen voor financiering in aanmerking komen **na expliciete goedkeuring**. Die wijzigingen kunnen ten hoogste met terugwerkende kracht tot de aanvraagdatum goedgekeurd worden.
- Ze mogen het algemene doel van het operationeel programma niet wijzigen en mogen het totale budget van het operationeel programma **niet met meer dan 25%** overschrijden.²⁶

²⁶ BVR van 8 mei 2009, artikel 28

3 STEUN

3.1 Voorschotten

3.1.1 Voorschotaanvraag

Verordening (EU) nr. 543/2011 Artikel 71, leden 1 en 2:

“1. De lidstaten kunnen de producentenorganisaties toestaan een voorschot te vragen ten bedrage van het gedeelte van de steun dat overeenkomt met de verwachte uitgaven voor het operationeel programma in de periode van drie of vier maanden die begint in de maand waarin de aanvraag voor een voorschot wordt ingediend.

2. Aanvragen voor voorschotten worden ingediend onder de door de lidstaten vastgestelde voorwaarden, hetzij op driemaandelijks basis in januari, april, juli en oktober, hetzij op viermaandelijks basis in januari, mei en september.

Het totale bedrag van de voorschotten voor een bepaald jaar mag niet meer bedragen dan 80% van het oorspronkelijk goedgekeurde bedrag van de steun voor het operationeel programma.”

De aanvragen worden driemaandelijks ingediend volgens het standaardmodel van de bevoegde dienst (zie formulier III a en b in bijlage 1 onder deel 5). Ze moeten ondertekend en gedagtekend bij deze dienst binnen zijn ten laatste op de laatste werkdag van de in de verordening genoemde maanden. De datum van afstempelen door de bevoegde dienst in geval van een brief of de faxdatum, of de datum van de e-mail gelden als bewijs. Een voorschotaanvraag die door de producentenorganisatie gedagtekend is in één van deze maanden, maar pas bij de bevoegde dienst toekomt in de daarop volgende maand, zal niet ontvankelijk worden verklaard.

Opmerking:

Het gevraagde voorschot moet overeenkomen met de verwachte uitgaven van het kwartaal (de periode) waarvoor het voorschot wordt gevraagd. Een overzicht van de werkelijke uitgaven moet na afloop van het kwartaal worden overgemaakt aan de bevoegde dienst. Het te veel aan verkregen voorschotten²⁷ wordt door de bevoegde dienst teruggevorderd of gecompenseerd met daaropvolgende betalingen in het kader van de GMO.

De lijst met uitgaven ter verantwoording van de daadwerkelijke besteding van de eerdere voorschotten mag enkel en alleen BETAALDE uitgaven bevatten. Hiertoe dient de betalingsdatum bij elke afzonderlijke uitgave te worden vermeld.

Indien GMO- afschrijvingen als kosten worden opgevoerd, dan mag per kwartaal slechts één vierde van de afschrijvingen op jaarbasis worden opgenomen in deze lijst.

²⁷ = (som van de werkelijke uitgaven/2) – ontvangen voorschot. Hierbij wordt ook rekening gehouden met 50/60% steun.

3.1.2 Zekerheidstelling

Verordening (EU) nr. 543/2011 Artikel 71, lid 3:

“3. De voorschotten worden betaald nadat overeenkomstig verordening (EEG) nr. 2220/85 van de Commissie een zekerheid is gesteld die overeenkomt met 110 % van het bedrag van het voorschot.

De lidstaten bepalen voorwaarden die moeten garanderen dat de financiële bijdragen in het actiefonds geheven zijn overeenkomstig de artikelen 52 en 53 van de onderhavige verordening en dat eerdere voorschotten en de overeenkomstige bijdrage van de producentenorganisatie daadwerkelijk zijn besteed.”

De bijdragen aan het actiefonds zullen gecontroleerd worden bij de controle op de uitbetaling van het saldo.

De op eerste verzoek vorderbare zekerheid (zie formulier IV in bijlage 1 van deel 5) wordt bij voorkeur gelijktijdig bezorgd met de voorschotaanvraag en moet ten laatste voor het einde van het werkingsjaar bij de bevoegde dienst toekomen. Voorschotten worden niet uitbetaald zolang er geen 110% zekerheid tegenover wordt gesteld.

Enkel zekerheden van erkende kredietinstellingen worden in aanmerking genomen.

3.1.3 Verbeuring zekerheid

Verordening (EU) nr. 543/2011 Artikel 71, lid 5:

“Als primaire eis in de zin van artikel 20 van verordening (EEG) nr. 2220/85 geldt de uitvoering van de in het operationele programma opgenomen acties, met inachtneming van de in artikel 61, onder b) en c), van de onderhavige verordening bedoelde verbintenissen.

Bij niet-naleving van de primaire eis of bij ernstig verzuim ten aanzien van de in artikel 61, onder b) en c), bedoelde verbintenissen, wordt de zekerheid verbeurd, onverminderd andere op grond van hoofdstuk V, afdeling 3, toe te passen sancties.

Indien andere eisen niet worden nagekomen, wordt de zekerheid in evenredigheid met de ernst van de geconstateerde onregelmatigheid verbeurd.”

Verordening (EG) nr. 2220/85 Artikel 20:

“Een verplichting kan primaire, secundaire en ondergeschikte eisen omvatten.

Een primaire eis is een eis die van fundamentele betekenis is in verband met de doelstellingen van de verordening waarbij deze eis wordt opgelegd, en die bestaat in de verplichting om een handeling te verrichten of zich daarvan te onthouden.

Een secundaire eis is een eis tot het inacht nemen van de uiterste termijn voor het nakomen van een primaire eis.

Een ondergeschikte eis is iedere andere eis die bij een verordening wordt opgelegd.”

Verordening (EU) nr. 543/2011 Artikel 61 onder b) en c):

- “b) een schriftelijke verbintenis van de producentenorganisatie waarin zij aangeeft dat zij verordening (EG) nr. 1234/2007 en de onderhavige verordening in acht zal nemen;
- c) een schriftelijke verbintenis van de producentenorganisatie waarin zij aangeeft dat zij direct noch indirect dubbele financiering uit uniale dan wel nationale bron heeft ontvangen, noch zal ontvangen voor acties die in aanmerking komen voor steun uit hoofde van deze verordening.”

3.1.4 Aanvraag vrijgave zekerheid

Verordening (EU) nr. 543/2011 Artikel 71, lid 4:

“Aanvragen om vrijgave van de zekerheden mogen, vergezeld van de nodige bewijsstukken, zoals facturen en documenten waaruit blijkt dat de betalingen zijn verricht, tijdens het lopende programmajaar worden ingediend.

De zekerheden worden vrijgegeven voor maximaal 80% van de betaalde voorschotten.”

De zekerheid wordt vrijgegeven zodra het bewijs is geleverd dat aan alle primaire, secundaire en ondergeschikte eisen is voldaan (zie hoofdstuk 3.1.3).

Een vrijgave van de zekerheid van het **4de kwartaal**, is **niet mogelijk** vóór de uitbetaling van het saldo van de steun. Het resterend bedrag van de zekerheid wordt vrijgegeven samen met de uitbetaling van het saldo van de communautaire financiële steun.

3.1.4.1 Stavingsstukken bij de aanvragen “vrijgave zekerheid in de loop van het werkingsjaar”

De indiening van een aanvraag tot vrijgave van een zekerheid in de loop van het werkingsjaar gebeurt middels het formulier IVa van bijlage 1 in deel 5, dit **vergezeld van de volgende “tot staving dienende stukken”**:

Een beknopte omschrijving van de algemene stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het operationeel programma.

Een uittreksel uit de specifieke GMO-boekhouding waarop de uitgaven en inkomsten voor het operationeel programma zijn geboekt (zie formulier VI in bijlage 1 onder deel 5 - voor toelichting bij het gebruik van de tabel, zie hoofdstuk 4.2.3).

De uitgaven kunnen enerzijds worden bewezen aan de hand van facturen. In de tabel worden alle facturen weergegeven met vermelding van datum, factuurnummer en bedrag. De facturen als dusdanig moeten niet aan de bevoegde dienst worden overgemaakt.

Anderzijds dienen eveneens de uitgaven van de producentenorganisatie zelf die in het budget van het operationeel programma worden gebracht (bijvoorbeeld personeelskosten, bepaalde forfaitaire kosten,...) in het overzicht te worden vermeld.

Naderhand kunnen ter controle door de bevoegde dienst steekproefsgewijs bepaalde facturen worden opgevraagd of kan aan de producentenorganisatie worden gevraagd bepaalde uitgaven te verduidelijken of te staven.

Van zodra op basis van de ingediende stukken de controle is uitgevoerd, wordt de zekerheid voor maximaal 80% van de waarde van het voorschot vrijgegeven.

Er kan een gedeeltelijke vrijgave worden aangevraagd voor het 1ste, 2de en 3de kwartaal.

3.1.4.2 Vrijgave zekerheid na afloop van het werkingsjaar (15/02)

De aanvraag tot vrijgave van een zekerheid van het eerste, tweede en derde kwartaal *na afloop van het werkingsjaar* mag samen ingediend worden met de steunaanvraag. Gebruikmakend van het formulier IVb van bijlage 1 in deel 5. De uitgaven worden bewezen middels de ingediende steunaanvraag, **het indienen van bijkomende stavingsstukken zoals vermeld in 3.1.4.1 is hierbij dus niet van toepassing.**

De zekerheden zullen worden vrijgegeven rekening houdend met de gestelde maxima van 80% van de waarde van het respectievelijke voorschot.

Het resterend bedrag van de zekerheid wordt vrijgegeven samen met de uitbetaling van het saldo van de communautaire financiële steun.

3.1.5 Behandeling van aanvragen vrijgave zekerheid

Werkwijze voor uitgaven die n.a.v. de boekhoudkundige en/of de inhoudelijke controle worden geweigerd:

Berekening:

- a) $(\sum \text{geweigerde of niet bewezen uitgaven} / 2) * 110\% = \underline{X}$
- b) $80\% \text{ van voorschot} - \underline{X} = \underline{Y} = \text{maximum vrij te geven bedrag van de zekerheid}$

Opmerkingen:

1. Deze werkwijze wordt dus ook toegepast indien het totaal van de aanvaarde uitgaven de te bewijzen uitgaven overschrijdt ($\sum \text{aanvaarde uitgaven} \geq 2 * \text{betrokken voorschot}$).
2. Niet betaalde en/of niet uitgevoerde uitgaven (niet geleverde goederen of niet uitgevoerde diensten) worden niet aanvaard als bewijs voor de besteding van een eerder voorschot. Er moet bv. minimaal een betaald voorschot op een factuur aanwezig zijn. De voorschotfactuur moet in ieder geval het in de GMO-boekhouding afgeschreven bedrag volledig dekken.

3.2 Steunaanvraag

3.2.1 Goedgekeurd steunbedrag

Goedkeuring steunbedrag Verordening (EU) nr. 543/2011 Artikel 68

“Overeenkomstig artikel 103 octies, lid 3, van Verordening (EG) nr. 1234/2007²⁸ melden de lidstaten het goedgekeurde steunbedrag uiterlijk op **15 december** vóór het jaar waarvoor de steun wordt aangevraagd, aan de producentenorganisaties en unies van producentenorganisaties. In geval van toepassing van artikel 64, lid 2, derde alinea, of van artikel 65, lid 3, tweede alinea van de onderhavige verordening melden de lidstaten het goedgekeurde steunbedrag uiterlijk op **20 januari** van het jaar waarvoor de steun wordt aangevraagd.”

Verordening (EU) nr. 1308/2013

Artikel 37, a)

“Teneinde een efficiënte, gerichte en duurzame steun voor de producentenorganisaties en de unies daarvan in de sector groenten en fruit te waarborgen is de Commissie bevoegd om overeenkomstig artikel 227 gedelegeerde handelingen vast te stellen ter bepaling van voorschriften betreffende:

a) actiefondsen en operationele programma's, met betrekking tot:

i) de geraamde bedragen, de besluiten van de producentenorganisaties en de unies daarvan over de financiële bijdragen en het gebruik van de actiefondsen;

ii) de in het kader van operationele programma's op te nemen of uit te sluiten maatregelen, acties, uitgaven en administratieve kosten en personeelskosten, de wijzigingen daarin, alsmede de door de lidstaten te bepalen aanvullende eisen;

iii) het voorkomen van dubbele financiering vanuit operationele programma's en plattelandsontwikkelingsprogramma's;

iv) operationele programma's van unies van producentenorganisaties;

v) de bijzondere voorschriften welke gelden voor gevallen waarin unies van producentenorganisaties geheel of ten dele operationele programma's beheren, behandelen, uitvoeren en indienen;

vi) het verplichte gebruik van gemeenschappelijke indicatoren voor de monitoring en evaluatie van de operationele programma's;”

Artikel 38, b)

“De Commissie kan uitvoeringshandelingen vaststellen waarin maatregelen worden vastgelegd betreffende:

de informatie die moet worden opgenomen in de in artikel 36 bedoelde operationele programma's, nationale kaders en nationale strategieën, de indiening ervan bij de lidstaten, de termijnen, de begeleidende documenten en de goedkeuring door de lidstaten;”

3.2.2 Modaliteiten van indiening van de steunaanvraag

Verordening (EU) nr. 543/2011 Artikel 69, lid 1

“Voor elk operationeel programma waarvoor steun wordt aangevraagd, dient de producentenorganisatie **uiterlijk op 15 februari** na het jaar waarvoor de steun wordt aangevraagd, bij

²⁸ Artikel 37, a en 38, b van Verordening (EU) nr. 1308/2013

de bevoegde autoriteit van de lidstaat een aanvraag om toekenning van de steun of van het saldo van de steun in.”

De aanvragen om betaling van de financiële steun of het saldo worden overeenkomstig formulier VII in bijlage 1 onder deel 5, met uitzondering van het ondertekende formulier VII, op digitale drager ingediend bij de bevoegde dienst uiterlijk op 15 februari van het jaar volgend op het uitvoeringsjaar, en dit t.a.v. Rudy Geerts op volgend email adres:

GMO-controle@lv.vlaanderen.be

Enkel van het formulier steunaanvraag dient een ondertekende papieren versie ingediend te worden. Alle achterliggende stavingstukken mogen per digitale drager worden ingediend.

In elk geval moeten alle ingediende uitgaven worden getoetst aan de algemene bepalingen onder punt 5.1 en aan de vereiste gegevens per type actie onder punt 5.3 tot 5.7. Enkel uitgaven die op basis van deze algemene bepalingen subsidiabel zijn en die duidelijk deel uitmaken van de goedgekeurde actie kunnen worden ingediend.

3.2.3 Stavingstukken bij de steunaanvraag

Verordening (EU) nr. 543/2011 Artikel 69, lid 2

“Bij de aanvraag worden bewijsstukken gevoegd met betrekking tot:

- a. de aangevraagde steun
- b. de waarde van de afgezette productie;
- c. de van de leden ontvangen financiële bijdragen en de bijdragen van de producentenorganisatie zelf;
- d. de voor het operationele programma verrichte uitgaven;
- e. de naar actie uitgesplitste uitgaven voor crisispreventie- en crisisbeheersmaatregelen;
- f. het naar actie uitgesplitste deel van het actiefonds dat is besteed aan crisispreventie- en crisisbeheersmaatregelen;
- g. de naleving van artikel 103, quater, lid 2, en artikel 103, quater, lid 3, eerste alinea, en artikel 103 quinquies van Verordening (EG) nr. 1234/2007²⁹
- h. een schriftelijke verbintenis waarin wordt aangegeven dat zij geen overlappende financiering uit uniale dan wel nationale bron heeft ontvangen voor maatregelen en/of acties die in aanmerking komen voor steun uit hoofde van de onderhavige verordening, en
- i. in het geval van een aanvraag voor een betaling die is gebaseerd op een in artikel 60, lid 2, bedoeld forfaitair standaardtarief, het bewijs van uitvoering van de betrokken actie.”

De steunaanvraag (zie formulier VII in bijlage 1 onder deel 5) die bij de bevoegde dienst, uiterlijk op 15 februari van het jaar dat volgt op de uitvoering van het operationeel programma wordt ingediend, dient vergezeld te gaan van de volgende “tot staving dienende stukken”:

a) De waarde van de afgezette productie

²⁹ Zie artikel 33 en 34 van Verordening (EU) nr. 1308/2013

Zie hoofdstuk 4.1.

OPMERKING: De waarde van de afgezette productie dient te worden bewezen voor 15 september van het jaar N waarop de steunaanvraag betrekking heeft (bv. de WAP voor het OP 2011 dient voor 15 september 2011 te worden bewezen).

Indien al de vereiste stavingstukken tijdig worden ingediend, zal de bevoegde dienst nog vóór de indiening van de steunaanvraag (op 15 februari van het uitvoeringsjaar), de producentenorganisatie op de hoogte brengen van het resultaat van de controle en het definitief vastgestelde bedrag van de afgezette productie (behalve in geval van mogelijke discussiepunten of onduidelijkheden bij de controle).

b) de van de leden ontvangen financiële bijdragen en die van de producentenorganisatie zelf

Zie hoofdstuk 4.2.

c) De uitgaven die voor het operationeel programma zijn gedaan

Volgende "tot staving dienende stukken" dienen bij de indiening van de steunaanvraag per digitale drager aan de bevoegde dienst te worden bezorgd: (de sjablonen kunnen bij deze dienst worden opgevraagd)

1. GMO-boekhouding (zie formulier VI in bijlage 1 onder deel 5) – toelichting: zie hoofdstuk 4.2.3
Een uittreksel uit de specifieke GMO-boekhouding en/of een overzicht van de transacties op de financiële rekening van het actiefonds. Aan de hand van bankrekeninguittreksels moet een duidelijk overzicht geven worden van de globale uitgaven- en inkomstenstaat voor het betreffende jaar in het kader van het operationeel programma en het uit de markt nemen van producten (zie ook punt 4 hieronder). Ter controle worden naderhand steekproefsgewijs bepaalde facturen opgevraagd of wordt gevraagd bepaalde uitgaven te verduidelijken of te staven.
2. Een globaal overzicht van de uitgaven.
Dit overzicht bevat per actie de geraamde uitgave, de reële uitgave, het percentage overschrijding en een motivatie bij een afwijking van meer dan 20% van de geraamde uitgaven t.o.v. de reële uitgaven en dit zowel in het geval dat er 20% meer of minder werd uitgegeven (zie formulier VIII in bijlage 1 onder deel 5).
3. Een duidelijke omschrijving van de berekeningsmethode van alle forfaitaire kosten die in het operationeel programma worden gebracht, met een verwijzing naar de actie.
4. Een nominatieve lijst van alle werknemers van wie het loon geheel of gedeeltelijk in het operationeel programma is gebracht, met vermelding van de actie waarvoor ze werkzaam zijn en het werktijdpercentage ten opzichte van een voltijdse werkkraft én ten opzichte van de duur van het operationeel programma (zie formulier XIV in bijlage 1 onder deel 5).

Een attestering van de loonlasten door het sociaal secretariaat van de producentenorganisatie per actie of per werknemer. Indien de producentenorganisatie voor een attestering per actie

kiest, wordt hieraan - eveneens per actie - een nominatieve lijst toegevoegd van alle werknemers van wie de loonlasten zijn samengeteld (met vermelding, per werknemer, van het opgenomen percentage van diens werkelijke loonlasten). Deze nominatieve lijst dient eveneens geattesteerd te worden door het sociaal secretariaat.

Voor alle werknemers, die werken aan de uitvoering van een actie van het operationeel programma, dient te worden aangetoond dat het hier gaat om **gekwalificeerd** personeel voor de uitvoerende taken. Zie verder onder hoofdstuk 5.2.

Een bijlage aan het arbeidscontract moet opgemaakt worden (indien noodzakelijk, jaarlijks te actualiseren) waarin duidelijk de taken en de tijdsbesteding van de werknemer voor de desbetreffende actie zijn omschreven.

Voor werknemers, die slechts deeltijds³⁰ werken aan de uitvoering van acties van het operationeel programma, dient hun tijdsbesteding te worden verantwoord.

5. Een kopie van alle uitbestedingsovereenkomsten (zie formulier II in bijlage 1 onder deel 5) gesloten tussen de producentenorganisatie en een subcontractant voor de uitvoering van acties in het betreffende jaar. Hierbij wordt een omstandige beschrijving gevoegd van de aanvankelijke financiële kostenraming, de reële uitgaven door de contractant en een verslag van de geleverde prestaties.
6. De evaluatieverslagen welke de controlerende instantie moeten toelaten de acties inhoudelijk op te volgen en een inzicht geven in de kostenstructuur van de actie.

d) De naar actie uitgesplitste uitgaven voor crisispreventie- en crisisbeheersmaatregelen

Hier wordt aan voldaan via de GMO-boekhouding (formulieren VI en V in bijlage 1 onder deel 5).

e) Het naar actie uitgesplitste deel van het actiefonds dat is besteed aan crisispreventie- en crisisbeheersmaatregelen

Hier wordt aan voldaan via de GMO-boekhouding.

f) De naleving van artikel 33, lid 3, en lid 5, onder a) of b), en artikel 34 van Verordening (EU) nr. 1308/2013

Door ondertekening van de steunaanvraag wordt verklaard door de PO dat deze bepalingen worden nageleefd.

g) Een schriftelijke verbintenis dat zij geen overlappende financiering uit communautaire dan wel nationale bron heeft ontvangen voor maatregelen en/of acties die in aanmerking komen voor steun in het kader van de onderhavige verordening

³⁰ Dit is minder dan 90%.

Door ondertekening van de steunaanvraag verbindt de PO zich hiertoe.

h) Personeel

De producentenorganisatie verklaart door ondertekening van de steunaanvraag dat het personeel en/of de contractanten binnen de ingebrachte tijdsbesteding niet ingezet worden voor normale niet-subsidiabele activiteiten van de producentenorganisatie (algemene administratie, logistieke activiteiten, activiteiten voor niet- GMO producten, activiteiten voor producten van producenten die niet tot een PO behoren, activiteiten voor geïmporteerd product, ...).

i) In het geval van een aanvraag voor een betaling die is gebaseerd op een in artikel 61, lid 5 van verordening (EU) nr. 543/2011, bedoeld forfaitair standaardtarief, het bewijs van uitvoering van de betrokken actie

Dit dient per actie waar dit relevant is, te worden aangetoond.

3.2.3.1 Drempelwaarden

Wanneer in de tekst sprake is van producentenorganisaties of PO's zijn de bepalingen mutadis mutandis ook van toepassing op unies van producentenorganisaties of UPO's. De verschillende drempelwaarden gelden per PO, en worden niet op UPO niveau beoordeeld³¹. Het gaat om:

- Maximumsteun bedraagt 4,1% van de waarde van de afgezette productie:

Indien ook crisismaatregelen opgenomen in het operationeel programma: +0,5% van de waarde van de afgezette productie. Het maximale steunbedrag bedraagt 4,6% van de waarde afgezette productie. Voor UPO's bedraagt de steun 0,6% van de WAP bij het uitvoeren van crisismaatregelen (conform artikel 34, lid 2 van verordening (EU) nr. 1308/2013). De totale maximale steun bedraagt dan 4,7% van de WAP.

- Milieu: Minimum 10% van het goedgekeurd actiefonds per PO dient te worden besteed aan subsidiabele milieuacties of uitvoering van minimum 2 subsidiabele milieuacties;
- Crisisdrempels³² op PO-niveau (dus ook m.b.t. uit de marktneming);
- Participaties in bedrijven bedragen maximaal 10% van het goedgekeurde actiefonds op PO-niveau;
- Beoordeling besteding voorschotten op PO-niveau: dit impliceert dat bij elke voorschotaanvraag de verdeling van het voorschot aan de leden PO's moet worden opgegeven;
- Overhead (maximum 2% van het goedgekeurd actiefonds PO en maximum € 180.000). Voor UPO's bedraagt de maximale steun € 1.250.000, afhankelijk van het aantal PO's. Zie hoofdstuk 5.2.2.1.

3.2.4 Niet daadwerkelijk gedane uitgaven voor acties en uiterste betaaldatum

Verordening (EU) nr. 543/2011 Artikel 69, lid 3

³¹ M.u.z. van de 105% budgetoverschrijding. Dit betreft een Vlaamse regel en zal afhankelijk van de actie op PO of UPO niveau bekeken worden.

³² Zie tevens hoofdstuk 6.2.6.2

“De steunaanvraag mag betrekking hebben op geprogrammeerde, maar niet daadwerkelijk gedane uitgaven, indien de volgende elementen worden aangetoond:

- a) de betrokken acties konden om redenen die buiten de controle van de betrokken producentenorganisatie vielen, niet worden uitgevoerd tegen 31 december van het jaar van uitvoering van het operationele programma;
- b) de acties kunnen wel worden uitgevoerd uiterlijk tegen 30 april na het jaar waarvoor de steun wordt aangevraagd, en
- c) een gelijkwaardige bijdrage van de producentenorganisatie blijft in het actiefonds.

De steun wordt slechts uitbetaald en de overeenkomstig artikel 71, lid 3, gestelde zekerheid slechts vrijgegeven, als het bewijs wordt geleverd dat de in de eerste alinea, onder b), bedoelde geprogrammeerde uitgaven zijn verricht uiterlijk op 30 april na het jaar waarvoor de betrokken uitgaven waren geprogrammeerd, en voor zover wordt vastgesteld dat daadwerkelijk aanspraak op de steun kan worden gemaakt.”

In uitbreiding hiervan wordt gesteld dat alle uitgaven van een werkingsjaar in beginsel dienen gefactureerd te zijn in het werkingsjaar én in principe betaald moeten zijn vóór de uiterste dag van indiening van de steunaanvraag.

Facturen opgesteld in het jaar voor of volgend op het werkingsjaar (N) kunnen slechts aanvaard worden in de mate dat de factuur een duidelijke verwijzing bevat dat de geleverde goederen of verstrekte diensten betrekking hebben op het werkingsjaar in kwestie en op een actie in het operationeel programma.

Facturen of uitgaven van een werkingsjaar (N) die nog niet betaald zijn vóór de uiterste indieningsdatum van de steunaanvraag (uiterlijk op 15 februari (N+1)), kunnen slechts in uitzonderlijke gevallen aanvaard worden voor steun indien aangetoond wordt dat de laattijdige betaling gebeurde om redenen buiten de wil en controle van de producentenorganisatie om en mits de betaling gebeurde **uiterlijk op 30 april (N+1)**.

Nog te ontvangen facturen of openstaande betalingen worden bij het indienen van de steunaanvraag in de GMO boekhouding als dusdanig aangeduid mét opgave van de reden en motivatie dat dit gebeurde buiten de wil van de producentenorganisatie.

Facturen en betalingen na 30/4 (N+1) zijn sowieso niet aanvaardbaar.

Alle uitgaven opgenomen in de GMO boekhouding en de steunaanvraag dienen voor 100% betaald te zijn door de producentenorganisatie of unie van producentenorganisaties aan de leverancier of in voorkomend geval, aan de respectievelijke **aangesloten producenten**.

3.2.5 Laattijdige indiening van de steunaanvraag

Verordening (EU) nr. 543/2011 Artikel 69, lid 4

“Wanneer de aanvraag na 15 februari na het jaar waarvoor de steun aangevraagd, wordt ingediend, wordt de steun per dag overschrijding met 1 % gekort.

In uitzonderlijke en naar behoren gemotiveerde gevallen kan de bevoegde autoriteit van de lidstaat aanvragen die na de in lid 1 bepaalde datum zijn ingediend, aanvaarden, indien de nodige controles zijn uitgevoerd en de in artikel 70 vastgestelde betalingstermijn in acht is genomen.”

3.2.6 Betaling van de steun

Verordening (EU) nr. 543/2011 Artikel 70

“De lidstaten betalen de aangevraagde steun **uiterlijk op 15 oktober** na het jaar waarin het programma is uitgevoerd.”

4 WAARDE VAN DE AFGEZETTE PRODUCTIE EN HET ACTIEFONDS

4.1 Waarde van de afgezette productie

Verordening (EU) nr. 543/2011, Artikelen 50 en 51³³

“Artikel 50 Grondslag voor de berekening

1. De waarde van de door een producentenorganisatie afgezette productie wordt berekend op basis van de door de producentenorganisatie en haar leden geproduceerde groenten en fruit waarvoor de producentenorganisatie is erkend. In de waarde van de afgezette productie mogen groenten en fruit worden meegerekend die overeenkomstig artikel 4 niet aan de handelsnormen hoeven te voldoen.
2. In de waarde van de afgezette productie wordt de productie van leden meegerekend die tot de producentenorganisatie toetreden of deze verlaten. De lidstaten stellen voorwaarden vast om dubbeltelling te voorkomen.
3. In de waarde van de afgezette productie wordt de waarde van verwerkte groenten en fruit of van enig ander product dat geen product van de groente- en fruitsector is, niet meegerekend.

Indien producentorganisaties, unies van producentenorganisaties, daarbij aangesloten producenten of dochterondernemingen als bedoeld in lid 9 van dit artikel, voor verwerking bestemde groenten en fruit zelf of via uitbesteding hebben verwerkt tot groente- en fruitproducten als bedoeld in bijlage I, deel X, van Verordening (EG) nr. 1234/2007³⁴, of tot enig ander verwerkt product als bedoeld in dit artikel en nader omschreven in bijlage VI bij deze verordening, wordt de waarde van de afgezette productie van voor verwerking bestemde groenten en fruit berekend als forfaitaire percentage van de gefactureerde waarde van die verwerkte producten. Dit forfaitaire percentage bedraagt:

³³ Een arrest van het Europees Hof van Justitie van 30 mei 2013 heeft artikel 50, lid 3 nietig verklaard vanaf die datum. De EC is in beroep gegaan, waardoor het artikel weer van kracht werd. Het is wachten op een definitieve uitspraak van het hof. De toepassing van dit artikel gebeurt daarom op eigen risico. Aangeraden wordt dit artikel voorlopig niet toe te passen omdat men anders ‘mogelijk’ te maken kan krijgen met terugvorderingen van steun.

³⁴ Zie bijlage I van Verordening (EU) nr. 1308/2013

- a. 53 % voor vruchtensappen;
 - b. 73 % voor geconcentreerde vruchtensappen;
 - c. 77 % voor tomatenconcentraat;
 - d. 62 % voor ingevroren groenten en fruit;
 - e. 48 % voor groente- en fruitconserven;
 - f. 70 % voor conserven van paddenstoelen van het geslacht *Agaricus*;
 - g. 81 % voor voorlopig in pekel verduurzaamde vruchten;
 - h. 81 % voor gedroogde vruchten;
 - i. 27 % voor andere verwerkte groenten en fruit;
 - j. 12 % voor verwerkte aromatische kruiden;
 - k. 41 % voor paprikapoeder.
4. De lidstaten mogen de producentenorganisaties toestaan de waarde van de bijproducten te verrekenen in de waarde van de afgezette productie.
5. De waarde van de afgezette productie omvat de waarde van de uit de markt genomen en overeenkomstig artikel 34, lid 4, van Verordening (EU) nr. 1308/2013 weggewerkte producten, die wordt geschat op basis van de gemiddelde prijs waartegen de producentenorganisatie deze producten tijdens de vorige referentieperiode heeft afgezet.
6. Alleen de door de producentenorganisatie zelf afgezette productie die door haarzelf en/of door de bij haar aangesloten producenten is geproduceerd, wordt meegerekend in de waarde van de afgezette productie. De productie van de bij een bepaalde producentenorganisatie aangesloten producenten die overeenkomstig artikel 125 bis, lid 2, onder b) en c), van Verordening (EG) nr. 1234/2007³⁵ wordt afgezet door een tweede, daartoe door die bepaalde producentenorganisatie aangewezen producentenorganisatie, wordt verrekend in de waarde van de afgezette productie van de tweede producentenorganisatie.
7. De afgezette productie van groenten en fruit wordt, indien van toepassing, in het stadium „af producentenorganisatie” gefactureerd als in bijlage I, deel IX, van Verordening (EG) nr. 1234/2007³⁶ opgenomen product dat is verwerkt en verpakt, exclusief:
 - a. btw;
 - b. kosten voor intern transport³⁷ wanneer de verzamel- of verpakkingscentra van de producentenorganisatie op een aanzienlijke afstand van haar distributiecentrum gelegen zijn. De lidstaten bepalen welke verlagingen moeten worden toegepast op de factuurwaarde van producten die in verschillende stadia van levering of vervoer zijn gefactureerd, en zetten in hun nationale strategie nauwkeurig uiteen welke afstand als aanzienlijk wordt beschouwd.
8. De waarde van de afgezette productie kan ook worden berekend in het stadium „af unie van producentenorganisatie”, op dezelfde grondslag als is vastgesteld in lid 7.

³⁵ Zie artikel 153 van Verordening (EU) nr. 1308/2013

³⁶ Zie bijlage I van Verordening (EU) nr. 1308/2013

³⁷ Vervoer producten van de leden van verzamel- of verpakkingscentra naar het distributiecentrum. Deze afstand mag niet meer dan 250 km bedragen.

9. De waarde van de afgezette productie kan ook worden berekend in het stadium „af dochteronderneming”, op dezelfde grondslag als is vastgesteld in lid 7, op voorwaarde dat ten minste 90 % van het kapitaal van de dochteronderneming in handen is:
 - a. van één of meer producentenorganisatie of unies van producentenorganisaties, en/of
 - b. van bij de producentenorganisaties of unies van producentenorganisaties aangesloten producenten, indien dit wordt goedgekeurd door de lidstaat en indien zo wordt bijgedragen tot de verwezenlijking van de in artikel 122, eerste alinea, onder c), en artikel 125 ter, lid 1, onder a), van Verordening (EG) nr. 1234/2007³⁸ opgenomen doelstellingen.
10. Bij uitbesteding wordt de waarde van de afgezette productie berekend in het stadium „af producentenorganisatie” en zij omvat dan de toegevoegde economische waarde van de activiteit die de producentenorganisatie heeft uitbesteed aan haar leden, aan derde partijen of aan een andere dan een in lid 9 bedoelde dochteronderneming.
11. Wanneer de productie als gevolg van weersomstandigheden, dier- of plantenziekten of plagen afneemt, mogen de op grond daarvan door de verzekering uitgekeerde vergoedingen in het kader van oogstverzekeringsmaatregelen uit hoofde van hoofdstuk III, sectie 6, of door de producentenorganisatie beheerde gelijkwaardige maatregelen worden verrekend in de waarde van de afgezette productie.

Artikel 51 Referentieperiode

1. Het in artikel 103 quinquies, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1234/2007³⁹ bedoelde jaarlijkse maximum van de steun wordt elk jaar berekend op basis van de waarde van de productie die in een door de lidstaten vast te stellen referentieperiode van 12 maanden is afgezet.
2. De referentieperiode wordt door de lidstaten voor elke producentenorganisatie vastgesteld als;
 - a. een periode van twaalf maanden die niet eerder begint dan op 1 januari drie jaar vóór het jaar waarvoor de steun wordt aangevraagd, en uiterlijk afloopt op 31 december van het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarvoor de steun wordt aangevraagd, of
 - b. de gemiddelde waarde over drie opeenvolgende perioden van twaalf maanden die niet eerder beginnen dan op 1 januari vijf jaar voor het jaar waarvoor de steun wordt aangevraagd, en uiterlijk afloopt op 31 december van het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarvoor de steun wordt aangevraagd.
3. De periode van 12 maanden is de boekjaar van de betrokken producentenorganisatie.

De methode voor de vaststelling van de referentieperiode mag gedurende de looptijd van een operationeel programma niet worden gewijzigd, tenzij daarvoor gegronde redenen worden aangevoerd.

³⁸ Zie artikel 152 en artikel 154 van Verordening (EU) nr. 1308/2013

³⁹ Zie artikel 34 van Verordening (EU) nr. 1308/2013

4. Indien de waarde van een product met ten minste 35 % is gedaald om redenen die buiten de verantwoordelijkheid en de controle van de producentenorganisatie vallen, wordt ervan uitgegaan dat de waarde van de afgezette productie van dat product 65 % van de waarde van het betrokken product in de vorige referentieperiode bedraagt.

De producentenorganisatie licht de in de eerste alinea bedoelde redenen toe ten genoegen van de bevoegde autoriteit van de betrokken lidstaat.

5. Wanneer recentelijk erkende producentenorganisaties over onvoldoende historische gegevens betreffende de afgezette productie beschikken voor de toepassing van lid 2, kan de waarde van de afzetbare productie die de producentenorganisatie met het oog op haar erkenning heeft opgegeven, worden beschouwd als waarde van afgezette productie. De eerste alinea is van overeenkomstige toepassing op nieuwe leden van een producentenorganisatie die zich voor het eerst bij een producentenorganisatie aansluiten.
6. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om gegevens te verzamelen over de waarde van de afgezette productie van producentenorganisaties die geen operationeel programma hebben ingediend.
7. In afwijking van het bepaalde in de leden 1 tot en met 6 vindt de berekening van de waarde van de afgezette productie voor de referentieperiode plaats conform de in die referentieperiode geldende wetgeving.

Voor uiterlijk op 20 januari 2010 goedgekeurde operationele programma's echter wordt de waarde van de afgezette productie voor de jaren tot en met 2007 berekend op basis van de in de referentieperiode geldende wetgeving, terwijl de waarde van afgezette productie voor de jaren vanaf 2008 wordt berekend op basis van de in 2008 geldende wetgeving.

Voor operationele programma's die zijn goedgekeurd na 20 januari 2010 wordt de waarde van de afgezette productie voor de jaren vanaf 2008 berekend op basis van de bij de goedkeuring van het operationele programma geldende wetgeving.”

In Vlaanderen: De referentieperiode wordt vastgesteld op de periode van 1 januari tot en met 31 december van twee jaar geleden (N-2) ten opzichte van het jaar van uitvoering van het programma. Een afwijkende referentieperiode kan slechts uitzonderlijk toegestaan worden door de bevoegde dienst op basis van een degelijk gemotiveerde aanvraag rekening houdende met de bovenstaande reglementaire beperkingen.

4.1.1 Inhoud van het begrip Waarde van de Afgezette productie

4.1.1.1 Productie

Volgende waarden mogen opgenomen worden:

- a) Verkochte productie aangekocht bij eigen leden. De leden die in aanmerking komen, zijn die leden die lid zijn van de producentenorganisatie **op 1 januari van het jaar van uitvoering** van het desbetreffend operationeel programma. Omzet van leden die niet langer lid zijn op 1 januari of die zijn toegetreden na 1 januari kan aldus niet worden meegerekend in de WAP.

Indien mogelijk wordt dit aangetoond door de betreffende boekhoudrekeningen. Zo niet, moet dit met andere documenten gestaafd worden. Deze waarden zijn telkens exclusief BTW en exclusief kosten voor intern transport. Hetzelfde geldt voor alle hieronder beschreven waarden.

- b) Verkochte productie aangekocht bij leden van andere producentorganisaties (gastveilers) kan enkel onder de volgende voorwaarden:
 - i. Schriftelijke toestemming van de andere producentenorganisatie waar de producent lid van is. Het betreft productie die de producentenorganisatie waar de producent lid van is, niet kan of mag vermarkten (bv.: clubbrassen) of enkel onder marginale hoeveelheden kan aanbieden.⁴⁰
 - ii. Indien mogelijk wordt dit aangetoond door de betreffende boekhoudrekeningen. Zo niet, moet dit met andere documenten gestaafd worden.

Volgende waarden mogen niet meegerekend worden:

- a) Niet GMO producten

De waarde van producten die niet opgenomen zijn in bijlage 1, deel IX van Verordening (EU) nr. 1308/2013 of waarvoor de producentenorganisatie op grond van artikel 154 van Verordening (EU) nr. 1308/2013 niet is erkend. De waarde van deze producten moet bewezen worden via verkooprekeningen of interne statistieken. Indien deze worden bewezen door aankoopgegevens, moet er een herberekening gemaakt worden zodat de verkoopprijs in mindering wordt gebracht van de WAP.

De lijst van toegelaten producten per GN-code is te vinden in formulier XIII a en b in bijlage 1 van deel 5. De waarde van producten die hier niet instaan, moeten m.a.w. in mindering gebracht worden.

- b) De verkochte productie aangekocht bij niet- leden of bij andere PO's.

Met betrekking tot de verkochte productie aangekocht bij niet- leden of aangekocht bij andere producentenorganisaties: dit zijn producenten/ leveranciers die niet op de nominatieve ledenlijst vermeld staan. Dit betreft dus niet de gastveilers dewelke wel duidelijk op de nominatieve lijst aangeduid moeten staan. De waarde moet bewezen worden via boekhoudrekeningen. Indien deze worden bewezen door aankoopgegevens, moet er een herberekening gemaakt worden zodat de verkoopprijs in mindering wordt gebracht van de WAP.

- c) Andere correcties.

Hieronder valt bv. de productie van leden die niet in orde zijn met de leveringsplicht, productie aangekocht buiten de EU, enz. Elke correctie moet afzonderlijk vermeld worden en de waarde ervan moet bewezen worden via boekhoudrekeningen. Indien deze worden bewezen door aankoopgegevens, moet er een herberekening gemaakt worden zodat de verkoopprijs in mindering wordt gebracht van de WAP.

⁴⁰ Zie verordening (EU) nr. 543/2011, artikel 50, lid 6.

4.1.1.2 Verpakkingen en verpakingskosten

Volgende waarden mogen opgenomen worden:

- a. verloren verpakking,
- b. inpakmaterialen,
- c. benodigdheden,
- d. andere (te staven en ter goedkeuring aan de bevoegde dienst voor te leggen).

Verpakingskosten zijn enkel toegelaten als ze werkelijk gedragen worden door de PO. Deze moeten bewezen worden via boekhoudrekeningen of andere documenten.

4.1.1.3 Waarde verhoging

Indien de waarde van een product met ten minste 35% is gedaald, mag de waarde van de afgezette productie van dat product toch gelijkgesteld worden aan 65% van de waarde van het betrokken product in de vorige referentieperiode (art. 51, lid 4 van verordening (EU) nr. 543/2011). Enkel waardevermindering waarbij de reden van de vermindering buiten de verantwoordelijkheid van de PO valt (bijv. klimatologische omstandigheden, ziekten, plagen, marktcrisissen,...) en geen betrekking heeft op individuele beslissingen van producenten (teeltverandering, stopzetting, ...) kunnen hiervoor in aanmerking komen.

Dit geldt enkel voor producten, zonder onderscheid in presentatie- of aanbiedingsvorm, opgenomen in bijlage 1, deel IX van Verordening (EG) nr. 1308/2013 en waarvoor de producentenorganisatie op grond van artikel 153 en artikel 154 van Verordening (EU) nr. 1308/2013 is erkend (zie ook formulier XII b, deel 5).

De redenen van de waardevermindering moeten aangetoond worden door interne statistieken of indien niet mogelijk, andere documenten. Dit moet elk jaar op dezelfde manier gebeuren, en moet ter goedkeuring worden voorgelegd aan de bevoegde dienst.

4.1.1.4 De waarde van de gratis uitgereikte producten

Dit betreft de waarde van de producten die uit de markt zijn genomen voor gratis uitreiking. Het betreft hier uitreiking voor alle producten aan bepaalde liefdadigheidsinstellingen of -organisaties, bepaalde strafinrichtingen, kindervakantiekampen, ziekenhuizen en bejaardentehuizen. **In dat geval kan de jaarlijkse middenprijs van het betreffende product over het referentiejaar in aanmerking worden genomen** (artikel 34, van Verordening (EU) nr. 1308/2013 en artikel 50, lid 5 van Verordening (EU) nr. 543/2011).

4.1.1.5 Waarde van de vergoedingen i.v.m. oogstverzekering

Dit betreft de door de verzekering uitgekeerde schadevergoedingen in het kader van oogstverzekeringsmaatregelen zoals vastgelegd in artikel 88 en 89 van Verordening (EU) nr. 543/2011 of door de producentenorganisatie beheerde gelijkwaardige maatregelen.

4.1.2 Controle op de WAP

Uiterlijk op 1 september van het uitvoeringsjaar worden de bewijsstukken met betrekking tot de waarde van de afgezette productie verstuurd aan de bevoegde dienst. Volgende bewijsstukken moeten opgestuurd worden (zie deel 5 van de NS):

1) Formulier XI – Waarde van de afgezette productie

Dit formulier volgt in grote lijnen de opdeling zoals hierboven beschreven.

De waarden die opgegeven zijn in delen I (productie) en II (verpakkingen) zijn te bewijzen door boekhoudkundige stukken. Indien dit in uitzonderlijke gevallen niet mogelijk is, kan dit via interne statistieken of andere documenten gebeuren. Hiervoor moet een duidelijke motivatie gegeven worden.

Bij de correcties moet, indien de verkochte productie is opgenomen, steeds de verkoopwaarde ingebracht worden. Indien deze waarde niet onmiddellijk uit een verkoopperekening kan gehaald worden, worden de aankoopgegevens vermeerderd met de winstmarge. Deze is door de PO te bewijzen. Deze kan per correctie anders bewezen worden.

De waarden die opgegeven zijn in delen III (omzet nieuwe leden), IV (waarde verhoging), V (gratis uitreiking) en VI (oogstverzekering) mogen, mits motivatie, bewezen worden door andere stukken dan boekhoudkundige. De voorkeur wordt echter steeds gegeven aan boekhoudkundige stukken, al dan niet uit de eigen boekhouding.

2) Formulier XII – nominatieve producentenlijst

De producentenorganisaties verstrekken bij de aanvang van het eerste uitvoeringsjaar van het operationeel programma een nominatieve lijst van alle bij hen aangesloten producenten met hun respectievelijke toetredingsdata. In de daaropvolgende uitvoeringsjaren bezorgen de producentenorganisaties jaarlijks aan de bevoegde dienst een geactualiseerde lijst met de toestand per 1 januari waarin ook de namen zijn opgenomen van de nieuwe producenten die tot de producentenorganisatie zijn toegetreden in het voorbije jaar met de datum van toetreding. De producenten die uitgetreden zijn in het voorbije jaar worden in een afzonderlijk werkblad opgenomen met de datum van uittreding. Behalve namen en data, bevatten deze lijsten ook, producentenummers, het landbouwnummer, adresgegevens en aanduidingen omtrent de hoedanigheid (rechtspersoon of natuurlijk persoon en actieve of passieve producent). Unies van producentenorganisaties dienen onverwijld elke wijziging in de samenstelling te melden aan de bevoegde dienst.

Bijkomend wordt gevraagd om voor iedere producent het ondernemingsnummer (KBO-nummer) en de individuele waarde van de afgezette productie van het jaar N-2 (of N-1, indien van toepassing), zoals in rekening gebracht in de globale WAP van de PO, op te nemen in deze lijst.

Daarnaast wordt er een nominatieve lijst van de gastveilers met hun respectievelijke productie bijgevoegd (jaarlijks bij te werken).

3) Formulier XIII a en b – lijst van producten opgenomen in de waarde van de afgezette productie.

In deze lijst (Formulier XIII a) wordt per GN-code de waarde van de verkochte productie van alle toegelaten producten opgegeven. De waarden van de producten waarvoor een waarde verhoging is opgenomen, moeten ook hier apart vermeld worden.

Het totaal van de waarden van alle producten moet overeenkomen met de corresponderende totalen op het formulier XI.

Opgelet: indien artikel 50, lid 3 (Verordening (EU) nr. 543/2011) wordt toegepast is het formulier XIII b voorzien.

4.1.3 Sancties

Zie hoofdstuk 8.

4.2 Actiefonds: Bijdrage - Besteding

4.2.1 Wetgeving

a) Beheer – artikel 52 verordening (EU) nr. 543/2011

“De lidstaten zorgen ervoor dat de actiefondsen zo worden beheerd dat de uitgaven en inkomsten ervan jaarlijks door externe accountants kunnen worden geïdentificeerd, gecontroleerd en gecertificeerd.”

b) Financiering van het actiefonds – artikel 53 verordening (EU) nr. 543/2011

“De financiële bijdragen in het actiefonds als bedoeld in artikel 103 ter, lid 1, van verordening (EG) nr. 1234/2007⁴¹ worden vastgesteld door de producentenorganisatie.

Alle actieve producenten hebben de gelegenheid om gebruik te maken van het actiefonds en op democratische wijze deel te nemen aan de besluitvorming over het gebruik van actiefonds van de producentenorganisatie en over de financiële bijdragen in de actiefondsen.”

c) Mededeling van het geraamde bedrag – artikel 54 verordening (EU) nr. 543/2011

“De producentenorganisaties delen de lidstaten uiterlijk op 15 september, samen met de operationele programma's of de verzoeken tot goedkeuring van wijzigingen daarvan, de geraamde bedragen van de EU- bijdrage en de bijdrage van haar leden en van de producentenorganisatie zelf in de actiefondsen voor het volgende jaar mee.

De lidstaten mogen een latere termijn dan 15 september vaststellen.

Het geraamde bedrag van de actiefondsen wordt berekend op basis van de operationele programma's en de waarde van de afgezette productie. De berekening wordt opgesplitst in uitgaven voor crisispreventie- en crisisbeheersmaatregelen enerzijds en uitgaven voor andere maatregelen anderzijds.”

Belangrijk:

Artikel 32 ,lid 1 van verordening (EU) nr. 1308/2013:

⁴¹ Zie artikel 32 van Verordening (EU) nr. 1308/2013

“Producentenorganisaties in de sector groenten en fruit en/of hun unies kunnen een actiefonds oprichten. Dit fonds wordt gefinancierd met:

a) financiële bijdragen van:

- i) de leden van de producentenorganisatie en/of de producentenorganisatie zelf; of
- ii) unies van producentenorganisaties via de leden van deze unies.”

De bijdragen in het actiefonds zullen jaarlijks worden gecontroleerd. Aan de hand van de boekhouding zal o.m. worden nagegaan of de producentenbijdragen daadwerkelijk werden geïnd. Aan de hand van enkele factureringen zal bovendien worden gekeken of deze afkomstig zijn van leden van de PO.

Ook zal de herkomst van de financiële bijdragen van de PO worden nagegaan, deze herkomst moet boekhoudkundig traceerbaar zijn.

Over de bijdrage in het actiefonds (zowel van producentenbijdragen als van de financiële bijdragen van de PO) moet democratisch beslist worden (conform artikel 53 van Verordening (EU) nr. 543/2011).

Het is aangewezen dat de beslissing jaarlijks wordt herzien of herbevestigd door de RvB. Deze beslissing dient jaarlijks aan de leden te worden bekendgemaakt (via ledenbladen en/ of ledenvergadering).

Jaarlijks moet per 15 september de wijze van de vorming van het actiefonds ook meegedeeld worden aan de bevoegde diensten in de set van tabellen van de verplichte mededelingen, samen met de eventuele wijzigingen van het OP incl. de raming van het actiefonds voor het volgende jaar.

4.2.2 Stavingstukken bij de bijdragen in het actiefonds

Bij de steunaanvragen (zie formulier VII in bijlage 1 onder deel 5) worden de nodige bewijsstukken gevoegd met betrekking tot onder meer de financiële bijdragen die de leden en/ of de producentenorganisatie aan het actiefonds hebben afgedragen.

Volgende documenten dienen bij de indiening van de steunaanvraag aan de bevoegde dienst te worden bezorgd:

- a. Een gedetailleerd overzicht van de voor het actiefonds geïnde bijdragen aan de hand van de boekhoudkundige rekening(en) waarop ze werden geboekt.
- b. Een verslag met de beslissing van de raad van bestuur en een uittreksel uit de statuten van de producentenorganisatie waarin de bepalingen inzake de financiële bijdragen van de leden zijn weergegeven (zie artikel 153 van verordening (EU) nr. 1308/2013).

Indien er ook eigen bijdragen van de PO worden ingebracht in het actiefonds, dienen hiervoor de nodige boekhoudkundige bewijsstukken te worden geleverd, alsook een verslag met de beslissing van de Raad van Bestuur. Overdrachten van eigen middelen van één actiefondsjaar naar een volgend actiefondsjaar moeten eveneens worden aangetoond, desgevallend extra comptabel.

4.2.3 GMO boekhouding (staving besteding actiefonds)

Elke (unie van) producentenorganisatie(s) dient jaarlijks een GMO boekhouding te voeren volgens het model formulier VI in deel 5. Deze "enkelvoudige" boekhouding bestaat uit een linkerdeel met informatie over de inkomsten (producentenbijdragen, eigen bijdragen producentenorganisatie, voorschotten en saldo), en een rechterdeel met informatie over de uitgaven (investeringen, afschrijvingen, forfaits, loonkosten, en dergelijke). Elke helft bestaat op zichzelf uit meerdere kolommen. Hierna volgt een toelichting bij de opstelling.

Inkomstenzijde:

- Kolom 1: Datum: de datum waarop de inkomsten zijn verkregen en die voorkomt op het bankrekeninguittreksel. De tabel wordt in chronologische volgorde van datum opgesteld.
- Kolom 2: Herkomst: de naam van de betaler van de inkomsten (producentenorganisatie, voorschotuitbetalingen Dept. LV, doorstorting voorschot unie producentenorganisatie).
- Kolom 3: Omschrijving: een korte, duidelijke omschrijving van de inkomsten met verwijzing naar de periode waarop ze betrekking hebben (bijvoorbeeld "producentenbijdrage maart jaar N", "voorschot derde kwartaal jaar N", ...).
- Kolom 4: Bedrag in euro

Uitgavenzijde:

- Kolom 1: Drager: de naam van de betaler van de uitgaven (in geval van specifiek toewijsbare uitgaven: individuele producentenorganisatie of in geval van overkoepelende uitgaven: unie van producentenorganisaties).
- Kolom 2: Actie: het nummer van de actie zoals voorzien in het goedgekeurd operationeel programma. Voor uitgaven die tot een zelfde actie behoren is dit steeds hetzelfde nummer.
- Kolom 3: Budgetpost: het nummer van de budgetpost waaronder de desbetreffende uitgave is ingedeeld volgens het goedgekeurd operationeel programma (zie hoofdstuk 2.2).
- Kolom 4: Datum of periode: de datum die op de factuur voorkomt, ofwel de periode in geval de uitgave niet gerechtvaardigd is door een factuur (bijvoorbeeld personeelskosten, forfaitair berekende kosten). De tabel wordt in chronologische volgorde van datum opgesteld.
- Kolom 5: Extern nummer: het extern nummer zoals door de leverancier op de factuur vermeld.
- Kolom 6: Intern nummer: het door de producentenorganisatie aan het document intern toegekend boekhoudkundig nummer.

- Kolom 7: Leverancier: de naam van de leverancier, of de naam van de eigen producentenorganisatie of van een personeelslid ervan indien deze twee laatste als verstrekker van de diensten kunnen worden aanzien.
- Kolom 8: Omschrijving: een korte, duidelijke omschrijving van de ingediende uitgave of een mededeling die een aanduiding geeft dat deze in verband staat met de in het goedgekeurde operationeel programma omschreven actie.
- Kolom 9: Bedrag in euro (**exclusief btw en taksen**).
- Kolom 10: Betaling: hetzij de expliciete aanduiding “betaald” of “niet betaald” naargelang de toestand van de factuur bij indiening van de steunaanvraag, hetzij de betalingsdatum (valuta). In het geval er op dat ogenblik onbetaalde facturen zouden zijn, dient een lijst met motivatie bij het dossier te worden gevoegd.
- Kolom 11: steun %: het steunpercentage (50%, 60% of 100%) waarvoor de betrokken factuur of uitgave in aanmerking komt.
- Kolom 12: Gebruikte grootboekrekening

Uitgaven mogen niet zomaar gegroepeerd worden. Documenten van een zelfde leverancier of dienstverlener die geen betrekking hebben op dezelfde uitgave mogen niet samengevoegd worden. Dit betekent dat elk document (factuur, creditnota, intern document,...) afzonderlijk vermeld wordt in de GMO-boekhouding. Betalingen daarentegen mogen wel samen uitgevoerd worden.

Er wordt uitdrukkelijk gevraagd dat de producentenorganisaties de volgorde en het aantal kolommen als minimum zouden respecteren. De GMO-boekhouding wordt digitaal aan de bevoegde dienst bezorgd.

Unie van producentenorganisaties

Op basis van artikel 69, lid 5 van Verordening (EU) nr. 543/2011 mogen unies van producentenorganisaties een steunaanvraag indienen namens hun leden en mits voor alle leden de vereiste bewijsstukken worden ingediend. De PO's zijn de eindbegunstigden van de Europese steun.

De reglementaire doelstellingen en beperkingen (drempels) zullen binnen de UPO per PO bekeken worden⁴².

Zowel op niveau van de unie als op niveau van de individuele producentenorganisatie wordt een GMO-boekhouding gevoerd ten behoeve van de controles van de bevoegde dienst. Op het niveau van de unie wordt een onderscheid gemaakt tussen uitgaven voor de acties van de producentenorganisaties en de gemeenschappelijke (overkoepelende) uitgaven ten behoeve van de uitvoering van acties op het niveau van de unie.

⁴² Met uitzondering van de 105% budgetoverschrijding. Dit betreft een Vlaamse regel en zal afhankelijk van de actie op PO of UPO niveau bekeken worden.

Ingeval de unie van producentenorganisaties de voorschotten doorstort naar de individuele producentenorganisaties beperkt de uitgavenzijde van de GMO-boekhouding, op het niveau van de unie, zich tot de vermelding en omschrijving van de doorgestorte bedragen naar de producentenorganisaties en de uitgaven voor de acties op het niveau van de unie.

Op het niveau van de producentenorganisatie dient deze boekhouding dan te worden gebruikt voor de GMO-boekhouding met betrekking tot de acties van de producentenorganisaties. Aan de inkomstenzijde komen dan de stortingen vanuit het actiefonds van de unie en aan de uitgavenzijde kunnen alle gegevens worden ingevuld met betrekking tot de uitgaven voor de acties van de producentenorganisaties.

De individuele producentenorganisatie stelt voor de uitgaven een GMO-boekhouding op zoals in formulier VI van deel 5.

4.2.4 Specifieke richtlijnen bij het voeren van de GMO-boekhouding

a. In verband met betalingen van uitgaven

Artikel 105, lid 3 uit verordening (EU) nr. 543/2011

“Met betrekking tot de in het kader van het operationele programma gedane uitgaven moeten facturen en documenten, zoals bankafschriften, overgelegd waaruit blijkt dat de betalingen zijn verricht. Wanneer dit niet mogelijk is, worden de betalingen gestaafd door documenten met een gelijkwaardige bewijskracht.”

Bij bv. cashbetalingen kan een door de schuldeiser ondertekend en gedateerd kwijtschrift aanvaard worden.

Zie tevens punt 3.2.6 m.b.t. de voorwaarden omtrent de betaal- en facturatie data.

b. In verband met de naam waarop gefactureerd wordt

Artikel 105, lid 3 uit verordening (EU) nr. 543/2011

“De gebruikte facturen moeten zijn opgesteld op naam van de producentenorganisatie, de unie van producentenorganisaties, de producentengroepering of de dochteronderneming (overeenkomstig artikel 50, lid 9 van verordening (EU) nr. 543/2011) of op naam van één of meer daarbij aangesloten leden.”

Indien facturen op naam van een lid of leden wordt ingediend, dient dit, per actie waarvoor dit het geval is, duidelijk te worden vermeld in het jaarverslag.

c. In verband met de detaillering van de factuur

Ongeacht de naam waarop gefactureerd wordt, dient de factuur een volledige en duidelijke omschrijving te bevatten waaruit blijkt dat deze factuur in verband staat met de in het goedgekeurde operationele programma omschreven actie.

d. In verband met personeelskosten

Van elk uitvoeringsjaar kunnen enkel reële personeelskosten per actie worden ingebracht.

Bovendien wordt in de nominatieve lijst van GMO - personeelsleden het werktijdpercentage van een werknemer expliciet opgesplitst in een percentage dat het aandeel ten opzichte van een full-time-werknemer weergeeft en een percentage dat het aandeel ten opzichte van de duur van het programma (1 jaar) weergeeft (zie formulier XIV in bijlage 1 onder deel 5).

De toegelaten bewijsvoering door het sociaal secretariaat van de producentenorganisatie bestaat uit een loonstaat opgesteld ofwel per actie, ofwel per werknemer.

Onder personeelskosten worden alle kosten die zodanig geboekt zijn als personeelskost (rekening 62 van het minimum algemeen-rekeningenstelsel) aanvaard met uitzondering van ontslagvergoedingen en bonussen. Uitzondering: De kosten voor interim personeel of personeel die via uitbesteding werken mogen onder bepaalde voorwaarden ook als personeelskost in de GMO-boekhouding gezet worden (zie hoofdstuk 5.2). Indien de ingediende loonlasten voor een bepaalde actie groter zijn dan de bewijsvoering van het sociaal secretariaat aangeeft, worden de door het sociaal secretariaat opgegeven bedragen aanvaard.

Zijn de ingediende loonlasten voor een bepaalde actie kleiner dan de bewijsvoering van het sociaal secretariaat aangeeft, dan worden de door de producentenorganisatie ingediende bedragen aanvaard.

e. In verband met creditnota's

Vanzelfsprekend dienen alle bij de ingebrachte GMO - facturen behorende creditnota's in mindering te worden gebracht. Dergelijke creditnota's dienen in de mate van het mogelijke te worden ingebracht in hetzelfde werkingsjaar als de factuur waarnaar ze refereren.

Elke creditnota die betrekking heeft op een GMO - factuur en die de producentenorganisatie ontvangt na de indiening van de steunaanvraag, moet gemeld worden aan de bevoegde dienst en dit vóór de uitvoering van de controles door deze dienst. In dat geval zal ze ambtshalve en zonder sanctie in mindering worden gebracht van de uitgaven van het werkingsjaar.

f. In verband met afschrijvingen op investeringen

De term "afschrijvingen" gebruikt in het kader van het operationeel programma staat, wat betreft termijn en methode, los van het begrip "afschrijvingen" in boekhoudkundige of fiscale zin. Onder afschrijvingen wordt hier verstaan de spreiding van de kosten van een investering over meer dan één jaar.

In geval van afschrijvingen dient, ieder jaar opnieuw bij de indiening van de steunaanvraag, een lijst met per GMO-factuur de duur en de methode, het reeds afgeschreven bedrag en het nog af te schrijven bedrag bij het dossier te worden gevoegd. Bij nieuwe investeringen dient de lijst vergezeld te gaan van een kopie van elke oorspronkelijke factuur.

Indien een producentenorganisatie een investering, ongeacht of ze al dan niet volledig is afgeschreven in de GMO-boekhouding, verkoopt binnen de looptijd van een operationeel programma (huidig of volgend), dient zij de restwaarde (tweedehandsverkoopwaarde in hoofde van de producentenorganisatie) mee te delen aan de bevoegde dienst en dit boekhoudkundig te staven.

g. In verband met wijzigingen achteraf in de GMO- boekhouding

Indien de producentenorganisatie na de indiening van de steunaanvraag in haar GMO-boekhouding nog fouten - van welke aard ook - vaststelt, of indien de producentenorganisatie na die datum nog stukken van derden ontvangt met een invloed op de ingediende GMO-boekhouding (bijvoorbeeld creditnota's ontvangen in jaar N met betrekking tot het operationeel programma van jaar N-1), moeten deze worden meegedeeld vooraleer de bevoegde dienst zijn jaarlijkse controle doet. Deze dienst stuurt een ontvangstbevestiging.

4.2.5 Jaarlijks verslag van de bedrijfsrevisor

In het BVR d.d. 8 mei 2009, artikel 32, is bepaald dat de producentenorganisatie een bedrijfsrevisor dient aan te stellen die de GMO-boekhouding identificeert, controleert en certificeert krachtens de volgens de nationale wetgeving terzake voorgeschreven regels. Het verslag van diens bevindingen dient jaarlijks, ten laatste op 15 augustus te worden ingediend bij de bevoegde dienst (bv. het verslag m.b.t. OP 2015 dient op 15 augustus 2016 te worden ingediend).

Concreet stelt de revisor

- de concrete aansluiting vast tussen de gecontroleerde jaarrekening en de financiële administratie van de producentenorganisatie;
- de concrete aansluiting tussen de financiële administratie van de producentenorganisatie en de Excel-file die bij de indiening van de steunaanvraag als GMO-boekhouding is ingediend.

4.2.6 Controles

In het kader van de boekhoudkundige controle op de uitgaven en bestedingen zullen de nodige stavingsstukken worden opgevraagd, hetzij vooraf, hetzij bij een controle ter plaatse.

Alle opgevraagde stukken worden bij voorkeur per digitale drager overgemaakt met een duidelijke bestandsnaam (jaar OP + naam PO + volgnummer in de lijst van de te controleren uitgaven).

1. Uitgaven bewezen door middel van facturen

Om de controle vlot te laten verlopen, moeten per uitgave, in de volgorde van deze lijst, de hierna vermelde documenten samengebundeld worden:

- een kopie van de originele **factuur**, interne onkostennota of andere verantwoordingsstukken. Gelieve de **originele documenten op papier** voor controles ter plaatse ter inzage te houden. Indien de factuur elektronisch werd ontvangen dient deze elektronisch ter beschikking te zijn. Indien er een papieren factuur werd ontvangen dient dit originele papieren exemplaar voorgelegd te kunnen worden.
- een afschrift van het **bankrekeninguittreksel**
- indien het document deel uitmaakt van een globale betaling, een gedetailleerde lijst met de samenstelling van de betaling (**betalingsbatch**)
- Indien de PO werd geselecteerd voor een controle ter plaatse wordt tevens uit het **aankoopdagboek**, een kopie van de bladzijde waarop de factuur uit de lijst voorkomt (in voorkomend geval het dagboek van de creditnota's op de aankopen of het dagboek der diverse

verrichtingen). Let er evenwel op dat het uittreksel de rekeningnummers bevat van zowel de debet- als de creditboekingen.

2. Uitgaven bewezen op een andere manier dan met facturen

Indien het gaat om een **berekende uitgave** (zoals koelkosten) of een **forfait**, gelieve dan een duidelijke beschrijving van de **berekeningswijze** digitaal te verstrekken. Indien de PO werd geselecteerd voor een controle ter plaatse dienen tevens **onderliggende stukken** tot staving van het subsidiabele bedrag digitaal te worden verstrekt.

Van de berekeningstabellen van deze uitgaven wordt bij voorkeur ook een versie in Excel bezorgd.

3. Afzonderlijk bij te voegen bij controle ter plaatse:

De **historieken** van de **leveranciers** in hun geheel voor elke leverancier die in de lijst voorkomt en dit voor de periode van 1 januari van vorig jaar tot 31 maart van dit jaar.

De **creditnota's** (CN) die in de historieken van de leveranciers in de lijst terug te vinden zijn, en indien mogelijk ook de betrokken **factuur** of facturen (FA).

4.2.7 Sancties

Zie hoofdstuk 8.

5 SUBSIDIEERBAARHEID

5.1 Algemene bepalingen m.b.t. subsidieerbaarheid

De volgende algemene bepalingen zijn van toepassing op het ganse programma telkens deze kostensoorten voorkomen in welbepaalde acties. Verderop in de tekst (hoofdstuk 6) worden per cluster bijkomend specifieke bepalingen opgesomd. In de tekst wordt steeds uitgegaan van de tekst uit de verordening aangevuld met bijkomende bepalingen voor Vlaanderen .

5.1.1 Uitgesloten

- Kosten om te voldoen aan wettelijke verplichtingen;
- algemene werkings-, productie- of exploitatiekosten (met name elektriciteit, brandstoffen en onderhoud);
- kosten voor niet – GMO product en producten van niet – leden;
- acties of kosten betreffende hoeveelheden die door leden van de producentenorganisatie buiten de Unie worden geproduceerd;
- verzekeringskosten met uitzondering van de oogstverzekeringsmaatregelen (cluster 6);
- acties die bij de andere economische activiteiten van de producentenorganisatie tot concurrentievervalsing kunnen leiden;
- BTW, behalve wanneer ze niet-terugvorderbaar is volgens de nationale wetgeving terzake;
- nationale of regionale belastingen of fiscale heffingen;
- debetrente, tenzij de bijdrage wordt verleend in een andere vorm dan niet-terugvorderbare rechtstreekse bijstand;
- kosten die gemaakt zijn door andere partijen dan de producentenorganisatie of de daarbij aangesloten leden, dan unies van producentenorganisaties of de daarbij aangesloten producenten of dan dochterondernemingen in de situatie zoals bedoeld in artikel 50, lid 9 van verordening (EU) nr. 543/2011;
- Aflossing van kredieten die zijn opgenomen voor een concrete actie die reeds is uitgevoerd vóór de aanvang van het operationele programma, met uitzondering van de in artikel 48, lid 4, artikel 49, lid 3 en artikel 74 bedoelde kredieten;
- Inkomens- of prijstoeslagen buiten crisisbeheer en –preventie. Toeslagen of vergoedingen van de producenten voor het aanbieden van het product in een al of niet specifieke verpakking zijn uitgesloten.

Vergoedingen voor producenten die (deel)acties uitvoeren in het operationeel programma kunnen alleen in uitzonderlijke gevallen worden toegestaan op voorwaarde van de goedkeuring door de bevoegde dienst en op voorwaarde dat door de producentenorganisatie wordt aangetoond dat:

1. een uitbestedingsovereenkomst afgesloten wordt (zie ook punt 1.4);
2. de actie democratisch aangenomen is;
3. de actie een collectief karakter heeft en bijdraagt tot de doelstellingen van het programma;
4. niet alleen de contractant begunstigde is of de middelen niet enkel aangewend worden voor eigen gebruik;
5. de actie slechts een beperkt percentage van het actiefonds bedraagt;
6. de uitbesteding onder normale marktvoorwaarden gebeurt;
7. niet in relatie staat tot de eigen bijdrage van de producent aan het actiefonds.

5.2 Personeel en administratie

5.2.1 Uitgesloten

De algemene regel is dat personeels- en administratiekosten die tot de normale werking van de PO of UPO horen uitgesloten zijn. De kosten die nodig zijn voor de uitvoering van actiefondsen en operationele programma's komen echter wel in aanmerking onder de voorwaarden toegelicht in hoofdstuk 5.2.2 (overheadkosten).

Algemene kosten verbonden aan personeel, inclusief investeringskosten, zijn uitgesloten.

Onder algemene werkingskosten wordt verstaan: uitgaven die een producentenorganisatie in elk geval zou maken, dus ook in het geval er geen operationeel programma wordt uitgevoerd. Het zijn kosten die niet specifiek voor de uitvoering van een bepaalde actie noodzakelijk zijn, wel eerder voor de courante werking van een producentenorganisatie.

Niet exhaustieve lijst (en in willekeurige volgorde) van uitgesloten algemene werkingskosten:

- loonkosten voor de normale veilingadministratie (bv. personeelsadministratie, onthaal, boekhouding, ...)
- abonnementen voor tijdschriften, niet specifiek in relatie tot een actie,
- uitgaven voor bureaumaterialen, frankeermachines, bepaalde postzegel- en telefoonkosten waarvan de omvang, kwantitatief, of het verband met de actie niet voldoende is aangetoond,
- kosten voor ontwikkeling van briefhoofden, naamkaartjes,
- vermeldingen in telefoongidsen,
- rekruteringskosten, ontslagvergoedingen, bonussen, ...
- kosten voor onderhoud van gebouwen,
- kosten voor (normaal) afvalbeheer,
- bepaalde horecakosten en representatiekosten die niet specifiek binnen de doelstelling van de actie kaderen,
- uitgaven voor studiereizen of groepsreizen (en bijhorende uitgaven) zonder een duidelijke link met de doelstelling van de actie.

5.2.2 Toegelaten

5.2.2.1 Overheadkosten

Deze omvatten kosten die specifiek betrekking hebben op het actiefonds of het operationele programma, inclusief beheers- en personeelskosten, kosten voor verslagen en evaluatiestudies en kosten voor het voeren en beheren van de boekhouding, waarvoor een forfaitair standaardtarief ten belope van 2 % van het goedgekeurde bedrag van het actiefonds, met een maximum van 180.000 EUR, wordt toegekend, waarin zowel de bijdrage van de EU als die van de producentenorganisatie is verrekend.

Voor operationele programma's die door erkende unies van producentenorganisaties worden ingediend, worden de overheadkosten berekend door de overheadkosten van alle producentenorganisaties bij elkaar op te tellen, met dien verstande dat het resulterende bedrag niet hoger mag zijn dan 1.250.000 EUR per unie van producentenorganisaties.

Indien gebruik gemaakt wordt van deze forfaitaire vergoeding dient door de producentenorganisatie te kunnen worden aangetoond dat deze minimaal de noodzakelijke kosten voor de opvolging en de

uitvoering van het programma dekt. Deze onderbouwing kan door de bevoegde dienst worden opgevraagd ter beoordeling.

5.2.2.2 Andere toegelaten personeelskosten

Toegelaten zijn personeelskosten (inclusief lasten in verband met lonen en salarissen, wanneer deze door de producentenorganisatie, unie van producentenorganisaties of dochterondernemingen zelf worden gedragen) die verbonden zijn aan maatregelen om:

1. een hoog niveau inzake kwaliteit te verbeteren of te behouden;
2. om milieubescherming te verbeteren of te behouden;
3. de afzet te verbeteren.

Wanneer de producentenorganisatie **eigen werknemers of aangesloten producenten** inschakelt, moet de door hen gewerkte tijd, per dag met bewijsstukken worden gestaafd. Deze bewijsstukken inzake de uur –en dagprestaties, loonkost en bijkomende loonvoordelen moeten per personeelslid worden aangetoond en geattesteerd via de individuele stavingstukken van het sociaal secretariaat ten behoeve van de controle-instantie.

De **taakomschrijving en tijdsbesteding** betreffende de actie(s) in het OP moeten voor elk betrokken personeelslid schriftelijk vastgelegd worden tussen de programmaleider van de producentenorganisatie en de werknemer via een schriftelijke bijlage aan de arbeidsovereenkomst (formulier X) waarin duidelijk de uit te voeren taken in het kader van één of meerdere acties binnen het O.P. worden omschreven, met duidelijke verwijzing naar de desbetreffende actie(s) en de voorziene tijdsbesteding. Deze arbeidsovereenkomst dient te worden ondertekend door de programmaleider en de werknemer.

Indien een personeelslid een deel van werkzaamheden besteedt aan **niet GMO-product** (bv. aardappelen), andere activiteiten (bv. veiligheid, EHBO, vakboden, ...), activiteiten voor product afkomstig van niet- leden van een erkende producentenorganisatie en de handel (aankoop, import, ...), dient het ingediende loon in het OP verhoudingsgewijs te worden verminderd.

Voor de uitvoering van deze maatregelen dient **vakbekwaam** personeel te worden ingezet. Dit dient te worden aangetoond, in de eerste plaats via diploma's, maar dit is niet noodzakelijk, ook aangetoonde relevante ervaring, dienstjaren binnen het bedrijf, e.d. kunnen worden aanvaard als bewijs voor vakbekwaamheid.

Alle ingediende personeelskosten dienen **nominatief gekend** te zijn, per actie(s) waarvoor ze werkzaam zijn en hun taken dienen rechtstreeks in verband te staan met een actie en noodzakelijk te zijn voor het bereiken van de doelstelling van de actie. De verslaggeving nadien moet voldoende duidelijkheid geven over de geleverde prestaties, tijdsinvulling en resultaten, zodoende dat de bevoegde diensten de daadwerkelijke kosten op hun kostenefficiëntie kunnen beoordelen.

De vakbekwaamheid, een duidelijke omschrijving van de taken en de redelijke verhouding van hun aantal of kost tot het resultaat van de actie moet worden aangetoond, en dit vanaf de indiening van het operationeel programma, zodat een beoordeling mogelijk is.

Uit evaluatieverslagen moet na afloop van het operationeel programma duidelijk blijken welke prestaties in het kader van deze acties zijn geleverd door de aangegeven personeelsleden.

Interim-personeel is in principe uitgesloten behalve voor kortstondige en specifieke opdrachten die duidelijk bijdragen tot het doel van de actie en niet onmiddellijk door iemand anders kunnen worden uitgevoerd. Het interim - personeel moet gekwalificeerd zijn om deze opdrachten te vervullen. In het kader van een startbaan die uitmondt in een arbeidsovereenkomst met de producentenorganisatie voor langere duur is interim - personeel ook aanvaardbaar.

Kosten voor vakbekwaam sturend personeel in het kader van centraal sorteren en verpakken zijn subsidiabel aangezien deze activiteit een meerwaarde biedt op vlak van kwaliteit en afstemmen van vraag en aanbod. Afhankelijk van de producten die centraal worden gesorteerd of verpakt in kleinverpakking en de omvang van de centrale sortering is alleen sturend personeel aanvaardbaar (aantal in verhouding tot de omvang van de PO en de operatie).

Onder sturend personeel voor kleinverpakking en/of sortering wordt verstaan: personeel dat in samenwerking met de kwaliteitsafdeling en de commerciële afdeling van de PO bepaalt wat er wanneer op welke wijze dient verpakt/gesorteerd te worden.

De loonkosten van de programmaleider of de directeur van een producentenorganisatie kunnen slechts voor maximaal 50% als loonkost binnen een OP worden ingebracht voor acties die direct toewijsbaar zijn aan activiteiten in het kader van de uitvoering van een operationeel programma.

De loonkost van management- en kaderpersoneel van de producentenorganisatie kan slechts voor maximaal 80% in het OP worden ingediend.

Personeel, niet in loondienst van de producentenorganisatie, maar dat **via uitbesteding**⁴³ werkt van een externe firma die als dusdanig taken uitvoert voor specifieke acties van het programma, kan eveneens haar loonkost inbrengen in de kosten voor de uitvoering van het programma. De inbreng van de loonkost dient te worden beperkt tot de werkelijke tijdsbesteding met een maximum van 90%, dit dient ook te worden aangetoond. Zie ook hoofdstuk 1.4.

De taakomschrijving en tijdsbesteding en concrete doelstellingen betreffende de actie(s) in het OP dienen vastgelegd te worden tussen de programmaleider van de producentenorganisatie en het personeelslid via uitbesteding, dit gebeurt via een schriftelijke bijlage aan de uitbestedingsovereenkomst (formulier II);

Voornoemde uitbestedingsovereenkomst dient te worden ondertekend door de programmaleider en het personeelslid in uitbesteding en worden meegestuurd met het OP ter evaluatie door de bevoegde instantie.

In de verslaggeving moet men a.d.h.v. concrete resultaten aantonen in hoeverre de doelstellingen (zie uitbestedingsovereenkomst) werden behaald (indien de doelstellingen niet werden bereikt dient dit ook te worden aangegeven inclusief de geplande acties ter verbetering van het resultaat);

⁴³ Ook voor personen die werken via een managementovereenkomst.

Voor wat betreft producenten die in opdracht van de producentenorganisatie opdrachten uitvoeren, zie de voorwaarden in hoofdstuk 2.2.a.

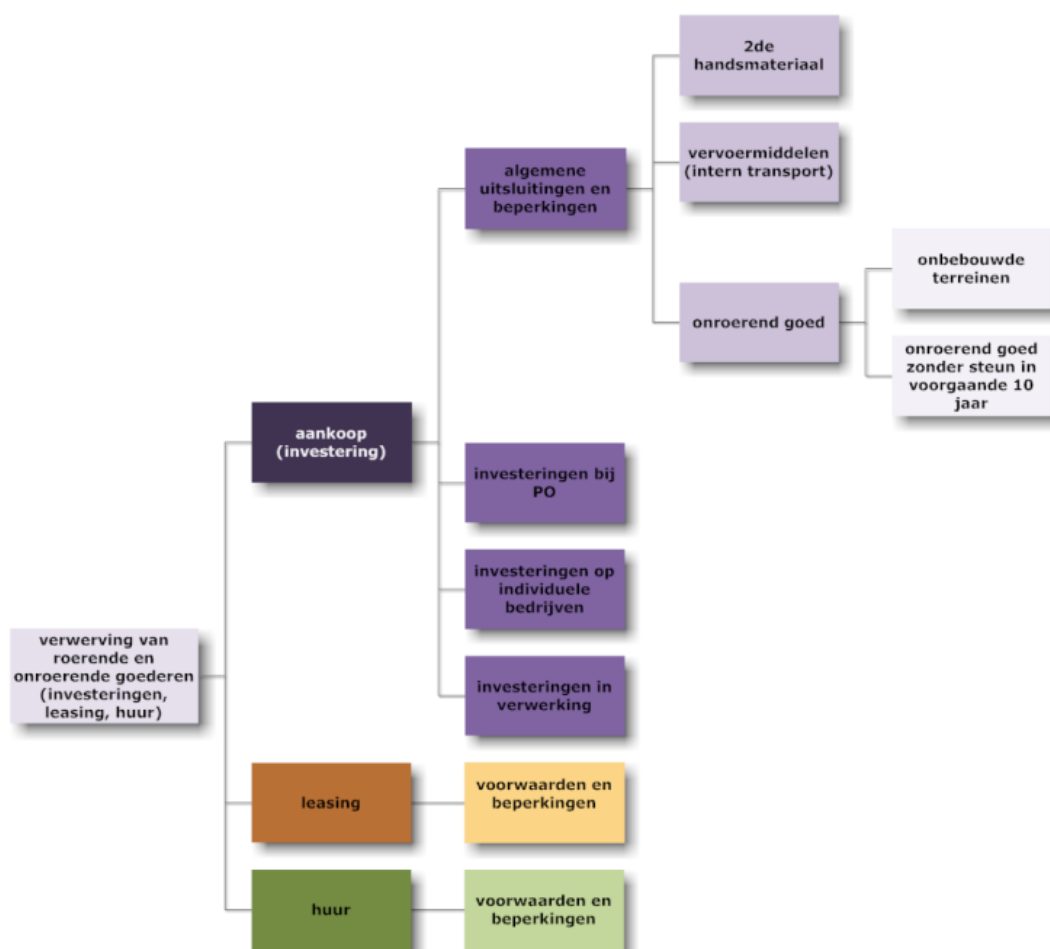
5.2.2.3 Administratieve kosten

Juridische kosten en administratiekosten in verband met fusies of overnames van producentenorganisaties, alsmede juridische kosten en administratiekosten in verband met de oprichting van transnationale PO's of unies van Po's; met het oog hierop in opdracht van PO's verrichte haalbaarheidsstudies en geformuleerde voorstellen zie cluster 8.

Alle andere subsidiabele administratiekosten zijn verondersteld afgedekt te zijn door de hoger genoemde overheadkosten.

5.3 Verwerving (on)roerende en onroerende goederen

Hierna worden de algemene voorwaarden opgesomd met betrekking tot het verwerven van roerende en onroerende goederen, hetzij door aankoop (investering), leasing of huur.

5.3.1 Aankoop - investeringen

5.3.1.1 Algemene uitsluitingen en beperkingen

- Investerings die via een operationeel programma worden gefinancierd moeten eigendom zijn en blijven van de producentenorganisatie. Ze moeten gedurende de looptijd van het programma (rekening houdende met afschrijvingstermijnen en minimum duur eigenaarschap (zie verder)), voor de in het programma beschreven acties worden gebruikt.
- Enkel investeringen die in de reguliere boekhouding worden geactiveerd als investering (op een 2-rekening) kunnen via GMO-afschrijvingen worden ingebracht in het operationeel programma. **Vanaf 2018 moeten afschrijvingen over gelijke delen gebeuren.**
- Onroerende goederen die via een operationeel programma worden gefinancierd worden als definitief verworven beschouwd na een periode van 10 jaar na de investering, voor roerende goederen is deze periode 5 jaar. Indien een investering in deze periode toch wordt vervreemd of voor andere doeleinden wordt aangewend gedurende deze opgelegde periodes, kan in voorkomend geval een bedrag van de investering pro rata met gebruiksduur worden teruggevorderd. Ofwel wordt de resterende waarde (**tweedehandsverkoopwaarde**) in mindering gebracht van de aankoopwaarde van de vervanginvestering ofwel moet deze restwaarde toegevoegd worden aan het actiefonds.
- Indien de economische levensduur korter zou zijn dan bovenvermelde periodes, dient dit te worden gemotiveerd door de producentenorganisatie.
- De investering moet steeds gebruikt worden voor de uitvoering van een GMO-actie of doelstelling. Ze moet ten dienste staan van de leden van de producentenorganisatie.
- Een actie is slechts subsidiabel indien meer dan 50 % van de waarde van de bij de actie betrokken producten afkomstig is van de producten waarvoor de producentenorganisatie is erkend. Om in het percentage van 50 % te worden verrekend, moeten de producten afkomstig zijn van leden van de producentenorganisatie of van bij een andere producentenorganisatie of unie van producentenorganisaties aangesloten leden. Artikel 50 van verordening (EU) nr. 543/2011 is van overeenkomstige toepassing op de berekening van de waarde. Het gebruikspercentage moet door de producentenorganisatie kunnen worden aangetoond. Het wordt vastgesteld op basis van de tijd dat de investering effectief wordt gebruikt of de hoeveelheden waarvoor de investering wordt gebruikt. De leden dienen steeds voorrang te hebben op niet-leden en dienen een aantoonbaar voordeel (o.a. financieel) te hebben ten opzichte van niet leden die van deze investering gebruik maken. Dit dient te worden aangetoond in de verslaggeving.
- Investerings in hernieuwbare energie (zonnepanelen, vergistinginstallatie e.d.) komen slechts in aanmerking indien ze gerealiseerd worden met het oog op het drukken van de productiekosten. Bovendien zijn dergelijke investeringen slechts subsidiabel voor zover de capaciteit van de installatie is afgestemd op hoogstens het voldoen van de jaarlijkse energiebehoefte (gerelateerd aan de activiteiten van de producentenorganisatie). Voor bijkomende voorwaarden wordt er verwezen naar de specifieke milieuriichtlijnen terzake in cluster 7 (hoofdstuk 6).
- Op het investeringsgoed, niet gesitueerd bij de PO, moet een duidelijke verwijzing naar de producentenorganisatie aangebracht zijn. Indien andere verwijzingen worden aangebracht mogen deze niet groter en/ of zichtbaarder zijn dan de verwijzing naar de producentenorganisatie. Bovendien moeten deze gemotiveerd worden.
- Investerings door de PO kunnen enkel bij derden indien de PO daar infrastructuur ter beschikking heeft (op basis van een contract) en de PO volle beheerscontrole heeft over de investering en er nog eigenaar van is.
- De prijs van een investering moet marktconform zijn. Hiertoe moeten steeds meerdere offertes (minimaal 3, aantoonbaar door de producentenorganisatie) zijn gevraagd. Minder offertes kunnen, mits motivatie van de producentenorganisatie in het verslag, worden aanvaard.

- Voor investeringen die door de producentenorganisatie in een operationeel programma over meerdere jaren of programma's worden gespreid, dient jaarlijks het ingediende bedrag te worden weergegeven aan de hand van een investeringstabel (cfr. Formulier IX in bijlage 1 onder deel 5).
- De producentenorganisaties kunnen zelf het aantal jaren bepalen waarover de investering wordt ingediend. De afschrijving moet gebeuren in identieke tranches. Aanpassingen aan het afschrijvingsritme zijn nadien niet meer mogelijk.

Voorbeelden van investeringen die voor steun in aanmerking komen voor diverse clusters (bij de clusters zelf worden ook nog specifieke voorbeelden vermeld):

- Aankopen of bouwen van gebouwen met inrichting die duurzaam voor bedrijfsuitoefening worden aangewend en die bovendien passen binnen de doelstellingen van de GMO (neerzetloods, koelcellen, leeggoedloods sorteer- en verpakkingsruimtes, verwerkingscellen, veilzaal, ...);
- Installaties (sorteerinstallaties, kalibreeerinstallaties, koelinstallaties, verpakkingsinstallaties, was- en snijinstallaties, weeginstallaties, ophooglijnen, waterzuivering, warmtekrachtkoppeling, zonnepanelen, biomethanisatie voor valorisatie afvalstromen, het aanpassen, upgraden en diversifiëren van de verkoopsinstallatie, optimalisatie bestaande infrastructuur ...);
- Machines (flowpack- en etiketteermachine, wikkelmachine, collectieve machines zoals oogstmachines, mobiele wasinstallaties, ontzandingsmachines);
- Uitrusting (uitrusting voor onderzoeksdoeleinden, tracking & tracing systemen, pc's, hard- en software ter ondersteuning van installaties en systemen, voorraadbakken (paloxen), websites ontwikkelen en uitbreiden, informatienetwerken, uitbreiding datalijnen simultaanverkoop, informaticaplatform ontwikkelen, extranet ontwikkelen en/of uitbreiden, thuiskoopsysteem ontwikkelen, e-commerce, standmateriaal, bedrijfsfilm);
- Meubilair (inrichting kantoren ten behoeve van personeel dat bijdraagt tot de doelstellingen van de GMO) en rollend materieel (heftrucks voor intern vervoer, transpalet).

5.3.1.1.1 Tweedehandsmateriaal

In Vlaanderen wordt de aankoop van tweedehandsmateriaal, in overeenstemming met de VLIF-regelgeving, voor subsidiëring uitgesloten.

5.3.1.1.2 Vervoermiddelen (intern transport)

Uitgesloten zijn investeringen in vervoermiddelen voor de afzet of distributie door de producentenorganisatie, met uitzondering van:

- extra truckvoorzieningen voor koeltransport of CA-vervoer. Enkel de koelruimte met bijhorende koelinstallatie komt in aanmerking; de trekker zelf niet.
- investeringen in middelen voor intern vervoer;
- bij aankoop moet de PO aan de bevoegde dienst motiveren dat de investering uitsluitend worden gebruikt voor intern vervoer.

onder **intern vervoer** wordt verstaan:

- vervoer van producten van leden op de terreinen of binnen de gebouwen van de PO zelf of van haar dochterondernemingen (waarvan de PO minstens 90% van het kapitaal in handen heeft). Het intern vervoer stopt nadat het product verkocht werd en de PO niet langer eigenaar is van het product. M.a.w. het intern transport stopt nadat het ter beschikking gesteld wordt van de

kopers of afnemer, het laden van de producten op de vrachtwagens van de kopers is geen intern transport. Om dit niet subsidiabel gedeelte uit te sluiten, is alle rollend materieel zoals heftrucks en transpaletten slechts voor maximum 80% subsidiabel. Indien voldoende verantwoord, kan eventueel afgeweken worden van dit maximum.

5.3.1.1.3 Onroerend goed

De aankoop van onbebouwde terreinen (grond) is toegestaan:

- **tot 10%**⁴⁴ van de totale subsidiabele uitgaven voor de betrokken actie;
- als dit binnen de doelstellingen van de GMO kan verantwoord worden en als de grond bebouwd wordt binnen een redelijke termijn. Dit wil zeggen binnen het lopende of het eerstvolgende operationele programma.

Uitgesloten:

- Onroerend goed dat in de tien voorafgaande jaren met communautaire of nationale steun is aangekocht.

5.3.1.2 Investerings van de PO

Investerings van soortgelijke types acties zijn enkel **toegelaten** in:

- bedrijfsruimten van de producentenorganisaties of de daarbij aangesloten leden,
- unies van producentenorganisaties of de daarbij aangesloten producentenorganisaties
- of van dochterondernemingen in de situatie als bedoeld in artikel 50, lid 9 van verordening (EG) nr. 543/2011.

Meer concreet geldt hierbij dat voor dochterondernemingen minstens 90% van de aandelen in eigendom van één of meer producentenorganisaties of unies van producentenorganisaties moet zijn.

5.3.1.3 Investerings op individuele bedrijven

Toegelaten zijn collectieve investeringen of acties voor afzonderlijke individuele landbouwbedrijven, op voorwaarde dat deze een bijdrage leveren aan de verwezenlijking van de doelstellingen van het operationele programma.

A. Definities:

Er bestaan 2 type collectieve investeringen voor individuele bedrijven:

Type 1: investeringen die in meerdere aantallen kunnen worden aangekocht door de producentenorganisatie voor meerdere individuele bedrijven

→ Voorbeeld: Aankoop van schoffelmachines, hierbij wordt één schoffelmachine per bedrijf voorzien.

⁴⁴ Slechts in naar behoren gemotiveerde gevallen kan een hoger percentage worden vastgesteld voor acties ten behoeve van milieubehoud tenzij de aankoop van het terrein nodig is voor een in het operationele programma opgenomen investering.

Type 2: investeringen die door meerdere telers worden gebruikt en op één landbouwbedrijf worden geplaatst. Dit zijn investeringen die door meerdere telers gedeeld kunnen worden.

→ Voorbeeld: Aankoop van een uienkalibreur, deze is gevestigd op één bedrijf, waarbij verschillende telers hun uien kunnen laten sorteren op dezelfde kalibreur.

B. Algemene voorwaarden (type 1 en 2 investeringen):

- De volledige investering gebeurt op naam van de producentenorganisatie om dubbele financiering (met bv. VLIF) te vermijden;
- De investering voldoet aan de GMO-doelstellingen en alle algemene bepalingen en/of beperkingen m.b.t. investeringen dienen nageleefd te worden;
- De investering kan gebeuren bij leden – producenten maar blijft eigendom van de PO;
- De investering moet democratisch besloten zijn door de betrokken PO. Dit wordt gecommuniceerd naar de leden en de actie moet openstaan voor alle telers op basis van transparante criteria (aan te tonen door de betrokken PO);
- De PO moet de naleving van de 50% - regel met betrekking tot gebruik van de investering kunnen staven;
- De investering moet afgestemd zijn op de noden van het bedrijf (grootte, capaciteit,...) (en dit moet aangetoond worden door PO);
- Het algemene evenwicht in het OP moet gerespecteerd blijven;
- De PO dient de opgevraagde offertes te kunnen voorleggen;
- De PO dient recht van opstal te verkrijgen indien dit van toepassing is (zie VLIF reglementering);
- Volgende bepaling naleven uit verordening (EU) nr. 1308/2013, artikel 36 “door operationele programma's gesteunde investeringen in individuele bedrijven moeten in overeenstemming zijn met de doelstellingen van artikel 191 VWEU en van het Zevende Milieuactieprogramma van de Unie⁴⁵”;
- Indien het totale investeringsbedrag groter is dan € 5.000 moet een overeenkomst gemaakt worden tussen de PO en de actieve producent die de investering gebruikt. Bij investeringen met een lager investeringsbedrag is de overeenkomst optioneel

Verplichte zaken op te nemen in deze overeenkomst:

- De partijen die de overeenkomst afsluiten, nl. de PO en de actieve producent, incl. het landbouwnummer;
- Het jaar van het OP en de cluster binnen dewelke de investering gekaderd wordt;
- Dat de investering deels gefinancierd is met Europese steun;
- Een beschrijving van de investering en het bedrag van de investering;
- Het doel van de investering en de voorwaarden, opgelegd door de administratie (zie bijlage 5 van deel 4 – lijst producentgerichte acties), waaraan het voorwerp moet voldoen;
- De duur van overeenkomst, dit gekoppeld aan het feit of het een roerende (min. 5 jaar) of onroerende investering (min. 10 jaar) is (zie bijlage 5 van deel 4 – lijst producentgerichte acties);

⁴⁵ Artikel 191 VWEU: Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, artikel omvat milieu. Het Zevende Milieuactieprogramma: vormt voor de periode 2012-2020 de leidraad voor het milieubeleid in de EU.

- Dat de investering eigendom is van de PO zolang de overeenkomst loopt;
- De bepalingen over wat er met de investering gebeurt indien het betrokken lid de PO zou verlaten en/of bij het stopzetten van de productie (dat wil zeggen regels m.b.t. het terugnemen van de investering of de betaling van de restwaarde ervan). Indien een verbrekingsvergoeding wordt voorzien, dient aangegeven te worden hoe deze wordt berekend;
- Dat de investering kan onderworpen worden aan controles ter plaatse door de bevoegde diensten;
- Op de investering dient de naam van de PO te worden aangebracht;
- De verklaring dat de producent geen andere financiering uit uniale of nationale bron ontvangt of aanvraagt voor de betrokken investering. Wat VLIF- steun betreft mag de PO geen GMO- steun voor de betrokken investering aanvragen indien de producent voor de investering zelf VLIF- steun heeft aangevraagd. Indien de investering niet geselecteerd werd voor VLIF- steun (na blokperiode) kan er alsnog GMO- steun aangevraagd worden.
- De verwijzing naar artikel 36 uit verordening (EU) nr. 1308/2013.

Optionele zaken op te nemen in de overeenkomst:

- De producent dient de investering te gebruiken volgens het principe van de goede huisvader;
- De producent dient te voldoen aan alle wettelijke verplichtingen m.b.t. de investering.
- In het operationele programma moet er duidelijk aangegeven worden onder welke clusters collectieve investeringen worden ingebracht. Bovendien dient de producentenorganisatie jaarlijks en per onderscheiden collectieve investering een overzicht in te dienen met:
 - de gegevens van de begunstigde telers, inclusief het landbouwnummer⁴⁶;
 - type investering en het investeringsbedrag.

C. Extra voorwaarden voor type 1 investeringen:

- Het totale investeringsbedrag (aankoopbedrag) is beperkt tot maximum 150.000 euro per aangesloten producent per OP.
- Het ingebrachte afschrijvingsbedrag van een investering kan maximaal € 30.000 per aangesloten producent per jaar bedragen en dit voor een maximale termijn van vijf jaar, waarbij de looptijd van het operationele programma overschreden kan worden.

5.3.1.4 Investerings in verwerking

Toegelaten zijn investeringen voor de eerste verwerking van verse producten

De term eerste verwerking slaat op de verwerking van een groente- of fruitproduct tot een ander in bijlage I van het EU-verdrag genoemd product.

⁴⁶ Het landbouwnummer zoals vooropgesteld door het EGBS of equivalenten hiervan in het geval van de leden uit de andere lidstaten of regio's (zie tevens punt 1.1.4)

Investerings in de eerste verwerking op welke hoofdstuk II van Raadsverordening 1234/2007 van toepassing is, zijn niet uitgesloten in de bijlage IX van verordening (EU) nr. 543/2011. Zij zijn dus toegelaten op voorwaarde uiteraard dat ze voldoen aan de doelstellingen van het Operationeel programma onder artikel 33 van Verordening 1308/2013.

De normale werkingskosten van het verkoopsklaarmaken en van de eerste verwerking komen niet in aanmerking van subsidiëring.

Bijkomende voorwaarden:

De investeringen moeten rechtstreeks bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het operationeel programma. Dit dient omstandig te worden gemotiveerd in de aanvraag en achteraf aangetoond in de evaluatie bij het jaarverslag. De investeringen moeten voldoen aan de algemene voorwaarden met betrekking tot investeringen in een operationeel programma zoals hierboven beschreven vanaf 5.3.1.1.

Hierbij moet vooral aandacht geschonken worden aan:

1. De eigendom van het investeringsgoed.
 2. De plaats waar het investeringsgoed geplaatst wordt, met hierbij **minstens** een recht van opstal voor onroerende goederen (gebouwen) of een gebruiksovereenkomst voor het gebruik van het gebouw of het terrein.
- Investerings in verwerking kunnen alleen wanneer de verwerking gebeurt onder de volledige verantwoordelijkheid (ook voedselveiligheid), de algemene beheerscontrole en het toezicht op de hiertoe getroffen commerciële regeling door de producentenorganisatie. De producentenorganisatie moet over het nodige personeel beschikken om dit toezicht uit te oefenen. Zie ook hoofdstuk 1.4.5.
 - Het te verwerken product moet doorheen het verwerkingsproces eigendom blijven van de producentenorganisatie of unie van producentenorganisaties. Wanneer het verwerkte product in bulk en/of onverpakt verkocht wordt komen investeringen in het verpakkingsproces niet in aanmerking voor subsidiëring. Het moment van de eigendomsoverdracht in de loop van het verwerkingsproces bepaalt dus het stadium tot waar investeringen mogelijk subsidieerbaar zijn en tot waar de WAP kan meegerekend worden.
 - Uitbesteding van de verwerkingsactiviteiten moet voldoen aan artikel 176, lid 2 van Verordening (EU) nr. 1308/2013 en de bijkomende bepalingen onder hoofdstuk 1.4 van deze nationale strategie.
 - Uitbesteding door een “niet-actief” lid⁴⁷ is mogelijk, dit niet-actieve lid mag geen rechtstreekse baat hebben bij de door de Gemeenschap gefinancierde maatregelen
 - Uitbestedingscontracten dienen aan de bevoegde diensten te worden voorgelegd.
 - In de uitbestedingsovereenkomst dienen duidelijke bepalingen opgenomen te worden met de precisering van wat er gebeurt met het investeringsgoed (eigendom van de producentenorganisatie) in het geval de overeenkomst opgezegd wordt of wanneer het niet producerende lid/verwerker uittreedt uit de producentenorganisatie.

⁴⁷ Definitie: zie 1.1.4.

5.3.2 Leasing

Leasing is, conform verordening (EU) nr. 543/2011, bijlage IX, punt 14, toegestaan voor zover de grenzen van de netto marktwaarde niet worden overschreden en dit onder de volgende voorwaarden:

Leasing wordt niet gestimuleerd en moet worden bekeken als een eerder uitzonderlijke mogelijkheid tot het verwerven van goederen. Door de PO moet steeds worden aangetoond dat het overgaan tot leasing economisch verantwoord, gunstig en/of noodzakelijk is. In het bijzonder bij de verwerving van onroerende goederen zal de noodzaak tot leasing vooraf omstandig moeten worden verantwoord en is een akkoord van de bevoegde dienst vereist.

Het bedrag opgenomen in de GMO boekhouding mag niet hoger zijn dan het gedeelte van het netto leasingbedrag, vermeld op de factuur van de leasinggever aan de leasingnemer, dat in dat werkingsjaar werd afgelost. Integrale opname van een totaal netto leasingbedrag, vermeld op het leasing contract, binnen één enkel werkingsjaar kan niet. Het inbrengen van leasingbedragen in de GMO-boekhouding, verslaggeving en afschrijvingstabel is gelijkaardig aan de inbreng van afschrijvingen ten gevolge van reguliere financiering.

De leasing betreft een on-balance leasing.

Uitgesloten:

Kosten voor de leasing van auto's voor personeelsleden die werkzaam zijn in een actie.

Uitgaven die verband houden met de leaseovereenkomst (belastingen, rente, verzekeringskosten, enz.) en de desbetreffende exploitatiekosten.

- Leasing waarbij de leasingnemer niet de producentenorganisatie is.

5.3.3 Huur

Uitgesloten:

- Huur als alternatief voor aankoop, tenzij ten genoegen van de lidstaat wordt aangetoond dat dit economisch verantwoord is;
- kosten voor het gebruik van gehuurde goederen.

5.4 Beleggingen in aandelen van bedrijven

Enkel beleggingen in aandelen van bedrijven die rechtsreeks bijdragen tot verwezenlijking van de doelstellingen van het OP kunnen in aanmerking komen (participaties/kapitaalsverhogingen).

A. Bijkomende voorwaarden hierbij zijn:

1. Het bedrijf waarin wordt geparticipeerd moet dezelfde doelstellingen nastreven als voorzien in art. 33 van verordening (EU) nr. 1308/2013 of de PO bijstaan deze doelstellingen te bereiken. Een participatie mag:
 - i. geenszins een louter speculatieve investering zijn;
 - ii. slechts een beperkt deel van het goedgekeurde operationeel jaarprogramma bedragen (cumulatief 10% voor alle participaties samen).
2. Enkel volgende participaties in aandelen kunnen in aanmerking komen:
 - a. Participaties in aandelen van bestaande bedrijven waarvan

- i. de waarde kan worden bepaald en de aandelen onder normale marktvoorwaarden verworven worden (aan te tonen via een verslag van een externe, erkende bedrijfsrevisor).

M.b.t. het verslag van de erkende bedrijfsrevisor:

1. Het waarderingsadvies van de erkende bedrijfsrevisor moet gebaseerd zijn op door een bedrijfsrevisor of commissaris gecertificeerde jaarrekening en financiële gegevens. Voor dit advies moeten er minimaal 2 verschillende gekende waarderingsmethoden gebruikt worden;
2. De boekhoudkundige juridische, financiële en fiscale aspecten van de vennootschap moeten worden beoordeeld.

- ii. het eigen vermogen niet structureel negatief is. Indien dit niet structureel is, kan een participatie enkel aanvaard worden mits grondige en onderbouwde motivatie;

b. Participaties in aandelen van opstartende bedrijven waarvan

- i. het financieel plan (investeringsplan, afschrijvingstabel, verwacht omzet, de verwachte opbrengst van de participatie, etc.) kan worden voorgelegd;
- ii. de aandelen onder normale marktvoorwaarden verworven worden.

3. Participaties moeten op democratische wijze in de raad van bestuur besloten worden en moeten ook zodoende gecommuniceerd worden naar de leden.

4. Een businessplan moet steeds voorgelegd worden:

a. Enderzijds door de producentenorganisatie en aantonen dat:

- i. De participatie in aandelen (inclusief kapitaalsverhoging) een duurzame en kwantificeerbare bijdrage levert tot de werking van de producentenorganisatie en de uitvoering van het operationeel programma (verklaring waarom er geparticipeerd wordt, hoe het in zijn werk zal gaan en waarom het succesvol zal zijn. Ook jaarlijks aan te tonen in de verslaggeving, zie punt B1);
- ii. De producenten en de producentenorganisatie voordeel ondervinden van deze participatie;

b. Anderzijds door het bedrijf waarin geparticipeerd wordt en aantonen dat:

- i. De ingebrachte middelen, op basis van een financieel plan (afschrijvingen, investeringen, omzet, de verwachte opbrengst van de participatie, etc.) van het bedrijf waarin geparticipeerd wordt, correct aangewend worden (gelinkt aan de GMO doelstellingen).

5. Enkel de werkelijk te betalen waarde van de participatie kan in aanmerking komen. Indien dit bij aanvang niet de totale waarde van de aandelen omvat, dient er een planningsoverzicht opgemaakt te worden van het verdere verloop tot volstorting. De steun zal toegekend worden volgens de vooropgestelde planning (max. duur 5 jaar).

6. De producentenorganisatie en/of unie dient elke verandering die ervoor zorgt dat de aandelenstructuur gevoelig verandert of die ervoor zorgt dat de vooropgestelde activiteiten niet (kunnen) worden uitgevoerd door de vennootschap waarvan aandelen worden

verworven (vb. vervreemding van goederen, het stopzetten van de activiteiten/dienstverlening, bijkomende participaties door derden, faillissement,...), onmiddellijk te melden aan de bevoegde diensten. Een mogelijke stopzetting en/of terugvordering van steun zal vervolgens worden geanalyseerd en uitgevoerd door de bevoegde dienst. Verwacht wordt dat een participatie minstens gedurende 5 jaar wordt aangehouden alvorens de steun definitief verworven wordt.

B. Jaarlijks aan te tonen:

1. De activiteiten van het bedrijf en de bijdrage tot het operationeel programma moet in de verslaggeving uitvoerig aan bod komen. De producentenorganisatie moet onder democratische omstandigheden kunnen meebeslissen over het beleid binnen het bedrijf waarin wordt geïnvesteerd (aan te tonen a.d.h.v. verslagen van de RvB).
2. Minstens gedurende 5 jaar moet de jaarrekening (m.a.w. de balans, resultatenrekening en toelichting) en het jaarverslag van het bedrijf waarin geparticipeerd bij de PO ter inzage liggen.

5.5 Reiskosten

De werkelijke reiskosten gemaakt door personeelsleden in het kader van een actie kunnen worden ingediend bij de uitgaven voor een actie aan een forfait per km. De afgelegde kilometers moeten omstandig kunnen worden bewezen. De personeelsleden die in aanmerking komen voor dit soort kosten moeten een logboek bijhouden van de afgelegde kilometers.

Woon-werkverkeer en andere verplaatsingen zijn niet subsidiabel.

Indien kosten voor reizen (studiereizen, beursbezoeken, marktprospecties, ...) worden ingebracht zijn deze aanvaardbaar onder volgende voorwaarden:

- ze dienen in verband te staan met het doel van de actie
- er moet een duidelijk verslag worden opgemaakt waarin wordt vermeld:

1. doel van de reis
2. bestemming en aantal deelnemers (nominatief) waarvan de kosten worden ingebracht (enkel personen waarvan een duidelijke link tussen de reiskosten en de GMO-doelstellingen kan worden aangetoond zijn subsidiabel)
3. verslag van de activiteiten ter plaatse
4. (verwachte) resultaten
5. kostprijs⁴⁸, (grosso modo) opgesplitst in reiskost, kost overnachting, inschrijving (ingeval studiedagen, beurzen), verbruik ter plaatse, bijkomende kosten

⁴⁸ Voor de beoordeling van de reis- en verblijfskosten zullen deze vergeleken worden met de geldende barema's voor de reiskosten voor ambtenaren. Deze barema's worden regelmatig bijgewerkt en houden rekening met de levensduurte op de plaats van bestemming.
<http://www.bestuurszaken.be/buitenlandse-dienstreizen>

Deze kosten dienen van een realistische grootteorde te zijn.

Voor de vergoeding van de te bewijzen reiskosten gelden de volgende bepalingen en maxima:

- vliegbiljet "economy class" en instapkaart;
- treinkaartje tweede klasse;
- kaartje van het gemeenschappelijk vervoer (kosten voor vervoer per taxi komen alleen in aanmerking als dit vervoer absoluut nodig is voor de uitvoering van de acties);
- kilometervergoeding bij gebruik van het eigen voertuig van de contractant, de subcontractant of hun medewerkers: zie link voor het gebruik van de wettelijke barema's⁴⁹.

Ingeval er gezamenlijke reizen worden georganiseerd, dient bij de bewijsstukken een naar behoren gedateerde en door de betrokkenen ondertekende deelnemerslijst te worden gevoegd. Het is duidelijk dat de aanwezigheid van alle personen waarvoor reiskosten worden ingediend ook effectief noodzakelijk dient te zijn en in verband met de actie dient te staan.

Uitgaven in verband met reizen die worden ingediend in de uitgavenlijst onder de vorm van creditcardfacturen worden niet aanvaard. Dit betekent niet dat deze uitgaven niet met creditcard kunnen worden betaald maar in de uitgavenlijst moet duidelijk worden vermeld welke uitgave voor financiering wordt ingediend (bv. bedrag hotelkost).

De kostprijs van bijkomende toeristische evenementen die tijdens een reis plaatsvinden, kan niet in aanmerking worden genomen. Uit de verslaggeving dient te blijken dat deze kosten niet werden ingebracht.

Indien het verslag onvoldoende is worden de kosten niet aanvaard.

5.6 Bijkomende bepalingen m.b.t. transnationale acties

Om in aanmerking te komen voor het verhoogde percentage van betoelaging in het geval van transnationale samenwerking in de zin van Verordening (EG) nr. 1308/2013 artikel 34 lid 3, a, moet aan volgende voorwaarden voldaan worden:

- samenwerking tussen erkende producentenorganisaties in minstens twee lidstaten, al dan niet in een transnationale unie van producentenorganisaties;
- maatregelen zijn grensoverschrijdend;
- de samenwerking levert een toegevoegde waarde op.

De producentenorganisatie moet alle nodige informatie aanleveren:

- details van de partners;
- details van de actie;
- omschrijving van de toegevoegde waarde van de samenwerking.

⁴⁹ Voor de correcte barema's, zie: <http://www.bestuurszaken.be/kilometervergoeding>

In het geval van transnationale samenwerking tussen producentenorganisaties die niet in een transnationale unie van producentenorganisaties opgenomen zijn, dient bijkomend volgende informatie geleverd te worden:

- bevestiging van de nationale autoriteiten in de andere lidstaten
 - van erkenning van de respectievelijke producentenorganisatie
 - dat de bedoelde actie in het programma werd goedgekeurd.
- details van de actie in beide programma's.

Belangrijk:

- een producentenorganisatie met leden in meerdere lidstaten volstaat niet om in aanmerking te komen voor het hogere betoelagingpercentage;
- slechts acties die betrekking hebben op transnationale maatregelen komen voor 60% in aanmerking. Transnationale samenwerking, ook in het geval van een transnationale unie, betekent dus niet dat het totale programma automatisch aan 60% wordt betoelaagd;

De beoordeling of een actie al dan niet transnationaal is, staat los van de inhoudelijke beoordeling: eerst wordt de actie inhoudelijk op subsidieerbaarheid beoordeeld en daarna wordt geoordeeld of de actie transnationaal is en dus in aanmerking komt voor het hogere percentage van betoelaging.

5.7 Bijkomende bepalingen m.b.t. de bedrijfskolom

Maatregelen van samenwerkende branches in een “bedrijfskolom”, als bedoeld in Verordening (EG) nr. 1308/2013 artikel 34.b, zijn maatregelen die zijn goedgekeurd door de lidstaat en gezamenlijk beheerd worden door een producentenorganisatie of een unie van producentenorganisaties en ten minste één ander marktdeelnemer in de voedselverwerkings- en/of distributieketen.

Goedkeuring gebeurt geval per geval door de bevoegde dienst. De acties in het kader van de bedrijfskolom zullen in eerste instantie beoordeeld worden op de subsidieerbaarheid van de actie of maatregel en pas in een tweede fase zal beoordeeld worden of ze in aanmerking komen voor de verhoogde betoelaging.

De acties moeten een collectief karakter hebben en bijdragen tot de doelstellingen van het programma.

De acties moeten een toegevoegde waarde betekenen voor de PO/UPO en het OP.

Er moet een schriftelijke overeenkomst zijn tussen de verschillende partners (losse samenwerking is onvoldoende) met daarin:

1. identificatie van de partners
2. omschrijving doelstellingen en opdrachten van elke partner
3. omschrijving verantwoordelijkheden van de partners
4. omschrijving van de rapporteringsverplichtingen

5. omschrijving van de bijdrage van de samenwerking tot het verwezenlijken van de doelstellingen van het OP, de PO of de GMO in het algemeen.

De samenwerking moet intact blijven tijdens de volledige periode van de uitvoering van de acties.

De maatregelen die in aanmerking komen voor deze bedrijfskolom zijn onder andere:

- de kennis inzake en de doorzichtigheid van de productie en de markt verbeteren, (statistische gegevens), analyses van potentiële toekomstige marktontwikkelingen op regionaal, nationaal of internationaal niveau, het productiepotentieel,
- bijdragen tot een betere coördinatie van de wijze waarop producten op de markt worden gebracht;
- verkenning van potentiële exportmarkten;
- het opstellen van standaardcontracten die verenigbaar zijn met de voorschriften van de Unie rekening houdend met de noodzaak om eerlijke mededingingsvoorwaarden tot stand te brengen en verstoringen van de markt te voorkomen;
- het potentieel van de producten optimaal benutten, ook wat de afzetmogelijkheden betreft, en initiatieven ontwikkelen om de economische concurrentiekracht en het innovatievermogen te verbeteren;
- gegevens verschaffen en onderzoek verrichten om de productie en in voorkomend geval de verwerking en de afzet te vernieuwen, te rationaliseren, te verbeteren en te richten op producten die beter op de eisen van de markt en op de smaak en de verwachtingen van de consument zijn afgestemd;
- methoden zoeken die minder gewasbeschermingsmiddelen vergen, het verbruik van andere productiemiddelen optimaliseren, de kwaliteit van de producten en het behoud van bodem en water garanderen, de voedselveiligheid met name middels traceerbaarheid van producten bevorderen, alsook de gezondheid en het welzijn van dieren verbeteren;
- methoden en instrumenten ontwikkelen om de kwaliteit van het product te verbeteren in alle stadia van de productie, alsook in voorkomend geval van de verwerking en de afzet;
- alles in het werk stellen om de biologische landbouw, de oorsprongsbenamingen, de kwaliteitslabels en de geografische aanduidingen te verdedigen, te beschermen en te bevorderen;
- onderzoek naar een geïntegreerde, duurzame productie of naar andere milieuvriendelijke productiemethoden bevorderen en verrichten;
- een gezonde en verantwoorde consumptie van de producten in de interne markt stimuleren en/of voorlichting verstrekken over de schade die wordt veroorzaakt door riskante consumptiepatronen;
- de consumptie van de producten bevorderen en/of voorlichting over de producten in de interne markt en de externe markten verstrekken;
- bijdragen aan het beheer van bijproducten en de beperking en het beheer van afvalstoffen.

5.8 Complementariteit

De complementariteit met de maatregelen die worden gefinancierd met andere instrumenten van het gemeenschappelijk landbouwbeleid of met andere communautaire financiële instrumenten:

De complementariteit met maatregelen uit het PDPO werd telkens expliciet aangegeven bij de subsidiabiliteitsmaatregelen op diverse punten in deze nationale strategie en in de

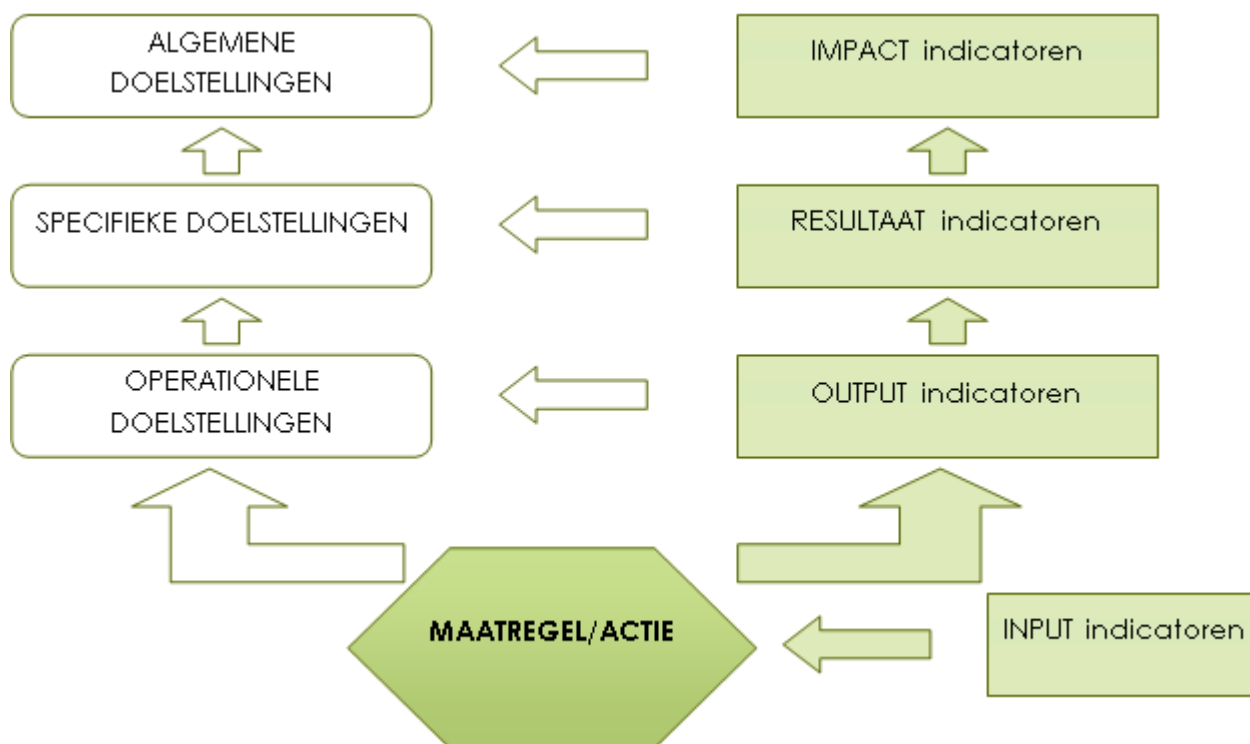
milieurichtsnoeren. Het moet duidelijk zijn dat maatregelen uit beide systemen complementair kunnen aangewend worden maar dat dubbele financiering absoluut uitgesloten is.

Promotieprogramma's met Europese ondersteuning in het kader van verordening (EG) nr. 3/2008 moeten financieel los staan van de acties in het kader van de GMO maar de complementariteit moet optimaal uitgespeeld worden.

6 CLUSTERS

6.1 INDICATOREN

Elke maatregel of soort actie is bedoeld om bij te dragen tot een vastgelegde hiërarchie op drie niveaus van doelstellingen. Deze zijn (a) operationele doelen, (b) specifieke doelstellingen en (c) algemene doelstellingen van het operationele programma.

Figuur 4: Hiërarchie doelstellingen & indicatoren

1. Voor elke maatregel of actie zijn er output, resultaats- en impact indicatoren in relatie tot deze hiërarchie zoals is voorgesteld in figuur 4.
2. Elk type van indicator is bedoeld om specifieke kwantitatieve informatie te geven:
 - a) Input indicatoren verwijzen naar de financiële middelen die toegemeten werden aan elke maatregel/type van actie.
 - b) Output indicatoren meten activiteiten direct gerealiseerd door de maatregelen/types van toegepaste acties. Deze activiteiten zijn de eerste stap in de richting van de realisatie van de operationele doelstellingen van de maatregelen /types van acties.
 - c) Resultaatindicatoren meten het onmiddellijke effect van de tussenkomst naar de directe belanghebbenden met name de leden van de producentenorganisaties. Deze effecten dragen bij tot de verwezenlijking van de specifieke doelen.
 - d) Impact indicatoren verwijzen naar de voordelen van het programma die verder reiken dan de onmiddellijke effecten op de directe belanghebbenden. Ze zijn verbonden met de algemene doelstellingen van het operationele programma en dragen bij tot de verwezenlijking hiervan.
 - e) Gemeenschappelijke uitgangssituatie-indicatoren of baseline-indicatoren zijn indicatoren die een toestand of trend weergeven bij de start van het programma. Ze kunnen waardevolle informatie geven over:

- De analyse van de vertreksituatie bij het opstellen van de nationale strategie en de operationele programma's;
- een referentie tegen de welke het resultaat en de impact van een operationeel programma zal geëvalueerd worden;
- de interpretatie van de resultaten en de impact van een operationeel programma.

De gemeenschappelijke uitgangssituatie- indicatoren verwijzen naar alle mogelijke specifieke en algemene doelstellingen. Sommige uitgangsindicatoren zijn slechts relevant voor de individuele operationele programma's op het niveau van de producentenorganisaties (bijvoorbeeld hoeveelheid van de productie die tegen minder dan 80% van de gemiddelde, door de producentenorganisatie/unie van producentenorganisaties ontvangen prijs in de handel is gebracht, andere gemeenschappelijke uitgangssituatie-indicatoren zijn tevens relevant voor de nationale strategie op het niveau van de lidstaten (bv. de hoeveelheid van de afgezette productie.) Normaliter moeten de uitgangssituatie-indicatoren worden berekend als driejarige gemiddelden. Indien geen gegevens beschikbaar zijn worden zij berekend aan de hand van gegevens van ten minste één jaar.

Doelstellingen	Uitgangssituatie-indicatoren met betrekking tot de doelstellingen	
	Indicator	Definitie (en meting)
Algemene doelstellingen		
Vergroting van het concurrentievermogen	Totale waarde van de afgezette productie	Totale waarde van de afgezette productie van de producentenorganisatie (PO)/unie van producentenorganisaties (UPO) (EUR)
Aantrekkelijker maken van het lidmaatschap van een producentenorganisatie	Aantal groente- en fruitproducenten dat lid is van de betrokken PO/UPO	Aantal groente- en fruitproducenten dat aangesloten is bij de betrokken PO/UPO
	Totaal groente- en fruitteeltareaal van de leden van de betrokken PO/UPO	Totaal groente- en fruitteeltareaal van de leden van de betrokken PO/UPO (<i>ha</i>)
Behoud en bescherming van het milieu	Geen gegevens	
Specifieke doelstellingen		
Bevordering van de concentratie van het aanbod	Totale volume van de afgezette productie	Totale volume van de afgezette productie van de PO/UPO
Bevordering van de afzet van producten van de leden		Hoeveelheid van de <i>afgezette</i> productie die voldoet aan de voorschriften van een specifieke „kwaliteitsregeling” ⁵⁰ , naar de voornaamste types „kwaliteitsregeling” (ton)
Afstemming van de productie op de vraag, wat kwaliteit en hoeveelheden betreft		

⁵⁰ Onder voorschriften inzake „kwaliteit” wordt hier verstaan: een reeks nadere voorschriften voor de productiemethoden: a) waarbij een onafhankelijke controle instantie controleert of deze worden nageleefd en b) die leiden tot een eindproduct waarvan de kwaliteit: i) duidelijk uitstijgt boven de in de handel gangbare normen inzake volksgezondheid, plantengezondheid en milieu en ii) aansluit bij de bestaande en te verwachten afzetmogelijkheden. De voornaamste „kwaliteitsregelingen” zijn, onder meer: a) gecertificeerde biologische productie; b) beschermde geografische aanduidingen en beschermde oorsprongsbenamingen, c) gecertificeerde geïntegreerde productie, d) particuliere gecertificeerde kwaliteitsregelingen voor producten.

Optimalisatie van de productiekosten	Geen gegevens	
Verhoging van de handelswaarde van de producten	Gemiddelde waarde per eenheid product van de <i>afgezette</i> productie	Totale waarde van de afgezette productie/ totaal volume van de afgezette productie (EUR/kg)
Stabilisatie van de producentenprijzen	Geen gegevens	
Bevordering van kennis en verbetering van het menselijk potentieel	Aantal deelnemers aan opleidingsactiviteiten	Aantal mensen dat de afgelopen drie jaar alle opleidingsactiviteiten/het volledige opleidingsprogramma heeft gevolgd (aantal)
	Aantal bedrijven dat gebruik maakt van adviesdiensten.	Aantal bij een PO/UPO aangesloten bedrijven dat gebruik maakt van adviesdiensten (aantal)
Ontwikkeling van technische en economische prestaties en bevordering van innovatie	Geen gegevens	
Specifieke milieudoelstellingen		
Bodembescherming	Areaal dat met bodemerosie wordt bedreigd, met vermelding van erosiebestrijdingsmaatregelen	Fruit- en groentearaal dat met bodemerosie wordt bedreigd ⁵¹ waarvoor erosiebestrijdingsmaatregelen worden genomen (ha)
Behoud en verbetering van de waterkwaliteit	Areaal met verlaagd gebruik/beter beheer van meststoffen	Fruit- en groentearaal met verlaagd gebruik/beter beheer van meststoffen (ha)
Duurzaam watergebruik	Areaal met waterbesparingsmaatregelen	Fruit- en groentearaal met waterbesparingsmaatregelen (ha)
Bescherming van habitat en biodiversiteit	Biologische productie	Areaal met biologische groente- en/of fruitproductie (ha)
	Geïntegreerde productie	Areaal met geïntegreerde groente- en/of fruitproductie (ha)
	Andere acties ter bescherming van habitat en biodiversiteit	Areaal waarop andere acties ter bescherming van habitat en biodiversiteit worden toegepast (ha)
Instandhouding van het landschap	Geen gegevens	
Mildering van klimaatverandering — Productie	Kasverwarming — energie-efficiëntie	Geraamd jaarlijks energieverbruik voor kasverwarming, per energiebron (ton/liter/ m3/kWh per ton afgezette productie)
Mildering van klimaatverandering — Vervoer	Vervoer — energie-efficiëntie	Geraamd jaarlijks energieverbruik voor intern vervoer ⁵² , per energiebron (liter/
Behoud en verbetering van de		

⁵¹ Bedoeld wordt: de bodemerosie die dreigt op schuin aflopende percelen met een helling van meer dan 10 %, ongeacht of erosiebestrijdingsmaatregelen (zoals bodembedekking en vruchtwisseling) zijn getroffen. Lidstaten die over de relevante informatie beschikken, mogen in plaats daarvan de volgende definitie gebruiken: als een met bodemerosie bedreigd perceel wordt beschouwd elk perceel dat op voorspelbare wijze meer bodem verliest dan op een natuurlijke manier wordt gevormd, ongeacht of erosiebestrijdingsmaatregelen (zoals bodembedekking en vruchtwisseling) zijn getroffen.

⁵² Met „intern vervoer” wordt bedoeld het vervoer van producten van aangesloten bedrijven voor levering aan de PO/UPO.

luchtkwaliteit — Vervoer		m3/kWh per ton afgezette productie)
Beperking van het volume van geproduceerd afval	Geen gegevens	

Tabel 3: Uitgangssituatie-indicatoren

3. Performantie-indicatoren (financieel, output, resultaat, impact en baseline indicatoren) zijn instrumenten bedoeld om kwantificeerbare informatie te leveren die nuttig is bij de evaluatie van de vooruitgang of voortgang bij de verwezenlijking van de doelstellingen die uitgezet waren bij het operationele programma en bij het onderzoek naar de efficiëntie en effectiviteit van het programma en de evaluatie van de vooruitgang t.o.v. de algemene doelstellingen van het programma.
4. Het systeem van gemeenschappelijke performantie-indicatoren houdt niet noodzakelijk rekening met alle factoren die een rol kunnen spelen en die de output-, resultaats- en impactindicatoren kunnen beïnvloeden. In deze context zal de informatie die geleverd wordt door de indicatoren geïnterpreteerd moeten worden in het licht van kwantitatieve en kwalitatieve informatie in verband met de sleutelfactoren⁵³ die bijdragen tot het succes of het falen van de uitvoering van het programma.
5. Bij de verschillende clusters is verder in deze NS aangegeven welke indicatoren eventueel van toepassing zijn. Uiteraard dienen de opgelijste indicatoren slechts gebruikt te worden als de betrokken acties ook effectief in het OP opgenomen zijn.
6. PO of UPO mogen/moeten ook indicatoren voorstellen indien er geen specifieke indicatoren opgelegd zijn voor een specifieke actie.
7. De input- en outputindicatoren moeten per actie gehanteerd worden, de resultaatsindicatoren mogen op het niveau van de clusters gehanteerd worden. De impactindicatoren kunnen op het globale niveau van het totale programma toegepast worden.
8. Volgende **impactindicatoren** dienen op het niveau van het programma gebruikt te worden. De referentieperiode voor de beoordeling van veranderingen is de situatie aan het begin van het vijfjarenprogramma.

Maatregel	Algemene doelstelling	Impactindicator (meting)
Acties die gericht zijn op de productieplanning	Vergroting van het concurrentievermogen	Geraamde verandering in de waarde van de afgezette productie (EUR)
Acties die gericht zijn op verbetering of behoud van de productkwaliteit	Aantrekkelijker maken van het lidmaatschap van een producentenorganisatie	Verandering in het totale groente- en fruitproducenten dat aangesloten producent is van de betrokken PO/UPO (aantal)
Acties die gericht zijn op verbetering van de afzet		Verandering in het totale groente- en fruitareaal van de leden van de betrokken PO/UPO (ha)
Onderzoek en experimentele productie		
Opleidingsacties (behalve in verband met crisispreventie en – beheer) en/of acties die gericht zijn op bevordering van de toegang tot		

⁵³ Bijvoorbeeld de uiteindelijke performantie van een operationeel programma kan beïnvloed zijn door factoren die buiten de controle van producentenorganisaties liggen zoals onverwachte ontwikkelingen van de groenten- en fruitmarkt of in de toegang tot bepaalde marktbestemmingen.

adviesdiensten		
Crisispreventie- en crisisbeheersmaatregelen		
Milieuacties	Behoud en bescherming van het milieu:	
	Bodem	Geen gegevens
	waterkwaliteit	Geraamde verandering in het totale verbruik van minerale meststoffen, per minerale meststof (N en P ₂ O ₃) (ton)
	Duurzaam watergebruik	Geraamde verandering in het totale waterverbruik (m ³)
	habitat en biodiversiteit	Geen gegevens
	landschap	Geen gegevens
	mildere klimaatverandering	Geraamde verandering in het totale energiegebruik, per energiebron of brandstof (in liter/m ³ /kWh)
	afvalbeperking	Geraamde verandering in het totale volume van geproduceerd afval (ton) Geraamde verandering in het verbruik van verpakkingsmateriaal (ton)
Andere acties	Vergroting van het concurrentievermogen Aantrekkelijker maken van het lidmaatschap van een producentenorganisatie	Geraamde verandering in de totale waarde van de afgezette productie (EUR) Verandering in het totale aantal groente- en fruitproducenten dat aangesloten producent is van de betrokken PO/UPO (aantal) Verandering in het totale groente- en fruitareaal van de leden van de betrokken PO/UPO (ha)

Tabel 4: Schema performantie-indicatoren

9. Bijkomende evaluatiecriteria: In de diverse clusters zijn naast de indicatoren nog lijsten van bijkomende evaluatiecriteria opgenomen. Deze criteria kunnen:
 - indien nodig vertaald worden naar indicatoren
 - gebruikt worden met betrekking tot de rapportering van de acties
 - gebruikt worden om de standaardindicatoren te ondersteunen of te duiden en te verklaren.
10. Voor het gebruik van de indicatoren zullen door de bevoegde diensten gepaste tabellen ter beschikking worden gesteld. Indien er problemen zijn met het invullen van deze tabellen, kan er contact opgenomen worden met de bevoegde dienst.

6.2 Clusters

6.2.1 CLUSTER 1 – Acties die gericht zijn op de productieplanning

Voorbeelden van acties (niet-limitatieve lijst):

- inschatten van het aanbod
- areaal- en productie-enquêtes
- oogstprognoses, aanvoerprognoses
- aanleveringsstatistieken
- oogstramingen
- inschatten van de vraag
- afstemming van het aanbod op de vraag (bv. productie afremmen of net stimuleren van bepaalde variëteiten, ander product, ...)
- communicatie over vraag en aanbod
- personeel betrokken bij de inventarisatie, productieprognoses, planning
- IT-investeringen voor aanvoerprognoses, areaalenquêtes

Performantie-indicatoren en evaluatiecriteria

1. Input indicatoren (op niveau van acties)

Type actie	Inputindicator (jaarlijks)
Aankoop vaste activa	Uitgaven (EUR)
Ander vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing	
Andere acties	

2. Outputindicatoren (op niveau van acties)

Type actie	Outputindicator (jaarlijks)
Aankoop vaste activa	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties
	Totale waarde van de investeringen(EUR) ⁵⁴
Ander vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties
Andere acties	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties

3. Resultaatsindicatoren (op niveau van cluster)

Resultaatsindicatoren (meting)
Verandering in de totale hoeveelheid van de in de handel gebrachte productie (ton)
Verandering in de eenheidswaarde van de in de handel gebrachte productie (EUR/kg)
Geraamde impact op de productiekosten (EUR/kg)

4. Impactindicatoren op niveau van het programma

Impactsindicatoren	
Vergroting van het concurrentievermogen	Geraamde verandering in de totale waarde van de in de handel gebrachte productie (EUR)

5. Bijkomende indicatoren Vlaanderen:

⁵⁴ Vul slechts in voor het jaar waarin de investering is gedaan

Voor de beoordeling van de prognosemodellen:

Effectief geleverde productie/ geraamde aanvoer op basis van de prognoses	%
Introductie nieuwe variëteiten ⁵⁵	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties Aantal bomen dat aangeplant wordt

6. Volgende evaluatiecriteria kunnen bijkomend gebruikt worden in de verslaggeving:

- Beschrijving uitgangssituatie met betrekking tot areaal
- Evolutie dagelijkse aanvoer
- Dagelijkse verkoopgegevens
- Jaarlijkse areaalquêtes
- Prognose productie producenten
- Lijst aanvoer vs. areaalquête: matchen van de gerealiseerde aanvoeren aan de prognoses op jaarbasis, middellange termijn en korte termijn, analyse nauwkeurigheid
- Wekelijkse prognose in kader van de bemiddeling
- Data i.v.m. permanente opvolging van de evolutie van de productie en de verkoop van groenten en fruit in de ons omringende landen
- Gebruik van de website en internet als informatieverstrekker: aantal hits
- Uitbreiding van de website in het kader van permanente registraties op het niveau van de producent: aantal producenten
- Overzicht van registraties (uitgevoerd door producenten) via Extranet
- Berekeningen van mogelijke kostenbesparingen voor de producenten (steekproefsgewijs)
- Gegevens met betrekking tot de verkochte hoeveelheden bomen van nieuwe variëteiten
- Gegevens met betrekking tot het aantal producenten die nieuwe variëteiten geplant hebben.

6.2.2 CLUSTER 2 – Acties die gericht zijn op verbetering of behoud van de productiekwaliteit

Voorbeelden van acties (niet-limitatieve lijst):

- Interne en externe kwaliteitscontroles product (kwaliteitsnormen, houdbaarheid, residucontroles (voor-oogstcontrole, residubewakingsplan, opvolgen middelen),...)
- Kwaliteitssystemen en certificatie producentenorganisatie en/of producenten
- Uniformisering van productkwaliteitsnormen
- Investerings in gekoeld transport (zie 5.3.1.1.2)
- Traceerbaarheidsystemen
- Residuanalyse, bodemanalyse, bladanalyse
- Investerings in het kader van productkwaliteit (vb. sorteer- en verpakkingsinstallaties)
- Specifieke meerkosten voor (vermarktungs)licenties (royalty's) van nieuw marktgerichte variëteiten
- Installaties (sorteerinstallaties, kalibreerinstallaties, koelinstallaties, verpakkingsinstallaties, stickerapparatuur, was- en snij-installaties, weeginstallaties).
- Koelkosten voor bewaring van uitgangsmateriaal en voor het sluiten van de koude keten.

Bijkomende voorwaarden betreffende koelkosten:

⁵⁵ Let op de beperking tot investering in bomen in Vlaanderen (investeringskosten in VLIF).

- Koelkosten voor lange bewaring zijn uitgesloten. Personeel dat instaat voor de sturing van deze lange bewaring ('Koelchefs') kan wel worden aanvaard binnen de algemene bepalingen m.b.t. personeelskosten. Vanzelfsprekend is dit slechts een beperkt deel van het personeel dat werkzaam is in de lange bewaring. Dit zijn kosten in het kader van de planning en sturing van de productie en de vermarkting in combinatie met het behoud of verbetering van de kwaliteit.
- Koelkosten in functie van het sluiten van de koude keten kunnen wel worden aanvaard. Dit zijn enkel de bijkomende kosten en specifieke kosten voor het behoud of de verbetering van de kwaliteit.
- Kosten voor de bewaring van uitgangsmateriaal (bv. aardbeiplanten en witloofwortelen) kunnen aanvaard worden in het kader van een betere kwaliteit. Dit slechts voor een beperkte periode nodig voor de optimalisatie van de kwaliteit (maximum 1 maand voor aardbeiplanten en maximum 1 maand voor witloofwortelen).
- Enkel kosten komen in aanmerking wanneer de koeling gebeurt door de PO.

Deze koelkosten dienen te worden berekend volgens het koelkostenmodel uitgewerkt door het Laboratorium voor naaogstbehandeling van de KUL. Dit model kan jaarlijks geëvalueerd worden en worden aangepast door de bevoegde diensten.

Bijkomende voorwaarden betreffende investeringen in bomen:

Investerings in nieuwe bomen (van beloftevolle rassen!) zijn toegestaan indien de regels m.b.t. investeringen op afzonderlijke landbouwbedrijven worden nageleefd (zie 5.3.1.3). Bovendien moet de aankoop van bomen gekoppeld zijn aan specifieke marketingdoelstellingen van de producentenorganisatie.

De lijst met commercieel beloftevolle fruitvariëteiten is terug te vinden in deel 4, bijlage 4 van de nationale strategie. Deze lijst kan in andere lidstaten afwijkend zijn.

De producentenorganisatie kan ook beslissen enkel de specifieke meerkosten in te brengen die er zijn om toegang te krijgen tot nieuwe hoogwaardige rassen. In het geval van clubrassen gaat het hierbij om de royaltykosten.

Deze meerkosten zijn te verantwoorden op basis van maatregelen ter verbetering van de kwaliteit en natuurlijk vooral verbetering van de afzet door het vervangen van de oudere variëteiten door nieuwe meer marktgerichte variëteiten (aanpassen van het aanbod aan de vragen van de markt).

Om dubbele financiering uit te sluiten dient er hierbij uiteraard over gewaakt te worden dat indien de producent VLIF - tussenkomst vraagt voor zijn bomen de royalty's hier uitgesloten worden. De combinatie VLIF - steun voor de aankoop van bomen (exclusief royalty's) en GMO - steun voor royalty's is toegestaan. Zie ook de lijst producentgerichte acties voor meer informatie.

De meerkost die in de GMO gebracht wordt, moet uiteraard aan marktconforme prijzen gebeuren. Dit kan geïllustreerd worden aan de hand van voorbeelden van royalty's voor andere clubrassen.

Kwantitatieve informatie moet in de verslaggeving opgenomen worden (aantal bomen, lijst van producenten die gebruik maken van deze maatregel (alleen bomen voor de eigen leden komen in aanmerking!) met onderscheid van de verschillende LS).

M.b.t. investeringen in bomen is er een nieuwe crisismaatregel die voor subsidiëring in aanmerking komt: heraanplant van boomgaarden na verplichte rooiing. Voor meer informatie zie cluster 6, 6.2.6.

Bijkomende voorwaarden betreffende kwaliteitsmaatregelen:

- De operationele programma's moeten een financiële planning bevatten, met opgave van de specifieke kosten, die voorziet in de inschakeling van personele en technische hulpmiddelen die nodig zijn voor de inachtneming van de normen, de fytosanitaire voorschriften en maximum residugehalten. Controle om zich in regel te stellen met deze officiële normen is dus subsidieerbaar. Het preventieve element is en blijft belangrijk in de controles en analyses.
- Extra kosten betreffende kwaliteit en traceerbaarheid en hun opvolgingssystemen:
- Kosten die samengaan met IKKB, HACCP, ISO, BRC, QS, Global-gap ... zijn subsidiabel voor zover ze voldoen aan de GMO-doelstellingen.
- Kosten m.b.t. certificatie voor biologische productie horen in cluster 2 opgenomen te worden en niet onder de milieumaatregelen.
 Producenten die
 - in het kader van de plattelandsontwikkelingsmaatregelen een hectarepremie genieten EN/OF
 - in het kader van het BVR voedselkwaliteitsregeling een vergoeding voor certificering ontvangen
 zijn uitgesloten van subsidiëring van deze kosten.
 Indien de PO dergelijke kosten wenst in te brengen dient voor elke deelnemende producent het landbouwnummer opgegeven te worden.
- Analysekosten m.b.t. de biologische productie horen in deze cluster opgenomen te worden en niet onder de milieumaatregelen.

Bijkomende voorwaarden betreffende personeelskosten bij centraal sorteren en centraal voorsorteren, centraal kleinverpakken:

- Zie hoofdstuk 5.2 m.b.t. algemene bepalingen personeel

1. Input indicatoren (op niveau van de acties)

Type actie	Inputindicator (jaarlijks)
Aankoop vaste activa	Uitgaven (EUR)
Ander vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing	
Andere acties	

2. Outputindicatoren (op niveau van de acties)

Type actie	Outputindicator (jaarlijks)
Aankoop vaste activa	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties
	Totale waarde van de investeringen (EUR) ⁵⁶
Ander vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties

⁵⁶Vul slechts in voor het jaar waarin de investering is gedaan.

leasing	
Andere acties	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties

3. Resultaatsindicatoren (op niveau van cluster)

Resultaatsindicatoren (meting)	
- Gecertificeerde biologische productie - Beschermde geografische aanduidingen en beschermde oorsprongsbenamingen - Gecertificeerde geïntegreerde productie - Particuliere gecertificeerde kwaliteitsregelingen voor producten	Verandering in de hoeveelheid van de in de handel gebrachte productie die voldoet aan de voorschriften van een specifieke "kwaliteitsregeling" (ton) ⁵⁷
Verandering in de waarde per eenheid product van de afgezette productie (EUR/kg)	
Geraamde impact op de productiekosten (EUR/kg)	

4. Impactindicatoren op niveau van het programma

Impactsindicatoren	
Vergroting van het concurrentievermogen	Geraamde verandering in de totale waarde van de in de handel gebrachte productie (EUR)

5. Bijkomende indicatoren Vlaanderen

Afgewezen productie bij de ingangscntrole	Aandeel t.o.v. de totale aanvoer in %
Afgekeurde of gedegradende producten door het FAVV bij de officiële controle	Aandeel in % tov totale volume

6. Volgende evaluatiecriteria kunnen bijkomend gebruikt worden in de verslaggeving

- Up to date houden van de lastenboeken rekening houdend met de eisen aangaande productkwaliteit, houdbaarheid, voedselveiligheid e.d.
- Verslagen en samenvattingen van rondgangen, controlerapporten, audits, houdbaarheidsproeven met betrekking op ISO, HACCP, BRC, ...
- Een overzicht van de rapporten van de nacontroles
- Een overzicht van de resultaten van de ingangscntroles
- Homogene kwaliteit van aangevoerde producten
- Overeenstemming keuring en lastenboeken
- Resultaten kwaliteitsaudits
- Overzichten keurresultaten, efficiëntie keuring
- Overzichten houdbaarheidsresultaten
- Rapportering over vulling en leegmaken van de koelcellen

⁵⁷ Onder voorschriften inzake "kwaliteit" wordt hier verstaan: een reeks nadere voorschriften voor de productiemethoden: a) waarbij een onafhankelijke controle-instantie controleert of deze worden nageleefd en b) die leiden tot een eindproduct waarvan de kwaliteit: i) duidelijk uitstijgt boven de in de handel gangbare normen inzake volksgezondheid, plantengezondheid en milieu en ii) aansluit bij de bestaande en te verwachten afzetmogelijkheden. De voornaamste "kwaliteitsregelingen" zijn, onder meer: a) gecertificeerde biologische productie, b) beschermde geografische aanduidingen en beschermde oorsprongsbenamingen, c) gecertificeerde geïntegreerde productie, d) particuliere gecertificeerde kwaliteitsregelingen voor producten.

- Overzichten klachten kopers m.b.t. kwaliteit
- Programma van het aanvoerregistratiesysteem
- Verslagen van de vergaderingen van de kwaliteitsbegeleiders
- Blokcontroles en palletcontroles, houdbaarheidscontroles
- Overzicht biologische bedrijven en bedrijven in omschakeling
- Overzicht aantal gekeurde loten per maand
- Overzicht van het klachtenpercentage i.f.v. het aantal gekeurde loten.
- Opvolging van de bestaande en nieuw ontwikkelde kwaliteitssystemen en implementatie binnen de eigen producentenorganisaties
- Controlerapporten van de systeemcontroles uitgevoerd op niveau producenten en niveau producentenorganisatie
- Het behouden van certificaten en het halen van nieuwe certificaten van externe controleorganismen
- Overzicht van de producenten met certificaat
- Accreditatie en certificatie ISO, HACCP, BRC, bio, ...
- Implementatie lastenboeken op de bedrijven
- Overzicht hoeveelheid gestockeerd uitgangsmateriaal (witloofwortelen en aardbeiplanten) (nationaal en transnationaal) en duur van de stockage
- Aantal bewaarde kilo's en stijging centrale bewaring in het totaal
- Langere houdbaarheid van het product in de keten
- Overzicht van de hoeveelheden gekoeld product
- Reductie van de analysekost en optimalisatie van de aflevering van de stalen in één of enkele laboratoria

6.2.3 CLUSTER 3 - Acties die gericht zijn op verbetering van de afzet

Voorbeelden van acties (niet-limitatieve lijst):

- Ophooglijnen
- Sorteers- en verpakkingsmachines
- flowpack- en etiketteermachine
- personeelskosten in het kader van afzetverbetering
- het upgraden en diversifiëren van de verkoopsinstallatie
- optimalisatie bestaande infrastructuur met het oog op afzetverbetering
- kosten i.v.m. de oprichting van een bedrijfskolom
- algemene verkoopbevordering en/of verkoopbevordering voor kwaliteitsmerken
- verkoopbevordering voor merknamen / handelsmerken van producentenorganisaties (promotiecampagnes, promotionele acties via derden, POS-materiaal, kosten verbonden aan deelname aan vakbeurzen, folders, brochures)
- kosten voor reizen (studiereizen, beursbezoeken, marktprospectie, ...)
- thuiskoopsysteem ontwikkelen of uitbreiden
- e-commerce ontwikkelen
- deelname aan beurzen, standmateriaal
- bedrijfsfilm

Bijzondere voorwaarden m.b.t. afzet:

- Hierbij dient vooral gekeken te worden naar de algemene voorwaarden i.v.m. personeel en administratie en reiskosten (zie hoofdstuk 5.5)

Bijzondere voorwaarden m.b.t. promotie:

Verordening (EU) nr. 543/2011, bijlage IX, punt 15

“Uitgesloten is reclame voor individuele commerciële merken of merken met een geografische verwijzing, behalve:

- merknamen/ handelsmerken in eigendom van de producentenorganisaties, unies van producentenorganisaties en dochterondernemingen zoals bedoeld in artikel 50, lid 9;
- algemene verkoopbevordering en verkoopbevordering voor kwaliteitsmerken;
- kosten van reclamedrukwerk op verpakkingen of etiketten in het kader van het bepaalde onder de vorige twee streepjes, op voorwaarde dat het operationele programma hierin voorziet.

Het gebruik van geografische benamingen is slechts toegestaan indien:

- a) het een beschermde oorsprongsbenaming of een beschermde geografische aanduiding betreft die onder Verordening (EG) nr. 510/2006 van de Raad valt, of
- b) deze geografische benamingen in alle gevallen waarin het bepaalde onder a) niet van toepassing is, ondergeschikt zijn aan de hoofdboodschap.

Het voor algemene verkoopbevordering en verkoopbevordering voor kwaliteitsmerken bedoelde promotiemateriaal is voorzien van het logo van de Europese Unie (enkel voor visuele media) en van de volgende vermelding: „Door de Europese Unie medegefinancierde campagne”.

Producentenorganisaties, unies van producentenorganisaties en dochterondernemingen in de situatie als bedoeld in artikel 50, lid 9, mogen het logo van de Europese Unie onder geen beding gebruiken voor de bevordering van hun merknaam/ handelsmerk.”

Kwaliteitsmerken, zoals hierboven bedoeld, dienen:

- te beschikken over een duidelijk en welomschreven lastenboek
- de kwaliteitseisen moeten verder gaan dan de minimale verplichte eisen van de communautaire handelsnormen
- extern gecontroleerd zijn
- openstaan voor iedereen

De vermelding van het embleem van Europese Gemeenschap bij generieke promotie dient te voldoen aan de richtlijnen ter zake (http://europa.eu/abc/symbols/emblem/graphics1_nl.htm).

Verkoopbevordering voor merknamen/handelsmerken van producentenorganisaties

Hierbij wordt verkoopbevordering bedoeld voor één of meerdere gedeponeerde merken in eigendom van de producentenorganisatie. Reclame voor individuele of groepen van producenten of plaatsen van aankoop (bv. grootwarenhuizen) valt hier niet onder.

Verkoopbevordering voor collectieve kwaliteitsmerknamen

Voor uitgaven op vlak van verkoopbevordering, voor collectieve kwaliteitsmerknamen, gelden volgende algemene normen. Zij kunnen slechts voor betoelaging in aanmerking komen mits:

- ze voldoende duidelijk omschreven en begroot zijn in het goedgekeurde (wijzigings)programma
- bij de afrekening een verslag met gekwantificeerde of duidelijk omschreven resultaten plus een evaluatie wordt ingediend
- er een redelijke verhouding is tussen de kosten en de normaal te verwachten resultaten.

Verkoopbevordering voor merken (algemeen)

Drukkosten op verpakkingsmateriaal maken in principe deel uit van het integrale verpakkingsproces en zijn aldus **altijd uitgesloten** kosten!

De kosten voor andere communicatiedragers, los van de kisten of dozen, zoals, dekvelen, stickers, flyers... kunnen als promotiemaatregel in aanmerking genomen worden wanneer dit voor promotiedoeleinden vereist/bedoeld is.

Voor communicatiedragers die toch in combinatie met verpakkingen worden gebruikt of er aan toegevoegd worden, dient aangetoond en gemotiveerd te worden dat deze geen wezenlijk onderdeel vormen van deze verpakking omdat verpakkingskosten, ongeacht de doelstelling ervan, van EU-financiering uitgesloten zijn.

Meer concreet: communicatiedragers die een essentieel onderdeel van de verpakking uitmaken (bulk of individueel) of essentieel zijn ten behoeve van de kwaliteit van het product komen niet in aanmerking

Deze communicatiedragers dienen vooraf bij de bevoegde diensten ter goedkeuring voorgelegd te worden. Kosten voor promotie op dergelijke informatiedragers zijn enkel subsidiabel indien er een duidelijke link met een goedgekeurde promotiecampagne is.

Promotionele acties

Promotionele acties via derden (grootwinkelbedrijven, groothandel) komen slechts in aanmerking als de promotie gericht is op de producten van de producentenorganisatie en de zichtbaarheid van deze actie kan aangetoond worden. De actie moet uitgevoerd worden op basis van een schriftelijke overeenkomst. De producentenorganisatie is zelf verantwoordelijk voor de uitvoering (subsidiabiliteit, marktconformiteit) van deze overeenkomst. Indien de subsidiabiliteit en marktconformiteit niet wordt aangetoond in de verslaggeving zullen de kosten van deze actie niet worden weerhouden.

Wordt ook opgenomen in het verslag:

- wat hield de actie in,
- wanneer heeft ze plaatsgevonden,
- resultaat,
- voorbeeld folders of ander promotiemateriaal,
-

Bovendien dient op voorhand planmatig aangegeven te worden welke acties er zullen opgevoerd worden en hoeveel middelen men voorziet (aandeel voor PR, aandeel advertenties, ...).

Acties waarvoor geen of onvoldoende verslag kan worden uitgebracht worden niet in aanmerking genomen voor betoelaging. De achterliggende kosten dienen transparant te beoordelen zijn qua omvang en subsidiabiliteit. Prijsreducties, kopen van schapruimte komen niet in aanmerking.

Acties met moeilijk meetbare en/of evalueerbare resultaten (giften van producten, gadgets, eetmalen, feesten, vieringen, ...) komen slechts in aanmerking voor betoelaging tot maximum 10% van het totale promotiebudget in het OP van de producentenorganisatie⁵⁸. De uitgaven die hiervoor in aanmerking komen zullen door de controlerende instantie bij de beoordeling van het OP worden vastgesteld. **Let op: deze 10% is geen forfait maar een maximum van de aan te tonen reële kosten.**

Bij activiteiten waaraan de producentenorganisatie deelneemt of zelf organiseert, bv. handels- en vakbeurzen, bedrijfsbezoeken dient duidelijk te worden aangegeven waarin de rol, de activiteit en het aandeel van de producentenorganisatie bestaat, welk het verband met de doelstellingen van het programma is, welke kosten er werden ingebracht en welk het resultaat ervan was. Voor activiteiten waarbij de producentenorganisatie ook inkomsten genereert (vakbeurzen, feesten, promotionele inlassingen van derden in het tijdschrift van de producentenorganisatie) dient hiermee te worden rekening gehouden bij het bedrag dat wordt ingediend, m.a.w. de inkomsten dienen in mindering te worden gebracht. M.b.t. de reiskosten zie hoofdstuk 5.5.

Promotieacties specifiek gericht op jongeren in onderwijsinstellingen kunnen in aanmerking komen voor steun. Deze specifieke gerichtheid dient in het programma en in de verslaggeving specifiek aangeduid te worden. Dubbele financiering met de schoolfruitregeling moet uitgesloten worden. **Van alle promotionele acties opgenoemd onder deze cluster dienen voorbeelden van het promotioneel materiaal ter beschikking gesteld te kunnen worden van de controlerende diensten.**

⁵⁸ Gadgets zonder verwijzing naar het gepromoot product of organisatie komen niet in aanmerking voor betoelaging. Indien er een duidelijke en vaste verwijzing (bedrukking) naar het gepromoot product of de organisatie aanwezig is, kan het gadget voor betoelaging in aanmerking komen.

1. Input indicatoren (op niveau van acties)

Type actie	Inputindicator (jaarlijks)
Aankoop vaste activa	Uitgaven (EUR)
Ander vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing	
Afzetbevorderings- en communicatieactiviteiten (behalve in verband met crisispreventie en –beheer)	
Andere acties	

2. Outputindicatoren (op niveau van acties)

Type actie	Outputindicator (jaarlijks)
Aankoop vaste activa	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties
	Totale waarde van de investeringen (EUR) ⁵⁹
Ander vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties
Afzetbevorderings- en communicatieactiviteiten (behalve in verband met crisispreventie en –beheer)	Aantal ondernomen acties ⁶⁰
Andere acties	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties

3. Resultaatsindicatoren (op niveau van cluster)

Resultaatsindicatoren (meting)
Verandering in de totale hoeveelheid van de in de handel gebrachte productie (ton)
Verandering in de eenheidswaarde van de in de handel gebrachte productie (EUR/kg)
Geraamde impact op de productiekosten (EUR/kg)

4. Impactindicatoren op niveau van het programma

Impactindicatoren	
Vergroting van het concurrentievermogen	Geraamde verandering in de totale waarde van de in de handel gebrachte productie (EUR)

5. Bijkomende indicatoren Vlaanderen

Verschuivingen in de verkoopsystemen	Aandeel van bemiddelingsverkoop t.o.v. totale afzet
	Aandeel klokverkoop t.o.v. totale afzet

⁵⁹ Vul slechts in voor het jaar waarin de investering is gedaan.

⁶⁰ Elke dag van een afzetbevorderingscampagne geldt als één actie.

6. Volgende evaluatiecriteria kunnen bijkomend gebruikt worden in de verslaggeving:

AFZET

- Overzicht van de bezoeken aan binnen- en buitenlandse klanten ten einde nieuwe markten te ontwikkelen en bestaande markten te bestendigen
- Overzicht van de gerealiseerde verkopen en prijzen
- Overzicht van de invulling van deelmarkten met speciale aandacht voor nieuwe ontwikkelingen
- Uitgebreide statistische informatie + evolutie t.o.v. van vorige jaren en verklaring van de evolutie
- Op jaarbasis de realisatie van minimaal een marktconforme prijs
- Deel van de producten die onder een specifiek label verkocht worden
- Bereiken en behouden van een substantieel aandeel in het totale volume biologische groenten en fruit dat verkocht wordt in België
- Aansnijden van nieuwe afzetkanalen
- Lijst kopers (export) (groothandel) (warenhuizen) (industrie)(kleinhandel)
- Simultaanverkoop: aankooppercentage vanuit de diverse aankooplocaties, uitgedrukt per product in percentage van het verkochte volume product
- Thuiskoopstelsel: aantal aangesloten kopers op het thuiskoopstelsel
- Percentage gekocht op afstand via het simultaancircuit (op eigen veilingen/vanuit andere veilingen...);
- Verslagen m.b.t. het overleg met andere partijen in de logistieke keten (leveranciers, certificeringbureaus, transporteurs, klanten, de verschillende overheden, enz.)
- Verslagen over de samenstelling van de omzet onder meer naar de verschillende klantengroepen en kwaliteiten
- Verslagen over omzetevoluties, zowel aan producentenzijde als aan koperszijde
- Evoluties in producent- en klantprofielen
- Aantal onderzochte nicheproducten, binnen de versmarkt en andere afzetdomeinen
- Verslaggeving rond de kansen voor derde en vierde gamma producten en de introductie

PROMOTIE

- Verhoogde naambekendheid van labels in het binnenland, bestendigen en verstevigen van de positie van het product in het buitenland
- Uitgebreid verslag met de uitgevoerde acties in het binnen- en buitenland
- Introductie van nieuwe variëteiten, betere informatie naar producent, koper en consument en mogelijk een vlottere afzet van de producten.
- Reacties vanwege kopers, producenten en consumenten
- de penetratie op de bewerkte markten
- Overzicht rondleidingen en bedrijfsbezoeken
- overzicht van verspreide informatie naar tuinders
- Aantal publicaties in magazines, aantal spots op televisie, brochures, nummers informatieblad, hits op de website, ...

6.2.4 CLUSTER 4 - Onderzoek, waaronder experimentele productie

Voorbeelden van acties die voor steun in aanmerking komen (niet-limitatieve lijst)

- productkwaliteit (inwendige en uitwendige kwaliteit, houdbaarheid, aroma en smaak, ...)
- duurzame productietechnieken met het oog op een duurzaam gebruik van water, energie, gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen

- onderzoek naar nieuwe rassen en teelten
- nieuwe verpakkingen
- teelttechniek, met oog voor biologische, geïntegreerde en milieubewuste teelt
- nieuwe technologieën of aanpassingen van technieken voor gebruik in onze omstandigheden
- toegepast virusonderzoek
- nieuwe verwerkingsvormen
- economische studies
- marketingstudies
- marktonderzoek (consumentengedrag, afzetmarkten, nieuwe producten, ...)
- rentabiliteit en risico's
- nieuwe vormings- of voorlichtingstechnieken
- haalbaarheidsstudies m.b.t. fusies, overnames van producentenorganisaties, transnationale producentenorganisaties of unies van producentenorganisaties,...
- samenwerking op het vlak van biologische productie en de vermarkting van deze producten
- Uitrusting voor onderzoeksdoeleinden, tracking & tracing systemen, pc's, hard- en software ter ondersteuning van installaties en systemen
- Houdbaarheidsproeven

Bijzonderheden over de subsidiabiliteitsvoorwaarden:

- Concrete onderzoeksprogramma's dienen vooraf aan de uitvoering voorgelegd te worden aan de bevoegde diensten;
- uitsluiting van de activiteiten gesubsidieerd met de werkingssubsidie van de Vlaamse overheid aan de praktijkcentra;
- uitsluiting van IWT-projecten;
- uitsluiting van activiteiten gefinancierd in het kader van de demonstratieprojecten;
- uitsluiting van elke activiteit die al gesubsidieerd wordt door overheden zoals gewesten, provincies, federale of Europese overheid;
- een verklaring van de onderzoeksinstelling/het praktijkcentrum betreffende de uitsluiting van dubbele financiering;
- de bijdrage van de producentenorganisatie in de werking van het praktijkcentrum en/of in andere onderzoeksprojecten valt buiten het operationeel programma. Om de transparantie van het dossier te bevorderen, moet in een aparte verklaring en in het verslag melding worden gemaakt van deze bijdrage. De GMO-projecten worden apart vermeld in de boekhouding van de onderzoeksinstellingen/praktijkcentra.

Onderzoek is een essentieel onderdeel van het operationeel programma. Daarom moet elke producentenorganisatie en/of unie van producentenorganisaties een substantiële inspanning m.b.t. onderzoek leveren.

De resultaten van het onderzoek in het kader van de GMO wordt intellectuele eigendom van de betrokken producentenorganisatie of unie van producentenorganisatie. Daarom kan het aangewezen zijn om gezamenlijke projecten in te dienen over de grenzen van de organisaties heen.

Specifieke kosten voor de biologische, geïntegreerde of experimentele productie zijn toegelaten. Voor experimentele productie moet de bevoegde nationale autoriteit, rekening houdend met het innoverende karakter van de werkwijze of het concept en het daaraan verbonden risico, bepalen aan welke criteria een maatregel moet voldoen om voor steun in aanmerking te komen.

1. Input indicatoren (op niveau van acties)

Type actie	Inputindicator (jaarlijks)
Aankoop vaste activa	Uitgaven (EUR)
Ander vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing	
Andere acties	

2. Outputindicatoren (op niveau van acties)

Type actie	Outputindicator (jaarlijks)
Aankoop vaste activa	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties
	Totale waarde van de investeringen (EUR) ⁶¹
Ander vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties
Andere acties	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties ⁶²
	Aantal hectaren ⁶³

3. Resultaatsindicatoren (op niveau van cluster)

Resultaatsindicatoren (meting)
Aantal nieuwe technieken, procedés en/of producten sinds het begin van het operationele programma.

4. Impactindicatoren op niveau van het programma

Impactsindicatoren	
Aantrekkelijker maken van het lidmaatschap van een producentenorganisatie	Verandering in het totale aantal groente- en fruitproducenten dat aangesloten is (aantal)
	Verandering in het totale groente- en fruitareaal van de leden (ha)

5. Volgende evaluatiecriteria kunnen bijkomend gebruikt worden in de verslaggeving

- Coördinatie van het onderzoek en het afstemmen van de onderzoeksthema's op de onderzoeksinstellingen (verslagen)
- Rapporten en publicaties van de verschillende onderzoeksprojecten, studies, ...
- Optimaler gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, grondverbeteraars, meststoffen, water enz.
- Resultaten houdbaarheidsproeven
- Tussentijdse verslaggeving en waarschuwingsrapporten
- Concrete uitvoeringsbesluiten die gebaseerd zijn op de resultaten van de uitgevoerde studies
- Rendabiliteit van mogelijke energiebesparende maatregelen

⁶¹ Vul slechts in voor het jaar waarin de investering is gedaan.

⁶² Slechts voor acties met betrekking tot experimentele productie op percelen van aangesloten bedrijven.

⁶³ Slechts voor acties met betrekking tot experimentele productie op percelen van aangesloten bedrijven en/of de producentenorganisatie.

- Rapportering bezoeken aan de productiegebieden of prospectiereizen
- Evaluatie van de resultaten alsmede een mogelijk onderzoek van eventuele trends en oorzakelijke verbanden

6.2.5 CLUSTER 5 - Opleidingsacties (behalve die welke verband houden met crisispreventie en –beheer) en acties die gericht zijn op bevordering van de toegang tot adviesdiensten

Voorbeelden van acties die voor steun in aanmerking komen (niet-limitatieve lijst)

- individuele teeltbegeleiding aangaande duurzame teelttechniek, productkwaliteit, voedselveiligheid,...
- groepsbegeleiding aangaande teelttechniek, productkwaliteit, marktinformatie, bedrijfsvoering,...
- vorming bedrijfsleiders
- vorming leden-bestuurders van coöperaties
- vorming teeltbegeleiders

Bijzonderheden over de subsidiabiliteitsvoorwaarden:

Uitgesloten zijn: Kosten voor vergaderingen en opleidingsprogramma's, tenzij deze verband houden met het operationele programma, met inbegrip van reis- en verblijfkosten

Voorwaarden voor teeltbegeleiding (individueel of in groep):

- **geen dubbel gebruik van subsidies;**
- vormingsactiviteiten zonder publicitair karakter;
- er is voldoende garantie op het gebied van kwaliteit met betrekking tot lesgevers, accommodatie en efficiëntie;
- de PO houdt een lijst bij met alle geaccepteerde teeltbegeleiders;
- de begeleider:
 - is gekwalificeerd door studie of heeft ervaring met betrekking tot teeltadvies ;
 - dient een verklaring van morele onafhankelijkheid te ondertekenen waarbij hij verklaart onder geen enkele commerciële of andersoortige druk te staan die zijn adviesverlening zou kunnen beïnvloeden;
 - heeft, indien hij/zij geen personeelslid is van de PO:
 - een uitbestedingsovereenkomst met de PO indien hij/zij werknemer is bij een afnemer/verwerker
 - een contract afgesloten met de PO in de andere gevallen;
- enkel kosten die rechtstreeks betrekking hebben op de deelname aan vormingsactiviteiten worden aanvaard.

Bijkomende voorwaarden voor individuele teeltbegeleiding:

- **per teeltbegeleider moet een verslag opgemaakt worden met een overzicht van de plaatsbezoeken (per landbouwer), een beschrijving van de frequentie van de telefonische contacten (+ samenvattende verslag) en van de mailconversatie; een overzicht van de nieuwsbrieven en een lijst van de groepsbijeenkomsten. Deze verslagen moeten ter beschikking zijn bij de PO;**
- indien er met een forfait gewerkt wordt moet dit op voorhand goedgekeurd worden. Dit forfait dient met de nodige regelmaat herzien te worden, bv. n.a.v. vaststellingen tijdens de controles, gewijzigde kosten, bij de aanvang van een nieuw 5-jaren programma,...Kosten m.b.t. individuele

voorlichting zijn uitgesloten indien een producent voor hetzelfde jaar al geniet van een subsidie voor bedrijfsbegeleiding bij omschakeling.

1. Input indicatoren (op niveau van acties)

Type actie	Inputindicator (jaarlijks)
Biologische productie	Uitgaven (EUR)
Geïntegreerde productie of geïntegreerde plaagbestrijding	
Andere milieukwesties	
Traceerbaarheid	
Productkwaliteit, waaronder residuen van bestrijdingsmiddelen	
Andere kwesties	

2. Outputindicatoren (op niveau van acties)

Type actie	Outputindicator (jaarlijks)
Biologische productie	Aantal door de deelnemers ontvangen opleidingsdagen
Geïntegreerde productie of geïntegreerde plaagbestrijding	Aantal bedrijven dat gebruik maakt van adviesdiensten ⁶⁴
Andere milieukwesties	
Traceerbaarheid	
Productkwaliteit, waaronder residuen van bestrijdingsmiddelen	
Andere kwesties	

3. Resultaatsindicatoren (op niveau van cluster)

Resultaatsindicatoren (meting)
Aantal mensen dat alle opleidingsactiviteiten/het volledige programma heeft gevolgd
Aantal bedrijven dat gebruikmaakt van adviesdiensten

4. Impactindicatoren op niveau van het programma

Impactindicatoren	
Aantrekkelijker maken van het lidmaatschap van een producentenorganisatie	Verandering in het totale aantal groente- en fruitproducenten dat aangesloten is (aantal)
	Verandering in het totale groente- en fruitareaal van

⁶⁴ Ongeacht de bron van het advies (d.w.z. via een adviesdienst die is ontwikkeld door de producentenorganisatie of door een extern orgaan) en de specifieke kwesties waarover een advies gegeven wordt.

	de leden (ha)
--	---------------

5. Volgende evaluatiecriteria kunnen bijkomend gebruikt worden in de verslaggeving
 - lijst van producenten dat deelneemt aan voorlichtingsvergaderingen/ totaal aantal producenten, opgesplitst per type voorlichting
 - lijst van producenten dat beroep doet op individuele voorlichting/ totaal aantal producenten, opgesplitst per type voorlichting
 - Overzicht van de activiteiten van de interne voorlichters
 - Rationelere inzet van grondstoffen en hulpmiddelen in de productie
 - Betere communicatie met de teler via de registratie en betere informatie voor de producent.
 - lijst van producenten die tussenkomst kregen bij aanvragen voor omschakeling naar andere of nieuwe teelten permanente vorming van de teeltbegeleiding
 - Verslagen externe teeltbegeleiders en adviseurs in het kader van studie- en begeleidingskosten aan tuindersbedrijven;
 - Overzichten en verslagen van bedrijfsbezoeken-bedrijfscontroleurs en GAP begeleider;

6.2.6 CLUSTER 6 – Crisispreventie en- beheersmaatregelen

6.2.6.1 Overzicht crisismaatregelen⁶⁵

1. CRISIS VOORAF aan te MELDEN en te MOTIVEREN bij de bevoegde dienst 2. Budget reserveren in operationeel programma	Maatregel	Te ondernemen actie	Controle	Vergoeding ⁶⁶	Beperking	In totaal voor alle maatregelen samen maximaal 1/3 van actiefonds
	investerings	In te dienen via wijziging OP, incl. budget raming	Jaarlijkse controle na de aanvraag van het saldo op 15/2	Op basis van facturen en/of afschrijvingen	Algemene voorwaarden investeringen	
	solidariteitsfondsen	Vooraf op te nemen in het operationeel programma, incl. budget raming	Jaarlijkse controle na de aanvraag van het saldo op 15/2	jaar 1: 5% jaar 2: 4% jaar 3: 2%	Beperkt tot administratieve kosten (opstartkosten) gedurende 3 jaar	
	uit de marktneming van groenten en fruit	Aanvraag controle vooraf, mag initieel zonder budget worden aangevraagd (zie tevens hieronder)	Controle ter plaatse van hoeveelheden én kwaliteit; boekhoudkundige controle na de aanvraag van het saldo op 15/2	Vergoeding per kg	Max. 5 % van de hoeveelheden ⁶⁷	
	oogstverzekeringen	Vooraf op te nemen in het operationeel programma, incl. budget raming	Jaarlijkse controle na de aanvraag van het saldo op 15/2	Op basis van betaling premies.	Verdeling tussen producenten of maximaal bedrag per producent vast te leggen door PO	
	opleidingen ⁶⁸	Aanmelding bij bevoegde dienst ⁶⁹ , incl. budget raming	Jaarlijkse controle na de aanvraag van het saldo op 15/2	Op basis van de facturen	Enkel in relatie tot de producten in crisis!	

⁶⁵ voor deze crisismaatregelen kan 0,5% extra steun gekregen worden op voorwaarde dat ook 0,5% eigen bijdragen geleverd worden, voor UPO's bedraagt het steunpercentage 0,6%.

⁶⁶ betaling uit actiefonds door PO of UPO

⁶⁷ Hoeveelheden voor gratis uitreiking horen hier niet bij.

⁶⁸ de algemene voorwaarden en beperkingen m.b.t. opleidingen en trainingen zijn van toepassing

	Afzetbevordering en communicatie⁷⁰	Aanmelding bij bevoegde dienst ⁷¹ , incl. budget raming	Jaarlijkse controle na de aanvraag van het saldo op 15/2	Op basis van de facturen	Enkel in de strikte zin van promotiemaatregelen!	
	Groen oogsten - niet oogsten	1. Moet éérs per product aangevraagd worden door PO en dan goedgekeurd worden door minister 2. Aanvraag controle vooraf. Incl. budget raming	100% controle ter plaatse van percelen én van denaturatie	Vergoeding per hectare ⁷²	Zonder controle ter plaatse geen vergoeding! In geval van producten met een oogstperiode van meer dan een maand, wordt de vergoeding beperkt tot het volume dat zou geoogst worden in de 6 weken na de uitvoering van de actie.	

69 geen formele goedkeuring vooraf nodig, wel een aanmelding van de maatregel vooraf en een uitvoerige controle achteraf

70 de algemene voorwaarden en beperkingen m.b.t. promotie zijn van toepassing

71 geen formele goedkeuring vooraf nodig, wel een aanmelding van de maatregel vooraf en een uitvoerige controle achteraf

72 Vast te stellen per product door de bevoegde minister.

Beschrijving van de acties die voor steun in aanmerking komen en bijzonderheden over de subsidiabiliteitsvoorwaarden.

Volgende crisismaatregelen zijn in Vlaanderen toegelaten:

- a) investeringen om het beheer van de in de handel gebrachte hoeveelheden efficiënter te maken;
- b) opleidingsmaatregelen en uitwisselingen van beste praktijken;
- c) afzetbevordering en communicatie, preventief of gedurende een crisisperiode;
- d) steun voor de administratieve kosten van het opzetten van onderlinge fondsen;
- e) herbeplanting van boomgaarden waar dat nodig is na verplichte rooing om sanitaire of fytosanitaire redenen in opdracht van de bevoegde autoriteit van de lidstaat;
- f) het uit de markt nemen van producten;
- g) het groen oogsten of het niet oogsten van groenten en fruit;
- h) oogstverzekeringen.

Behalve voor interventie, investeringen, oogstverzekeringen en solidariteitsfondsen moeten crisissen steeds **aangemeld** worden bij de bevoegde dienst aan de hand van een **omstandig statistisch dossier dat de crisis kan verantwoorden**. Dit bevat o.a. productie-, markt- en prijsgegevens en eventuele andere elementen zoals klimatologische gegevens of importgegevens.

Aangemelde en erkende crisissen en crisismaatregelen vervallen automatisch na een periode van 3 maanden en in elk geval op 31/12. Indien een crisis toch aanhoudt moet deze opnieuw aangemeld en opnieuw verantwoord worden voor de termijn van 3 maanden afloopt. Structurele crisissen met jaar na jaar overproductie worden beter via de productieplanning aangepakt.

In het geval van interventie is een aanvraag voor interventiecontrole vooraf noodzakelijk, gevolgd door een wijziging van het operationeel programma (indien nog niet ingeschreven in het OP) en een budgetraming op korte termijn. Geen wijziging en budgetraming meer nodig in de periode vanaf 15 september.

6.2.6.2 Budget

Voor de uitvoering van crisismaatregelen kunnen PO's 0,5% extra steun krijgen (UPO's: +0,1% extra voor maatregelen die door de UPO worden uitgevoerd namens haar leden).

Van het totale budget van het goedgekeurde operationeel programma mag jaarlijks samen maximaal 1/3de besteed worden aan crisismaatregelen.

Wanneer geen budgetten voorzien waren in het OP, kunnen in geval van een crisissituatie nog altijd commerciële leningen aangegaan worden om de crisismaatregelen te financieren. De terugbetaling van kapitaal en van rente mogen dan onderdeel zijn van het programma en over het/de volgende ja(a)r(en) afgeschreven worden. Leningen zijn op zichzelf geen crisismaatregelen maar slechts een instrument om crisismaatregelen te financieren. Elke specifieke actie onder crisispreventie en -management kan gefinancierd worden ofwel door een lening ofwel direct uit het actiefonds maar nooit door beide!

Crisismaatregelen m.b.t. de biologische productie kunnen ook in aanmerking komen voor het steunpercentage van 60% met uitzondering van oogstverzekeringen (steun beperkt tot 50%).

6.2.6.3 Maatregelen

6.2.6.3.1 Investerings om het beheer van de in de handel gebrachte hoeveelheden efficiënter te maken

Deze maatregel moet in het programma vooraf of via een wijziging aangevraagd worden.

Voor de bedoelde investeringen blijven de algemene regels en beperkingen i.v.m. investeringen van toepassing (zie hoofdstuk 5.3.1), alleen zullen ze nu ook voor een deel uit het crisisbudget kunnen betaald worden.

Het is aan de PO om aan te tonen dat deze bijdragen tot een efficiënter beheer van de in de handel gebrachte hoeveelheden (aan te tonen bij de aanvraag **én** in de verslaggeving). Dit soort investeringen moet helpen voorkomen dat te grote hoeveelheden de markt zouden verstoren.

Hagelnetten of andere bescherming bijvoorbeeld, die moeten voorkomen dat er schade wordt aangebracht aan het te vermarkten fruit, komen niet in aanmerking als crisismaatregel. Dit sluit uiteraard niet uit dat dit soort investeringen onder andere clusters wel aanvaard zouden kunnen worden.

6.2.6.3.2 Opleidingsmaatregelen en uitwisselingen van beste praktijken

Binnen het pakket van crisismaatregelen is ook een beperkte ruimte voor opleidingsmaatregelen. Hier gaat het bovendien om opleidingen die een duidelijke band met de vermeende crisis moeten hebben. Het moet net zoals bij de afzetbevordering of communicatie gaan om acties die een aanvulling vormen op het normale opleidingspakket. De algemene voorwaarden zoals vernoemd onder de cluster producentenbegeleiding zijn van toepassing (zie hoofdstuk 6.2.5).

Hierbij kan gedacht worden aan opleidingen van het personeel of van de leden van de PO in het (crisis)kader m.b.t.:

- de snelle oplossing van een kwaliteitsprobleem,
- de omschakeling van of naar nieuwe teelten,
- het efficiënt omgaan met energie en/of natuurlijke hulpbronnen,
- kostenbeheersing,
- ...

Studie- of haalbaarheidskosten en kosten m.b.t. de gewone bedrijfseconomische boekhouding en gangbare teeltbegeleiding komen niet in aanmerking.

Voor deze acties geldt geen voorafgaande goedkeuringsprocedure maar is er wel een **prompte meldingsplicht**. De producentenorganisaties dienen dit soort supplementaire acties binnen de week te melden aan de bevoegde dienst. De uitvoering gebeurt op eigen risico tot deze bij de controles aanvaard werden.

Elke actie of opleiding moet worden verantwoord:

- Via een verslag of rapport van de verstrekker van de opleiding, inclusief een beschrijving van:
 - het/de onderwerp(en) van de opleiding,
 - wat specifiek werd aangeleerd,
 - het advies dat werd verstrekt of wat het resultaat was van de opleiding.
- Aanvullend moet de eigen verslaggeving aantonen:
 - dat de actie binnen de doelstellingen valt van de verordening en de nationale strategie,
 - de actie niet in strijd is met de lijst van niet subsidiabele acties of uitgaven,
 - in welke mate de actie de normale acties van opleidingen aanvult,
 - dat het crisispreventie- of crisisbeheerseffect verantwoord is.

6.2.6.3.3 Afzetbevordering en communicatie, preventief of gedurende een crisisperiode

Dit soort acties moet voldoen aan de algemene voorwaarden zoals voorzien in bijlage IX van verordening (EU) nr. 543/2011 en de bepalingen in deze nationale strategie onder cluster afzetbevordering (6.2.3).

Efficiënt crisismanagement heeft nood aan een snelle ingreep indien een crisis zich aankondigt en vergt snelle beslissingen van de producentenorganisaties in voorkomend geval. Deze maatregelen hoeven dus niet voorafgaand in het programma opgenomen te zijn maar moeten weldegelijk in de lijn liggen van de maatregelen die in de normale programma's van afzetbevordering opgenomen en goedgekeurd zijn. Concreet betreft het promotiecampagne(s) of promotionele acties die supplementair zijn op de reeds bestaande (en vooraf goedgekeurde) acties.

Zo kan gedacht worden aan het tijdelijk opdrijven van de frequentie van bepaalde acties zoals een promotiespot of artikelen op PO of in andere media.

Voor deze acties geldt dus geen voorafgaande goedkeuringsprocedure maar is er wel een **prompte meldingsplicht**. Er wordt van de producentenorganisaties verwacht dat zij dit soort supplementaire acties binnen de week melden aan de bevoegde diensten. De uitvoering gebeurt op eigen risico tot deze bij de controles aanvaard werden.

Uiteraard blijven alle verplichtingen met betrekking tot rapportering en bewijsvoering van kracht.

Voor elke actie moet de PO via de verslaggeving aantonen:

- 1) dat de actie binnen de doelstellingen valt van de verordening en de nationale strategie,
- 2) de actie niet in strijd is met de lijst van niet subsidiabele acties of uitgaven,
- 3) in welke mate de actie de normale acties van afzetbevordering en communicatie aanvult,
- 4) en moet het crisispreventie- of crisisbeheerseffect worden verantwoord.

6.2.6.3.4 Steun voor de administratieve kosten van het oprichten van onderlinge fondsen

De steun met betrekking tot de administratieve kosten van de oprichting van nieuwe onderlinge fondsen bedraagt tijdens respectievelijk het eerste, het tweede en het derde jaar van de werking van het onderlinge fonds, een deel van de bijdrage van de producentenorganisatie in het onderlinge fonds tijdens respectievelijk het eerste, het tweede en het derde jaar van de werking van het fonds ten belope van respectievelijk 5%, 4% en 2%.

De berekening van de percentages moet gebeuren op basis van de respectievelijke bijdragen voor het jaar in kwestie. De steun kan maar éénmaal (gespreid over 3 jaar) verkregen worden in de levenscyclus van een betrokken fonds. Aangezien het steun betreft voor het oprichten van fondsen komen bestaande fondsen niet in aanmerking voor deze steun.

Dit soort maatregel dient voorafgaand in het operationeel programma opgenomen en goedgekeurd te worden. Dit kan aan de hand van een wijziging in het programma. Deze maatregel kan niet plots op eigen initiatief ingevoerd worden.

Voor deze fondsen dient een afzonderlijke en transparante boekhouding gevoerd te worden die steeds ter inzage van de controlerende instanties ligt.

In de verslaggeving moet melding gemaakt worden van hoe het fonds opgebouwd en onderhouden wordt en welke de tussenkomsten waren met identificatie van de begunstigden.

6.2.6.3.5 Herbeplanting van boomgaarden waar dat nodig is na verplichte rooiing om sanitaire of fytosanitaire redenen in opdracht van de bevoegde autoriteit van de lidstaat heraanplanten van boomgaarden

- deze maatregel moet voor de uitvoering ervan via een wijziging van het programma aangevraagd worden;
- de verplichting om te rooien wordt als crisisaanmelding beschouwd;
- de kosten voor de bomen bij heraanplantingen van boomgaarden op de getroffen percelen⁷³; kunnen in aanmerking komen wanneer deze om sanitaire of fytosanitaire redenen, in opdracht van de bevoegde autoriteit van de lidstaat (FAVV)⁷⁴ verplicht gerooid werden;
- bij de rooiing moet rekening gehouden worden met eventuele instructies van FAVV;
- het gaat dus niet om vrijwillige rooiing en heraanplant;
- enkel bedrijven getroffen door de verplichting komen in aanmerking;
- heraanplant kan enkel voor toegestane soorten en indien bepaald, beloftevolle variëteiten als beschreven onder de cluster kwaliteit, behalve wanneer deze om sanitaire of fytosanitaire redenen expliciet uitgesloten worden;
- de berekening van de subsidieerbare kosten zal door de bevoegde diensten geval per geval bekend gemaakt worden;
- heraanplant moet door de PO producent per producent aangemeld worden met identificatie van de betrokken percelen, aantal bomen, variëteit(en);
- heraanplant van boomgaarden mag maximaal 20 % van de totale uitgaven voor het operationeel programma bedragen;
- de algemene bepalingen m.b.t. investeringen in bomen blijven van toepassing, zie cluster 2 (6.2.2);
- de combinatie met andere investeringskosten kan enkel wanneer dit expliciet aangevraagd en goedgekeurd werd door de bevoegde diensten;
- Er dient rekening gehouden te worden met de specifieke drempels en voorschriften voorzien bij investeringen (zie hoofdstuk 5.3.1 en verder).

6.2.6.3.6 Het uit de markt nemen van producten

Uit de markt neming of interventie wordt beschouwd als vangnet voor moeilijke situaties. De producentenorganisaties moeten echter zelf beslissen of ze het al dan niet gebruiken.

Voor producentenorganisaties in de verwerking gelden dezelfde voorwaarden als voor producentenorganisaties voor verse producten.

Een meer gedetailleerde en praktische instructie voor de producentenorganisaties is te vinden vanaf bijlage 2 van de NS, deel V.

⁷³ indien de gerooiden percelen niet mogen of kunnen beplant worden, mag dit op andere percelen gebeuren maar slecht voor dezelfde als de gerooiden oppervlakte. Deze crisissteun mag niet gebruikt worden om de aanplantingen uit te breiden.

⁷⁴ Indien andere autoriteiten het rooien van boomgaarden, omwille van fytosanitaire of sanitaire redenen, verplicht, kan dit door de bevoegde diensten bekeken worden en eventueel goedgekeurd worden onder deze actie.

a) Deel van het globale operationeel programma

De producentenorganisaties die de mogelijkheid om producten uit de markt te halen willen benutten, moeten interventiemaatregelen vooraf inschrijven in hun operationeel programma. Dit kan ook via een tussentijdse wijziging worden aangevraagd. Producten kunnen dan effectief uit de markt worden genomen na aanmelding bij de bevoegde dienst en na controle ter plaatse, onder voorbehoud van goedkeuring van de wijzigingsaanvraag.

b) Hoeveelheid

Maximum 5%⁷⁵ van het verkochte volume per product mag uit de markt genomen worden met Europese steun. Dit volume wordt berekend op basis van het gemiddelde verkochte volume van de drie voorgaande jaren. Dit maximumvolume moet gerespecteerd worden over een gemiddelde van 3 jaar met een jaarlijkse afwijkingsmarge van 5%. In een bepaald jaar kan dus max. 10% uit de markt genomen worden maar dat moet dan gecompenseerd worden in de andere jaren (cijfervoorbeeld: in bepaald jaar is er 9% interventie, in het 2de jaar 5%, dan rest voor jaar drie enkel $5-4 = 1\%$ → blijft gemiddeld 5%).

c) Kwaliteit

De uit de markt genomen producten moeten minimum aan de handelsnormen klasse II voldoen behalve wat de presentatie- en de aanduidingsvoorschriften betreft.

De producten mogen zonder sortering naar grootte of gewicht uit de markt worden genomen op voorwaarde dat de minimeisen van klasse II, met name wat de kwaliteit en de grootte of het gewicht betreft, in acht worden genomen. Indien geen specifieke handelsnorm is vastgesteld dienen de producten te voldoen aan de minimeisen zoals vastgelegd in **bijlage III van de uitvoeringsverordening**.

De miniproducten zoals omschreven in de betrokken normen moeten voldoen aan de geldende handelsnormen met inbegrip van de presentatie- en de aanduidingsvoorschriften.

d) Bestemmingen

De toegestane bestemmingen voor producten die uit de markt worden genomen zijn (in dalende volgorde van prioriteit):

- liefdadigheidsinstellingen, OCMW's en voedselbanken (Type 1)
- ziekenhuizen, bejaardentehuizen, strafinrichtingen, kinderdagverblijven, psychiatrische inrichtingen en kindervakantiekampen (Type 2)

⁷⁵ Voor de bepaling van de met dat percentage overeenstemmende hoeveelheid wordt evenwel geen rekening gehouden met de hoeveelheden die overeenkomstig het bepaalde in artikel 34 van Verordening (EU) nr. 1308/2013 of op een andere door de lidstaten krachtens artikel 32, goedgekeurde wijze worden afgezet (artikel 79, lid 2 van verordening (EU) nr. 543/2011).

- levering voor veevoeding; groenbemesting of verwerking tot compost of naar toegestane biologische afbraakprocessen (biogas) (Type 4)

Er moet op gelet worden dat:

- het wegwerken van uit de markt genomen producten geen negatieve impact heeft op het milieu;
- elke bestemming de milieu- en fytosanitaire voorschriften naleeft;
- het wegwerken van deze producten evenmin concurrentievervalsing veroorzaakt voor andere producten.

e) Gratis uitreiking

De bestemmingen die de hoogste prioriteit wegdragen voor de afzet van uit de markt genomen groenten en fruit zijn de bestemmingen van Type 1 en vervolgens Type 2.

Bij de gratis uitreiking aan deze bestemmingen wordt het steunpercentage voor de uit de markt genomen producten op 100% gebracht i.p.v. de gebruikelijke 50%.

De producentenorganisatie zal deze hoeveelheden ook kunnen meerekenen in de waarde van de afgezette productie (als verkocht aan de middenprijs voor het betreffende jaar) . Dit is voorzien in formulier XI voor opgave van de WAP (zie hoofdstuk 4 van de NS, deel 3).

Op de verpakking waarmee de bestemmingen Type 1 en Type 2 het product afhalen moet vermeld worden “voor gratis uitreiking bestemd product” en het Europese verordening nummer (zie bijlage VI van de uitvoeringsverordening).

Tenslotte kunnen ook de kosten voor het sorteren en verpakken van de voor gratis uitreiking uit de markt genomen producten in aanmerking komen voor een vergoeding (via het operationeel programma). Deze vergoedingen staan vermeld in bijlage V van de uitvoeringsverordening.

Op verzoek van de liefdadigheidsinstelling of –organisatie kan toestemming gegeven worden door de bevoegde diensten om een symbolische bijdrage te vragen aan de eindontvangers van de uit de markt genomen producten voor bepaalde acties (verwerking). Hiertoe moeten ze o.m. een aparte voorraad- en financiële boekhouding houden.

f) Vergoeding

De steun (inclusief de eigen bijdrage van de producentenorganisatie) voor de uit de markt genomen producten is voor een aantal producten vermeld in bijlage IV van de gedelegeerde verordening.

Deze vergoedingen en de vergoedingen voor producten die niet in bijlage IV van de gedelegeerde verordening vermeld worden, zijn opgenomen in bijlage II van deel V van de NS. De vergoedingen kunnen elk jaar geactualiseerd worden.

Indien de uit de markt genomen producten via gratis verdeling aan liefdadigheidsorganisaties worden uitgereikt, dan worden deze vergoedingen voor 100% met EU-steun betaald. Voor de andere bestemmingen geldt het cofinancieringsprincipe van 50% (in specifieke gevallen 60%), zoals voor een normale actie uit een operationeel programma.

Bepaalde kosten, m.u.v. transportkosten, die de producentenorganisaties maken als gevolg van de naleving van deze bepalingen komen in aanmerking voor de steun voor het uit de markt nemen van producten in het kader van het operationele programma.

De vervoerskosten die gepaard gaan met de gratis uitreiking van uit de markt genomen producten komen in het kader van het operationeel programma voor 100% in aanmerking voor vergoeding, op basis van de forfaitaire bedragen die in **bijlage IV van de uitvoeringsverordening** zijn vastgesteld en op basis van de afstand tussen de plaats waar de producten uit de markt worden genomen en de plaats van levering (**hoofdzetel van de organisatie zoals bekend bij de controledienst**). De vervoerskosten worden betaald aan degene die de kosten van het betrokken vervoer daadwerkelijk financieel draagt. In Deel 5 van deze strategie zijn de nodige formulieren opgenomen.

De kosten voor het sorteren en verpakken van deze producten in verpakkingen van minder dan 25 kg nettogewicht, komen in het kader van het operationeel programma voor 100% in aanmerking voor vergoeding tegen het forfaitaire bedrag vastgelegd in **artikel 17 en bijlage V van de uitvoeringsverordening**. De vergoeding voor de sorteer- en verpakkingskosten wordt betaald aan de producentenorganisatie die deze werkzaamheden heeft uitgevoerd.

De ontvangers van gratis uitgereikte producten moeten een voorraadboekhouding en een financiële boekhouding, overeenkomstig **artikel 47 van de gedelegeerde verordening**, van de betrokken transacties bijhouden.

6.2.6.3.7 Het groen oogsten of het niet oogsten van groenten en fruit

Groen oogsten en niet oogsten kan gebruikt worden als vangnet voor moeilijke situaties. De producentenorganisaties beslissen zelf of ze het al of niet gebruiken en een goedkeuring aanvragen.

a) Definitie

Groen oogsten:

Onder groen oogsten wordt verstaan het oogsten van de totale hoeveelheid onrijpe, niet-afzetbare producten op een bepaalde oppervlakte. De betrokken producten mogen vóór het groen oogsten niet beschadigd zijn als gevolg van klimaatomstandigheden, ziekte of andere oorzaken.

Niet oogsten:

De beëindiging van de huidige productiecyclus van de betrokken oppervlakte wanneer het product goed ontwikkeld en van gezonde handelskwaliteit is. De vernietiging van producten als gevolg van een klimaatgebeurtenis of ziekte wordt niet als niet oogsten beschouwd.

Heel concreet betekent dit o.m. dat het niet zo mag zijn dat men eerst een deel van de oogst toch zou oogsten en verkopen en dan voor de rest 'niet oogsten' of 'groen oogsten' zou inroepen.

b) Toelating

Groen oogsten en niet oogsten is geen systeem dat altijd en overal toegestaan is voor alle producten.

In eerste instantie moet bij de bevoegde dienst een crisis aangemeld worden met een omstandig dossier met productie, markt- en prijsgegevens en eventuele andere elementen die een "crisis" kunnen verantwoorden.

Voor elk product zal telkens afzonderlijk schriftelijk (elektronisch) toelating moeten aangevraagd worden voor 'groen oogsten' of 'niet oogsten' bij de bevoegde diensten op basis van een verantwoordingsdossier in te dienen door de producentenorganisatie(s) of unie van producentenorganisaties.

De eerste aanmelding dient steeds een verantwoordingsdossier te bevatten die het groen oogsten of niet oogsten als een crisispreventiemaatregel rechtvaardigt; meer concreet voor een bepaald jaar en voor een bepaald product een op de verwachte marktsituatie gebaseerde analyse .

De toelating van de minister zal:

- de producten die voor de maatregel in aanmerking komen vastleggen;
- de termijn bepalen waarbinnen de maatregel/controles uitgevoerd worden;
- de aanmeldingsprocedures en- termijnen omvatten;
- de te betalen vergoeding bevatten.

Beperkingen:

Groen oogsten en niet oogsten mogen niet samen worden toegepast voor hetzelfde product en dezelfde oppervlakte in een bepaald jaar, behalve wanneer de groente- en fruitplanten een oogstperiode van meer dan een maand hebben⁷⁶. In zulke gevallen wordt enkel de in de zes weken na de actie voor groen oogsten en niet oogsten geoogste productie vergoed. Nadat de actie heeft plaatsgevonden worden deze groente- en fruitplanten niet gebruikt voor verdere productiedoeleinden.

Percelen van producten die een oogstperiode hebben van minder dan 1 maand mogen nog geen commerciële oogst opgeleverd hebben.

Voor producten die een oogstperiode hebben van meer dan 1 maand zal de minister in zijn/haar beslissing eventuele beperkingen opleggen met betrekking tot het in de verordening genoemde aanzienlijke aandeel dat reeds mag geoogst zijn en/of het deel van de productie dat nog voor steun in aanmerking kan komen.

c) Bestemmingen

Producten van percelen die niet geoogst of groen geoogst worden, mogen onder geen beding in het handelscircuit terecht komen en moeten onder toezicht van de bevoegde diensten **gedenatureerd** worden.

De denaturatiemethode zal, afhankelijk van het product, bepaald worden door de bevoegde dienst.

⁷⁶ bijvoorbeeld tomaten, komkommers, aubergines, paprika

Hierbij moet er op gelet worden dat dit geen negatieve impact heeft op het milieu, de fytosanitaire voorschriften nageleefd worden en het wegwerken van deze producten evenmin concurrentievervalsing veroorzaakt voor andere producten. De producentenorganisatie dient hiervoor passende voorzorgen te treffen.

d) Vergoeding

De voor groen oogsten en niet oogsten toegepaste vergoeding, bestaande uit de bijdrage van de Europese Unie en de bijdrage van de producentenorganisatie, zijn **hectarebetalingen**.

De vergoeding per hectare zal geval per geval vast gesteld worden. Dit wordt meegedeeld in de beslissing van de minister. Enkel de uit de toepassing van de maatregel voortvloeiende aanvullende kosten komen in aanmerking, rekening houdende met het milieu- en fytosanitair beheer dat nodig is en op een niveau dat niet meer dan 90% bedraagt van het steunniveau voorzien voor het uit de markt nemen van het betrokken product (interventie).

e) Meldingen

- De producentenorganisaties en unies van producentenorganisaties melden op voorhand elke door hen geplande verrichting voor het groen oogsten of niet oogsten aan de bevoegde nationale autoriteiten.
- De aanmelding gebeurt elektronisch met de daartoe bestemde formulieren (zie bijlage 2 deel 5).
- Deze melding bevat een lijst van de producenten bij wie de maatregel zal toegepast worden, de oppervlakte van het product dat niet geoogst of groen geoogst zal worden (hectares) en de plaats waar zij kunnen worden gecontroleerd.

In de praktijk betekent dit:

De producentenorganisaties dienen uiterlijk op vrijdag 12 u voor de week daaropvolgend per e-mail een weekplanning in op volgend adres: **interventie-GF@lv.vlaanderen.be**

Deze weekplanning omvat de dagen en uren en de plaats waar de komende week het groen oogsten of niet oogsten zal plaatsvinden. De melding bevat als bijlage een lijst met de betrokken producenten (met landbouwnummer en contactgegevens (naam, adres en telefoonnummer)) en de respectievelijke percelen (perceelsnummer).

Belangrijke wijzigingen aan de weekplanning dienen minimaal 24 u op voorhand aan de bevoegde instantie te worden meegedeeld.

f) Controle

In het geval van groen oogsten en niet oogsten voorziet de Europese reglementering⁷⁷ een 100 % controle ter plaatse.

De bevoegde dienst en de producenten maken afspraken over het tijdstip van de actie.

De werkzaamheden (groen oogsten, denatureren) mogen niet aanvangen vóór de aanwezigheid van de controleur ter plaatse.

⁷⁷ Artikel 110 verordening (EU) nr. 543/2011

Alvorens tot groen oogsten wordt overgegaan, controleren de bevoegde diensten ter plaatse of de betrokken producten niet beschadigd zijn. De betrokken producten mogen vóór het groen oogsten niet beschadigd zijn als gevolg van klimaatomstandigheden, ziekte of andere oorzaken.

Vaststellingen terzake kunnen aanleiding geven tot sancties (zie verder) en worden door de controleur opgetekend op het controleverslag.

Alvorens tot niet oogsten wordt overgegaan, controleren de bevoegde diensten ter plaatse of het betrokken perceel goed is onderhouden, of de gewassen nog niet gedeeltelijk zijn geoogst⁷⁸ en of het product goed ontwikkeld is en van een deugdelijke handelskwaliteit zou zijn. De vernietiging van producten als gevolg van klimaatomstandigheden of ziekte wordt evenwel niet als niet oogsten beschouwd.

Vaststellingen terzake kunnen aanleiding geven tot sancties (zie verder) en worden door de controleur vermeld in het controleverslag.

Het controleverslag (met eventueel gemaakte vaststellingen) wordt door beide partijen ondertekend. De bevoegde controledienst bezorgt een afschrift aan de producent en de PO.

- Percelen die toch niet geoogst of groen geoogst werden zonder toezicht worden niet vergoed.
- De bevoegde diensten vergewissen zich ervan dat de productie is gedenatureerd volgens de door hen voorgeschreven methode. Vaststellingen terzake worden in het controleverslag vermeld.
- Na het einde van de controleperiode controleren de bevoegde diensten de betrouwbaarheid van analyse van de verwachte marktsituatie (die in de eerste aanmelding door de PO werd meegestuurd ter rechtvaardiging van het inroepen van de crisispreventiemaatregel). Zij verrichten tevens een analyse van eventuele verschillen tussen de verwachte en de reële marktsituatie.
- Indien een uitvoering van een controle ter plaatse wordt verhinderd (door de PO of de betrokken producent), wordt de aanvraag voor de betrokken vergoeding voor het groen- of niet oogsten in de steunaanvraag geweigerd.
- Bij de GMO-controles zal ook nagegaan worden of de PO de vastgestelde vergoeding uit het actiefonds betaald heeft aan de betrokken producenten.

g) Uitbetaling steun

De uitgaven die worden ingediend met betrekking tot groen oogsten of niet oogsten als crisismaatregel zijn te aanzien als integraal deel uitmakend van de uitgaven ingediend in het kader van het operationele programma.

De steun wordt ook uitbetaald samen met de uitbetaling van de steun voor het operationele programma groenten en fruit.

Opmerking: indien in de GMO-boekhouding de uitgaven in één lijn worden ingegeven dient er steeds ter verantwoording een achterliggende lijst (met vermelding van producent, producentennummer, oppervlakte perceel en uitgave) te worden meegestuurd.

⁷⁸ Behalve voor planten met een oogstperiode van meer dan een maand.

h) Sancties⁷⁹

Indien met betrekking tot groen oogsten wordt geconstateerd dat de producentenorganisatie haar verplichtingen niet is nagekomen, betaalt deze producentenorganisatie een **boete** ter waarde van het vergoedingsbedrag dat betrekking heeft op de oppervlakten waarvoor de verplichting niet is nageleefd. Er is onder meer sprake van niet-nakoming van de verplichtingen wanneer:

1. de lidstaat tijdens de (in artikel 110, lid 1 van verordening (EU) nr. 543/2011 bedoelde) controle constateert dat de betrokken producten beschadigd zijn of de betrokken oppervlakte niet goed is onderhouden;
2. de voor groen oogsten aangegeven oppervlakte niet voor groen oogsten in aanmerking komt, of;
3. de gewassen op de voor groen oogsten aangegeven oppervlakte niet volledig zijn geoogst of de betrokken productie niet is gedenatureerd.

Indien met betrekking tot niet oogsten wordt geconstateerd dat de producentenorganisatie haar verplichtingen niet is nagekomen, betaalt deze producentenorganisatie een boete ter waarde van het vergoedingsbedrag dat betrekking heeft op de oppervlakten waarvoor de verplichting niet is nageleefd. Er is onder meer sprake van niet-nakoming van de verplichtingen, wanneer:

1. de voor niet oogsten aangegeven oppervlakte niet voor niet oogsten in aanmerking komt,
2. de gewassen toch volledig of gedeeltelijk zijn geoogst⁸⁰, of
3. de producentenorganisatie verantwoordelijk is voor een negatieve milieu-impact of negatieve fytosanitaire gevolgen.

De hierboven bedoelde boetes komen bovenop de verlaging van de betalingen op grond van artikel 117 van verordening (EU) nr. 543/2011.

6.2.6.3.8 Oogstverzekeringen

Oogstverzekeringen dienen voorafgaandelijk in het operationeel programma opgenomen en goedgekeurd te worden via de gebruikelijke procedures.

Belangrijke aspecten van de oogstverzekering:

- beheerd door de producentenorganisatie
- verzekering van:
 - producenteninkomen
 - marktverliezen van de PO of de leden
 - afgedekte risico's
 - natuurrampen
 - ongunstige weersomstandigheden
 - ziekten
 - plagen

⁷⁹ Artikel 121 verordening (EU) nr. 543/2011

⁸⁰ Behalve bij planten met een oogstperiode van meer dan een maand.

Dit soort verzekeringen betreft enkel de oogst, niet de schade aan gebouwen en/of installaties die mogelijk schade kunnen leiden.

De verzekering van andere risico's zoals risico's ten gevolge van interne factoren in serres (falen van verwarming, klimaatcomputer, irrigatie, kortsluiting, ...) komen niet in aanmerking.

De definitie van ongunstige weersomstandigheden die met een natuurramp worden gelijkgesteld staat vermeld in Verordening (EG) nr. 1857/2006 art 2 lid 8:

Ongunstige weersomstandigheden die met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld: vorst, hagel, ijs, regen of droogte, die voor een landbouwer leiden tot een verlies van meer dan 30 % van de gemiddelde jaarproductie in de laatste drie jaar of de gemiddelde productie van drie jaren van de laatste vijf jaren, de hoogste en de laagste productie niet meegerekend.

De producentenorganisatie die oogstverzekeringen wil inschrijven in het OP moet:

- Een lijst opmaken van verzekeringsmaatschappijen van de welke de polissen in aanmerking komen voor de tussenkomst.
- De verzekering openstellen voor alle producenten voor de teelten waarvoor verzekeringen ingesteld worden.
- Een register bijhouden van producenten die gebruik maken van het systeem.
- Een register bijhouden van de uitkeringen van de verzekering.
- Een objectieve en transparante verdeelsleutel vastleggen voor de verdeling van de tussenkomsten in de oogstverzekering, hetzij op basis van oppervlakten, waarde van afgezette producten, vast bedrag per bedrijf, percentage van de premie of andere ... of een combinatie van verschillende factoren. Belangrijk is dat vooraf de regels vastgelegd worden op een transparante en democratische wijze.
- De regels vastleggen om te bepalen hoe de tussenkomst kan gecupereerd worden door de producent.
- In de boekhouding de tussenkomsten in de verzekering op de gepaste manier in rekening brengen (met stavingstukken).
- In de verzekeringsovereenkomsten moet een bepaling opgenomen worden dat de betrokkene(n) alle nodige risicopreventiemaatregelen moet nemen.

De tussenkomsten uit het OP mogen niet hoger zijn dan de reële premie betaald aan de verzekeringmaatschappij.

Polissen kunnen collectief afgesloten worden maar kunnen ook direct tussen producent en verzekeringsmaatschappij afgesloten worden.

In dat laatste geval gelden volgende voorwaarden voor de producenten:

- Zij zijn zelf verantwoordelijk voor het afsluiten van de polis en de betaling van de premie.
- Zij bepalen zelf de verzekerde waarde en de daaraan gekoppelde hoogte van de premie.
- Zij betalen zelf de volledige premie aan de verzekeringmaatschappij, de P.O. betaalt de volledige premie aan de producent en recupereert indien van toepassing de afgesproken bijdrage van de producent.
- Zij moeten toestemming geven dat de verzekeraars informatie doorgeven aan de producentenorganisaties (privacy regels).

Bij individueel afgesloten polissen die risico's afdekken die niet subsidieerbaar zijn moet het aandeel van de aanvaardbare verzekering duidelijk worden bewezen.

Wanneer oogstverzekeringen zouden kaderen in een globale polis die alle risico's afdekt die niet subsidieerbaar zijn moet het aandeel van de aanvaardbare "gewasverzekering" in de polis en de premie kunnen worden bewezen en aangetoond worden met een attest van de verzekeringsmaatschappij.

Oogstverzekeringsmaatregelen hebben geen betrekking op verzekeringsuitkeringen die meer dan 100% van het door de producenten geleden inkomstenverlies dekken, inclusief vergoedingen die de producenten ontvangen op grond van andere steunregelingen voor het verzekerde risico.

De betaling van de oogstverzekering door de PO dient voor 15/2 te gebeuren.

INDICATOREN

1. Input indicatoren (op niveau van de acties)

Type actie	Inputindicator (jaarlijks)
Het uit de markt nemen van producten	Uitgaven (EUR)
Groen oogsten of niet oogsten	
Afzetbevorderings- en communicatieactiviteiten	
Opleidingsacties	
Oogstverzekering	
Steun voor de administratieve kosten van de oprichting van onderlinge fondsen	

2. Outputindicatoren (op niveau van de acties)

Type actie	Outputindicator (jaarlijks)
Het uit de markt nemen van producten	Totaal volume uit de markt genomen producten
Groen oogsten of niet oogsten	Aantal betrokken hectaren
Afzetbevorderings- en communicatieactiviteiten	Aantal ondernemen acties ⁸¹
Opleidingsacties	Aantal opleidingsdagen ontvangen door de deelnemers
Oogstverzekering	Aantal aan de actie deelnemende bedrijven
Steun voor de administratieve kosten van de oprichting van onderlinge fondsen	Aantal ondernomen acties ⁸²

⁸¹ Elke dag van een afzetbevorderingscampagne geldt als één actie.

⁸² Acties voor het opzetten van verschillende onderlinge fondsen worden als verschillende acties beschouwd.

3. Resultaatsindicatoren (op niveau van cluster)

Type maatregelen	Resultaatsindicatoren (meting)
Uit de markt nemen van producten	Totale hoeveelheid uit de markt genomen producten (ton)
Groen oogsten of niet oogsten	Totaal oppervlakte voor groen oogsten of niet oogsten (ha)
Afzetbevordering en communicatie	Geraamde verandering in de hoeveelheid van de afgezette productie van producten waarvoor promotie/communicatieactiviteiten hebben plaatsgevonden (ton)
Opleidingsacties	Aantal mensen dat alle opleidingsactiviteiten/het volledige programma heeft gevolgd.
Oogstverzekering	Totale waarde van het verzekerde risico (EUR)
Steun voor de administratieve kosten van de oprichting van solidariteitsfondsen	Totale waarde van het opgerichte onderlinge fonds (EUR)

4. Impactindicatoren op niveau van het programma

Impactindicatoren	
Aantrekkelijker maken van het lidmaatschap van een producentenorganisatie	Verandering in het totale aantal groente- en fruitproducenten dat aangesloten is (aantal)
	Verandering in het totale groente- en fruitareaal van de leden (ha)

5. Bijkomende indicatoren Vlaanderen

gratis uitreiking	per product aandeel / totaal volume interventie
gratis uitreiking aan andere instellingen	per product hoeveelheid
bestemming veevoeding	per product hoeveelheid
bestemming milieuvriendelijk vernietigen	per product hoeveelheid

6. Volgende evaluatiecriteria kunnen bijkomend gebruikt worden in de verslaggeving

- verslaggeving i.v.m. de ondernomen acties in binnen- en buitenland
- resultaten van acties en opleidingen
- overzicht deelnemende producenten incl. eventuele uitkeringen van oogstverzekeringen
- in kader van heraanplant: overzicht deelnemende producenten incl. identificatie percelen zoals omschreven in de verzamelaanvraag, soorten en rassen
- In kader van investeringen: overzicht deelnemende producenten, soort investering per producent, locatie van de investering, ...

6.2.7 CLUSTER 7 – Milieuacties

	Algemene milieudoelstelling	Naam actie	Verantwoording	Verbintenissen, verplichtingen van producenten of PO
1	bescherming van bodem, lucht, water	gebruik van milieuvriendelijke en biologische gewasbeschermingsmiddelen (niveau producent)	beperking van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen	▪ gedetailleerde factuur; ▪ lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen; ▪ certificatie biologische landbouw voor biologische producenten; ▪ certificatie extern gecontroleerde lastenboek geïntegreerde productie; ▪ opgave beteelde oppervlakte; ▪ registratie van het gebruikte middel; ▪ duidelijke verslaggeving
2	bescherming van bodem, lucht, water; vermindering CO ₂ uitstoot	gebruik van biologisch afbreekbare materialen (niveau producent)	▪ alternatief voor chemische onkruidbestrijding; ▪ beperking gebruik gewasbeschermingsmiddelen; ▪ vermindering afvalberg; ▪ vermindering CO₂ uitstoot	▪ gedetailleerde factuur; ▪ lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen; ▪ opgave beteelde oppervlakte ▪ duidelijke verslaggeving

3.1	bescherming van bodem, lucht, water	waarnemings- en waarschuwingssysteem (niveau producent)	▪ beperking van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddel en; ▪ keuze voor duurzamere gewasbeschermingsmiddel en	▪ gedetailleerde factuur; ▪ lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen; ▪ certificatie biologische landbouw voor biologische producenten; ▪ certificatie extern gecontroleerde lastenboek geïntegreerde productie; ▪ opgave beteelde oppervlakte; ▪ uitvoering door onafhankelijke gespecialiseerde dienst bestaande uit gekwalificeerd personeel ▪ duidelijke verslaggeving
3.2	bescherming van bodem, lucht, water	Hulpmiddelen ter ondersteuning van waarnemingen	▪ beperking van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddel en; ▪ keuze voor duurzamere gewasbeschermingsmiddel en	▪ lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen; ▪ een gedetailleerde factuur (ten minste aantal en specificatie); ▪ certificatie biologische landbouw voor de biologische producenten; ▪ certificatie extern gecontroleerd lastenboek milieuvriendelijke productie; ▪ opgave beteelde oppervlakte; ▪ registratie van het gebruikte middel/materiaal; ▪ duidelijke verslaggeving .

3.3	bescherming van bodem, lucht, water	hulpmiddelen voor duurzame toediening van gewasbeschermingsmiddelen (niveau producent)	bepierking van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen	▪ gedetailleerde factuur; ▪ certificatie biologische landbouw; ▪ certificatie extern gecontroleerde lastenboek geïntegreerde productie; ▪ opgave beteelde oppervlakte; ▪ duidelijke verslaggeving
4	bescherming van bodem, lucht, water	gebruik van geënte planten, resistente zaden, gecoate zaden, biologisch zaaizaad en aanverwanten (niveau producent)	bepierking van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen	▪ gedetailleerde factuur; ▪ lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen; ▪ certificatie biologische landbouw; ▪ certificatie extern gecontroleerde lastenboek geïntegreerde productie; ▪ opgave beteelde oppervlakte; ▪ opgave reëel verwerkt volume ▪ registratie van het gebruikte middel/techniek ▪ duidelijke verslaggeving
5.1	Bescherming van bodem, water	Acties voor bodembewoud : groenbedekking	bepierking van het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen; beperking van erosie;	▪ een lijst met de producenten (inclusief landbouwnummers) voor de actie 'inzaai van een groenbedekker', inclusief de voorziene oppervlakte (ha per teler); bij producenten met niet- Vlaamse percelen moeten ook de adresgegevens van de

			verbetering bodemstructuur.	percelen vermeld zijn en moet het een toegelaten milieumaatregel in de betrokken lidstaat zijn. ▪ Aangifte in de verzamelaanvraag (VA) van het jaar n-1 met vermelding van de code "GNT" ▪ registratie van de betreffende percelen, met de vermelding van minstens oppervlakte, soort groenbedekker en hoofdteelt; ▪ Verplichting om op de opgegeven percelen een groenbedekker uit te zaaien, te bewerken, en onder te werken; ▪ Behoud van de ingezaaide groenbedekker te tot en met 1 februari ▪ de producenten verbinden er zich toe om de zaaizaadcertificaten bij te houden en deze bij controle voor te leggen; ▪ inzaai van de groenbedekker voor 31 oktober met gecertificeerd zaaizaad (zie lijst met toegelaten groenbedekkers van de bevoegde dienst); ▪ cumulatie met andere subsidies voor groenbedekking is uitgesloten; ▪ duidelijke verslaggeving.
--	--	--	-----------------------------	---

5.2	bescherming van bodem, water	Acties voor bodembehoud: middelen ter preventie van erosie	• vermijden van erosie verbetering bodemstructuur en bodemvruchtbaarheid	▪ lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen; ▪ een gedetailleerde factuur; ▪ certificatie biologische landbouw voor de biologische producenten; ▪ certificatie extern gecontroleerd lastenboek milieuvriendelijke productie; ▪ opgave beteelde oppervlakte met GMO-subsidiabele teelten (min. 50% t.o.v. bedrijfsareaal akkerland);
5.3	Bescherming van bodem, water	Acties voor bodembehoud: Bodem verbeterende technieken	• vermijden van erosie verbetering bodemstructuur en bodemvruchtbaarheid	▪ lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen; ▪ een gedetailleerde factuur; ▪ certificatie biologische landbouw voor de biologische producenten; ▪ certificatie extern gecontroleerd lastenboek milieuvriendelijke productie;
5.4	Bescherming van bodem, water, lucht	Bevordering van biodiversiteit	• Beperking gebruik chemische gewasbescherming • Stimulering plaagbestrijding door natuurlijke vijanden	▪ lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen; ▪ een gedetailleerde factuur (ten minste aantal en specificatie); ▪ certificatie biologische landbouw voor de biologische producenten; ▪ certificatie extern gecontroleerd lastenboek

			Gezond bodemleven	milieuvriendelijke productie; ▪ opgave beteelde oppervlakte waarvoor deze actie van toepassing is; ▪ registratie van het gebruikte middel; ▪ Duidelijke verslaggeving.
5.5	bescherming van bodem, water, lucht	Verwerking van teeltafval (niveau producentenorganisatie): investeringen	▪ beperking uitstoot naar milieu van gewasbeschermingsmiddelen; ▪ beperking afvalberg ▪ besparing gebruik fossiele brandstoffen;	▪ aantonen dat het om bovenwettelijke en extra inspanningen gaat; ▪ gedetailleerde factuur; ▪ lijst van de producenten die deelnemen; ▪ opgave beteelde oppervlakte waarvoor deze actie van toepassing is; ▪ opgave reëel verwerkt volume substraat/gewasafval; ▪ certificatie extern gecontroleerd lastenboek geïntegreerde productie; ▪ aantonen dat de best beschikbare technologie werd toegepast; ▪ indien van toepassing: een verantwoording van de investering met betrekking tot energiegebruik of energiebesparing (minstens 25 %).

5.6	bescherming van bodem, water	verwerking van teeltafval: recyclage van substraten (niveau producent)	▪ beperking uitstoot naar milieu van gewasbeschermingsmiddelen; ▪ beperking afvalberg	▪ gedetailleerde factuur; ▪ lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen; ▪ aantonen van bovenwettelijkheid van de actie ▪ certificatie extern gecontroleerde lastenboek geïntegreerde productie; ▪ opgave beteelde oppervlakte; ▪ opgave reëel verwerkt volume substraat; ▪ recyclagecertificaat (attesten voor hergebruik); ▪ kopie van overige facturen (transport, containers) (niet subsidiabel) ▪ duidelijke verslaggeving
5.7	bescherming van bodem, water	verwerking van teeltafval: verwerking van plantenaafval (niveau producent)	▪ beperking uitstoot naar milieu van gewasbeschermingsmiddelen; ▪ beperking afvalberg	▪ gedetailleerde factuur; ▪ lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen; ▪ certificatie biologische landbouw; ▪ certificatie extern gecontroleerde lastenboek geïntegreerde productie; ▪ opgave beteelde oppervlakte; ▪ opgave reëel verwerkt volume gewasafval;

				▪ attest van de verwerker; ▪ kopie van overige facturen (transport, containers) (niet subsidiabel) ▪ duidelijke verslaggeving
5.8	Bescherming van bodem, water, lucht	Verwerking van teeltafval: recyclage van tuinbouwplastic	▪ beperking afvalberg ▪ vermindering CO2 uitstoot	▪ lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen; ▪ een gedetailleerde factuur; ▪ opgave beteelde oppervlakte waarvoor deze actie van toepassing is; ▪ opgave reëel verwerkt volume gewasafval; ▪ certificatie biologische landbouw voor biologische producenten; ▪ certificatie extern gecontroleerd lastenboek geïntegreerde productie voor de overige producenten; ▪ attest van de inzamelaar (erkend door OVAM).
6	bescherming natuurlijke hulpbronnen, lucht, klimaat, bodem, water	collectieve investeringen met betrekking tot milieuvriendelijke acties in het kader van clustering van bedrijven	▪ besparing gebruik fossiele brandstoffen; ▪ verminderde uitstoot broeikasgassen (CO₂, ...) en andere luchtvervuilende stoffen;	▪ gedetailleerde factuur; ▪ gedetailleerde verantwoording betreffende energieverbruik of - besparing (min. 25 %); ▪ capaciteit energieproductie in functie van eigen energieverbruik;

			▪ beperking opwarming aarde	▪ voor investeringen in wateropvang, waterzuivering dienen de verbintenissen of verplichtingen te worden nageleefd die opgesomd zijn onder punt 9 (wateropvang en waterzuivering op niveau van de producentenorganisatie; ▪ aantonen dat de best beschikbare technologie werd toegepast. ▪ investering moet eigendom zijn en blijven van de producentenorganisatie ▪ duidelijke verslaggeving
7	bescherming natuurlijke hulpbronnen, lucht, klimaatopwarming, bodem, water	Collectieve investeringen met betrekking tot milieuvriendelijke acties voor milieuvriendelijke bedrijven	▪ besparing gebruik fossiele brandstoffen; ▪ verminderde uitstoot broeikasgassen (CO₂, ...) en andere luchtvervuilende stoffen; ▪ beperking opwarming aarde	▪ lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen ▪ gedetailleerde factuur; ▪ gedetailleerde verantwoording betreffende energieverbruik of - besparing (min. 25 %), waterbesparing (min. 25%); ▪ investering moet eigendom zijn en blijven van de producentenorganisatie; ▪ duidelijke verslaggeving; ▪ investeringen om grondwater toe te dienen zijn niet subsidiabel.

8	bescherming natuurlijke hulpbronnen, lucht, klimaatopwarming	alternatieve/hernieuwbare energiebronnen op het niveau van de producentenorganisatie	▪ besparing gebruik fossiele brandstoffen; ▪ verminderde uitstoot broeikasgassen (CO₂, ...) en andere luchtvervuilende stoffen; ▪ beperking opwarming aarde	▪ gedetailleerde factuur; ▪ gedetailleerde verantwoording betreffende energieverbruik of - besparing (min. 25 % of lager indien meervoudige milieubaten en goedkeuring door de bevoegde diensten); ▪ capaciteit energieproductie in verhouding met eigen energieverbruik; ▪ energieproductie dekt hoogstens de jaarlijkse energiebehoefte; ▪ bovenwettelijke actie/investering ▪ naleven algemene bepalingen NS m.b.t. investeringen; ▪ investering moet eigendom zijn en blijven van de producentenorganisatie; ▪ duidelijke verslaggeving
9	bescherming natuurlijke hulpbronnen, lucht, klimaatopwarming	warmtekrachtkoppeling op het niveau van de producentenorganisatie	▪ besparing gebruik fossiele brandstoffen; ▪ verminderde uitstoot broeikasgassen (CO₂, ...) en andere luchtvervuilende stoffen; ▪ beperking opwarming	▪ gedetailleerde factuur; ▪ gedetailleerde verantwoording betreffende energieverbruik of - besparing (min. 25 %); ▪ capaciteit energieproductie enkel in functie van eigen energieverbruik; ▪ energieproductie dekt hoogstens de jaarlijkse energiebehoefte;

			aarde	▪ investering moet eigendom zijn en blijven van de producentenorganisatie
10	bescherming van natuurlijke hulpbronnen, grondwaterlagen, water	waterzuivering op het niveau van de producentenorganisatie	▪ beperking gebruik diep grondwater; ▪ uitsluiting van lozing van vervuild restwater; ▪ beperking waterverontreiniging	▪ gedetailleerde factuur; ▪ omschrijving van het soort water dat gezuiverd zal worden; ▪ aantonen van de wijze waarop het gezuiverde water wordt gebruikt; ▪ gedetailleerde verantwoording betreffende waterbesparing (min. 25 %); ▪ aantonen dat beste beschikbare technologie gebruikt wordt ▪ bovenwettelijke actie/investering; ▪ investering moet eigendom zijn en blijven van de producentenorganisatie

Dit hoofdstuk omvat de **nationale of regionale richtsnoeren voor milieumaatregelen** zoals bedoeld in artikel 136 van Verordening (EG) nr. 1308/2013 en moet in samenhang gelezen worden met de bijlagen in deel 4 van deze Nationale Strategie zoals hieronder vermeld en de informatie die terug te vinden is op de websites <http://lv.vlaanderen.be/nl/landbouwbeleid/plattelandontwikkeling> (PDPOIII) en www.vlaanderen.be/landbouw/energie (energie) . Deze milieurichtsnoeren vormen een integraal onderdeel van de nationale strategie voor duurzame operationele programma's.

Algemene voorwaarden:

In Vlaanderen moet elk operationeel programma minstens twee milieuacties bevatten of minstens 10% van de goedgekeurde uitgaven moeten milieumaatregelen betreffen.

De milieuacties die door de producentenorganisaties of unies van producentenorganisaties worden ontwikkeld moeten ook voldoen aan de algemene voorwaarden voor de subsidieerbare acties van de verordening (deze slaan o.a. op administratie en personeelskosten (o.a. kwalificatie), investeringen op het niveau van de producentenorganisaties en/of individuele bedrijven, transnationale acties, acties in het kader van een bedrijfskolom, uitbestedingscontracten, ...).

Bovendien gelden volgende algemene bepalingen m.b.t. milieumaatregelen:

- Maatregelen in het kader van de operationele programma's moeten bovenwettelijke maatregelen zijn, dit is evenzeer van toepassing op de milieumaatregelen.
- De acties die worden ondernomen in de operationele programma's zijn complementair met de instrumenten van pijler 2 uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Sommige maatregelen kunnen de doelstellingen van pijler 2 versterken. De acties moeten voldoen aan de bepalingen van Verordening (EG) nr. 1305/2013 met inbegrip van de bepalingen m.b.t. complementariteit, consistentie en conformiteit zoals omschreven in artikel 5 van die verordening. M.a.w. milieuacties in plattelandontwikkeling en in het operationele programma moeten in voorkomend geval elkaar aanvullen en onderling verenigbaar zijn.
- Milieuacties die vergelijkbaar zijn met op grond van het plattelandontwikkelingsprogramma gesteunde agromilieumaatregelen hebben dezelfde looptijd en moeten ook aan de voorwaarden voldoen voor agromilieumaatregelen in de eerste subparagraaf van artikel 39 van verordening (EU) nr. 1305/2013.
- Wanneer in een operationeel programma de mogelijkheid bestaat om verschillende milieumaatregelen te combineren of een combinatie met agro-milieumaatregelen moet het steunniveau rekening houden met het specifieke inkomstenverlies en bijkomende kosten als resultaat van die combinatie. Eenzelfde maatregel kan maar eenmaal subsidieerbaar zijn.
- De kosten voor milieumaatregelen in een operationeel programma zijn enkel de aanvullende kosten berekend als het verschil tussen de traditionele kosten en de werkelijk gemaakte kosten, rekening houdende met de wettelijke verplichtingen en extra inkomsten.
- Er kunnen forfaitaire bedragen vastgesteld worden voor extra kosten die gemaakt worden en extra inkomen dat gederfd wordt, als gevolg van milieuacties. Deze bedragen kunnen herzien worden door de lidstaat. M.a.w. wanneer het kader van wettelijke verplichtingen in de loop van het programma zou aangepast worden kan dit consequenties hebben op de subsidieerbaarheid van bepaalde acties en kostensoorten.

- Voor agromilieumaatregelen in het OP moeten in voorkomend geval voor gelijkaardige maatregelen dezelfde vergoedingen genomen worden als in PDPO III (Programma voor Plattelandsontwikkeling in Vlaanderen - in toepassing van verordening (EU) nr. 1305/2013).
- In deel 4 bijlage 1 wordt een limitatieve lijst met toegelaten milieuvriendelijke en biologische gewasbeschermingsmiddelen en –technieken gegeven (producten die niet op deze lijst voorkomen zijn niet subsidieerbaar).
- De looptijd van milieumaatregelen moet samenvallen met de looptijd van het operationele programma, met name 5 jaar. Wanneer agro-milieumaatregelen in een latere fase zouden opgestart worden moeten deze in voorkomend geval verdergezet/overgedragen worden naar het volgende programma.
- Biologische productie: producenten die genieten van de hectare steun voor biologische productie in het kader van de plattelandsontwikkeling kunnen niet genieten van de GMO ondersteuning m.b.t. compensatie van het gedeerde inkomen in de cluster milieumaatregelen.
- Alle acties met betrekking tot biologische productie moeten in lijn zijn met de bepalingen van verordeningen (EG) nr. 834/2007 en 889/2008 en biologische certificatie moet aangetoond kunnen worden.
- Eventuele certificatiekosten m.b.t. biologische of geïntegreerde productie moeten opgenomen worden in cluster kwaliteit. Adviserings- en begeleidingskosten dienen opgenomen te worden onder cluster telersbegeleiding. Bijkomende voorwaarden worden in de respectievelijke cluster opgenomen.
- In het PDPO III zijn kosten voor het normale afvalbeheer niet subsidieerbaar. Dit betekent dat kosten voor het ophalen van afval, plaatsen, huren en ledigen van afvalcontainers, zelfs voor gescheiden afval niet subsidieerbaar zijn. Ook alle wettelijke milieuheffingen zijn dit niet.
- De kosten die worden gemaakt voor het ophalen van interventieproducten zijn niet subsidieerbaar met uitzondering van gratis bedeling maar dan in de cluster crisismaatregelen.
- Wanneer kosten ingebracht worden voor milieumaatregelen op niveau van de producent moet de toepassing van deze maatregelen (en de introductie ervan in het Operationele Programma) kaders binnen een specifieke actie en de doelstellingen ervan moeten goed omschreven worden in het programma. In het programma wordt tevens een lijst met de concrete maatregelen bijgevoegd. De verslaggeving bevat enerzijds de resultaten van de introductie van deze maatregelen, de tendensen in de toepassing ervan, het aantal deelnemers, de nog aanwezige problemen, ...Anderzijds wordt ook de kostenstructuur aangegeven, die de nodige transparantie waarborgt betreffende de kostenopbouw per teelt en per deelnemer (producent). Er moet duidelijk kunnen worden weergegeven en gestaafd op welke manier deze kosten worden verrekend, naar producent toe en in GMO-boekhouding.
- Met betrekking tot investeringen in milieuvriendelijke acties wordt uitdrukkelijk verwezen naar de algemene bepalingen m.b.t. subsidieerbaarheid in hoofdstuk 5 van de nationale strategie
- Toegestane milieuvriendelijke acties kunnen verschillend zijn tussen de lidstaten. Als acties uitgevoerd worden buiten het Vlaamse grondgebied, is de goedkeuring van deze acties afhankelijk van de regelgeving van toepassing in de betreffende lidstaat/regio.

Bijkomende bepalingen betreffende de verslaggeving:

Het verslag moet:

- betrekking hebben op tijdens het jaar uitgevoerde maatregelen en acties;
- de wijzigingen die aangebracht werden in de loop van het jaar duidelijk weergeven;
- volledig, resultaatgericht en overzichtelijk zijn, aangevuld met de verduidelijkende bijlagen, bij voorkeur ook onder elektronische vorm;
- een inhoudelijke beschrijving geven van het concrete verloop van de uitgevoerde actie;
- globaal verwijzen naar de algemene doelstellingen en de doelstellingen van het operationeel programma;
- per actie weergeven welke budgetten hieraan gekoppeld zijn;
- het verslag moet voldoende duidelijkheid geven over alle uitgaven (facturen, loonkosten, forfaits) die in formulier V in bijlage 1 onder deel 5 aan de schuldvordering 'Detail van de uitgaven per actie' staan vermeld. Uit het verslag moet kunnen worden opgemaakt waarom elk van deze uitgaven zijn gemaakt en of de uitgaven verantwoord en subsidiabel zijn;
- een vergelijking geven tussen het voorziene budget per budgetpost, zoals opgegeven bij indiening van het programma en het werkelijk bestede budget, per budgetpost;
- een nominatieve opsomming van de uitvoerders bij elke actie (met alle gevraagde stavingstukken cfr. hoofdstuk 3.2.3 en formulier XIV in bijlage 1 onder deel 5);
- een evaluatie maken van het goede of minder goede resultaat (zo veel mogelijk kwantificeren);
- een samenvatting geven van de voornaamste problemen bij het beheer van het programma en van maatregelen die werden getroffen om de goede uitvoering van het programma te waarborgen;
- in voorkomend geval aangeven welke doeltreffende maatregelen werden getroffen om het milieu te beschermen tegen potentiële hogere druk die wordt veroorzaakt door in het kader van het OP gesteunde investeringen;
- voor de evaluatie van de verwezenlijkingen van het OP gebruik maken van de relevante indicatoren zoals voorgeschreven en de resultaten opgeven in de opgelegde tabellen;
- een evaluatie maken van de resultaten ten opzichte van de beginsituatie;
- een verklaring geven wanneer de resultaten van de indicatoren afwijken van wat verwacht of vooropgesteld was;
- eventueel aangeven waar voor het volgende jaar moet bijgestuurd worden;
- aangeven of de actie al dan niet kan of moet verdergezet worden in het volgende werkjaar.
- De verslaggeving en de uitgaven (facturen) dienen voor elke actie het specifieke en bijzondere karakter weer te geven en de facturen moeten duidelijk het verband leggen tussen de uitgaven en de actie.

Risico van overcompensatie: door de beperkte mogelijkheden binnen PDPO voor agro-milieumaatregelen voor de groenten- en fruitsector, de duidelijke omschrijvingen en scheiding van mogelijke acties in de operationele programma's, de toegevoegde beperkingen in deze richtsnoeren en de controleprocedures is het risico van overcompensatie uiterst beperkt.

Controle

De beoordeling van de milieumaatregelen zal gebeuren als volgt:

Cumulatieve subsidiëeringsvoorwaarden								
scenario	GMO doelstellingen	Bijkomende verbintenissen uit NR	Boven-wettelijk	agromilieumaatregel		Andere milieumaatregel	meerkosten ⁸³	Subsidiabel?
				ja of neen	zelfde vergoeding			
1	X	X	X	X	X			✓
2a	X	X	X			X	X	✓
2b	X	X	X			X		✗
3 ⁸⁴								✗

Scenario 1: milieumaatregel is i.o.m. de GMO doelstellingen, is i.o.m. de nationale richtsnoeren, is bovenwettelijk (nationaal of regionaal), is een agromilieumaatregel zoals in PDPO, voldoet aan de bijkomende verbintenissen en voorwaarden, zelfde vergoeding als in PDPO, verslaggeving en facturatie zijn in orde → subsidiabel.

Scenario 2: de milieumaatregel is geen agromilieumaatregel zoals in PDPO maar wel een andere milieumaatregel, deze voldoet aan de bijkomende verbintenissen en voorwaarden, er zijn specifieke meerkosten, de verslaggeving en facturatie zijn in orde → subsidiabel.

Scenario 2b: er is voldaan aan alle voorwaarden maar er zijn geen meerkosten --> niet subsidiabel.

Scenario 3: de milieumaatregel is geen agromilieumaatregel en ook geen andere milieumaatregel, of indien wel een andere milieumaatregel – voldoet niet aan een van de andere eisen → niet subsidiabel.

Bij de controle van de milieumaatregelen zullen de bevoegde diensten verantwoordelijk voor andere agromilieumaatregelen en investeringsmaatregelen in het kader van plattelandsontwikkeling, waken over het uitsluiten van mogelijke dubbele financiering van deze maatregelen en deze in de operationele programma's. Dit laat ook toe om overcompensatie in het geval van combinatie van maatregelen te vermijden.

Voorbeelden van milieuocties

De lijst bevat voorbeelden van maatregelen die verder gaan dan het basisniveau of de wettelijke verplichte maatregelen.

⁸³ aan te tonen door de PO, voor sommige maatregelen kan de bevoegde dienst zelf een forfait of maximum vastleggen

⁸⁴ indien aan één van de voorwaarden niet voldaan is vervalt uiteraard ook de subsidiabiliteit (niet enkel wanneer aan alle voorwaarden tegelijkertijd niet voldaan is)

6.2.7.1 Milieuvriendelijke en biologische gewasbeschermingsmiddelen en -technieken

Het gebruik van milieuvriendelijke en biologische gewasbeschermingsmiddelen en –technieken impliceert een aanzienlijke beperking van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen. Het gevolg voor het milieu is dat schade door residuen van gewasbeschermingsmiddelen in het gewas, in de bodem, in de lucht of in het oppervlaktewater vermeden wordt.

Daarvoor moet de toepassing (en de introductie ervan in het Operationele Programma) kaderen binnen een specifieke actie en moeten de doelstellingen van het gebruik ervan goed omschreven worden in het programma.

Milieuvriendelijke en biologische gewasbeschermingsmiddelen en –technieken zijn middelen en technieken om ziekten en plagen te bestrijden zonder het gebruik van synthetische gewasbeschermingsmiddelen (producten/actieve stoffen). Hieronder wordt onder andere verstaan: mechanische teeltmaatregelen, natuurlijke vijanden, predatoren, lokstoffen, thermische onkruidbestrijding, biologische gewasbeschermingsorganismen, maatregelen voor het vangen van plagen,

De toegelaten middelen zijn in overeenstemming met verordeningen (EG) nr. 834/2007 en nr. 889/2008. De Vlaamse overheid stelde op basis hiervan een lijst met toegelaten biologische en milieuvriendelijke gewasbeschermingsmiddelen en de respectievelijke subsidiabele meerkost op (zie deel 4 bijlage 1). Producten die niet op deze lijst voorkomen zijn niet subsidieerbaar. Producten die nog niet op de lijst voorkomen kunnen steeds ter goedkeuring worden voorgesteld aan de bevoegde diensten. Het gebruik van niet goedgekeurde middelen /methoden gebeurt op eigen verantwoordelijkheid.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producenten en/of de producentenorganisatie:

- lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen;
- een gedetailleerde factuur (ten minste aantal en specificatie);
- opgave beteelde oppervlakte waarvoor deze actie van toepassing is;
- registratie van het gebruikte middel in het kader van het lastenboek biologische landbouw of geïntegreerde productie;
- de verslaggeving bevat de resultaten van het gebruik van deze middelen, de tendensen in het gebruik per teelt, het aantal deelnemers, de nog aanwezige problemen, ...;
- Er moet duidelijk worden weergegeven en gestaafd op welke manier deze kosten worden verrekend, naar producent toe en in de GMO-boekhouding.

Voor de berekening van de meerkost van deze milieuactie zal rekening gehouden worden met mogelijke besparing van kosten op het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen, de mogelijke minopbrengst en de mogelijke extra kosten ten gevolge van de inzet van biologische of milieuvriendelijke gewasbeschermingsmiddelen.

6.2.7.2 Gebruik van biologisch afbreekbare materialen

Biodegradeerbare materialen zijn een alternatief voor plastics die enkel hun uitweg vinden via het restafval. Deze biodegradeerbare materialen (o.a. biodegradeerbare plasticfolie, touw, clips, ...) zijn

van organische oorsprong en degraderen in de bodem en/of zijn verwerkbaar in een composteringsproces.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producenten en/of de producentenorganisatie:

- lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen
- een gedetailleerde factuur (ten minste aantal en specificatie);
- opgave beteelde oppervlakte waarvoor deze actie van toepassing is.

Voor de berekening van de meerkost van deze actie zal rekening gehouden worden met de mogelijke besparing van kosten op het gebruik van gangbare plasticfolie of materiaal, inclusief kosten voor het verzamelen en afvoeren van restafval.

6.2.7.3 Waarnemings- en waarschuwingssystemen

Waarnemingen en waarschuwingen zijn het geheel van acties waarbij de ontwikkeling van ziekten of plagen in land- en tuinbouwgewassen opgevolgd wordt én waarbij een advies geformuleerd wordt over het juiste moment van bestrijding en de te gebruiken gewasbeschermingsstrategie.

Het gebruik van dit systeem impliceert een beperking van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen en een keuze voor duurzamere gewasbeschermingsmiddelen. Het gevolg voor het milieu is dat schade door residuen van gewasbeschermingsmiddelen in het gewas, in de bodem, in de lucht of in het oppervlaktewater verminderd wordt.

Met behulp van waarnemings- en waarschuwingssystemen is een gerichte, duurzame ziektebestrijding mogelijk en worden niet noodzakelijke behandelingen met chemische gewasbeschermingsmiddelen vermeden (in plaats van de traditionele kalenderbespuitingen) en duurzame alternatieven gestimuleerd. Om de ziekte- of plaagdruk te meten bestaan in functie van het type ziekte of plaag, diverse methoden van waarnemen, gaande van het vangen en tellen van insecten tot het volgen van de evolutie van specifieke weersmodellen. In sommige gevallen dienen de waarnemingen op perceelsniveau te gebeuren terwijl voor andere ziekten en plagen de infectiedruk wordt ingeschat op basis van enkele waarnemingspunten binnen een groter gebied. Deze waarnemingen worden uitgevoerd door onafhankelijke, gespecialiseerde diensten (gekwalificeerd personeel). Zij informeren de producenten ook over de aanwezige plaag- en/of ziektedruk (dit voorkomt onnodige bespuitingen en onaangepast middelengebruik). In de groente- en fruitsector zijn voor diverse teelten waarnemings- en waarschuwingssystemen voor geïntegreerde gewasbescherming uitgewerkt.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producenten en/of de producentenorganisatie:

- lijst producenten die deelnemen/onkosten indienen;
- een gedetailleerde factuur;
- opgave beteelde oppervlakte waarvoor deze actie van toepassing is;
- aantonen dat dit systeem wordt uitgevoerd door een onafhankelijke gespecialiseerde dienst bestaande uit specifiek voor dit systeem gekwalificeerd personeel.

De meerkosten situeren zich op niveau van de dienst geleverd door de onafhankelijke specialist (gespecialiseerd personeel en gebruiksgoederen voor het waarnemen van plagen, het verzamelen van andere gegevens zoals weersgegevens en kosten voor communicatie van de waarnemingsresultaten). Deze kosten zijn onbestaande indien het systeem niet wordt toegepast.

Kosten met betrekking tot advies over de toe te passen middelen of methodes komen niet in aanmerking als milieuactie maar zijn ondergebracht in de cluster 'Producentenbegeleiding' van de nationale strategie.

Enkel de meerkosten worden voor deze actie binnen de milieumaatregelen toegelaten en er wordt op toegezien dat deze actie niet in andere clusters wordt ingediend. De bevoegde diensten hebben zicht op de financiering van de andere activiteiten van de meeste van de uitvoerende gespecialiseerde diensten. Daardoor wordt gegarandeerd dat dubbele financiering uitgesloten is.

6.2.7.4 Hulpmiddelen ter ondersteuning van waarnemingen

Dit betreft middelen en materiaal voor het scouten van ziekten en plagen en/of het voorspellen van ziekte- en plaagdruk.

Deze middelen en materialen zijn opgenomen in bijlage 1 van deel 4.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producenten en/of de producentenorganisatie:

- lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen;
- een gedetailleerde factuur (ten minste aantal en specificatie);
- opgave beteelde oppervlakte waarvoor deze actie van toepassing is;
- registratie van het gebruikte middel/materiaal in het kader van het lastenboek biologische landbouw of milieuvriendelijke productie;
- de verslaggeving bevat de resultaten van het gebruik van deze middelen, de tendensen in het gebruik per teelt, het aantal deelnemers, de nog aanwezige problemen, ...;
- Er moet duidelijk worden weergegeven en gestaafd op welke manier deze kosten worden verrekend, naar producent toe en in de GMO-boekhouding.

De meerkosten zijn de volledige kost, gezien de kosten onbestaande zijn indien het waarnemen niet wordt toegepast.

6.2.7.5 Hulpmiddelen voor duurzame toediening of het vermijden van gewasbeschermingsmiddelen

Dit betreft technische hulpmiddelen die zorgen voor een duurzame toediening van gewasbeschermingsmiddelen of het vermijden van het gebruik ervan. Voorbeelden zijn: driftreducerende doppen, insectenwerende folies, duurzame vogelafweersystemen, stomen van substraten en/of containers, specifieke apparatuur voor de toediening van biologische gewasbeschermingsmiddelen, systemen voor het toepassen van precisielandbouw (bv. GPS), ...

Het gebruik van deze middelen impliceert een aanzienlijke beperking van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen. Het gevolg voor het milieu is dat schade door residuen van gewasbeschermingsmiddelen in het gewas, in de bodem, in de lucht of in het oppervlaktewater beperkt of vermeden wordt. Door drift reducerende doppen wordt vooral de emissie naar lucht, water en bodem sterk verminderd.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producenten en/of de producentenorganisatie:

- lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen;
- lijst producenten met buitenlandse percelen die deelnemen/uitgaven indienen;

- een gedetailleerde factuur (ten minste aantal en specificaties);
- certificatie biologische landbouw voor de biologische producenten;
- certificatie extern gecontroleerd lastenboek geïntegreerde productie voor de conventionele producenten;
- opgave betaalde oppervlakte waarvoor deze actie van toepassing is.

Voor de berekening van de meerkost van deze milieuactie zal rekening gehouden worden met mogelijke besparing van kosten op het gebruik van het minder duurzame alternatief.

6.2.7.6 Gebruik van geënte planten, resistente zaden, gecoate zaden, biologisch zaaizaad en aanverwanten

Het gebruik van resistente rassen, biologische zaden, het coaten van zaden of het enten van planten op resistente onderstammen kadert in een preventiestrategie om aantasting door gewasbeschadigers zo veel mogelijk te beperken of te vermijden.

Door de teelt van planten die geënt zijn op resistente onderstammen wordt de kans op infectie door vooral grondgebonden wortelziekten en plagen en virussen gedrukt door de resistentie-eigenschappen van de onderstam. Enten wordt vooral toegepast bij vruchtgroenten.

Resistente rassen worden ontwikkeld via klassieke veredeling door de nakomelingen nauwgezet te screenen op resistentie-eigenschappen. Op de markt bestaan rassen die resistent zijn tegen bacterieziekten, schimmelziekten, virussen en insecten.

Gecoate zaden zijn zaden die omhuld zijn met een dunne coating waarin een kleine hoeveelheid actieve stof van een gewasbeschermingsmiddel vevat zit. Het beschermt de teelt vooral tegen bepaalde insecten.

In de biologische productie is het gebruik van zaaizaad dat biologisch geteeld is onontbeerlijk voor het sluiten van de biologische productieketen. Het zaaizaad mag niet ontsmet of behandeld zijn met chemisch-synthetische middelen. Voor vele gewassen is de beschikbaarheid van biologisch geteeld zaaizaad echter ondermaats.

Toepassing van de technieken binnen deze milieuactie impliceert een aanzienlijke beperking van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen. Het gevolg voor het milieu is dat schade door residuen van gewasbeschermingsmiddelen in het gewas, in de bodem, in de lucht of in het oppervlaktewater beperkt of vermeden wordt. Zo worden met zaadcoating bijvoorbeeld grote besparingen op actieve stof, tot 99 %, gerealiseerd. Bij resistente zaden wordt een besparing van 100 % van de actieve stof gehaald tegen ziekten of plagen waarvoor de resistentie geldt. Ook bij biologische zaden wordt een besparing van 100 % gehaald.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producenten en/of de producentenorganisatie:

- lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen
- een gedetailleerde factuur (ten minste aantal en specificatie);
- certificatie biologische landbouw voor de biologische producenten;
- certificatie extern gecontroleerd lastenboek geïntegreerde productie voor de overige producenten;
- opgave betaalde oppervlakte waarvoor deze actie van toepassing is;
- registratie van het gebruikte middel/techniek.

Met specifieke kosten worden de aanvullende kosten (meerkosten) bedoeld berekend als het verschil tussen de traditionele en de werkelijk gemaakte kosten. Jaarlijks zal hiertoe een maximum forfaitair bedrag per plant/zaad vastgesteld worden door de bevoegde dienst in samenspraak met de producentenorganisaties. Voor zaden dienen eveneens voorafgaande afspraken gemaakt te worden met de bevoegde dienst. Bij de berekening van deze kosten zal ook rekening gehouden worden met mogelijke besparingen bij het gebruik van het minder duurzame alternatief.

De meerkost bedragen worden weergegeven in de tabel in bijlage 2 in deel 4.

6.2.7.7 Acties voor bodembehoud

6.2.7.7.1 Groenbedekking

Bij de advisering zal deze actie negatief beoordeeld worden als dubbele financiering niet kan uitgesloten worden.

Een groenbedekker is een gewas dat na de oogst van de hoofdteelt ingezaaid wordt op percelen die anders braak zouden liggen. Een dergelijke teelt zorgt voor een verbetering van de bodemstructuur, draagt bij tot een vruchtbare bodem, vermindert de verslemping van de landbouwgronden en valoriseert de oogstresten van de voorgaande hoofdteelt.

Groenbedekkers kunnen worden ingezaaid als tussenteelt tussen twee hoofdteelten. Hierdoor blijft de bodem na de oogst beschermd tegen de erosieve werking van inslaande regendruppels. Een ander voordeel van een groenbedekker is dat ze na bewezen diensten ondergewerkt kunnen worden waardoor de bodemstructuur verbetert ten voordele van de volgende teelt. Ook de door de groenbedekker opgenomen nutriënten worden vrijgesteld voor de volgteelt. Bovendien krijgt onkruid minder ontwikkelingskansen in snel ontwikkelde gesloten bodembedekking. De groenbedekking draagt bij tot een gezonde, vruchtbare bodem om producten met een goede kwaliteit te produceren.

De bevoegde dienst voorziet een lijst met teelten die voor groenbedekkingssubsidie in aanmerking komen (zie bijlage 3 in deel 4 van de nationale strategie).

De producentenorganisatie bezorgt uiterlijk 1 december van het jaar waarin de inzaai van de groenbedekker gebeurt de volgende informatie:

- een lijst met de producenten (inclusief landbouwnummers) die de actie 'inzaai van een groenbedekker' ingediend hebben, inclusief de voorziene oppervlakte (ha per teler); **Voor percelen buiten het Vlaams grondgebied moet het een toegelaten milieumaatregel betreffen in de andere lidstaat/regio en moet er wederzijdse bijstand verleend worden door de andere lidstaat om aanvaardbaar te zijn.**

Indien deze lijst niet tijdig ingediend wordt (uiterlijk 1 december), kan de controle door de bevoegde diensten niet gebeuren en komt deze actie te vervallen.

De producentenorganisatie dient op 15 februari van jaar n (bij indiening van de steunaanvraag), na het jaar waarin de inzaai gebeurd is, volgende stavingstukken in:

- een lijst met producenten die een groenbedekker inzaaiden na een GMO-hoofdteelt in jaar n-1, inclusief de ingezaaide oppervlakte per teler;

- een lijst met producenten die een groenbedekker inzaaiden voorafgaand aan een GMO-hoofddeelt in jaar n, inclusief de ingezaaide oppervlakte per teler.

De producenten en producentenorganisatie komen volgende verplichtingen na:

- De groenbedekkers worden aangegeven in de verzamelaanvraag (VA) in het jaar van inzaai met de verplichte vermelding van de ingezaaide groenbedekker bij “nateelt” en de verplichte vermelding van de code “GNT” bij “BB” (bijkomende bestemming).
- er gebeurt een registratie van de betreffende percelen, waarbij ook minstens oppervlakte, soort groenbedekker en hoofddeelt vermeld worden;
- de producenten verbinden er zich toe om op de opgegeven percelen een groenbedekker in te zaaien aan een minimum zaaidichtheid (zoals vermeld in onderstaande tabel), te bewerken, en onder te werken;
- de producenten verbinden zich er toe om de ingezaaide groenbedekker te behouden tot en met 1 februari
- de producenten verbinden er zich toe om alle zaaizaadcertificaten bij te houden en deze bij controle voor te leggen;
- de inzaai van de groenbedekker dient voor 31 oktober te gebeuren met gecertificeerd zaaizaad zoals vermeld in de lijst met toegelaten groenbedekkers van de bevoegde dienst
- cumulatie met andere subsidies voor groenbedekking is uitgesloten;
- de maatregel dient in overeenstemming te zijn met de algemene bepalingen in de nationale strategie;
- de producentenorganisatie dient gebruik te maken van de relevante performantie-indicatoren bij de rapportering.

Enkel de zaadkost is subsidiabel.

Groenbedekking (actie groenbedekking 'GNT' in de verzamelaanvraag) is niet cumuleerbaar met de opgave van groenbedekking in het kader van de vergroeningsverplichting ecologisch aandachtsgebied ('EAG-GB' in de verzamelaanvraag).

Binnen het Mestdecreet zijn er specifieke bepalingen waarin de inzaai van een vanggewas na de hoofddeelt verplicht wordt en waarbij de groenbedekker bijgevolg niet subsidiabel is:

- als het bedrijf een focusbedrijf is. Eén van de modaliteiten als focusbedrijf is dat de landbouwer vanggewassen moet inzaaien op elk perceel akkerland, als de teelt en de bodem het toelaten;
- Als het bedrijf een niet-focusbedrijf is en de landbouwer wil meststoffen van type 2 of type 3 na het oogsten van de hoofddeelt opbrengen. Er is een maximum van 36 kg werkzame N/ha die toegediend mag worden en het vanggewas moet ten laatste 31 augustus ingezaaid zijn.

Dit systeem zal jaarlijks door de bevoegde diensten geëvalueerd worden en zo nodig zullen het bedrag, de lijst van toegelaten teelten en de voorwaarden aangepast worden (zie bijlage 3 van deel 4)

6.2.7.7.2 Middelen ter preventie van erosie

Onder deze maatregel worden middelen (technieken, machines, ...) die erosie tegengaan op de percelen gestimuleerd. Dit zijn onder meer machines om niet-kerende bodembewerkingen waarbij de ondergrond bewerkt wordt en niet de bovenste toplaag. Deze “erosieploegen” dragen ertoe bij dat erosie sterk gereduceerd kan worden en dat met aangepaste technieken geteeld kan worden op erosiegevoelige percelen. Specifieke machines die aangepast zijn om gewassen te zaaien in systemen waar niet-kerende bodembewerkingen uitgevoerd worden of voor directe zaai zorgen ervoor dat erosie preventief aangepakt wordt.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producenten en/of de producentenorganisatie:

- lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen;
- een gedetailleerde factuur;
- certificatie biologische landbouw voor de biologische producenten;
- certificatie extern gecontroleerd lastenboek milieuvriendelijke productie voor de overige producenten;
- opgave beteelde oppervlakte met GMO-subsidiabele teelten (min. 50% t.o.v. bedrijfsareaal akkerland);

Als aan alle andere algemene voorwaarden met betrekking tot investeringen is voldaan, kan het volledige bedrag van de investering voor betoelaging in aanmerking komen..

6.2.7.7.3 Bodemverbeterende technieken

Het monteren van diepgronders op (bestaande) ploegen zorgt ervoor dat harde bodemlagen onder de ploegvoor doorbroken worden. Hierdoor verbetert de infiltratiecapaciteit van water en wordt een betere doorwortelbare bodem gecreëerd. De bodemkwaliteit wordt verbeterd en de groenten kunnen in optimale omstandigheden groeien. Zo worden nutriënten efficiënt opgenomen en worden gezonde gewassen geteeld die geen extra gewasbeschermingsmiddelen toegediend moeten worden. Dit zorgt voor een milieuvriendelijke teelt.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producenten en/of de producentenorganisatie:

- lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen;
- een gedetailleerde factuur;
- certificatie biologische landbouw voor de biologische producenten;
- certificatie extern gecontroleerd lastenboek milieuvriendelijke productie voor de overige producenten;

Als aan alle andere algemene voorwaarden met betrekking tot investeringen is voldaan, kan het volledige bedrag van de investering voor betoelaging in aanmerking komen.

6.2.7.8 Bevordering van biodiversiteit

Landbouw en biodiversiteit zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en hebben elkaar nodig. Veel biodiversiteit is afhankelijk van landbouw en landbouwlandschappen, denk maar aan weide- en akkervogels. Omgekeerd kan biodiversiteit de landbouwer heel wat voordelen opleveren: nuttige insecten helpen plagen bestrijden zodat er minder gewasbeschermingsmiddelen moeten ingezet worden, een gezond bodemleven draagt bij aan een vruchtbare bodem, ... Onder deze maatregel

worden middelen verstaan ter bevordering van de biodiversiteit op het groente- en fruitbedrijf, zoals bijenhotels, zaad voor bloemenranden, nestkastjes, ...

Belangrijk:

Enkel maatregelen waarvan is bewezen dat ze bijdragen tot de biodiversiteit komen in aanmerking voor subsidies.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichtingen van de producenten en/of de producentenorganisatie:

- lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen;
- een gedetailleerde factuur (ten minste aantal en specificatie);
- certificatie biologische landbouw voor de biologische producenten;
- certificatie extern gecontroleerd lastenboek milieuvriendelijke productie voor de overige producenten;
- opgave betaalde oppervlakte waarvoor deze actie van toepassing is;
- registratie van het gebruikte middel in het kader van het lastenboek biologische landbouw of geïntegreerde productie;
- de verslaggeving bevat de resultaten van het gebruik van deze middelen, de tendensen in het gebruik per teelt, het aantal deelnemers, de nog aanwezige problemen, ...;
- Er moet duidelijk worden weergegeven en gestaafd op welke manier deze kosten worden verrekend, naar producent toe en in de GMO-boekhouding.

De volledige kost komt voor betoelaging in aanmerking.

6.2.7.9 Verwerking van teeltafval op het niveau van de producentenorganisatie

Onder teeltafval wordt zowel het plantmateriaal als het substraat dat in de teelt gebruikt werd verstaan.

Investerings op het niveau van de producentenorganisatie voor verwerking van teeltafval komen voor steun in aanmerking. De investeringen moeten voldoen aan de voorwaarden van 5.3. Ze dragen bij tot een aanzienlijke vermindering van de afvalberg, een beperking van de uitstoot van gewasbeschermingsmiddelen en/of een energiebesparing.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichtingen van de producentenorganisatie:

- aantonen dat het om bovenwettelijke en extra inspanningen gaat;
- gedetailleerde facturen van de investering;
- lijst van de producenten die deelnemen;
- opgave betaalde oppervlakte waarvoor deze actie van toepassing is;
- opgave reëel verwerkt volume substraat/gewasafval;
- certificatie extern gecontroleerd lastenboek milieuvriendelijke productie;
- aantonen dat de best beschikbare technologie werd toegepast;
- indien van toepassing: een verantwoording van de investering met betrekking tot energiegebruik of energiebesparing (minstens 25 %).

6.2.7.10 Verwerking van teeltafval op het niveau van de teler

Onder teeltafval wordt zowel het plantmateriaal als het substraat dat in de teelt gebruikt werd, verstaan.

Kosten voor verwerking, recyclage of compostering worden aanvaard op voorwaarde dat het geen wettelijk verplichte uitgaven zijn en duidelijk aantoonbare extra inspanningen zijn

6.2.7.10.1 Recyclage van substraten

Als alternatief voor het storten op eigen terrein wordt bij de teeltwissel van op substraat geteelde groenten en fruit het gebruikte substraat van het bedrijf verwijderd en ingezameld in gespecialiseerde depots. Dit wordt gerecycleerd door gespecialiseerde verwerkingsfirma's. Dit substraat wordt opnieuw ingezet met meerdere eindproducten als mogelijkheid, zoals de productie van nieuwe substraatproducten of als grondstof voor bakstenen. Bepaalde gerecycleerde substraten worden ook als bodemverbeteraar of aanvulgrond in de sierteelt gebruikt.

Producenten kunnen instappen in een recyclingprogramma waarbij het gebruikte substraat gerecycleerd wordt.

De recyclage van het substraat draagt bij tot een aanzienlijke vermindering van de afvalberg en een beperking van de uitstoot van gewasbeschermingsmiddelen (restanten van de teelt) naar het milieu. Het gevolg voor het milieu is dat schade door residuen van gewasbeschermingsmiddelen in de bodem en het oppervlaktewater vermeden wordt.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producenten en/of de producentenorganisatie:

- aantonen dat het om extra inspanningen gaat
- een gedetailleerde factuur;
- opgave beteelde oppervlakte waarvoor deze actie van toepassing is;
- opgave reëel verwerkt volume substraat;
- certificatie extern gecontroleerd lastenboek geïntegreerde productie;
- recyclingscertificaat (attesten voor hergebruik) van de substraatleverancier en –recycler (erkend door OVAM).

Voor de berekening van de meerkost van deze milieuactie zal rekening gehouden worden met mogelijke besparing van kosten bij het gebruik van het minder duurzame alternatief. Stortkosten zijn uitgesloten.

6.2.7.10.2 Verwerking van plantenafval

Bij het einde van de teelt van verschillende groente- en fruitsoorten moet een grote hoeveelheid van dit groente- of fruitgewas verwijderd worden.

Het verwerken van dit gewasafval, als alternatief voor het storten op eigen terrein, houdt het fractioneren en zeven van het gewasafval in, alsook het duurzaam verwerken, zoals via compostering. Een voorwaarde is dat het eindproduct gebruikt of verkocht wordt.

Deze techniek impliceert een duurzame verwerking van dit gewasafval (vermindering afvalberg) en een aanzienlijke beperking van de uitstoot van gewasbeschermingsmiddelen (restanten van de teelt) naar het milieu. Het gevolg voor het milieu is dat schade door residuen van gewasbeschermingsmiddelen in de bodem of in het oppervlaktewater vermeden wordt.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producenten en/of de producentenorganisatie:

- lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen;
- een gedetailleerde factuur;
- opgave beteelde oppervlakte waarvoor deze actie van toepassing is;
- opgave reëel verwerkt volume gewasafval;
- certificatie biologische landbouw voor biologische producenten;
- certificatie extern gecontroleerd lastenboek geïntegreerde productie voor de overige producenten;
- attest van de verwerker (erkend door OVAM);
- kopie van de overige facturen zoals opslag in container (niet subsidiabel).

Voor de berekening van de meerkost van deze milieuactie zal rekening gehouden worden met mogelijke besparing van kosten bij het gebruik van het minder duurzame alternatief. Stortkosten zijn uitgesloten.

6.2.7.10.3 Recyclage van tuinbouwplastic

Diverse groenten en aardbeien in vollegrond worden geteeld op plasticfolie. Na de oogstperiode dient de plasticfolie verzameld te worden. Een oordeelkundige afzet van deze tuinbouwplastic via erkende recyclagebedrijven is een alternatief voor het deponeren bij het restafval.

Op deze manier wordt de afvalberg sterk verkleind en kan de plasticfolie hergebruikt worden in andere toepassingen. Deze duurzame manier van afzetten van de gebruikte folie bij erkende inzamelaars is een milieuvriendelijke techniek die extra inspanningen vergt van de producenten aangezien de erkende inzamelaars voorwaarden opleggen waaraan de aangeleverde folie moet voldoen (droog, borstelschoon, ingebonden, ...)

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producenten en/of de producentenorganisatie:

- lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen;
- een gedetailleerde factuur;
- opgave beteelde oppervlakte waarvoor deze actie van toepassing is;
- opgave reëel verwerkt volume gewasafval;
- attest van de inzamelaar (erkend door OVAM).

De specifieke kost voor de recyclage van plastic, komt voor betoelaging in aanmerking.

6.2.7.11 Collectieve investeringen met betrekking tot milieuvriendelijke acties in het kader van clustering van bedrijven

Dit punt introduceert op zichzelf geen nieuwe acties maar vormt een uitzondering op onze eigen regels dat investeringen op het niveau van productiebedrijven uitgesloten zijn van GMO-subsidiëring. Omwille van het collectieve karakter wordt hiervoor een uitzondering gemaakt.

Clustering betekent dat glastuinbouwbedrijven en bedrijven met verwante activiteiten worden samengebracht in elkaars directe omgeving met de bedoeling op verschillende vlakken samen te werken. Binnen een glastuinbouwcluster bestaat de mogelijkheid samen te werken op het vlak van water, energie, toelevering en logistiek.

Door deze clusterstructuur wordt het haalbaarder om dure maar milieuvriendelijke investeringen aan te gaan. Vooral het efficiënt omgaan met energie is belangrijk. In dit kader komen investeringen in zonne-energie (zonthermische of fotonvoltaïsche systemen), windenergie (windturbines),

warmtekrachtkoppeling, valorisatieprojecten afvalstromen, wateropvang, waterzuivering... in aanmerking voor GMO-subsidiëring.

Voordelen voor het milieu zijn de besparing op fossiele brandstoffen en de verminderde uitstoot van broeikasgassen (koolstofdioxide, ...) en andere luchtvervuilende stoffen. Die stoffen beïnvloeden de luchtkwaliteit in negatieve zin (kans op ozon, zure regen, ...), hebben een negatieve impact op de volksgezondheid en veroorzaken daarnaast zeer waarschijnlijk de opwarming van ons klimaat.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producenten en/of de producentenorganisatie:

- een gedetailleerde factuur;
- een gedetailleerde verantwoording voor de investering met betrekking tot energieverbruik of energiebesparing (minstens 25 %): energie-audit, haalbaarheidsstudie, ...;
- aantonen dat de energieproductiecapaciteit enkel en alleen in functie staat van het energieverbruik van de cluster;
- voor investeringen in wateropvang, waterzuivering dienen de verbintenissen of verplichtingen te worden nageleefd die opgesomd zijn onder punt 9 (wateropvang en waterzuivering op niveau van de producentenorganisatie);
- aantonen dat de best beschikbare technologie werd toegepast (die geen excessieve kosten met zich meebrengen);
- de algemene bepalingen in deze nationale strategie m.b.t. investeringen naleven;
- de investering moet eigendom zijn en blijven van de producentenorganisatie.

6.2.7.12 Collectieve investeringen met betrekking tot milieuvriendelijke acties voor individuele bedrijven

In de algemene bepalingen m.b.t. milieumaatregelen is het volgende bepaald:

Collectieve investeringen voor individuele bedrijven (investeringen die in meerdere aantallen worden aangekocht en voor meerdere bedrijven bestemd zijn) van beperkte omvang die bijdragen tot de doelstelling(en) en uitvoering van de actie in het operationeel programma, komen in aanmerking voor GMO-subsidiëring.

Ook op individuele bedrijven kunnen milieumaatregelen interessant zijn, denk maar aan een lager energie -en waterverbruik analoog aan de maatregelen op niveau van de producentenorganisaties (zie hoger).

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producenten en/of de producentenorganisatie:

- lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen
- een gedetailleerde factuur;
- een gedetailleerde verantwoording voor de collectieve investering met betrekking tot energiebesparing (minstens 25%), waterbesparing (minstens 25%), ...
- de algemene bepalingen in deze nationale strategie m.b.t. investeringen naleven;
- de investering moet eigendom zijn en blijven van de producentenorganisatie;
- investeringen om grondwater toe te dienen zijn niet subsidiabel.

6.2.7.13 Alternatieve/hernieuwbare energiebronnen op het niveau van de producentenorganisatie

Onder alternatieve energiebronnen wordt verstaan: andere methoden dan fossiele brandstoffen om energie op te wekken, zoals windenergie, zonne-energie, biomethanisatie, warmtepomp, ...

Er bestaan twee verschillende systemen die gebruik maken van zonne-energie. Zonthermische systemen leveren warm water. Fotovoltaïsche systemen leveren elektriciteit.

Windturbines zetten de kinetische energie van de wind om in mechanische kracht. Een generator zet deze mechanische kracht vervolgens om in elektriciteit.

Biomethanisatie of anaërobe digestie is in feite de afbraak – omwille van het zuurstofgebrek – van verschillende organische stoffen, wat onder meer leidt tot de aanmaak van methaan (CH₄) dat op zijn beurt kan worden omgezet in warmte en/of in elektriciteit middels warmtekrachtkoppeling (zie ook punt 9).

Een warmtepomp onttrekt warmte uit een warmtebron zoals grond, water of lucht om ze daarna door middel van compressie, op een hogere temperatuur af te geven aan het verwarmingssysteem.

Investeren in deze systemen is mogelijk mits deze leiden tot een verhoging van de energie-efficiëntie of energiebesparing van minstens 25 %. De capaciteit van deze investering dient afgestemd te worden op het verwachte energieverbruik van de producentenorganisatie.

Voordelen voor het milieu zijn de besparing op fossiele brandstoffen en de verminderde uitstoot van broeikasgassen (koolstofdioxide, ...) en andere luchtvervuilende stoffen. Die stoffen beïnvloeden de luchtkwaliteit in negatieve zin (kans op ozon, zure regen, ...), hebben een negatieve impact op de volksgezondheid en veroorzaken daarnaast zeer waarschijnlijk de opwarming van ons klimaat.

Aangezien de meeste producentenorganisaties grootverbruikers van energie zijn, is het belangrijk dat zij in deze alternatieve energiebronnen investeren.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producentenorganisatie:

- lijst producenten die deelnemen/uitgaven indienen
- een gedetailleerde factuur;
- een gedetailleerde verantwoording voor de investering met betrekking tot energiegebruik of energiebesparing (minstens 25 %) energie-audit, haalbaarheidsstudie, ... Een lager percentage behoort enkel tot de mogelijkheden wanneer er meervoudige milieubaten zouden zijn, welke vooraf door de bevoegde diensten moeten worden beoordeeld;
- aantonen dat de energieproductiecapaciteit van de alternatieve bronnen (+ eventuele WKK) op de producentenorganisatie enkel en alleen in functie staat van het jaarlijks eigen energieverbruik van de producentenorganisatie; de energieproductie mag dus hoogstens de jaarlijkse energiebehoefte van de producentenorganisatie afdekken;
- aantonen dat de best beschikbare technologie werd toegepast (die geen excessieve kosten met zich meebrengen);
- Aantonen dat de voorgestelde actie verder gaat dan de wettelijke verplichtingen;
- de algemene bepalingen in deze nationale strategie m.b.t. investeringen naleven;
- De installatie moet eigendom zijn en blijven van de producentenorganisatie.

6.2.7.14 Warmtekrachtkoppeling op het niveau van de producentenorganisatie

Een warmtekrachtkoppelingsinstallatie (WKK) produceert naast warmte ook elektriciteit en dit op basis van fossiele brandstoffen of hernieuwbare energiebronnen. Bij de warmtekrachtkoppeling wordt naast de productie van elektriciteit ook de laagwaardige of restwarmte van de motor die vrijkomt bij de elektriciteitsproductie gebruikt. Dit leidt tot een hoger energierendement en dus gevoelige energiebesparingen.

Een goed gedimensioneerde WKK zorgt voor een belangrijke brandstofbesparing en bijgevolg een verminderde uitstoot van broeikasgassen (koolstofdioxide, ...) en andere luchtvervuilende stoffen. Die stoffen beïnvloeden de luchtkwaliteit in negatieve zin (kans op ozon, zure regen, ...), hebben een negatieve impact op de volksgezondheid en veroorzaken daarnaast zeer waarschijnlijk de opwarming van ons klimaat.

De capaciteit van de investering in WKK (en eventueel (een) aanvullende investering(en) in hernieuwbare energie (zie hoger)), dient afgestemd te worden op het verwachte energieverbruik van de producentenorganisatie.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producentenorganisatie:

- een gedetailleerde factuur;
- een gedetailleerde verantwoording voor de investering met betrekking tot energieverbruik of energiebesparing (minstens 25 %): energie-audit, haalbaarheidsstudie, ...;
- aantonen dat de energieproductiecapaciteit van de WKK-installatie (+ eventuele alternatieve energiebronnen) op de producentenorganisatie enkel en alleen in functie staat van het jaarlijks eigen energieverbruik van de producentenorganisatie; de energieproductie mag dus hoogstens de jaarlijkse energiebehoefte van de producentenorganisatie afdekken;
- de algemene bepalingen in deze nationale strategie m.b.t. investeringen naleven.

6.2.7.15 Waterzuivering op het niveau van de producentenorganisatie

Waterzuivering betekent het ontdoen van water van verontreinigingen met het oog op hergebruik. In deze actie zijn investeringen in waterzuivering van waters van diverse oorsprong en voor diverse toepassingen (waswater, water gebruikt in de koeling, ...) enkel mogelijk indien dit water ook opnieuw hergebruikt wordt. De maatregelen moeten bovenwettelijk zijn. Investeringen in deze systemen moeten leiden tot een waterbesparing van minstens 25 %.

Investeringen in waterzuivering leiden tot een beperking van lozing van vervuild restwater in het milieu en waterverontreiniging.

De bevoegde dienst vraagt volgende verbintenissen of verplichting van de producentenorganisatie:

- omschrijving van het soort water dat gezuiverd zal worden;
- aantonen hoe het gezuiverde water (her)gebruikt wordt;
- een gedetailleerde factuur;
- een gedetailleerde verantwoording voor de investering met betrekking tot de waterbesparing (minstens 25 %): wateraudit, haalbaarheidsstudie, ...;
- aantonen dat de best beschikbare technologie werd toegepast (die geen excessieve kosten met zich meebrengen);
- aantonen dat het voorgestelde project verder gaat dan de wettelijke verplichtingen;
- de algemene bepalingen in deze nationale strategie m.b.t. investeringen naleven;

- de investering moet eigendom van de producentenorganisatie zijn en blijven.

6.2.7.16 Indicatoren

1. Input indicatoren

Type actie	Inputindicator (jaarlijks)
Aankoop vaste activa	Uitgaven (EUR)
Ander vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing	Uitgaven (EUR)
Andere acties: 1) Productie: i. biologische productie ii. geïntegreerde productie iii. beter gebruik en/of beheer van water, zoals waterbesparing en drainage iv. acties voor bodembehoud (bijv. grondbewerkingstechnieken om bodemerosie te voorkomen/te verminderen, plantendek, beheerslandbouw, bodembedekking) v. acties voor de aanleg of het behoud van habitats die gunstig zijn voor de biodiversiteit (bijv. natte gronden) of voor het behoud van het landschap, waaronder het behoud van historische elementen (bijv. stapelmuurtjes, terrassen, bosjes) vi. Productie: energiebesparingsacties vii. Productie: acties om de afvalproductie te verminderen en het afvalbeheer te verbeteren viii. andere acties	Uitgaven (EUR)
Andere acties: 2) Vervoer	Uitgaven (EUR)
Andere acties: 3) Afzet	Uitgaven (EUR)

2. Outputindicatoren (op niveau van de acties)

Type actie	Outputindicator (jaarlijks)
Aankoop vaste activa ⁸⁵	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties
	Totale waarde van de investeringen (EUR) ⁸⁶
Ander vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing ⁸⁷	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties
Andere acties: 1) Productie:	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties
i. biologische productie ii. geïntegreerde productie iii. beter gebruik en/of beheer van water, zoals waterbesparing en drainage iv. acties voor bodembehoud (bijv. grondbewerkingstechnieken om bodemerosie te voorkomen/te verminderen, plantendeck, beheerslandbouw, bodembedekking) v. acties voor de aanleg of het behoud van habitats die gunstig zijn voor de biodiversiteit (bijv. natte gronden) of voor het behoud van het landschap, waaronder het behoud van historische elementen (bijv. stapelmuurtjes, terrassen, bosjes) vi. energiebesparingsacties vii. acties om de afvalproductie te verminderen en het afvalbeheer te verbeteren viii. andere acties	Aantal hectaren
Andere acties: 2) Vervoer	Hoeveelheid van de in de handel gebrachte productie
Andere acties: 3) Afzet	Hoeveelheid van de in de handel gebrachte productie

⁸⁵ Met inbegrip van niet-productieve investeringen die verbonden zijn met de in het kader van andere milieuaacties aangegane verbintenissen.

⁸⁶ Vul slechts in voor het jaar waarin de investering is gedaan.

⁸⁷ Met inbegrip van andere vormen van verwerving van vaste activa die verbonden zijn met de in het kader van andere milieuaacties aangegane verbintenissen.

3. Resultaatsindicatoren

Type maatregelen	Resultaatsindicatoren (meting)
Geraamde verandering in jaarlijks gebruik van minerale meststoffen per hectare, per type minerale meststof (N en P ₂ O ₅) (ton/ha)	
Geraamde verandering in totale waterverbruik/hectare (m ³ /ha)	
Geraamde verandering in jaarlijks energieverbruik, per energiebron of brandstof (liter/m ³ /kWh per ton afgezette productie)	
Geraamde verandering in het totale waterverbruik/hectare in m ³	
Geraamde verandering in het totale energieverbruik, per type energiebron of type brandstof	Vaste brandstoffen (ton per ton in de handel gebrachte productie) Vloeibare brandstoffen (liter per ton in de handel gebrachte productie) Gas (m ³ per ton in de handel gebrachte productie) Elektriciteit (KWh per ton in de handel gebrachte productie)
Geraamde verandering in jaarlijkse volume geproduceerd afval (ton per ton afgezette productie)	
Geraamde verandering in jaarlijks verbruik van verpakkingsmateriaal (ton per ton afgezette productie)	

4. Impactindicatoren op niveau van het programma (zie hoofdstuk 3.1.6)

5. Bijkomende indicatoren Vlaanderen

Recyclage verpakkingsmateriaal	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties Aantal ondernomen acties
Meermalige verpakkingseenheden / totale verpakking	%
Biologische productie (t) / totale productie (t)	%
geïntegreerde productie (t) / totale productie (t)	%
Aandeel gangbare producenten die biologische bestrijding toepassen	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties
bodem- en bladanalyses (bemonstering percelen)	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties
aandeel bedrijven dat drainwater recupereert / totaal aantal glasbedrijven	%
aantal producenten dat virusvrije en resistente gewassen gebruikt	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties

6. Volgende evaluatiecriteria kunnen bijkomend gebruikt worden in de verslaggeving

- Rapporten van de onderzoeksinstellingen en wekelijkse waarnemingen
- De evaluatie van het gebruik van deze middelen en de evolutie ten opzichte van de vorige jaren
- De inzet van biologische bestrijders in de beschermde teelten
- Overzichten van de aanwezigheid van nieuwe milieutechnieken op de bedrijven
- Evolutie bij het inzetten en gebruiken van biologische bestrijdingsmiddelen
- Overzicht toegepaste biologische/milieuvriendelijke gewasbescherming
- Overzicht van gerecycleerd materiaal
- Overzicht van toegepaste resistente rassen

- Rapport van de milieu-audits
- Overzicht gebruik gewasopruimmachine
- Evolutie en percentages van de verschillende types bedrijfsafval die gerecycleerd of hergebruikt worden
- Reacties van de kopers
- Jaarlijks evolutierapport van het aantal producenten in de milieubewuste teelt
- Jaarlijkse evaluatie met een kwantificering per teler in de betreffende systemen
- Jaarlijks overzicht van de totale situatie met een trendbepaling en actieprogramma voor het volgende jaar om de doelstelling, bepaald bij het begin van het OP, te behalen

6.2.8 CLUSTER 8- Overige maatregelen (niet-limitatieve lijst)

In deze cluster kunnen acties ondergebracht worden die niet binnen de bovenstaande clusters ondergebracht kunnen worden.

De algemene voorwaarden van subsidiabiliteit blijven uiteraard van toepassing.

Deze cluster moet zo beperkt mogelijk blijven. In de loop van het evaluatieproces kan het voorkomen dat de bevoegde diensten zullen vragen om bepaalde acties onder te brengen onder de andere clusters.

Voorbeelden van acties (niet limitatieve lijst):

- Overheadkosten ten belope van 2% van het goedgekeurde bedrag van het actiefonds (zie specifieke bepalingen onder hoofdstuk 2.2), na controle van de WAP.
- Juridische kosten en administratiekosten in verband met fusies of overnames van producentenorganisaties, alsmede juridische kosten en administratiekosten in verband met de oprichting van transnationale producentenorganisaties of transnationale unies van producentenorganisaties; met het oog hierop in opdracht van producentenorganisaties verrichte haalbaarheidsstudies en geformuleerde voorstellen.
- Kosten ten behoeve van fusies en overnames van ondernemingen (bij overnames moet gekeken worden naar de activiteiten van het bedrijf of de organisatie in kwestie en op basis daarvan kan dit aan een bepaalde cluster toegevoegd worden).

1. Input indicatoren

Type actie	Inputindicator (jaarlijks)
Aankoop vaste activa	Uitgaven (EUR)
Ander vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing	
Andere acties	

2. Outputindicatoren (op niveau van de acties)

Type actie	Outputindicator (jaarlijks)
Aankoop vaste activa ⁸⁸	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties
	Totale waarde van de investeringen (EUR) ⁸⁹
Ander vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing ⁹⁰	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties
Andere acties	Aantal bedrijven dat deelneemt aan de acties

3. Resultaatsindicatoren

Type maatregelen	Resultaatsindicatoren (meting)
------------------	--------------------------------

⁸⁸ Met inbegrip van niet-productieve investeringen die verbonden zijn met de in het kader van andere milieuacties aangegane verbintenissen.

⁸⁹ Vul slechts in voor het jaar waarin de investering is gedaan.

⁹⁰ Met inbegrip van andere vormen van verwerving van vaste activa, die verbonden zijn met de in het kader van andere milieuacties aangegane verbintenissen.

Andere acties	Verandering in het totale volume van de afgezette productie (ton) Verandering in de waarde per eenheid product van de afgezette productie (EUR/kg) Geraamde impact op de productiekosten (EUR/kg)
---------------	--

7 CONTROLE & EVALUATIE

7.1 Beschrijving van de controle- en evaluatiesystemen

Deze systemen worden opgezet op basis van de gemeenschappelijke lijst van output-, resultaat-, uitgangssituatie- en impactindicatoren in bijlage VIII van verordening (EU) nr. 543/2011. In deze strategie werden voor Vlaanderen op basis van nationale en/of regionale behoeften, omstandigheden en doelstellingen die specifiek zijn voor de nationale operationele programma's aanvullende indicatoren opgenomen (zie onder hoofdstuk 6).

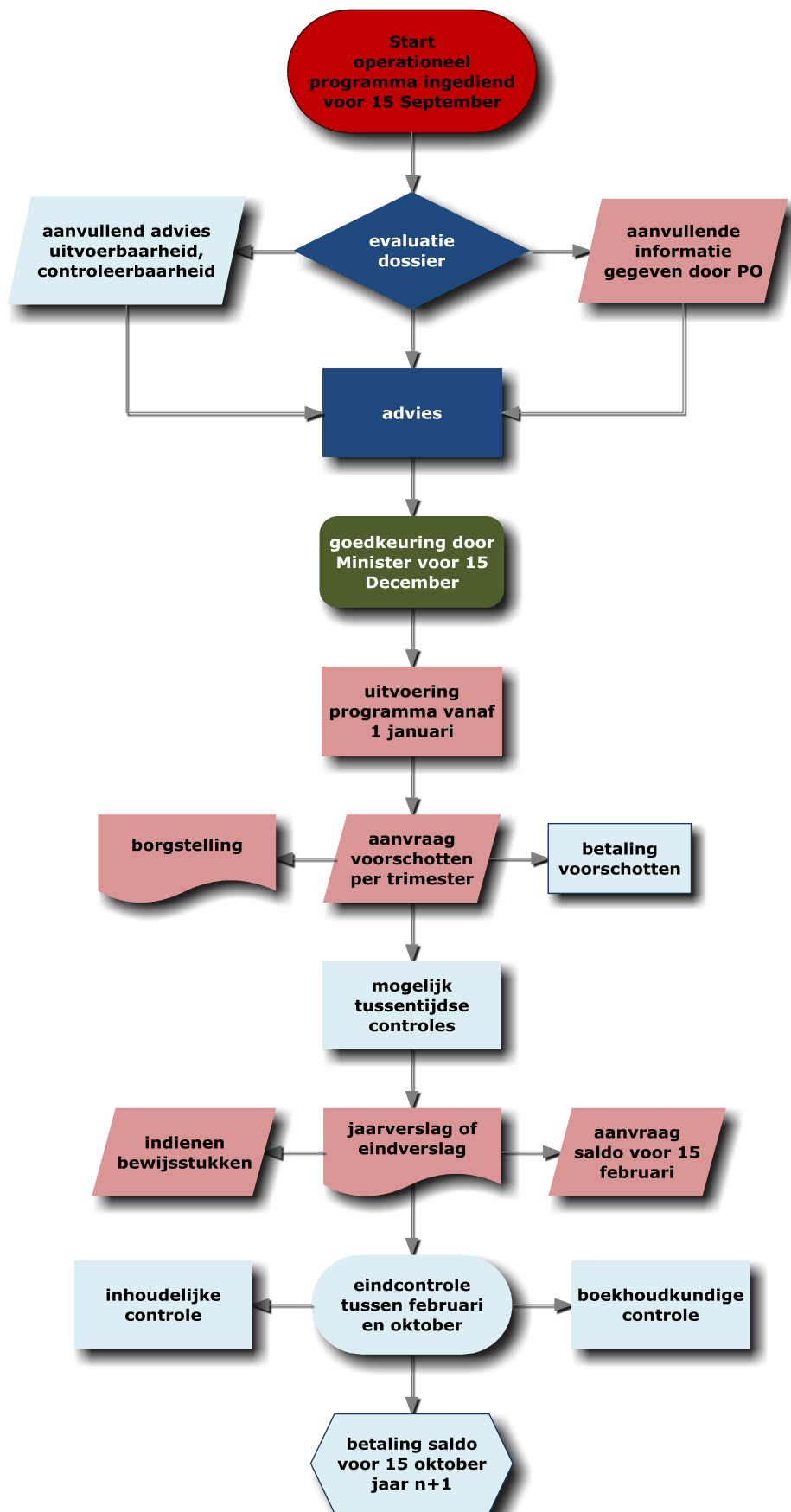
De controles m.b.t. de erkenningsvoorwaarden worden in hoofdstuk 1.3 beschreven.

7.2 Evaluaties van de operationele programma's

7.2.1 Advisering van en controle op de programma's

De PO dient een operationeel programma in voor het volgende werkjaar (N) ten laatste op 15 september van het jaar N-1. De bevoegde diensten evalueren het ingediende dossier en vragen aanvullende informatie bij de PO. Na evaluatie en extra informatiegaring wordt het dossier geadviseerd door de bevoegde diensten en door de minister goedgekeurd voor 15 december van het jaar N-1. De PO kan met de uitvoering van haar programma starten vanaf 1 januari van het jaar N. De PO is tevens verantwoordelijk voor de aanvraag van de voorschotten per trimester en de ermee gepaard gaande borgstelling. De bevoegde diensten kunnen eventueel tussentijdse controles uitvoeren. De PO dient haar jaarverslag (of eindverslag indien het geval) in, net als de nodige bewijsstukken en vraagt haar saldo aan ten laatste op 15 februari van het jaar N+1. De bevoegde diensten zijn verantwoordelijk voor de eindcontrole: een inhoudelijke en boekhoudkundige controle. Die gebeurt op basis van het jaarverslag en de ingediende bewijsstukken (indien nodig worden bijkomende bewijsstukken gevraagd of wordt een staving gevraagd bij controle ter plaatse). De betaling van het saldo gebeurt ten laatste op 15 oktober van het jaar N+1.

Het parcours dat het operationele programma aflegt wordt in het volgende schema weergegeven.

Figuur 5: Parcours van een operationeel programma

De tussentijdse wijzigingen van de programma's volgen hetzelfde parcours volgens de modaliteiten besproken onder hoofdstuk 2.6.

7.2.1.1 Wetgeving

Verordening (EU) nr. 543/2011, Artikel 104, lid 2: Verificatie

“Alvorens een operationeel programma op grond van artikel 64 goed te keuren, controleert de bevoegde autoriteit van de lidstaat met alle passende middelen, waaronder controle ter plaatse, het voor goedkeuring ingediende operationele programma en, in voorkomend geval, de wijzigingsverzoeken.

Alvorens de aangevraagde steun of, in geval reeds voorschotten werden uitbetaald, het saldo van de aangevraagde steun aan de producentenorganisaties kan worden uitbetaald, zullen de nodige controles worden uitgevoerd door de daartoe bevoegde diensten (zie verder in de tekst).

Deze controles hebben met name betrekking op:

- a) de juistheid van de op grond van artikel 59, onder a), b) en e), bedoelde gegevens die in het ontwerp van operationeel programma moeten worden opgenomen;
- b) de overeenstemming van het programma met het bepaalde in artikel 33 van Verordening (EU) nr. 1308/2013, met het nationale kader en met de nationale strategie;
- c) de subsidiabiliteit van de acties en van de voorgestelde uitgaven;
- d) de coherentie en de technische kwaliteit van het programma, de deugdelijkheid van de ramingen en van het steunprogramma, en de planning van de uitvoering ervan. In het kader van de controles wordt nagegaan of meetbare streefdoelen zijn vastgesteld aan de hand waarvan kan worden getoetst of de doelstellingen zijn gehaald, en of de streefdoelen haalbaar zijn via de uitvoering van de voorgestelde acties, en
- e) de overeenstemming van de acties waarvoor steun wordt aangevraagd, met de desbetreffende nationale en uniale regelgeving over, met name en voor zover dat relevant is, overheidsopdrachten, staatssteun en andere toepasselijke dwingende normen in de nationale wetgeving, het nationale kader of de nationale strategie.”

Verordening (EU) nr. 543/2011, Artikel 59, onder a), b) en e)

“1. De operationele programma's bevatten de volgende gegevens:

- a) een beschrijving van de uitgangssituatie, in voorkomend geval gebaseerd op de in bijlage VIII vermelde uitgangssituatie-indicatoren;
- b) de doelen van het programma, rekening houdend met de verwachte ontwikkelingen inzake productie en afzetmogelijkheden, een toelichting over hoe het programma bijdraagt tot de nationale strategie, en de bevestiging dat het programma consistent is met de nationale strategie, onder andere wat het evenwicht tussen activiteiten betreft. De beschrijving van de doelen verwijst naar in de nationale strategie vastgestelde doelstellingen en geeft meetbare streefdoelen aan om het toezicht op de geleidelijke voortgang bij de uitvoering van het programma te vergemakkelijken;

(...)

- c) de financiële aspecten, namelijk:
 - i. de wijze van berekening en het niveau van de financiële bijdragen;

- ii. de wijze van financiering van het actiefonds;
- iii. de nodige gegevens om een differentiëring van de geheven bijdrage te rechtvaardigen; en
- iv. voor elk jaar van uitvoering van het programma, de begroting en het tijdschema voor de uitvoering van de acties.”

Verordening (EU nr. 1308/2013, Artikel 33:

“1. De operationele programma's in de sector groenten en fruit lopen ten minste drie en ten hoogste vijf jaar. Zij hebben twee of meer van de in artikel 152, lid 1, onder c), genoemde doelen, dan wel twee van de volgende doelen:

- a) productieplanning, inclusief raming en monitoring van de productie en de consumptie;
- b) verbetering van de kwaliteit van de verse of verwerkte producten;
- c) verhoging van de handelswaarde van de producten;
- d) bevordering van de afzet van de verse of verwerkte producten;
- e) milieumaatregelen, met name op watergebied, en milieuvriendelijke productiemethoden, waaronder biologische landbouw;
- f) crisispreventie en crisisbeheersing.

De operationele programma's worden ter goedkeuring aan de lidstaten overgelegd.

2. Unies van producentenorganisaties kunnen ook een volledig of gedeeltelijk operationeel programma presenteren dat bestaat uit acties die door de aangesloten organisaties zijn vastgesteld, maar niet door hen worden uitgevoerd, in het kader van hun operationele programma's. Voor de operationele programma's van unies van producentenorganisaties gelden dezelfde voorschriften als voor de operationele programma's van producentenorganisaties en ze worden met de operationele programma's van de aangesloten organisaties beoordeeld.

De lidstaten zorgen er daartoe voor dat:

- a) de acties van de operationele programma's van een unie van producentenorganisaties volledig gefinancierd worden uit bijdragen van die aangesloten organisaties van die unie en dat die financiering wordt bijeengebracht door de actiefondsen van deze aangesloten organisaties;
- b) de acties en de overeenkomstige financiële bijdrage vermeld worden in het operationele programma van elke aangesloten organisatie;
- c) er geen dubbele financiering plaatsvindt.

3. De in lid 1, eerste alinea, onder f), bedoelde maatregelen voor crisispreventie en crisisbeheersing bestaan erin crises op de groente- en fruitmarkten te vermijden en op te vangen, en omvatten in dit verband:

- a) investeringen om het beheer van de in de handel gebrachte hoeveelheden efficiënter te maken;
- b) opleidingsmaatregelen en uitwisselingen van beste praktijken;
- c) afzetbevordering en communicatie, preventief of gedurende een crisisperiode;
- d) steun voor de administratieve kosten van het opzetten van onderlinge fondsen;
- e) herbeplanting van boomgaarden waar dat nodig is na verplichte rooiing om sanitaire of fytosanitaire redenen in opdracht van de bevoegde autoriteit van de lidstaat;
- f) het uit de markt nemen van producten;

- g) het groen oogsten of het niet oogsten van groenten en fruit;
- h) oogstverzekeringen.

Steun voor oogstverzekeringen moet bijdragen tot het garanderen van de inkomsten van producenten als er verliezen worden geleden ten gevolge van natuurrampen, ongunstige weersomstandigheden, ziekten of plagen.

In de verzekeringsovereenkomsten wordt bepaald dat de begunstigden nodige risicopreventiemaatregelen moeten nemen.

Crisispreventie- en crisisbeheersingsmaatregelen, met inbegrip van de aflossing van kapitaal en rente zoals bedoeld in de vijfde alinea, mogen niet meer dan één derde van de uitgaven in het kader van het operationele programma vormen.

Producentenorganisaties mogen commerciële leningen aangaan om crisispreventie- en crisisbeheersingsmaatregelen te financieren. De aflossing van kapitaal en rente in verband met deze leningen mag dan onderdeel zijn van het operationele programma, en komt zo in aanmerking voor financiële Uniesteun op grond van artikel 34. Specifieke acties in het kader van crisispreventie en -beheersing kunnen met dergelijke leningen worden gefinancierd, ofwel rechtstreeks, ofwel beide.

4. Voor de toepassing van deze afdeling wordt verstaan onder:

- a) "groen oogsten": het oogsten van de totale hoeveelheid onrijpe, niet-afzetbare producten op een bepaalde oppervlakte die vóór het groen oogsten niet beschadigd zijn als gevolg van klimaatomstandigheden, ziekte of andere oorzaken;
- b) "niet oogsten": de beëindiging van de huidige productiecycclus op de betrokken oppervlakte wanneer het product goed ontwikkeld en van gezonde handelskwaliteit is. De vernietiging van producten als gevolg van een klimaatgebeurtenis of ziekte wordt niet als niet oogsten beschouwd.

5. De lidstaten zorgen ervoor dat:

- a) de operationele programma's twee of meer milieuacties omvatten; of
- b) ten minste 10 % van de uitgaven in het kader van de operationele programma's milieuacties betreft.

De milieuacties voldoen aan de eisen inzake agromilieu- en klimaatbetalingen die in artikel 28, lid 3, van Verordening (EU) nr. 1305/2013 zijn vastgesteld.

Wanneer ten minste 80 % van de bij een producentenorganisatie aangesloten producenten een of meer identieke, in artikel 28, lid 3, van Verordening (EU) nr. 1305/2013 bedoelde agromilieu- en klimaatverbintenissen is aangegaan, telt elk van die verbintenissen als een milieuactie als bedoeld in punt a) van de eerste alinea van dit lid.

De steun voor de in de eerste alinea van dit lid bedoelde milieuacties dekt de extra kosten en het inkomensverlies die uit de actie voortvloeien.

6. De lidstaten zorgen ervoor dat investeringen die de druk op het milieu verhogen, slechts worden toegestaan als doeltreffende voorzorgsmaatregelen worden genomen om het milieu tegen deze druk te beschermen."

Verordening (EU) nr. 543/2011, Artikel 106 en 107
Artikel 106

“Controles ter plaatse van aanvragen tot steunverlening in het kader van operationele programma’s

1. In het kader van de verificatie van de in artikel 69, lid 1, bedoelde steunaanvragen voeren de lidstaten controles ter plaatse uit bij de producentenorganisaties om zich ervan te vergewissen dat de voorwaarden voor de verlening van de steun of het saldo van de steun voor het betrokken jaar worden nageleefd.

Deze controles hebben met name betrekking op:

- a) de inachtneming van de erkenningscriteria voor het betrokken jaar;
- b) het gebruik van de actiefondsen in het betrokken jaar, met inbegrip van de uitgaven die zijn opgegeven in aanvragen tot betaling van voorschotten of gedeeltelijke betalingen, de waarde van de afgezette productie, de bijdragen in het actiefonds en de opgegeven uitgaven zoals gestaafd door boekhoudkundige of andere documenten; en
- c) controles van het tweede niveau voor de uitgaven betreffende het uit de markt nemen van producten, groen oogsten en niet oogsten.

2. Jaarlijks moet een significant monster van de aanvragen worden gecontroleerd overeenkomstig lid 1. Het monster heeft betrekking op ten minste 30 % van het totale steunbedrag in lidstaten met meer dan tien erkende producentenorganisaties. In andere gevallen wordt elke producentenorganisatie ten minste een keer om de drie jaar bezocht.

Bij elke producentenorganisatie wordt ten minste één controle uitgevoerd vóór de betaling van de steun of het saldo daarvan voor het laatste jaar van haar operationele programma.

3. De resultaten van de controles ter plaatse worden geëvalueerd om vast te stellen of eventueel geconstateerde problemen systematisch voorkomen en daardoor een risico voor andere vergelijkbare acties, begunstigden of instanties met zich meebrengen. De evaluatie moet tevens duidelijkheid verschaffen over de oorzaken van dergelijke situaties, over eventueel vereist nader onderzoek en over noodzakelijke corrigerende en preventieve maatregelen.

Indien bij de controles significante onregelmatigheden in een regio, in een deel van een regio of bij een bepaalde producentenorganisatie aan het licht komen, voert de lidstaat in het betrokken jaar aanvullende controles uit en verhoogt hij het percentage overeenkomstige aanvragen dat het volgende jaar moet worden gecontroleerd.

4. De lidstaat stelt op basis van een risicoanalyse vast welke producentenorganisaties moeten worden gecontroleerd.

Bij de risicoanalyse wordt met name rekening gehouden met:

- a) het steunbedrag,
- b) de bevindingen tijdens de controles in de voorafgaande jaren,
- c) een willekeurig element, en
- d) andere door de lidstaten vast te stellen parameters.”

Artikel 107

“Controles ter plaatse van maatregelen in het kader van operationele programma’s

1. Tijdens de controles ter plaatse van maatregelen in het kader van operationele programma's, verifiëren de lidstaten met name het volgende:

- a) de uitvoering van de in het operationele programma opgenomen acties;
- b) de overeenstemming tussen de uitvoering of geplande uitvoering van de actie en de beschrijving van de toepassing van de actie in het goedgekeurde operationele programma;
- c) voor een adequaat aantal uitgavenposten, de overeenstemming van de aard en het tijdstip van de betrokken uitgaven met de uniale bepalingen en de goedgekeurde specificaties;
- d) de mogelijkheid de gedane uitgaven te staven aan de hand van boekhoudkundige of andere documenten; en
- e) de waarde van de afgezette productie.

2. De waarde van de afgezette productie wordt geverifieerd op basis van het krachtens de nationale wetgeving gecontroleerde en gecertificeerde financiële boekhoudsysteem.

Met het oog daarop kunnen de lidstaten beslissen dat de waarde van de afgezette productie op dezelfde manier wordt gecertificeerd als de financiële boekhoudkundige gegevens.

De controle van de opgave van de waarde van de afgezette productie mag worden uitgevoerd vóór de betrokken steunaanvraag wordt ingediend. De controles worden uiterlijk vóór de betaling van de steun uitgevoerd.

3. Behalve in uitzonderlijke omstandigheden omvat de controle ter plaatse een bezoek aan de actie of, indien de actie niet tastbaar is, de promotor van de actie. Met name acties in individuele bedrijven die tot het in artikel 106, lid 2, bedoelde monster behoren, moeten ten minste één keer per jaar worden bezocht om de uitvoering ervan te verifiëren.

De lidstaat kan echter besluiten van een dergelijk bezoek af te zien wanneer de acties kleinschalig zijn of wanneer volgens de lidstaat slechts een gering risico bestaat dat de voorwaarden voor het ontvangen van steun niet zijn vervuld of niet is voldaan aan de eis dat de actie een reëel karakter moet hebben. Dit besluit en de motivering ervan worden geregistreerd.

4. De controle ter plaatse heeft betrekking op alle door de producentenorganisatie of de leden ervan aangegane verbintenissen en verplichtingen die tijdens het bezoek kunnen worden gecontroleerd.

5. Alleen controles die aan alle eisen van het onderhavige artikel voldoen, mogen worden meegerekend om te bepalen of het in artikel 106, lid 2, vastgestelde controlepercentage is bereikt."

7.2.1.2 Controleprocedure bij aanvraag en toekenning van de steun

1. Controle op de voorwaarden tot erkenning

Voldoen aan de voorwaarden tot erkenning is voor iedere producentenorganisatie een voorwaarde voor de toekenning van de steun en voor de uitvoering van de operationele programma's.

Voor nadere bepalingen zie hoofdstuk 1.

2. Controle op de volledigheid van de ingediende stukken

In eerste instantie wordt door de bevoegde dienst een controle uitgevoerd op de aanwezigheid van de documenten die samen met de steunaanvraag zijn ingediend. Deze controle behelst een inventaris van de overgemaakte stukken zoals de (eventueel) geïnde telersbijdragen voor het

actiefonds, de specifieke GMO-boekhouding, de bewijsstukken met betrekking tot de uitgaven voor de acties, evaluatieverslagen, uitbestedingsovereenkomsten, performantie-indicatoren en dergelijke. Indien noodzakelijk worden bijkomende documenten opgevraagd teneinde voor iedere producentenorganisatie over een volledig dossier te beschikken dat moet toelaten de verdere controles integraal uit te voeren.

3. Controle op de opgegeven waarde van de afgezette productie

Zie hoofdstuk 4.1.2.

4. Controle op de samenstelling van het actiefonds

Zie hoofdstuk 4.2.6.

5. Controle en evaluatie van de ingediende uitgaven per actie

De bevoegde dienst zal ingediende uitgaven toetsen op hun subsidiabiliteit conform de geldende verordeningen en interpretatieve nota's, de overeenstemming met de omschrijving en de goedkeuring van het operationeel programma en het geraamde budget.

Van elke controle wordt een voorlopig evaluatierapport opgemaakt dat, indien mogelijk, na afloop van de controle ter plaatse ter kennis wordt gebracht van de producentenorganisatie. De PO krijgt de mogelijkheid om opmerkingen te maken en het rapport te ondertekenen.

Ten behoeve van de producentenorganisaties wordt vervolgens een overzicht overgemaakt van de acties en/of uitgaven die zijn geweigerd.

In dit overzicht wordt ook de motivering van de weigering aan de betrokken producentenorganisatie of unie meegedeeld.

De controle zal in twee delen worden opgesplitst:

- A. “inhoudelijke controle”: Deze controle heeft o.m. tot doel na te gaan of de geselecteerde actie(s) werden uitgevoerd. Alsook wordt nagegaan of de uitvoering in overeenstemming is met de beschrijving van de toepassing van de actie in het goedgekeurde operationele programma. De vaststellingen worden opgenomen in een voorlopig evaluatierapport dat, indien mogelijk, na de controle ter plaatse ter kennis wordt gebracht van de producentenorganisatie.

Een definitieve beslissing zal naderhand (nadat mogelijks bijkomende argumentaties werden voorgelegd door de producentenorganisatie) worden genomen door de bevoegde dienst.

- B. “financiële en boekhoudkundige controle” (zie hoofdstuk 4.

6. Terugvordering en sancties

Zie hoofdstuk 8.

7.3 Rapporteringsverplichtingen voor producentenorganisaties

7.3.1 Basisvereisten van GMO – verslaggeving

Aan de evaluatie en de verslaggeving moet voldoende aandacht geschonken worden. Het jaarverslag na elk werkjaar en het eindverslag bij het afsluiten van het meerjarige programma is een van de beslissende elementen bij de bepaling van de definitieve steun.

7.3.1.1 Jaarverslag

Verordening (EU) nr. 543/2011, Artikel 96

“1. De producentenorganisaties dienen, samen met de steunaanvragen, **jaarverslagen** in over de uitvoering van de operationele programma’s.

Deze verslagen hebben betrekking op:

- a) tijdens het vorige jaar uitgevoerde operationele programma’s;
- b) de belangrijkste wijzigingen in de operationele programma’s;
- c) verschillen tussen het geraamde en het aangevraagde steunbedrag.

2. Het jaarverslag bevat voor elk uitgevoerd operationeel programma:

- a) de verwezenlijkingen en resultaten van het operationele programma, in voorkomend geval op basis van de in bijlage VIII vastgestelde gemeenschappelijke output- en resultaatindicatoren, en eventuele aanvullende output- en resultaatindicatoren die in de nationale strategie zijn vastgelegd; en
- b) een samenvatting van de voornaamste problemen bij het beheer van het programma en van maatregelen die getroffen zijn om de kwaliteit en de doeltreffendheid van de uitvoering van het programma te waarborgen. In voorkomend geval wordt in het jaarverslag aangegeven welke doeltreffende maatregelen overeenkomstig de nationale strategie en artikel 33, lid 6, van Verordening (EU) nr. 1308/2013 van toepassing zijn om het milieu te beschermen tegen potentiële hogere druk die wordt veroorzaakt door de in het kader van het operationele programma gesteunde investeringen.”

Concreet betekent dit een beschrijving en evaluatie van de acties die binnen het jaar effectief zijn uitgevoerd evenals een motivatie waarom bepaalde acties niet zijn uitgevoerd.

“3. Voor het laatste uitvoeringsjaar van een operationeel programma wordt in plaats van het in lid 1 bedoelde jaarverslag een **eindverslag** ingediend. “

Bijkomende voorwaarden betreffende het jaarverslag:

Het jaarverslag moet:

- samen met de steunaanvraag ingediend worden uiterlijk op 15 februari van het jaar na dat waarvoor de steun wordt gevraagd;
- betrekking hebben op tijdens het jaar uitgevoerde maatregelen en acties en de wijzigingen die aangebracht werden in de loop van het jaar;
- volledig, resultaatgericht en overzichtelijk zijn, aangevuld met de verduidelijkende bijlagen, bij voorkeur ook onder elektronische vorm;
- een inhoudelijke beschrijving geven van het concrete verloop van de uitgevoerde actie;
- per actie verwijzen naar de algemene doelstellingen;
- deelacties koppelen aan minstens één van de doelstellingen van GMO en de doelstellingen van het operationeel programma;
- in relatie staan tot en in verhouding zijn met de daaraan gekoppelde budgetten;
- het verslag moet voldoende duidelijkheid geven over alle uitgaven (facturen, loonkosten, forfaits). Uit het verslag moet kunnen worden opgemaakt waarom elk van deze uitgaven zijn gemaakt en of de uitgaven verantwoord en subsidiabel zijn;

- een vergelijking geven tussen het voorziene budget per budgetpost, zoals opgegeven bij indiening van het programma en het werkelijk bestede budget, per budgetpost, evenals een verklaring bij een positieve of negatieve afwijking van méér dan 20%;
- een nominatieve opsomming van de uitvoerders bij elke actie (met alle gevraagde stavingstukken cfr. hoofdstuk 3.2.3 en formulier XIV deel 5); een evaluatie maken van het goede of minder goede resultaat; (zo veel mogelijk kwantificeren: vb. aantal vergaderingen, aantal analyses,...);
- een samenvatting geven van de voornaamste problemen bij het beheer van het programma en van maatregelen die werden getroffen om de goede uitvoering van het programma te waarborgen;
- in voorkomend geval aangeven welke doeltreffende maatregelen werden getroffen om het milieu te beschermen tegen potentiële hogere druk die wordt veroorzaakt door in het kader van het OP gesteunde investeringen;
- voor de evaluatie van de verwezenlijkingen van het OP gebruik maken van de relevante indicatoren zoals voorgeschreven en de resultaten opgeven in de opgelegde tabellen;
- een evaluatie maken van de resultaten ten opzichte van de beginsituatie;
- een verklaring geven wanneer de resultaten van de indicatoren afwijken van wat verwacht of vooropgesteld was;
- eventueel aangeven waar voor het volgende jaar moet bijgestuurd worden;
- aangeven of de actie al dan niet kan of moet verdergezet worden in het volgende werkjaar;
- vergezeld zijn van een ledenlijst met de situatie op 1 januari (excel-file nominatieve lijst);
- vergezeld gaan met GMO-boekhouding: (excel-file per actie, werkblad inkomsten);
- vergezeld gaan met lijst GMO-medewerkers (+ relatie tot het totale personeelsbestand);
- vergezeld gaan met afschrijvingstabel investeringen;
- opgave WAP bevatten.

7.3.1.2 Bijkomende voorwaarden m.b.t. het eindverslag

Het eindverslag moet:

- tevens een jaarverslag omvatten van het laatste werkjaar;
- in de loop van het vijfde jaar worden gemaakt;
- uiteraard aan dezelfde voorwaarden voldoen als voor het jaarverslag;
- een globaal overzicht van het totale vijfjarig programma geven;
- aangeven in hoeverre de doelen van het vijfjarige programma werden bereikt;
- ingaan op wijzigingen van acties en/of methoden en op factoren met een impact op het slagen of mislukken van de uitvoering van het programma die in overweging worden genomen bij het opstellen van volgende operationele programma's;
- de inhoudelijke evaluatie van het voorbije programma moet gebeuren vooraleer op 15 september een nieuw programma ingediend wordt. Bij de saldoaanvraag op 15 februari volgt dan nog de verslaggeving op basis van de normale jaarlijkse rapportering zoals hoger beschreven.

Wanneer de producentenorganisatie of unie van producentenorganisaties de meldingsplicht en verslaggeving niet nakomt of wanneer de mededeling onjuist lijkt in het licht van objectieve gegevens waarover de lidstaat beschikt, zal de LS de goedkeuring van het betrokken OP voor het volgende jaar opschorten totdat de mededeling correct is gedaan. Bij vroegtijdige beëindiging van het OP dient een jaarverslag ingediend te worden van het afgelopen werkjaar én een eindverslag van de afgewerkte werkjaren.

7.4 Controle en evaluatie van de nationale strategie

De nationale strategie kan worden gewijzigd, met name in het licht van de controle en evaluatie. Dergelijke wijzigingen worden aangebracht voordat de ontwerpen van operationele programma's in een bepaald jaar worden ingediend. Wat betreft de strategische beleidskeuzes wordt er naar gestreefd om tijdens de programmatieperiode een zo stabiel mogelijk beleidskader te behouden. Wijzigingen zullen tijdig en in overleg tussen sector, de bevoegde diensten en kabinet besproken worden.

De bevoegde diensten zorgen voorts voor controle op en evaluatie van de nationale strategie en de uitvoering ervan via operationele programma's.

Hierbij zullen deze diensten onder andere oog hebben voor volgende punten:

- realiteitszin van doelstellingen rekening houdende met de ontwikkelingen inzake productie en afzetmogelijkheden
- uitvoerbaarheid van de acties
- economische samenhang van de acties en het programma
- consistentie met de nationale strategie en de verordeningen
- consistentie met andere maatregelen zoals plattelandontwikkeling
- praktische bruikbaarheid en relevantie van de indicatoren
- praktische problemen bij de toepassing
- veel voorkomende problemen tijdens de controles
- kwaliteit van de verslaggeving van de producentenorganisaties.

De verslaggeving van de producentenorganisaties is een belangrijk element bij de evaluatie van de operationele programma's en de nationale strategie.

De nationale strategie en in het bijzonder de concrete voorschriften i.v.m. de subsidiabiliteit van acties of kostensoorten kunnen jaarlijks geactualiseerd worden ten laatste in juni, zodat de producentenorganisaties nog ruim de tijd hebben om hun programma eventueel aan te passen voor 15 september. Hierbij zal rekening gehouden worden met de vaststellingen van de controleurs tijdens de inhoudelijke controles van de dossiers, de controles ter plaatse en op basis van de verslaggeving van de producentenorganisaties of unies.

8 SANCTIES

De GMO regelgeving voorziet in een aantal mechanismen om onterecht verleende steun terug te vorderen en het frauduleus aanvragen van steun te bestraffen.

8.1 Artikel 114

Art 114 van Verordening (EU) nr. 543/2011 bepaalt hoe inbreuken op de erkenningscriteria gesanctioneerd dienen te worden:

“1. Indien een lidstaat niet-naleving door een producentenorganisatie van één van de erkenningscriteria in verband met de voorschriften van de artikelen 21, 23, 26, leden 1 en 2, en van artikel 31 heeft vastgesteld, zendt hij de betrokken producentenorganisatie uiterlijk twee maanden na vaststelling van de niet-naleving bij aangetekend schrijven een schriftelijke aanmaning waarin de geconstateerde tekortkoming en de corrigerende maatregelen worden toegelicht, alsook de

termijnen waarbinnen deze maatregelen dienen te worden genomen, met een maximum van vier maanden. Zodra een inbreuk is vastgesteld, schorten de lidstaten de steunbetalingen op totdat de corrigerende maatregelen ten genoegen van de lidstaten zijn genomen.

2. De niet-naleving van de erkenningscriteria als bedoeld in lid 1 binnen de door de lidstaat vastgestelde termijn, leidt tot de schorsing van de erkenning van de producentenorganisatie. De lidstaat stelt de producentenorganisatie in kennis van de termijn van de schorsing, die niet meer mag bedragen dan twaalf maanden te rekenen vanaf de datum van ontvangst van de schriftelijke aanmaning door de producentenorganisatie. Dit doet geen afbreuk aan de toepassing van horizontale nationale wetgeving die eventueel voorziet in de schorsing van de erkenning nadat een gerechtelijke procedure is ingeleid. Tijdens de periode van schorsing van de erkenning mag de producentenorganisatie haar activiteiten voortzetten, maar de steunbetalingen worden ingehouden tot de schorsing van de erkenning wordt opgeheven. Het jaarlijkse steunbedrag wordt verlaagd met 2 % voor elke begonnen kalendermaand waarin de erkenning is opgeschort. De schorsing eindigt op de dag van de controle die aantoont dat de betrokken erkenningscriteria weer worden nageleefd.

3. Als de criteria aan het eind van de door de bevoegde autoriteit van de lidstaat vastgestelde schorsingsperiode nog steeds niet worden nageleefd, trekt de lidstaat de erkenning in met ingang van de datum waarop de erkenningsvoorwaarden niet langer werden vervuld, of, indien het niet mogelijk is na te gaan wat deze datum was, na de datum waarop de niet-naleving werd vastgesteld. Dit doet geen afbreuk aan de toepassing van horizontale nationale wetgeving die eventueel voorziet in de schorsing van de erkenning nadat een gerechtelijke procedure is ingeleid. Nog verschuldigde steun wordt niet betaald en ten onrechte betaalde steun wordt teruggevorderd.

4. Indien een lidstaat heeft vastgesteld dat een producentenorganisatie een van de andere in artikel 154 van Verordening (EU) nr. 1308/2013 vastgestelde en niet in lid 1 vermelde erkenningscriteria niet naleeft, zendt hij de betrokken producentenorganisatie uiterlijk twee maanden na vaststelling van de niet-naleving bij aangetekend schrijven een schriftelijke aanmaning waarin de geconstateerde tekortkoming en de corrigerende maatregelen worden toegelicht, alsook de termijnen waarbinnen deze maatregelen worden genomen, met een maximum van vier maanden.

5. Indien de in lid 4 bedoelde corrigerende maatregelen niet binnen de door de lidstaat vastgestelde termijn zijn genomen, worden de steunbetalingen geschorst en wordt het jaarlijkse steunbedrag verlaagd met 1 % voor elke begonnen kalendermaand na het verstrijken die termijn. Dit doet geen afbreuk aan de toepassing van horizontale nationale wetgeving die eventueel voorziet in de schorsing van de erkenning nadat een gerechtelijke procedure is ingeleid.

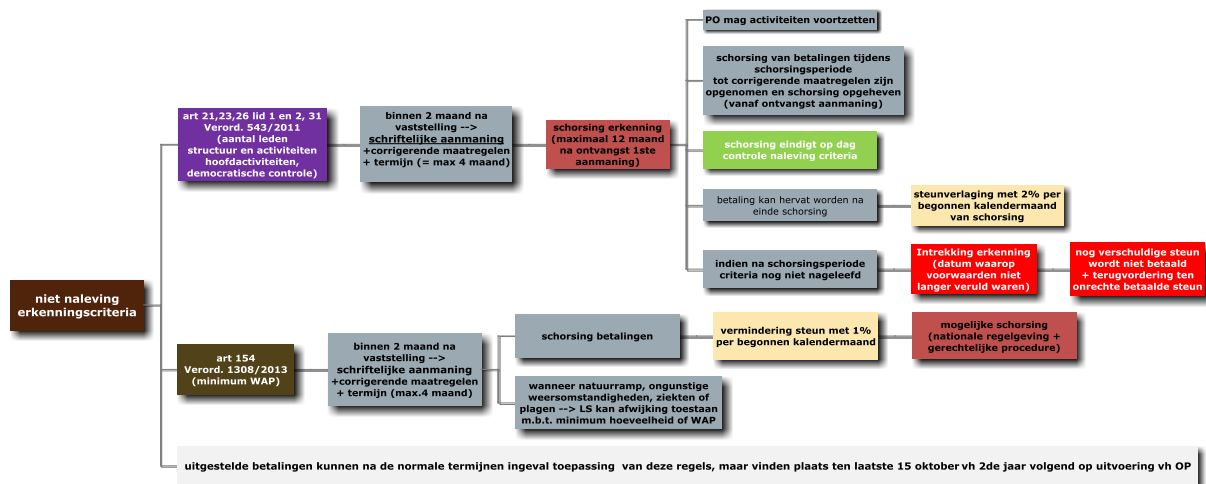
6. Wanneer een producentenorganisatie aan de lidstaat echter bewijst dat zij ten gevolge van natuurrampen, ongunstige weersomstandigheden, ziekten of plagen, ondanks de genomen noodzakelijke maatregelen ter preventie van risico's, niet kan voldoen aan de erkenningscriteria die zijn vastgesteld in artikel 154, lid 1, onder b), van Verordening (EU) nr. 1308/2013 met betrekking tot de door de lidstaten vastgestelde minimumhoeveelheid of minimumwaarde van de afzetbare productie, kan de lidstaat voor het betrokken jaar afwijken van de minimumhoeveelheid of de minimumwaarde van de afzetbare productie van deze producentenorganisatie.

7. In gevallen waar de leden 1, 2, 4 en 5 van toepassing zijn, mogen de lidstaten betalingen verrichten na de in artikel 70 vastgestelde termijn indien dit noodzakelijk is voor de toepassing van dit artikel.

Deze betalingen mogen echter niet plaatsvinden na 15 oktober van het tweede jaar volgende op het jaar van uitvoering van het programma.”

Er is een stapsgewijze benadering en een zekere gradatie in de bestraffing naargelang welke criteria niet nageleefd worden. Dit artikel is rechtstreeks van toepassing en behoeft geen verdere stappen in de Vlaamse regelgeving of in de Nationale strategie.

Voor de duidelijkheid wordt hierna wel schematisch weergegeven hoe deze bepalingen in de praktijk zullen werken.

afbeelding 2 procedure bij niet-naleving erkenningscriteria

8.2 Artikel 115

In geval van aantoonbare fraude verplicht artikel 115 van Verordening (EU) nr. 543/2011 de lidstaten om de erkenning van de organisatie in te trekken, de betreffende acties van verdere steun uit te sluiten, eventueel reeds betaalde steun terug te vorderen en de betrokken organisatie van steunverlening uit te sluiten voor het volgende jaar. Dit onverminderd de toepassing van mogelijke andere sancties.

8.3 Artikel 117

Betreffende het operationeel programma is het zo dat, indien de lidstaat vaststelt dat het bedrag dat louter op basis van de aanvraag aan de begunstigde zou moeten worden betaald meer dan 3% hoger is dan het bedrag dat op basis van het onderzoek van de subsidiabiliteit van de aanvraag aan de begunstigde moet worden betaald, een boete wordt opgelegd. Deze boete wordt opgelegd op basis van Verordening (EU) nr. 543/2011, artikel 117, derde lid. Het bedrag van de boete komt overeen met het verschil tussen de voornoemde bedragen.

Indien de organisatie echter kan aantonen niet verantwoordelijk te zijn voor de opname van het niet-subsidiabele bedrag, wordt er geen boete opgelegd.

“1. De betalingen worden berekend op basis van wat subsidiabel blijkt te zijn.

2. De lidstaat onderzoekt de van de begunstigde ontvangen steunaanvraag en stelt de subsidiabele bedragen vast. De volgende bedragen worden door de lidstaat vastgesteld:

- a) het bedrag dat louter op basis van de aanvraag aan de begunstigde zou moeten worden betaald;
- b) het bedrag dat op basis van het onderzoek van de subsidiabiliteit van de aanvraag aan de begunstigde moet worden betaald.

3. Indien het in lid 2, onder a), bedoelde bedrag meer dan 3 % hoger is dan het in lid 2, onder b), bedoelde bedrag, wordt een boete opgelegd. Het bedrag van de boete komt overeen met het verschil tussen de in lid 2, onder a) en b), bedoelde bedragen.

Indien de producentenorganisatie of de producentengroepering kan aantonen niet verantwoordelijk te zijn voor de opname van het niet-subsidiabele bedrag, wordt evenwel geen boete opgelegd.

4. De leden 2 en 3 zijn van overeenkomstige toepassing op niet-subsidiabele uitgaven die tijdens de controles ter plaatse of controles achteraf worden vastgesteld.

5. Indien de waarde van de afgezette productie vóór het indienen van de steunaanvraag wordt opgegeven en gecontroleerd, worden de opgegeven en goedgekeurde waarden gebruikt voor de vaststelling van de in lid 2, onder a) en b), bedoelde bedragen.”

Concreet wordt de sanctieregeling als volgt toegepast:

Geselecteerde uitgaven worden inhoudelijk en boekhoudkundig-financieel beoordeeld of gecontroleerd. Dit kan leiden tot een aantal niet- aanvaarde uitgaven per actie. De verordening voorziet drie mogelijke gevallen van sancties indien uitgaven niet worden aanvaard (ongeacht de sanctie wordt de steun voor deze uitgaven niet uitbetaald!!!):

1. Bij fraude: de steun voor de betrokken actie of uitgave wordt niet uitbetaald, alle eventueel reeds voor die actie betaalde bedragen wordt teruggevorderd en de begunstigde wordt, met betrekking tot die actie, uitgesloten van steunverlening gedurende het volgende jaar;
2. Indien het aangevraagde steunbedrag meer dan 3 % hoger is dan het na onderzoek vastgestelde subsidiabele bedrag, wordt het daadwerkelijk aan de begunstigde te betalen bedrag verlaagd. De verlaging komt overeen met het verschil tussen het aangevraagde en subsidiabele bedrag; Dit geldt ook voor niet-subsidiabele uitgaven die tijdens de controles ter plaatse worden vastgesteld;
3. Strengere nationale sancties

De sancties in de gevallen 1 en 3 worden steeds in mindering gebracht op de uit te betalen steun.

8.4 Besluit van de Vlaamse Regering en decreet

Overtredingen van bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering⁹¹ en van de bepalingen die genomen zijn ter uitvoering van dit besluit of die verbindend verklaard zijn ter uitvoering van dit

91 BVR 8 mei 2009, artikel 56

besluit, worden opgespoord, vastgesteld en bestraft in overeenstemming met het decreet van 28 juni 2013 betreffende het Landbouw- en Visserijbeleid.

Onverminderd de sancties, vermeld in de verordening en de toepassingsverordening, in het Besluit van de Vlaamse Regering en in het koninklijk besluit van 31 mei 1933 betreffende de verklaringen, af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen, kunnen de voordelen van de communautaire financiële steun definitief of tijdelijk ontzegd worden aan of teruggevorderd worden van een producentenorganisatie, al dan niet aangesloten bij een unie van producentenorganisaties, of een brancheorganisatie die, om de voordelen te verkrijgen, opzettelijk of door grove nalatigheid valse verklaringen verstrekt heeft.

De minister kan een erkenning als vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering geheel of gedeeltelijk intrekken:

1. als de voorwaarden voor erkenning, vermeld in de verordening en de toepassingsverordening, niet meer vervuld zijn;
2. als de producentenorganisatie, de unie van producentenorganisaties of de brancheorganisatie weigeren de nodige inlichtingen of bewijsstukken op verzoek van de bevoegde dienst te verstrekken;
3. als de brancheorganisatie de bepalingen, vermeld in artikel 157, artikel 158 en artikel 210 van Verordening 1308/2013, niet naleeft;
4. als de controles, vermeld in de verordening en in de toepassingsverordening, worden belemmerd of verhinderd.

Verder bepaalt artikel 123 van Verordening (EU) nr. 543/2011 dat onverschuldigd betaalde steun steeds met rente terugbetaald moet worden.

Op basis van artikel 54 van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 mei 2009 kan steun teruggevorderd worden van een organisatie die valse verklaringen heeft afgelegd. Artikel 55 van hetzelfde besluit maakt het mogelijk om steun te weigeren voor de periode van het goedgekeurde operationeel programma indien het operationeel programma niet volledig wordt uitgevoerd.

Tot slot is sinds 1 januari 2014 het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid van kracht. Artikel 56 van dit decreet introduceert een scala aan exclusieve bestuurlijke geldboetes.

Zo kunnen er boetes van minimaal 25 euro en maximaal 1.000 euro worden opgelegd ter bestraffing van inbreuken op administratieve verplichtingen, het oneigenlijk indienen van steunaanvragen en het verstrekken van onjuiste of onvolledige informatie.

Daarnaast kunnen er voor inbreuken op het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, het verhinderen van of niet-meewerken aan een controle, het bewust afleggen van valse of onvolledige verklaringen en het voorwenden van een bepaalde situatie met het oog op het verkrijgen of behouden van steun boetes worden opgelegd van minimaal 100 euro tot maximaal 15.000 euro.

Bovenop deze sancties kan voor bepaalde ernstige inbreuken een uitsluiting van steun worden opgelegd voor een termijn van maximaal 5 jaar en kunnen de boetes vermeerderd worden met een bedrag dat overeenkomt met het economisch voordeel dat voortvloeit uit het plegen van de inbreuk.